

Handbook of the Philosophy of Language

Meaning & Reference

Michael Devitt
David G. Gendler

Hizmet Rehberi

Bediüzzaman Said Nursî

Risale-i Nur Külliyyati'ndan

Hizmet Rehberi

Bediüzzaman

Said Nursî

İstanbul - 2011

HİZMET REHBERİ

Copyright © Şahdamar Yayınları, 2011

Bu eserin tüm yayın hakları Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş.'ne aittir.

Eserde yer alan metin ve resimlerin Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş.'nin önceden yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

ISBN

978-605-4038-16-9

Yayın Numarası

115

Basım Yeri ve Yılı

Çağlayan A. Ş.

TS EN ISO 9001:2000

Ser No: 300-01

Sarıncı Yolu Üzeri No: 7 Gazimir / İZMİR

Tel: (0232) 252 22 85

Ocak 2011

Genel Dağıtım

Gökkuşuğu Pazarlama ve Dağıtım

Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi

Mahmutbey/İSTANBUL

Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Şahdamar Yayınları

Bulgurlu Mahallesi Bağcılar Caddesi No: 1

34696 Üsküdar / İSTANBUL

Tel: (0216) 522 11 44 Faks: (0216) 522 11 78

www.sahdamaryayinlari.com

İçindekiler

Mukaddime.....	1
Hizmet Rehberi Bahisleri (1-222).....	8-312
Fihrist.....	313
Kaynakların Tesbitinde Faydalanılan Eserler.....	331
Şahıslar.....	339
İndeksler.....	357
<i>a. Âyet İndeksi</i>	357
<i>b. Karma İndeks</i>	359

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبَدًا دَائِمًا²

Mukaddime

Risale-i Nur şahs-ı mânevîsinin mümessil-i muhteremi, ebedî Kur'ân hakikatlerinin dellâlı, mübelliği ve nâşiri olan ve bütün şahsiyetini Risale-i Nur vasıtasıyla –biiznillâh– ebede kadar istifade ve istifâzaya medar bir şekilde devam ettiren Üstadımız Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin meslek ve meşrebine dâir, Kur'ân'dan ders aldığı çok muazzam bazı hakikatleri, hizmet-i imaniyede bulunan Nur şâkirtleri için daima tazelenen bir dersimiz

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi; sonsuza kadar sürekli üzerinize olsun!

Biiznillâh: Allah'ın izniyle.

Dellâl: Bir şeyi delilleriyle gösteren, ilan eden, tellâl.

Hizmet-i imaniye: İman hizmeti.

İstifâza: Feyz alma, feyizlenme; mânevî zenginlik kazanma.

Medar: Dayanak noktası, sebep.

Meslek: Yol, görüş, akım.

Meşreb: Yol, tarz.

Muazzam: Büyük.

Mübelliğ: Bildiren, tebliğ eden.

Mümessil-i muhterem: Muhterem temsilci, sözcü.

Nâşir: Neşreden, yayan.

Şahs-ı mânevî: Hükmi şahsiyet, tüzel kişilik.

Şâkirt: Öğrenci, talebe.

ve her vakit temessük edeceğimiz değişmez düstûrumuz, maddî-mânevî her türlü engeller karşısında muvaffakiyete, rıza-yı ilâhîye îsal edici ve en ehemmiyetli rehberimiz manasıyla neşrediyoruz.

Çünkü Risale-i Nur'un dairesi çok genişlemiş; çok muhtelif efkâr ve mizaç sahipleri, bu hizmet safında yer almışlardır. Elbette bütün efkâr, kanaat, meslek ve meşrepler üstünde makam-ı siddîkiyette yer tutmuş ve şahs-ı mânevî-i Âl-i Beyt'in mümessili olarak hizmet-i Kur'âniye'nin başına geçmiş Üstad Bediüzzaman'ın, âzamî ihlâs, âzamî sadakat ve âzamî fedakârlık manasını ihtiva eden, gösteren ve işaret eden mesleğini nazara vermek lâzım gelmektedir. Tâ ki hizmet-i Nuriye'de bulunacak Kur'ân şâkirtleri kıyamete kadar bu düsturlar muvâcehesinde hareket etsinler. Muvaffakiyetin ve rıza-yı ilâhîye nâiliyetin, ancak bu suretle mümkün olacağına kat'î kanaat getirsinler.

Âzamî: En büyük.

Efkâr: Fikirler.

Hizmet-i Kur'âniye: Kur'ân-ı Kerîm hizmeti.

Hizmet-i Nuriye: Risale-i Nur hizmeti.

İsal: Ulaştırma, iletme.

Kat'î: Kesin.

Makam-ı siddîkiyet: Dinin hakikatlerini tasdik edip, aksine ihtimal vermeyecek şekilde, bütün benliğiyle inanma makamı.

Muvâcehe: Karşı, ön.

Muvaffakiyet: Allah'ın yardımıyla elde edilen başarı.

Nâiliyet: Nâil olma, erişme, şereflenme.

Rıza-yı ilâhî: Allah rızası.

Şahs-ı mânevî-i Âl-i Beyt: Âl-i Beyt'in hükmî şahsiyeti.

Temessük etmek: Sıkıca tutunmak, sarılmak.

Şimdi Câmia-yı İslâmiye umumiyetle Risale-i Nur'da tecellî eden hakikat-i Kur'âniye'ye sarılmış bulunmaktadır. Hem nev-i beşerin dahi câzibedar siyaset hâdiselerinin tevakkufu neticesinde, rahmet-i ilâhiye ile hakâik-i Kur'âniye'ye yapışacağı emareleri görünüyor. Hem Kur'ân'ın hak ve hakikate, akıl ve mantığa dayanan, delil ve hüccete istinat eden ve bütün meselelerini akla tespit ettiren bir kitab-ı mukaddes olduğunu, zeminin her tarafında ve kâinat safahatında neşreden, ilân ve ispat eden Risale-i Nur, bugün âlem-i İslâm ve insaniyetin nazar-ı takdir ve tahsinini celbetmiş bulunuyor. Bu itibarla Risale-i Nur'un mazhar olduğu küllî muvaffakiyet ve mahiyetinin ve Hazreti Üstad'ın mazhariyetinin esaslarını ifade etmek îcab ediyor.

Âlem-i İslâm ve insaniyet: İslâm Dünyası, insanlık âlemi.

Câmia-yı İslâmiye: İslâm cemaati, müslümanlar.

Câzibedâr: Câzibeli, çekici.

Celbetmek: Çekmek.

Hakâik-i Kur'âniye: Kur'ân-ı Kerîm'e ait hakikatler, doğrular.

Hakikat-i Kur'âniye: Kur'ân gerçeği.

İstinat etmek: Dayanmak.

Kitab-ı mukaddes: Kutsal kitap.

Küllî: Şümûllü, umumî, kapsamlı.

Mazhar olmak: Erişmek, nâil olmak, şereflemek.

Mazhariyet: Kavuşturulma, erdirilme, nâil olma.

Nazar-ı takdir ve tahsin: Beğeni, ilgi.

Rahmet-i ilâhiye: Cenâb-ı Hakk'ın merhameti.

Safahat: Safhalar, devreler.

Tecellî: Gerçekleşme, tahakkuk etme.

Tevakkuf: Duraklama, duraksama.

Risale-i Nur hizmetinde tecellî eden rıza-yı ilâhî ve tevfik nurlarının tevâli ve devam etmesi için, herhalde Hazreti Üstad Bediüzzaman'ın takip ettiği meslek ve meşrebi, yarım asra yaklaşan uzun bir hizmet devresinde muhtelif hâdiseler, şiddetli tazyikât ve hücumlar karşısında maddî ve mânevî engeller içerisinde takındığı tavır, niyaz ve yaşadığı hâlet-i ruhiye ve gösterdiği azîm ve sadakat gibi ahvali olan “sıddîkiyet mesleği”dir ki; Nur talebeleri için ehemmiyetle bilinmek, anlaşılmak ve yaşanmak îcab eder.

Çok dikkatle üzerinde durulması, tefekkür edilmesi gereken bedihî bir hakikat vardır ki, o da şudur:

Risalelerde, mektuplarda, lâhikalarda defalarca yazıldığı gibi, mübarek Üstadımız'a müracaat edenler ve ziyarete gelen bütün ziyaretçiler hemen umumiyetle daima görüyorlar ki, Üstadımız onların nazarlarını Risale-i Nur'a tevcih ediyordu. Acaba bunun sırr-ı hikmeti ne idi? Mütemâdiyen ne için bu noktada tahşidât yapılıyordu?

Ahval: Hâller.

Bedihî: Açık, âşikâr.

Hâlet-i ruhiye: Ruh hâli, psikolojik durum.

Mütemâdiyen: Devamlı, sürekli olarak.

Sırr-ı hikmet: Hikmetinin sırrı.

Tahşidât yapmak: Bir şeyin üzerinde çokça durmak, tembihte bulunmak.

Tevâli etmek: Devam etmek.

Tevcih etmek: Yönlendirmek, yöneltmek.

Tevfik: İlâhî yardım.

Evet bu muazzam bir hakikattir ve Hazreti Bediüzzaman'ın kâfil bir muazzam hakikatin ifadesidir ki, dersimizi hakâik-i Kur'âniye ve envar-ı imaniye hazinesi olan Risale-i Nur'dan aldığımız gibi, birbirimizle mânevî münasebet, alâka, uhuvvet ve muhabbet düsturlarımızı da hep o Risale-i Nur'dan ders alacağız.

Evet bu zamanda, bu dehşetli ve cihanşümûl hâdiseler hengâmında Kur'ân şâkirtleri cüz'î ve küllî, ferdî ve içtimaî bütün ders ve ikazlarını Risale-i Nur'la tahsil edeceklerdir. Çünkü Kur'ân'ın bu asra bakan vechesini ve Resûl-i Ekrem'in (*aleyhisselatü vesselâm*) bu zamandaki vezâif-i diniye tavrını küllî bir mana ile şimdi bu suretle Risale-i Nur'la görmüş, anlamış bulunuyoruz.

Bu "Hizmet Rehberi"ndeki yazılar, bahisler, Risale-i Nur'un "Mektubat", "Lem'alar", "Şuâlar", "Müdâfaalar" ve "Lâhika Mektupları"ndan alınan ve hizmet-i Nuriye'ye, kısmen meslek-i Nuriye'ye temas eden kısımlardan ancak birer cüzüdüdür. Risale-i Nur baştan başa bütün hakâik ve bahisleriyle "Mektubat" ve "Müdâfaât", hepsi de bu asırda

Cihanşümûl: Dünya çapında, evrensel.

Cüz: Parça, bölüm.

Cüz'î: Küçük, az.

Envar-ı imaniye: İman nurları.

Hengâm: Vakit, an.

İçtimaî: Toplumu ilgilendiren, sosyal.

Kâfil: Kefil olan.

Veche: Yüz, yön.

Vezeâif-i diniye: Dinî vazifeler.

bir cadde-i kübrâ-yı Kur'âniye olan sırat-ı müstakîm ayine-i mücellâsını beyan ve ifade ederler. Risale-i Nur müellifi muazzez Üstadımız, uzun yıllar boyunca hizmet-i Nuriye'nin muhtelif safhalarında talebeleriyle birlikte maruz bırakıldığı çeşitli hâllerde, zaman ve zemine münasip ve o hâllere muvâfık ders, ikaz ve irşadlarda, bulunmuştur. Risale-i Nur'daki hakâik, nasıl ki doğrudan doğruya feyz-i Kur'ân'dan mülhem hakâik-i imaniyedir; zaman ve zemine göre değişmez ebedî hakikatlerdir. O kudsî hakâikin ders ve tâliminde, neşir ve ilânatında da hizmete taallûk eden irşad, ikaz teşvik ve tergibi tazammun eden şu gelecek meselelerde herhâlde değişmez dersler ve esâsâtır ki, Nur talebeleri hayatın ve hizmetin muhtelif saha ve safhalarında onlardan istifade ederler, müşkülâtlarını giderirler. Daha geniş istifade için bu Hizmet Rehberi'nin menbaı olan Külliyyat-ı Nuriye ve Mektubat'ı mütalâa etmelidirler. Bu "Hizmet Rehberi", ancak o küllî ve muazzam hakikatin bir küçük numûnesidir.

Âyine-i mücellâ: Parlak ayna.

Cadde-i kübrâ-yı Kur'âniye: Kur'ân-ı Kerim'in çizdiği, belirlediği büyük, geniş yol; sırat-ı müstakîm.

Esâsât: Esaslar.

Fez-i Kur'ân: Kur'ân'ın bereketi.

Hakâik-i imaniye: İman hakikatleri.

Muvâfık: Uygun, münasip.

Mülhem: İlhama mazhar olan.

Müşkülât: Güçlükler, zorluklar.

Sırat-ı müstakîm: Doğru, şaşırmayan; eğrilikleri, sapmaları olmayan, dümdüz yol.

Taallûk etmek: İlgili, bağlı olmak.

Tazammun etmek: İhtiva etmek, içermek.

Tergib: Rağbet ettirme, teşvik etme.

Bu Rehber'deki bazı kısa bahisler bu cümlelerden, derhal o bahis ve cümlelerin alındığı risalelere müracaatla, meseleleri geniş ispat ve izahatla elde etmek, derketmek lâzımdır.

Hizmet Rehberi'nde esas umde ve hakâik “İhlâs Risaleleri” ile “Uhuvvat Risaleleri” dir. İhlâs Risalesi'nin on beş günde bir defa okunmasının emredilmesiyle, sırr-ı ihlâs ve uhuvvetin Nur talebeleri mâbeyninde bizzat istîmalinin azameti ve ehemmiyeti anlaşılmaktadır. Bu “Hizmet Rehberi”, Külliyyat-ı Nur'dan ve Mektuplar'dan, İhlâs ve Uhuvvat Risaleleri'ndeki düsturları ve esasları teyid ve takviye eden bahislerden müteşekkildir.

Cenâb-ı Erhamü'r-râhimîn'den bütün esmâ-yı hüsnâ-sını şefaathçi yapıp niyaz ederiz ki bizleri sırr-ı ihlâsa muvafak eylesin. Amin...

Hazreti Üstad'ın Hizmetinde Bulunan Nur Talebeleri

Azamet: Büyüklük.

Cenâb-ı Erhamü'r-râhimîn: Merhametlilerin en merhametlisi Cenâb-ı Hak.

Derketmek: Anlamak, idrak etmek.

Esmâ-yı hüsnâ: Cenâb-ı Hakk'ın güzel isimleri.

İstîmal: Kullanma.

Mâbeyn: Ara.

Müteşekkil: Meydana gelmiş, oluşmuş.

Umde: Temel, esas, prensip.

≈ 1 ≈

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبَدًا دَائِمًا²

Ey Kardeşlerim!

Sizler biliyorsunuz ki; bizim mesleğimizde benlik, enâniyet, şan ve şeref perdesi altında makam sahibi olmaktan, öldürücü zehir gibi ondan kaçıyoruz. Onu ih-sas eden hâletten şiddetle içtinap ediyoruz. Elbette, burada, altı-yedi sene gözünüzle ve yirmi seneden beri tahkikatınızla anlamışsınız ki ben şahsıma karşı hürmet ve makam vermek istemiyorum. Sizleri o noktada şiddetle takdir etmişim. “Bana haddimden fazla mevki vermeyiniz.” diye sizden darılıyorum... (*Kastamonu Lâhikası*, s. 116-117)

≈ 2 ≈

Said, tam toprak gibi mahviyet ve terk-i enâniyet ve tevazu-u mutlakta bulunmak şarttır; tâ ki Risaletü'n-

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi; sonsuza kadar sürekli üzerinize olsun!

Hâlet: Hâl, durum.

İçtinap etmek: Sakınmak.

İhsas etmek: Hissettirmek, belli etmek.

Mahviyet: Alçak gönüllülük, tevazu.

Tahkikat: Araştırmalar, incelemeler.

Tekdir etmek: Azarlamak.

Terk-i enâniyet: Kendini beğenmemek. Benlik ve gurura vesile olan şeyleri terketmek.

Tevazu-u mutlak: Kayıtsız, şartsız tamamen alçak gönüllü olma.

Nur'u bulandırmasın, tesirini kırmasın. (*Kastamonu Lâhikası*, s. 13)

Sonra en zayıf bir damar-ı insanî olan “şan u şeref ve rütbe” noktasında bana çok elîm bir tarzda o zayıf damarımı tutmak için emredilmiş ihanetler, tahkirlerle, damara dokunduracak işkencelerle dahi hiçbir şeye muvaffak olamadılar. Ve kat'iyen anladılar ki, onların perestîş ettiği dünya şan u şerefini bir riyâkârlık ve zararlı bir hodfürûşluk biliyoruz, onların fevkalâde ehemmiyet verdikleri hubb-u cah ve şan u şeref-i dünyeviye beş para ehemmiyet vermiyoruz, belki onları bu cihette divane biliyoruz... (*Emirdağ Lâhikası-1*, s. 232)

Bundan otuz sene evvel, Cenâb-ı Hakk'ın inâyetiyle dünyanın muvakkat şan ve şerefine ve enâniyetli hodfürûşluğunun, şöhret-perestliğinin ne kadar faydasız ve manasız olduğunu, hadsiz şükür olsun ki, Kur'ân'ın

Damar-ı insanî: İnsana ait damar, his.

Elîm: Şiddetli acı ve elem veren.

Hodfürûşluk: Kendini beğendirme, gösterişi sevme.

Hubb-u cah: Makam arzusu, düşkünlüğü.

İhânet: Hor, hakir görme; küçük duruma düşürme.

Kat'iyen: Kesinlikle.

Muvaffak olmak: Başarmak.

Perestîş etmek: Aşırı düşkün olmak, taparcasına sevmek.

Tahkir: Hor, hakir görme.

feyziyle anlamış bir adamın o zamandan beri bütün kuvvetiyle nefs-i emmâresiyle mücadele edip mahviyet etmek, benliğini bırakmak, tasannû ve riyâkârlık yapmamak için elden geldiği kadar çalıştığına, ona hizmet eden veya arkadaşlık edenler kat'î bildikleri ve şehadet ettikleri hâlde ve yirmi seneden beri herkes kendi hakkında hoşlandığı ziyade hüsn-ü zan ve teveccüh-ü nâs ve şahsını medh ü senâdan ve kendini mânevî makam sahibi olduğunu bilmekten herkese muhalif olarak bütün kuvvetiyle kaçtığı ve hem has kardeşlerinin onun hakkındaki hüsn-ü zanlarını reddedip, o hâlis kardeşlerinin hatırını kırması ve yazdığı cevabî mektuplarında onun hakkındaki medihlerini ve ziyade hüsn-ü zanlarını kabul etmemesi ve kendini faziletten mahrum gösterip bütün fazileti Kur'ân'ın tefsiri olan Risale-i Nur'a ve dolayısıyla Nur şâkirtlerinin şahs-ı mânevîsine verip kendini âdî bir hizmetkâr bilmesi kat'î isbat ediyor ki; şahsını beğendirmeye çalışmadığı ve istemediği ve reddettiği hâlde ... (*Emirdağ Lâhikası-1*, s. 267)

Âdî: Sıradan, herhangi biri.

Cevabî mektup: Cevap içeren mektup.

Hüsn-ü zan: Güzel, iyi, olumlu düşünme.

Medh ü senâ: Övme, yüceltme.

Medih: Övme, övgü.

Muhalif: Aykırı, ters.

Nefs-i emmâre: İnsana sürekli kötülükleri emreden nefis.

Şahs-ı mânevî: Hükmî şahsiyet, tüzel kişilik.

Tasannû: Sun'îlik, yapmacıklık.

Teveccüh-ü nas: İnsanların takdiri, beğenisi.

Hem bu Yeni Said, Eski Said gibi kendine hürmet ve teveccüh kazanmak ve şan u şeref bulmak, kat'iyen aleyhindedir, kat'iyen kabul etmez. (*Emirdağ Lâhikası-1*, s. 117)

Ben nefsimi tebrie etmiyorum. Nefsim her fenalığı ister. Fakat şu fâni dünyada, şu muvakkat misafirhânedede, ihtiyarlık zamanında, kısa bir ömürde, az bir lezzet için; ebedî, dâimî hayatını ve saadet-i ebediyesini berbat etmek, ehl-i aklın kârı değil.¹ Ehl-i aklın ve zîşuurun kârı olmadığından, nefs-i emmârem ister istemez akla tâbi olmuştur. (*Mektubat*, s. 71)

Evet, nefsinin beğenen ve nefsine itimat eden, bedbahttır. Nefsinin ayıbını gören, bahtiyardır... (*Mektubat*, s. 372)

¹ “Akıllı adam, nefsinin fena arzularına uymayıp ölümden sonrası için çalışandır.” (Bkz.: Tirmizî, *kıyamet* 25; Hâkim, *el-Müstedrek* 1/125; İbn-i Mâce, *zühhd* 31; Ahmed İbn-i Hanbel, *el-Müsned* 4/124).

Bedbaht: Talihsiz, zavallı.

Ebedî: Sonsuz.

Ehl-i akıl: Akıllı kimseler.

Fâni: Ölümlü, gelip geçici.

Muvakkat: Kısa süreli, geçici.

Saadet-i ebediye: Ebedî, sonsuz mutluluk, cennet hayatı.

Tâbi olmak: Uymak, itaat etmek.

Tebrie etmek: Temize çıkarmak.

Zîşuur: Şuur sahibi.

Medar-ı şeref tanıdığı bütün ecdadını ve medar-ı iftihar bildiği bütün geçmişlerini ve ruhen nokta-yı istinad telâkki ettiği selef-i sâlihînin cadde-i nurânilerini terkedip heveskârâne, hevâ-perestâne, riyâkârâne, şöhret-perverâne, bid'akârâne işlerde ve harekâтта bulunsa; mânen bütün ehl-i hakikat ve ehl-i imanın nazarında en alçak mevkie düşer... (Mektubat, s. 467)

Dördüncü Hatve'de: ¹ **كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ** dersini verdiği gibi; nefis, kendini serbest ve müstakil ve bizzât

¹ "O'nun Zât'ı hariç, her şey yoklukla iç içedir." (Kasas Sûresi, 28/88).

Bid'akârâne: Dinin aslına aykırı bir tarzda.

Cadde-i nurâni: Pırıl pırıl, aydınlık cadde.

Ecdad: Dedeler, atalar.

Ehl-i hakikat: Daima hak ve hakikat peşinde olanlar.

Ehl-i iman: İnananlar, müminler.

Harekât: Hareketler.

Hevâ-perestâne: Nefse tapınırcasına.

Heveskârâne: Heveslice.

Medar-ı iftihar: Övünç sebebi, vesilesi.

Medar-ı şeref: Şeref, onur vesilesi.

Müstakil: Başkasına tâbi olmayan.

Nokta-yı istinad: Dayanak noktası.

Riyâkârâne: İki yüzlülükle, gösteriş düşkününü bir tarzda.

Selef-i sâlihîn: Ehl-i Sünnet'in ilk dönem rehberleri; güvenilir, dürüst ilim sahipleri.

Şöhret-perverâne: Şöhrete düşkün bir tarzda.

Telâkki etmek: Kabullenmek, benimsemek.

mevcut bilir. Ondan bir nevi rubûbiyet dâvâ eder. Mâbud'una karşı adâvetkârâne bir isyanı taşır.

İşte gelecek şu hakikati derketmekle ondan kurtulur. Hakikat şudur ki; *her şey nefsinde mana-yı ismiyle fânidir, mefkuddur, hâdistir, mâdumdur. Fakat mana-yı harfiyle ve Sâni-i Zülcelâl'in esmâsına aynadarlık cihetiyle ve vazifedarlık itibarıyla şâhiddir, meşhuddur, vâcidir, mevcuddur.*

Şu makamda tezkiyesi ve tathiri şudur ki: *Vücûdunda adem, ademinde vücûdu vardır. Yani kendini bilse, vücûd verse; kâinat kadar bir zulümât-ı adem içindedir. Yani vücûd-u şahsîsine güvenip Mûcid-i Hakikî'den*

Adâvetkârâne: Düşmancasına.

Adem: Yok, yokluk.

Derketmek: Anlamak, idrak etmek.

Esmâ: Cenâb-ı Hakk'ın isimleri.

Hâdis: Sonradan olan.

Mâbud: Kendisine ibadet edilen Zât, İlâh.

Mâdum: Varlığı olmayan, yok.

Mana-yı harfi: Her varlığın kendine ait özelliklerin diliyle Yaratıcısı hakkında ifade ettiği anlam.

Mana-yı ismî: Her varlığın kendi kendine, tek başına ifade ettiği anlam.

Mefkud: Yok, olmayan.

Meşhud: Allah'a olan şehadeti başkaları tarafından görülen.

Mevcud: Var edilmiş, varlığa erdirilmiş.

Mûcid-i Hakikî: Asıl var eden, gerçek yaratıcı.

Rubûbiyet dâvâ etmek: Rablik, hâkimiyet ve sahiplik iddiasında bulunmak.

Sâni-i Zülcelâl: Her şeyi sanatlı olarak yaratan Ulu Allah.

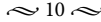
Şâhid: Allah'a şehadet eden, O'nu gösteren.

Vâcid: Vücûd sahibi.

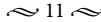
Vücûd: Varlık, var olma.

Zulümât-ı adem: Yokluk, hiçlik karanlıkları.

gaflet etse; yıldız böceği gibi bir şahsî ziya-yı vücûdu, nihayetsiz zulümât-ı adem ve firaklar içinde bulunur, boğulur. Fakat enâniyeti bırakıp, bizzât nefsi hiç olduğunu ve Mûcid-i Hakikî'nin bir âyine-i tecellîsi bulunduğunu gördüğü vakit, bütün mevcudâtı ve nihayetsiz bir vücûdu kazanır. Zira bütün mevcudât, esmâsının cilvelerine mazhar olan Zât-ı Vâcibü'l-vücûd'u bulan, her şeyi bulur. (Mektubat, s. 517)

Gaye-i hayal olmazsa veyahut nisyan veya tenâsi edilse, ezhan enelere dönüp etrafında gezerler. (Mektubat, s. 531)

Bir fikre davet, cumhur-u ulemânın kabulüne vâbestedir. Yoksa davet bid'attır, reddedilir. (Mektubat, s. 529)

Âyine-i tecellî: Cenâb-ı Hakk'ın güzel isimlerini, icraatlarını yansıtan, gösteren ayna.

Bid'at: Dinde bir aslı olmayıp sonradan ortaya çıkan şey.

Cilve: Tecellî, yansıma.

Cumhur-u ulemâ: Âlimlerin çoğunluğu.

Enâniyet: Benlik, gurur.

Ene: Ben, benlik, enâniyet.

Ezhan: Zihinler.

Firak: Ayrılık.

Gaye-i hayal: İdeal, ülkü, hedef.

Mazhar olmak: Erişmek, nâil olmak, şereflemek.

Mevcudât: Varlıklar.

Nisyan: Unutma, unutkanlık.

Tenâsi: Göz yummak, unutmuş görünmek.

Vâbeste: Bağlı.

Zât-ı Vâcibü'l-vücûd: Varlığı kendinden ve kesin olan Hz. Allah.

Ziya-yı vücûd: Varlığın ziyası, ışığı.

≈ 12 ≈

İhsan-ı ilâhîden fazla ihsan, ihsan değildir. Her şeyi olduğu gibi tavsif etmek gerektir... (Mektubat, s. 532)

≈ 13 ≈

Cemaatte vâhid-i sahîh olmazsa; cem' ve zamm, kesir darbı gibi küçültür.

... İnsanlarda sıhhat ve istikâmet ile vahdet olmazsa; ziyadeleşmekle küçülür, bozuk olur, kıymetsiz olur. (Mektubat, s. 534)

≈ 14 ≈

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ¹

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Bilmukabele biz de Ramazanınızı tebrik ediyoruz. Rüyalarınız pek çok mübarektirler. İnşallah, Cenâb-ı Hak sizi büyük ihsanlara mazhar eyleyecek, diye bir işarettir.

¹ Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun!

Bilmukabele: Karşılık olarak.

Cem' ve zamm: Toplama, ekleme.

İhsan-ı ilâhî: Allah vergisi, Allah'ın lütfü.

Kesir darbı: Kesirli sayıların çarpımı.

Mazhar eylemek: Nail etmek, şereflelendirmek.

Tavsif etmek: Niteliklerini, vasıflarını belirtmek, anlatmak.

Vahdet: Birlik, bir olma.

Vâhid-i sahîh: Tam, sağlam birleştirici unsur, öge.

Bence bu zamanda en büyük bir ihsan, bir vazife, imanını kurtarmaktır, başkaların imanına kuvvet verecek bir surette çalışmaktır. Sakın, benlik ve gurura medar şeylerden çekin. Tevazu, mahviyet ve terk-i enâniyet, bu zamanda ehl-i hakikate lâzım ve elzemdir. Çünkü bu asırda en büyük tehlike benlikten ve hodfürûşluktan ileri geldiğinden, ehl-i hak ve hakikat, mahviyetkârâne daima kusurunu görmek ve nefsinin itham etmek gerektir. Sizin gibi ağır şerâit içinde kahrancasına imanını ve ubûdiyetini muhafaza etmesi, büyük bir makamdır...

Madem sizde büyük bir himmet ve kuvvetli bir iman var; tam bir ihlâs ve tam bir mahviyetle, sebatkârâne Risale-i Nur'a şâkirt ol! Tâ binler, belki yüz binler şâkirtlerin şirket-i mâneviye-i uhreviyelerine hissedar ol! Tâ senin

Elzem: Çok gerekli, vazgeçilmez.

Hodfürûşluk: Kendini beğendirme, gösterişi sevme.

Mahviyet: Alçak gönüllülük, tevazu.

Mahviyetkârâne: Alçakgönüllülükle, mütevazı bir şekilde.

Medar: Vesile, vâsita, sebep.

Sebatkârâne: Kararlı, sarsılmaz bir şekilde.

Şerâit: Şartlar.

Şirket-i mâneviye-i uhreviye: Bir cemaatin beraber veya paylaşarak âhirete yönelik yaptığı, bir şirket hükmündeki çok kazanç sağlayan toplu ibadetler.

Terk-i enâniyet: Kendini beğenmemek. Benlik ve gurura vesile olan şeyleri terketmek.

Ubûdiyet: Kulluk.

hayırların, iyiliklerin cüz'iyetten çıkıp küllîleşsin, âhirette tam kârlı bir ticaret olsun. (*Tarihçe-i Hayat*, s. 470-471)

Said Nursî

≈ 15 ≈

Bir kardeşimiz, kusurunu görmediği münasebetiyle, onu ikaz için yazılmış ince bir meseledir. Belki size faydası olur, diye yazdık.

Bir zaman, evliya-yı azîmeden, nefs-i emmâresinden kurtulana kadar birkaç zâttan, şiddetli mücadele-i nefsiye ve nefs-i emmâreden şekvâlarını gördüm. Çok hayret ediyordum. Hayli zaman sonra, nefs-i emmârenin kendi desâisinden başka, daha şiddetli ve daha ziyade söz dinlemez ve daha ziyade ahlâk-ı seyyieyi idâme eden ve heves ve damar ve âsâb, tabiat ve hissiyat halitasından çıkan ve nefs-i emmârenin son tahassungâhı bulunan ve nefs-i emmâreyi tezkiyeden sonra onun eski vazife-i seyyiesini gören ve mücadeleyi âhir ömre kadar devam ettiren bir

Ahlâk-ı seyyie: Kötü ahlâk.

Âsâb: Sinirler, damarlar.

Cüz'iyet: Hususilik, kısmilik.

Desâis: Hileler, oyunlar.

Evliya-yı azîme: Büyük Allah dostları.

Halita: Karışım.

İdâme etmek: Devam ettirmek, sürdürmek.

Küllîleşmek: Hususî olmaktan çı-

kıp, umumî hâle gelmek.

Mücadele-i nefsiye: Nefisle mücadele, savaşıma.

Nefs-i emmâre: İnsana sürekli kötülükleri emreden nefis.

Şekvâ: Şikâyet.

Tahassungâh: Sığınak.

Tezkiye: Arındırma, temizleme.

Vazife-i seyyie: Şer, kötü vazife.

mânevî nefs-i emmâreyi gördüm. Ve anladım ki o mübarek zâtlar, hakikî nefs-i emmâreden değil, belki mecazî bir nefs-i emmâreden şekvâ etmişler. Sonra gördüm ki İmam Rabbânî* dahi bu mecazî nefs-i emmâreden haber veriyor.

Bu ikinci nefs-i emmârede şuursuz kör hissiyat bulunduğu için, akıl ve kalbin sözlerini anlamıyor ve dinlemiyor ki onlarla ıslah olsun ve kusurunu anlasın. Yalnız tokatlar ve elemelerle nefret edip veya tam bir fedailiğe her hissiyi maksadına feda etsin. Ve Risale-i Nur'un erkânları gibi, her şeyini, enâniyetini bıraksın.

Bu acîb asırda dehşetli bir aşılama ve şırıngayla hem hakikî, hem mecazî iki nefs-i emmâre ittifak edip öyle seyyiâta, öyle günahlara severek giriyor. Kâinatı hiddete getiriyor. Hatta kendim, bir dakika zarfında, yirmi paralık bir sıkıntıyla, altmış liralık bir haseneye tercih etmeye çalıştım. Hem on dakika zarfında, büyük bir mücahede-i mânevîde, benim cephemde, kırk ikilik bir top gibi düşmanlarıma atıp yol açtığı hâlde, o iki nefs-i emmârenin, muvakkat bir gaflet fırsatında, hodgâmlık ve meyl-i tefevvuk

Acîb: Acayip, şaşırtan, yadırganan.

Erkân: İleri gelenler, rükünler.

Hasene: Sevap, iyilik.

Hodgâmlık: Kendini beğenme, bencillik.

Meyl-i tefevvuk: Üstünlük kurma eğilimi, arzusu.

Mücahede-i mânevî: Mânevî cihad, mücadele.

Seyyiât: Kötülükler.

Yirmi para: Yarım kuruş.

gibi gayet zulümlü ve zulümatlı hissiyle, büyük bir şükür ve teşekkür yerine, “Niçin ben atmadım?” diye, en çirkin bir riyâ ve rekabet damarını hissettim. Cenâb-ı Hakk’a yüz bin şükür ediyorum ki Risale-i Nur ve bilhassa İhlâs Risaleleri, o iki nefsin bütün desâisini izâle ve onların açtığı yaraları tedavi ettiği gibi, o bir dakika ve on dakikadaki hâletleri birden izâle etti. Ve mânevî bir istiğfar olan kusurumu bildim. O hatanın muaccel cezası olan içindeki elemenden ve azaptan kurtuldum. (*Kastamonu Lâhikası*, s. 199-200)

≈ 16 ≈

Benim bu otuz sene hayatımda ve Yeni Said tabir ettiğim zamanımda bütün Risale-i Nur’da yazdıklarım ve şahsıma temas eden hakikatlerinin tasdikiyle ve benimle ciddî görüşen ehl-i insaf zâtların ve arkadaşların şهادetleriyle iddia ediyorum ki:

Ben nefsi emmâremi elimden geldiği kadar hodfürûşluktan, şöret-perestlikten, tefâhurdan men’e çalışmışım ve şahsıma ziyade hüsn-ü zan eden Nur talebelerinin belki yüz defa hatırlarını kırıp cerhetmişim.

Cerhetmek: Çürütmek.

Ehl-i insaf: İnsaflı kimseler.

Hâlet: Hâl, durum.

Hüsn-ü zan: Güzel, iyi, olumlu düşünme.

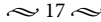
İzâle: Giderme, yok etme.

Muaccel: Öne alınmış, peşin.

Şöhret-perestlik: Şöhret düşkünlüğü.

Tefâhur: İftihar etme, gurur duyma.

“Ben mal sahibi değilim. Kur’ân’ın mücevherat dükânının bir biçâre dellâlıyım” dediğimi hem yakın dostlarım, hem kardeşlerimin tasdikleriyle ve emârelerini görmeleriyle ben, değil dünyevî makamâtı ve şan u şerefi şahsıma kazandırmak, belki mânevî büyük makamât faraza bana verilse de, fakat hizmetteki ihlâsıma nefsimin hissesi karışmak ihtimaline binâen korkarak o makamâtı da hizmetime feda etmeye karar verdiğim ve fiilen de öylece hareket ettiğim hâlde, mahkeme-i âlînizde güya en büyük bir siyasî mesele gibi, bana karşı bazı kardeşlerimin Nur’dan istifadelerine mânevî bir şükran olarak ben kabul etmediğim hâlde... (Şuâlar, s. 384-385)

Bunu da size kat’iyen beyan ediyorum:

Şahsıma tahkir ve ihânet ve çürütmek ve işkence, ceza gibi ne gelse, Risale-i Nur’a ve şâkirtlerine benim yüzümden zarar gelmemek şartıyla, şimdiki mesleğim itibarıyla kabule karar vermişim. Bunda da âhiretim için bir sevap var. Ve nefs-i emmârenin şerrinden

Dellâl: Bir şeyi delilleriyle gösteren, ilan eden, tellâl.

İhânet: Hor, hakir görme; küçük duruma düşürme.

Mahkeme-i âlî: Yüce mahkeme.

Makamât: Makamlar.

Mücevherat: Cevherler, zenginlikler, değerler.

Nefs-i emmâre: İnsana sürekli kötülükleri emreden nefis.

Tahkir: Hor, hakir görme.

kurtulmama bir vesiledir diye, bir cihette ağlarken memnun oluyorum. Eğer bu bîcâre mâsumlar benimle beraber bu meselede hapse girmeseydiler, mahkememizde pek şiddetli konuşacaktım. (Şuâlar, s. 387)

≈ 18 ≈

Bu mesele yalnız şahsıma taallûk etseydi, ben cidden nefs-i emmâremi tam kırmak için ona minnettar olurdum. Mesleğimiz, bu zamanda hakka hizmet, bütün bütün terk-i enânîyetle olabileceğini kat'î kanaatimiz olduğu gibi, yirmi senedir nefs-i emmârem ister istemez o mesleğe itaate mecbur olmuş. Risale-i Nur ve mukaddemâtları, buna bir hüccet-i kâtiadır. Fakat garaz ve inat ve bir nevi taassub-u meslekiyeyi ihsas eden ve esrar-ı mestûreyi işâa suretinde gelen itiraz ve ayıplara karşı Eski Said lisanıyla derim:

İşte meydan! En mutaassıp ulemâdan ve en büyük velîden tut, tâ en dinsiz filozoflara ve müdakkik

Esrar-ı mestûre: Gizli sırlar.

Garaz: Kötü kasıt, düşmanca niyet.

Hüccet-i kâtiâ: Kesin delil.

İhsas etmek: Hissettirmek, göstermek.

İşâa: Bir haberi yayma, herkese duyurma.

Mukaddemât: İlk aşamalar, ilk çalışmalar.

Mutaassıp: Tutucu.

Müdakkik: İnceleme ve araştırmalarında alabildiğine hassas, dikkatli, titiz kimse.

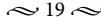
Taallûk etmek: İlgili, bağlı olmak.

Taassub-u meslekiye: Kendi mesleğine aşırı bağlılık, fanatizm.

Terk-i enânîyet: Kendini beğenmemek. Benlik ve gurura vesile olan şeyleri terketmek.

Ülemâ: Âlimler.

hükemâlara, Risale-i Nur'daki dâvâları isbat etmeye hazırım ve hem de isbat etmişim ki, benim mahvıma ve idamıma mütemâdiyen çalışan zındık filozoflar ve mülhidler, o dâvâları cerhedemiyorlar ve edememişler. (*Sikke-i Tasdik-i Gaybî*, s. 53)

İnsan nisyandan alındığı için, nisyana mübtelâdır. Nisyanın en kötüsü de nefsin unutulmasıdır. Fakat hizmet, sa'y, tefekkür zamanlarında nefsin unutulması, yani nefse bir iş verilmemesi dalâlettir. Hizmetler görüldükten sonra neticede, mükâfat zamanlarında nefsin unutulması kemâldir. Bu itibarla ehl-i dalâl ile ehl-i kemâl, nisyan ve tezekkürde müteâkistirler.

Evet dâll olan kimse, bir iş ve bir ibadet teklifinde başını havaya kaldırarak firavunlaşır. Lâkin mükâfatın, menfaatin tevziinde bir zerreyi bile terketmez. Amma

Dalâlet: İstikametten uzaklaşıp yanlış ve bozuk yola sapma.

Dâll: Dalâlete düşmüş, doğru yoldan ayrılmış.

Ehl-i dalâl: Hidayetten ayrılıp, dalâlet yolunu seçenler.

Ehl-i kemâl: Hidayet ehlinden olup, daima olgunlaşma, ilerleme peşinde olanlar.

Hükemâ: Bilginler, filozoflar.

Mahv / İdam: Varlığını ortadan

kaldırma, yok etme.

Mülhid: İnkâr eden, dinsiz.

Müteâkis: Birbirinin karşıtı, aksi olan.

Mütemâdiyen: Devamlı, sürekli olarak.

Nisyan: Unutma, unutkanlık.

Sa'y: Çalışma, gayret, çaba.

Tevzi: Dağıtma, paylaşırma.

Tezekkür: Hatırlama.

nefsini unutan ehl-i kemâl sa'y, tefekkür, sülûk zamanlarında her şeyden evvel nefsinin ileri sürüyor; fakat neticelerde, faydalarda, menfaatlerde nefsinin unutmakla en geriye bırakıyor. (Mesnevî-i Nuriye, s. 221)

≈ 20 ≈

✓ *Eğer onun tahkiri ve beyan ettiği kusurlar, şahsıma ve nefsimin ait ise; Allah ondan razı olsun ki, benim nefsimin ayıplarını söyler.*

✓ *Eğer doğru söylemiş ise, beni nefsimin terbiyesine sevkeder ve gururdan beni kurtarmaya yardımcıdır.*

✓ *Eğer yalan söylemiş ise, beni riyâdan ve riyânın esası olan şöhret-i kâzibeden kurtarmaya yardımcıdır... (Mektubat, s. 66)*

≈ 21 ≈

Üçüncü Hastalık: "Gurur" dur.

Evet gurur ile insan maddî ve mânevî kemâlât ve mehâsinden mahrum kalır. Eğer gurur sâikasıyla başkalarının kemâlâtına tenezzül etmeyip, kendi kemâlâtını kâfi ve yüksek görürse, o insan nâkıstır. Böyle insanlar, mâlûmât

Kemâlât: İyilikler, faziletler, erdemler.

Mehâsin: Güzellikler, sevaplar.

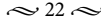
Nâkıs: Eksik.

Sâika: Sebep, faktör.

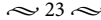
Sülûk: Bir yola girip, devam etme.

Şöhret-i kâzibe: Yalancı, aldatıcı şöhret.

ve keşfiyâtlarını daha yüksek görmekle, eslâf-ı izâmın irşadât ve keşfiyâtlarından mahrum kalırlar. Ve evhama maruz kalarak bütün bütün çizgiden çıkarlar... (Mesnevî-i Nuriye, s. 58)

Cenâb-ı Hak tarafından insanlara verilen benlik ve hürriyet, ulûhiyet sıfatlarını fehmetmek üzere bir vâhid-i kıyasî vazifesini görüyor. Maalesef sû-i ihtiyâr ile hâkimiyet ve istiklâliyetle âlet ederek tam bir firavun olur. (Mesnevî-i Nuriye, s. 59)

Mümkinâtın da iki vechi vardır:

***Birisi:** Enâniyet ile vücûddur. Bu ise ademe gider ve ademe kalbolur.*

Adem / Ademe kalbolmak: Yok, yokluk / Yokluğa dönüşmek, çevrilmek

Enâniyet: Benlik.

Eslâf-ı izâm: Geçmişte yaşamış büyük zâtlar.

Evham: Vehimler, kuruntular.

Fehmetmek: Anlamak.

Hâkimiyet: Hâkim olma, yetki ve hükmü elinde bulundurma.

İrşadât: Doğruyu gösteren, doğruya yönlendiren ifadeler, fiiller.

İstiklâliyet: Bağımsız, müstakil

olma.

Keşfiyât: Keşifler. Tas.: Kalb ve ruh gözüyle, basiretle eşyanın perde ötesine nüfuz ederek vâkıf olunan bilgiler.

Mümkinât: Mâsivâ. Allah'ın dışındaki bütün varlıklar.

Sû-i ihtiyâr: Yanlış, kötü tercih.

Ulûhiyet: İlâh olma, ilâhlık.

Vâhid-i kıyasî: Ölçek. Ölçmede kullanılan birim.

Vecih: Yön.

Vücûd: Varlık, var olma.

İkincisi: *Enâniyetin terkiyle ademdir. Bu ise Vâcibü'l-vücûd'a bakar bir vücûd kazanır. Binâenaleyh vücûd istersen, mün'adim ol ki vücûdu bulasın!.. (Mesnevî-i Nuriye, s. 61)*

≈ 24 ≈

Ey şan ve şerefi, nam ve şöhreti isteyen adam! Gel, o dersi benden al. *Şöhret, ayn-ı riyâdır ve kalbi öldüren zehirli bir baldır. Ve insanı insanlara abd ve köle yapar... (Mesnevî-i Nuriye, s. 73)*

Said Nursî

≈ 25 ≈

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Kastamonu'da ehl-i takva bir zât, şekvâ tarzında dedi: "Ben sukut etmişim. Eski hâlimi ve zevkleri ve nurları kaybetmişim." Ben de dedim: "Belki terakki etmişsin ki, nefsi okşayan ve uhrevî meyvesini dünyada tattıran ve

Abd: Kul.

Ayn-ı riya: Riyanın ta kendisi.

Binâenaleyh: Bunun üzerine, bundan dolayı.

Ehl-i takva: Dinin emir ve yasaklarına sıkı sıkıya bağlı dindar kimseler.

Mün'adim olmak: Nefis ve enâniyet itibarıyla yok olmak.

Sukut etmek: Düşmek, değer kaybetmek.

Şekvâ: Şikâyet.

Terakki etmek: Yükselmek, mertebe katetmek.

Vâcibü'l-vücûd: Varlığı kendinden ve kesin olan Hz. Allah.

hodbinlik hissini veren zevkleri, keşifleri geri bırakıp, daha yüksek makama, mahviyet ve terk-i enâniyet ve fâni zevkleri aramamak ile uçmuşsun.” *Evet bir ehemmiyetli ihsan-ı ilâhî; ihsanını, enâniyetini bırakmayana ihsas etmemektir. tâ ucub ve gurura girmesin.*

Kardeşlerim! Bu hakikate binâen, bu adam gibi düşünen veya hüsn-ü zannın verdiği parlak makamları nazara alan zâtlar, sizlere bakıp içinizde mahviyet ve tevazu ve hizmetkârlık kisvesiyle görünen şâkirtleri âdî, âmî adamlar görür ve der: “Bunlar mı hakikat kahramanları ve dünyaya karşı meydan okuyan? Heyhat! Bunlar nerede, evliyaları bu zamanda âciz bırakan bu kudsî hizmet mücâhidleri nerede?” diyerek dost ise inkisar-ı hayale uğrar, muârz ise kendi muhalefetini haklı bulur. (*Şuâlar, s. 307-308*)

Said Nursî

Âdî: Sıradan, herhangi biri.

Âmî: Avamdan, sıradan biri.

Evliya: Allah dostları, veliler.

Fâni: Gelip geçici.

Hodbinlik: Bencillik.

İhsan-ı ilâhî: Allah vergisi, Allah'ın lütfu.

İhsas etmek: Hissettirmek, belli etmek.

İnkisar-ı hayal: Hayal kırıklığı.

Kisve: Elbise, kıyafet.

Kudsî: Kutsal, mukaddes.

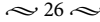
Mahviyet: Alçak gönüllülük, tevazu.

Muârz: Karşı gelen, muhalif.

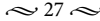
Mücâhid: Kendini Allah yoluna adanmış kimse.

Terk-i enâniyet: Kendini beğenmemek. Benlik ve gurura vesile olan şeyleri terketmek.

Ucub: Kendini beğenme.

Bazen bir şeye şiddetli muhabbet, o şeyin inkârına sebep olur. Ve kezâ şiddet-i havf ve gayet-i azamet ve aklın ihâtasızlığı da inkâra sebep olur. (Mesnevî-i Nuriye, s. 92)

Ey nefis! Eğer takva ve amel-i sâlih ile Hâlık'ını razı etti isen, halkın rızasını tahsile lüzum yoktur; o kâfidir. Eğer halk da Allah'ın hesabına rıza ve muhabbet gösterirlerse iyidir. Şayet onlarınki dünya hesabına olursa kıymeti yoktur. Çünkü onlar da senin gibi âciz kullardır. Maahâza ikinci şıkkı takip etmekte şirk-i hafî olduğu gibi tahsili de mümkün değildir. Evet bir maslahat için sultana müracaat eden adam, sultanı irzâ etmiş ise o iş görülür. Etmemiş ise halkın iltimasıyla çok zahmet olur. Maamâfih yine sultanın izni lâzımdır. İzni de rızasına mütevakkıftır. (Mesnevî-i Nuriye, s. 172)

Amel-i sâlih: İnsanların maddî ve mânevî haklarına tecavüz etmemekle beraber Allah'ın haklarını tam tamına yerine getiren fiiller, işler.

Gayet-i azamet: Çok büyük görme, aşırı büyütme.

Hâlık: Hz. Yaradan.

İhâtasızlık: Tam olarak idrak edememe, kavrayamama, kuşatıcı olamama.

İltimas: Yapılmasını isteme, rica, istirham.

İrzâ etmek: Razı etmek.

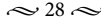
Maahâza / Maamâfih: Bununla beraber, bununla birlikte.

Mütevakkıf: Bağlı, ilgili.

Şiddet-i havf: Şiddetli korku.

Şirk-i hafî: Gizli şirk.

Tahsil: Elde etme, kazanma.

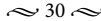

Risale-i Nur'a kuvvet vermek ve genişlemesine çalışmak ve şâkirtlerini teşvik etmek ve bir buz parçası olan enâniyetini, tam bir havuz kazanmak için o dairedeki âb-ı hayat havuzuna atıp eritmek gerektir. Yoksa, başka bir çığır açmakla hem o zarar eder, hem bu müstakîm ve metin cadde-i Kur'âniye'ye bilmeyerek zarar verir, belki zındıkaya bilmeyerek bir nevi yardım hesabına geçer. (*Kastamonu Lâhikası*, s. 93)

Said Nursî

... Büyüklüğün şe'ni, tevazu ve mahviyettir; tekebbür ve tahakküm değildir! Demek tekebbür eden, sabiyy-i müteşeyyihdir, siz de büyük tanımayınız!.. (*Münâzarât*)

Evvelâ: Hem o zât, hem sizler biliniz ki: Ben, Risale-i Nur'un hizmetkârıyım ve o dükkânın bir dellâlıyım. Risale-i

Âb-ı hayat: Hayat veren su.

Cadde-i Kur'âniye: Kur'ân-ı Kerîm'in çizdiği, belirlediği yol, cadde.

Dellâl: Bir şeyi delilleriyle gösteren, ilan eden, tellâl.

Müstakîm: Dosdoğru, düzgün. İf-rat ve tefrit gibi aşırılıkları olmayan.

Sabiyy-i müteşeyyih: Büyük ve

olgun biri görünmeye çalışan çocuk tabiatlı kimse.

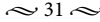
Şe'n: Bir şeyin gereği, tabiatı, karakteri.

Tahakküm: Baskı, zorlama.

Tekebbür: Kibirlenme, gururlanma.

Zındıka: Dinsizliği, din düşmanlığını meslek edinenler.

Nur ise, Arş-ı Âzam'a bağlı olan Kur'ân-ı Azîmüşşân ile bağlanmış bir hakikî tefsirdir. Benim şahsımdaki kusurât, ona sirayet etmez... (Kastamonu Lâhikası, s. 212)

Ehl-i hakikatin bir kısmı, nasıl ki ism-i Vedûd'a mazhardırlar ve âzamî bir mertebede o ismin cilveleriyle, mevcudâtın pencereleriyle Vâcibü'l-vücûd'a bakıyorlar; öyle de şu hiç-ender hiç olan kardeşinize yalnız hizmet-i Kur'ân'a istihdamı hengâmında ve o hazine-i bînihâyenin dellâli olduğu bir vakitte, ism-i Rahîm ve

Arş-ı Âzam: Yerde ve gökte, madî ve mânevî bütün varlıklarla alâkalı ilâhî emir, irade ve işleyişin ilk tecellî ve zuhur mahallî sayılan, fakat mahiyetini sadece Cenâb-ı Hakk'ın bilebileceği yüce bir âlem.

Âzamî: Çok büyük, en büyük.

Cilve: Tecellî, yansıma.

Ehl-i hakikat: Dâima hak ve hakikat peşinde olup gerçeği bulanlar.

Hazine-i bînihâye: Bitmeyen, tükenmeyen hazine.

Hengâm: Vakit, an.

Hiç-ender hiç: Bütünüyle, tamamen hiç hükmünde.

Hizmet-i Kur'ân: Kur'ân-ı Kerîm hizmeti.

İsm-i Vedûd: "Kullarını çok seven ve onlar tarafından da çok sevilen"

anlamında Cenâb-ı Hakk'ın güzel bir ismi.

İsm-i Rahîm: "Kullarına karşı sonsuz lütuf ve merhamet eden, onları gözeten" anlamında Cenâb-ı Hakk'ın güzel bir ismi.

İstihdam: Çalıştırma, hizmet ettirme.

Kur'ân-ı Azîmüşşân: Şanı yüce Kur'ân-ı Kerîm.

Kusurât: Kusurlar.

Mazhar: Erişen, nâil olan, şereflenen.

Mevcudât: Varlıklar.

Sirayet etmek: Bulaşmak, yayılmak.

Vâcibü'l-vücûd: Varlığı kendinden ve kesin olan Hz. Allah.

ism-i Hakîm mazhariyetine medar bir vaziyet verilmiş. Bütün Sözler, o mazhariyetin cilveleridir... (Mektubat, s. 16)

≈ 32 ≈

Risale-i Nur'un gözüyle bakmak ve ne kadar müşkülât ziyadeleşse, kudsî vazife itibarıyla daha ziyade ciddiyyet ve şevkle hareket etmektir. Çünkü başkaların füturu ve çekilmesi, ehl-i himmetin şevkini, gayretini ziyadeleştirme-ye sebeptir. Zira, gidenlerin vazifelerini de bir derece yapmaya kendini mecbur bilir ve bilmelidirler... (Kastamonu Lâhikası, s. 40)

≈ 33 ≈

Evet, dinin, şeriatın ve Kur'ân'ın yüzden ziyade tılsımlarını, muammâlarını hall ve keşfeden.. ve en muannid dinsizleri susturup ilzam eden.. ve Miraç ve haşr-i cismânî

Ehl-i himmet: Gayretli, çalışkan kimseler.

Fütur: Bezginlik, bıkkınlık, usanç.

Haşr-i cismânî: Cismen, bedenen dirilme.

İlzam etmek: Cevap veremez hâle getirmek, susturmak.

ism-i Hakîm: "Her şeyi yerli yerince yapan" anlamında Cenâb-ı Hakk'ın güzel bir ismi.

Keşfetmek: Bir sırrı, gizli bir şeyi bilmek, ortaya çıkarmak.

Mazhariyet: Muvaffak olma, nâil olma, elde etme.

Medar: Vesile, vâsıta, sebep.

Miraç: Hz. Peygamber Efendimiz'in (s.a.s.), Allah'ın (c.c.) huzuruna yükselerek O'nunla (c.c.) görüşmesi mu'cizesi.

Muammâ: Özü, mahiyeti hemen anlaşılabilen derin sır.

Muannid: İnatçı.

Müşkülât: Güçlükler, zorluklar.

Tılsım: Sır, şifre.

gibi sırf akıldan çok uzak zannedilen Kur'ân hakikatlerini en mütemerrid ve en muannid filozoflara ve zındıklara karşı güneş gibi isbat eden.. ve onların bir kısmını imana getiren Risale-i Nur eczaları, elbette küre-i arz ve küre-i havâiyeyi kendi ile alâkadar eder ve bu asrı ve istikbali kendiyile meşgul edecek bir hakikat-i Kur'âniye'dir ve ehl-i iman elinde bir elmas kılıçtır. (*Emirdağ Lâhikası-1*, s. 42)

≈ 34 ≈

Eski Harb-i Umumî'den evvel ve evâilinde, bir vâkıayı sâdikada görüyorum ki, Ararat Dağı denilen meşhur Ağrı Dağı'nın altındayım. Birden o dağ, müthiş infilâk etti. Dağlar gibi parçaları dünyanın her tarafına dağıttı. O dehşet içinde baktım ki merhum vâlidem yanımdadır. Dedim: “*Ana, korkma! Cenâb-ı Hakk'ın emridir, O Rahîm'dir ve Hakîm'dir.*” Birden, o hâlette iken baktım ki mühim bir zât bana âmirâne diyor ki: “*İ'câz-ı Kur'ân'ı beyan*

Âmirâne: Âmir gibi, emreder tarzında.

Ecza: Cüzler, parçalar, kısımlar.

Ehl-i iman: İnananlar, müminler.

Evâil: Başlangıçlar, ilk zamanlar.

Hakikat-i Kur'âniye: Kur'ân ve iman hakikatleri.

Hakîm: Her şeyi yerli yerince yapan, Hz. Allah.

Hâlet: Hâl, durum.

Harb-i Umumî: Dünya Savaşı.

İ'câz-ı Kur'ân: İnsanları, benzerini

yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerîm üslubu.

İnfilâk etmek: Şiddetli bir şekilde patlamak.

Küre-i arz: Yerküre, dünya.

Küre-i havâiye: Atmosfer tabakası.

Mütemerrid: İsrarcı, dik kafalı.

Rahîm: Kullarına karşı sonsuz lütuf ve merhamet eden, onları gözetten, Hz. Allah.

Vâkıa-yı sâdika: Sâdik rüya, görüldüğü gibi çıkan rüya.

et!" Uyandım, anladım ki; bir büyük infilâk olacak.. o infilâk ve inkılâptan sonra Kur'ân etrafındaki surlar kırılacak.. doğrudan doğruya Kur'ân kendi kendini müdâfaa edecek.. ve Kur'ân'a hücum edilecek.. i'câzı, onun çelik bir zırhı olacak.. ve şu i'câzın bir nev'ini şu zamanda izharına, haddimin fevkinde olarak benim gibi bir adam namzet olacak.. ve namzet olduğumu anladım... (Mektubat, s. 415)

≈ 35 ≈

Sözler hakkında, tevazu suretinde demiyorum; belki bir hakikati beyan etmek için derim ki:

Sözler'deki hakâik ve kemâlât benim değil, Kur'ân'ındır ve Kur'ân'dan tereşşuh etmiştir. Hatta Onuncu Söz, yüzer âyât-ı Kur'âniye'den süzülmüş bazı katarâttır. Sâir risaleler dahi umumen öyledir.

Madem ben öyle biliyorum ve madem ben fâniyim, gideceğim. Elbette bâki olacak bir şey ve bir eser, benimle bağlanmamak gerektir ve bağlanmamalı. Ve madem

Âyât-ı Kur'âniye: Kur'ân-ı Kerîm'in âyetleri.

Bâki: Ölümsüz, dâimî.

Fâni: Ölümlü, gelip geçici.

Fevk: Üst.

Hakâik: Hakikatler.

İnkılâp: Değişim, dönüşüm.

İzhar: Ortaya çıkarma, gösterme.

Katarât: Katreler, damlalar.

Kemâlât: Mükemmellikler.

Tereşşuh etmek: Sızmak.

ehl-i dalâlet ve tuğyan, işlerine gelmeyen bir eseri, eser sahibini çürütmekle eseri çürütmek âdetleridir. Elbette, semâ-yı Kur'ân'ın yıldızlarıyla bağlanan risaleler, benim gibi çok itirazâta ve tenkidâta medar olabilen ve sukut edebilen çürük bir direk ile bağlanmamalı.

Hem madem örf-ü nâsta, bir eserdeki mezâyâ, o eserin masdarı ve menbaı zannettikleri müellifinin etvârında aranılıyor.. ve bu örf'e göre, o hakâik-i âliyeyi ve o cevâhir-i gâliyeyi kendim gibi bir müflise ve onların binde birini kendinde gösteremeyen şahsiyetime mal etmek, hakikate karşı büyük bir haksızlık olduğu için; *risaleler kendi malım değil, Kur'ân'ın malı olarak, Kur'ân'ın reşehât-ı meziyâtına mazhar olduklarını izhar etmeye mecburum. Evet, lezzetli üzüm salkımlarının hâsiyetleri, kuru çubuğunda aranılmaz. İşte ben de öyle bir kuru çubuk hükmündeyim. (Mektubat, s. 416)*

Cevâhir-i gâliye: Değerli, pahalı cevherler.

Ehl-i dalâlet ve tuğyan: Doğru yoldan ayrılıp, isyan ve inkârda ileri gidenler.

Etvâr: Tavırlar, davranışlar.

Hakâik-i âliye: Yüce hakikatler.

Hâsiyet: Özellik.

İtirazât: İtirazlar.

Masdar / Menba: Kaynak, menşee.

Mazhar olmak: Erişmek, nâil olmak.

Medar: Sebep, vesile olmak.

Mezâyâ: Meziyetler, özellikler.

Müellif: Yazar.

Örf-ü nâs: İnsanlar arasında kabul görmüş, yerleşmiş âdet, gelenek.

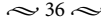
Reşehât-ı meziyât: Meziyetlerinden, özelliklerinden kaynaklanan damlalar, sızıntılar.

Semâ-yı Kur'ân: Kur'ân-ı Kerîm'in semâsı, atmosferi.

Sukut etmek: Düşmek, kaymak.

Tenkidât: Tenkitler.

Sesim yetişse bütün küre-i arza bağırarak derim ki: Sözlere güzeldirler, hakikattirler. Fakat benim değıldirler; Kur'ân-ı Kerîm'in hakâikinden telemmû etmiş şualardır.

وَمَا مَدَحْتُ مُحَمَّدًا بِمَقَالَتِي وَلَكِنْ مَدَحْتُ مَقَالَتِي بِمُحَمَّدٍ ﷺ¹

düsteruyla derim ki:

وَمَا مَدَحْتُ الْقُرْآنَ بِكَلِمَاتِي وَلَكِنْ مَدَحْتُ كَلِمَاتِي بِالْقُرْآنِ

Yani, “Kur'ân'ın hakâik-i i'câzını ben güzelleştiremedim, güzel gösteremedim. Belki Kur'ân'ın güzel hakikatleri benim tâbirâtlarımı da güzelleştirdi, ulvîleştirdi.”

Madem böyledir; hakâik-i Kur'ân'ın güzelliğı nâmına, Sözlere nâmındaki aynalarının güzelliklerini ve o

¹ “Ben sözlerimle Muhammed'i (*aleyhissalâtü vesselâm*) övmüş olmadım; aslında sözlerimi Muhammed (*aleyhissalâtü vesselâm*)la övmüş ve güzelleştirmiş oldum.” Hassân İbn-i Sâbit'in sözü olarak; İbnü'l-Esîr, *el-Meselü's-sâir* 2/357; el-Kalkaşendî, *Subhu'l-a'sâ* 2/321; İmam Rabbânî, *el-Mektubat* 1/58 (44. Mektup).

Hakâik-i i'câz: İnsanları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân'ın gerçekleri.

Küre-i arz: Yerküre, dünya.

Şua: Işın, ışık parçası.

Tâbirât: Tabirler, ifadeler.

Telemmû etmek: Parlamak, ışıldamak.

aynadarlığa terettüp eden inâyât-ı ilâhiyeyi izhar etmek, makbul bir tahdis-i nimettir. (Mektubat, s. 417)

≈ 37 ≈

Nev-i insanın yüzde sekseni ehl-i tahkik değildir ki; hakikate nüfuz etsin ve hakikati, hakikat tanıyıp kabul etsin. Belki surete, hüsn-ü zanna binâen makbul ve mûtemet insanlardan işittikleri mesâili takliden kabul ederler. Hatta, kuvvetli bir hakikati zayıf bir adamın elinde zayıf görür. ve kıymetsiz bir meseleyi kıymettar bir adamın elinde görse, kıymettar telâkki eder.

İşte ona binâen, benim gibi zayıf ve kıymetsiz bir bî-çârenin elindeki hakâik-i imaniye ve Kur'âniye'nin kıymetini, ekser nâsın nokta-yı nazarında düşürmemek için, bilmecburiye ilân ediyorum ki; ihtiyârımız ve haberimiz olmadan birisi, bizi istihdam ediyor; biz bilmeyerek, bizi

Bilmecburiye: Mecburen.

Ehl-i tahkik: Gerçeği araştırıp, delillere dayanarak bir sonuca ulaşan kimseler.

Ekser: Çoğu, geneli.

Hakâik-i imaniye ve Kur'âniye: İman ve Kur'ân hakikatleri.

Hüsn-ü zan: Bir kişi veya bir şey hakkında iyi, olumlu düşünme.

İhtiyâr: İrade, tercih, seçim.

İnâyât-ı ilâhiye: Cenâb-ı Hakk'ın yardımları.

İstihdam etmek: Çalıştırmak, hiz-

met ettirmek.

Mesâil: Meseleler.

Mûtemet: İtimat edilen, güvenilen.

Nâs: İnsanlar.

Nokta-yı nazar: Bakış açısı.

Nüfuz etmek: İyice kavramak.

Tahdis-i nimet: Şükür maksadı ile Hakk'ın nimetlerini ilan etmek.

Telâkki etmek: Kabullenmek, benimsemek.

Terettüp etmek: Gerekmek, üzerine düşmek.

mühim işlerde çalıştırıyor. Delilimiz de şudur ki, şuurumuz ve ihtiyârımızdan hariç bir kısım inâyâta ve teshilâta mazhar oluyoruz. Öyleyse, o inâyetleri bağırarak ilân etmeye mecburuz. (*Mektubat*, s. 418)

≈ 38 ≈

Beşinci İşaret: Risaleler umumiyetle pek çok intişar ettiği hâlde; en büyük âlimden tut, tâ en âmî adama kadar ve ehl-i kalb büyük bir veliden tut, tâ en muannid dinsiz bir feylesofa kadar olan tabakât-ı nâs ve tâifeler, o risaleleri gördükleri ve okudukları ve bir kısmı tokatlarını yedikleri hâlde tenkit edilmemesi.. ve her tâife derecesine göre istifade etmesi, doğrudan doğruya bir eser-i inâyet-i rabbâniye ve bir keramet-i Kur'âniye olduğu gibi, çok tetkikât ve taharriyâtın neticesiyle ancak husûl bulan o çeşit risaleler, fevkalâde bir süratle, hem idrakimi ve fikrimi müşevveş eden sıkıntılı inkıbaz vakitlerinde yazılması dahi, bir eser-i inâyet ve bir ikram-ı rabbânîdir...

Âmî: Avamdan, sıradan biri.

Ehl-i kalb: Gönül insanı.

Eser-i inâyet-i rabbâniye: Cenâb-ı Hakk'ın lütfunun belirtisi.

Husûl bulmak: Meydana gelmek, oluşmak.

İkram-ı rabbânî: Cenâb-ı Hakk'ın ikramı, hediyesi.

İnâyât: Yardımlar.

İnkıbaz: Tutukluk, isteksizlik, mânevî sıkıntı, kabz hâli.

İntişar etmek: Çıkmak, yayılmak.

Keramet-i Kur'âniye: Kur'ân-ı Kerîm'in kerâmeti.

Muannid: İnatçı.

Müşevveş: Karmakarışık, dağınık.

Tabakât-ı nâs: İnsan sınıfları, grupları.

Taharriyât: Araştırmalar.

Teshilât: Kolaylaştırmalar.

Tetkikât: İncelemeler, tetkikler.

Altıncı İşaret: Şimdi bence kat'iyet peydâ etmiştir ki; ekser hayatım, ihtiyâr ve iktidarımın, şuur ve tedbirimin haricinde, öyle bir tarzda geçmiş ve öyle garip bir surette ona cereyan verilmiş, tâ Kur'ân-ı Hakîm'e hizmet edecek olan bu nevi risaleleri netice versin. Âdeta bütün hayat-ı ilmiyem, mukaddemât-ı ihzâriye hükmüne geçmiş ve Sözler'le i'câz-ı Kur'ân'ın izharı, onun neticesi olacak bir surette olmuştur. Hatta, şu yedi sene nefyimde ve gurbetimde ve sebepsiz ve arzumun hilâfında tecerrüdüm ve meşrebime muhalif, yalnız bir köyde imrâr-ı hayat etmekliğim.. ve eskiden beri ülfet ettiğim hayat-ı içtimaiyenin çok râbitalarından ve kaidelerinden nefret edip terketmekliğim, doğrudan doğruya bu hizmet-i Kur'âniye'yi hâlis, sâfi bir surette yaptırmak için bu vaziyet verildiğine şüphem kalmamıştır. Hatta çok defa bana verilen sıkıntı ve zulmen bana karşı olan tazyikât perdesi altında bir dest-i inâyet tarafından merhametkârâne, Kur'ân'ın

Dest-i inâyet: Yardım eli.

Hayat-ı içtimaiye: Sosyal hayat.

Hayat-ı ilmiye: İlim hayatı.

Hilâf: Ters, zıt.

İ'câz-ı Kur'ân: İnsanları, benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerîm üslubu.

İmrâr-ı hayat: Hayatını sürdürmek, yaşamaya devam etmek.

İzhar: Açığa çıkarma, gösterme.

Kat'iyet peydâ etmek: Kesinlik

kazanmak.

Merhametkârâne: Merhametli bir şekilde.

Meşreb: Yol, tarz, tabiat.

Mukaddemât-ı ihzâriye: Bir iş öncesinde yapılan hazırlıklar.

Nefiy: Sürgün.

Râbîta: Bağ, alâka.

Tazyikât: Sıkıştırmalar, baskılar.

Tecerrüd: İnsanlardan ayrı, yalnız başına yaşama.

esrarına hasr-ı fikir ettirmek ve nazarı dağıtmamak için yapılmıştır, kanaatindeyim.

Hatta eskiden mütâlaaya çok müştâk olduğum hâlde, bütün bütün sâir kitapların mütâlaasından bir men, bir mücânebet ruhuma verilmişti. Böyle gurbette medar-ı teselli ve ünsiyet olan mütâlaayı bana terkettiren, anladım ki doğrudan doğruya âyât-ı Kur'âniye'nin üstad-ı mutlak olmaları içindir.

Hem yazılan eserler, risaleler –ekseriyet-i mutlaka-sı– hariçten hiçbir sebep gelmeyerek, ruhumdan tevellüd eden bir hâcete binâen, âni ve def'î olarak ihsan edilmiş. Sonra bazı dostlarıma gösterdiğim vakit demişler: “Şu zamanın yaralarına devâdir.” İntişar ettikten sonra ekser kardeşlerimden anladım ki tam şu zamandaki ihtiyaca muvâfık ve derde lâayık bir ilâc hükmüne geçiyor.

Âyât-ı Kur'âniye: Kur'ân-ı Kerîm'in âyetleri.

Def'î: Hemen, birden.

Ekseriyet-i mutlaka: Genellik, çoğunluk.

Esrar: Sırlar.

Hâcet: İhtiyaç.

Hasr-ı fikir: Fikri, bir meselede hapsedme, yoğunlaştırma.

Medar-ı teselli ve ünsiyet: Teselli olma ve yakınlık duyma vesilesi.

Muvâfık: Yerinde, uygun.

Mücânebet: Çekinme, uzak durma.

Müştâk: Arzulu, istekli.

Mütâlaa: İnceleme, araştırma.

Tevellüd etmek: Doğmak, ortaya çıkmak.

Üstad-ı mutlak: Mutlak, tam rehber.

İşte, ihtiyâr ve şuurumun dairesi haricinde, mezkûr hâletler ve sergüzeşt-i hayatım ve ulûmların envâlarındaki hilâf-ı âdet, ihtiyârsız tetebbuâtım, böyle bir netice-i kudsiyeye müncer olmak için, kuvvetli bir inâyet-i ilâhiye ve bir ikram-ı rabbânî olduğuna bende şüphe bırakmamıştır. (Mektubat, s. 421-423)

≈ 39 ≈

Dünya madem fânidir.

Hem madem ömür kısadır.

Hem madem gayet lüzumlu vazifeler çoktur.

Hem madem hayat-ı ebediye burada kazanılacaktır.

Hem madem dünya sahipsiz değil.

Hem madem şu misafirhâne-i dünyanın gayet Hakîm ve Kerîm bir Müdebbir'i var.

Envâ: Türler, çeşitler.

Hakîm: Her şeyi yerli yerince yapan, Hz. Allah.

Hâlet: Hâl, durum.

Hilâf-ı âdet: Alışılmışın dışı, tersi.

İkram-ı rabbânî: Cenâb-ı Hakk'ın ikramı, hediyesi.

İnâyet-i ilâhiye: Cenâb-ı Hakk'ın yardımı, desteği.

Kerîm: Yarattıklarına daima, hesapsız, bol bol veren, Hz. Allah.

Mezkûr: Adı geçen, zikredilen.

Müdebbir: Düzenleyen, idare eden.

Müncer olmak: Çekilmek, sürüklenmek.

Netice-i kudsiye: Mukaddes, kutlu netice, sonuç.

Sergüzeşt-i hayat: Hayatta kişinin başından geçen hâller, olaylar.

Tetebbuât: Araştırmalar, incelemeler.

Ulûm: İlimler.

*Hem madem ne iyilik ve ne fenalık, cezasız kalma-
yacaktır.*

*Hem madem لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا¹ sırrınca
teklif-i mâlâyutak yoktur.*

*Hem madem zararsız yol, zararlı yola müreccah-
tır.*

*Hem madem dünyevî dostlar ve rütbeler, kabir ka-
pısına kadardır.²*

*Elbette en bahtiyar odur ki; dünya için âhireti unut-
masın.. âhiretini dünyaya feda etmesin.. hayat-ı ebedi-
yesini hayat-ı dünyeviye için bozmasın.. mâlâyâni şey-
lerle ömrünü telef etmesin.. kendini misafir telâkki
edip misafirhâne sahibinin emirlerine göre hareket
etsin.. selâmetle kabir kapısını açıp saadet-i ebediyeye
girsin... (Mektubat, s. 74-75)*

¹ “Allah hiçbir kimseyi güç yetiremeyeceği bir şekilde yükümlü tut-
maz.” (Bakara Sûresi, 2/286).

² Bkz.: Buhârî, rikak 42; Müslim, zühd 5; Tirmizî, zühd 46; Ahmed
İbn-i Hanbel, el-Müsned 3/110.

Hayat-ı dünyeviye: Dünya hayatı.

Hayat-ı ebediye: Ebedî, sonsuz
âhiret hayatı.

Mâlâyâni: Boş, faydasız.

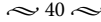
Müreccah: Tercih edilen, üstün.

Saadet-i ebediye: Ebedî, sonsuz
mutluluk, cennet hayatı.

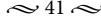
Teklif-i mâlâyutak: Dayanılama-
yacak, taşınamayacak kadar yük
yüklemek, sorumluluk vermek.

Telâkki etmek: Kabullenmek, be-
nimsemek.

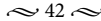
Telef etmek: Öldürmek, yok et-
mek.

İnsanın yaptığı kemâlât ve iyiliklerde hakkı yoktur; mülkü değildir, onlara güvenemez... (Mesnevî-i Nuriye, s. 57)

Şuurî olmaksızın, senin lehine ve aleyhine çok fiiller cereyan etmektedir. O fiiller şuurî oldukları hâlde, şuurun taallûk etmediğinden sabit olur ki o fiillerin fâili bir Sâni-i Zîşuur'dur. Ne sen fâilsin ve ne senin esbabın... Binâenaleyh mâlikiyet dâvâsından vazgeç. Kendini mehâsin ve kemâlâta masdar olduğunu zannetme. Ve kat'iyen bil ki senden sana yalnız noksan ve kusur vardır. Çünkü sû-i ihtiyârınla, sana verilen kemâlâtı bile tağyir ediyorsun... (Mesnevî-i Nuriye, s. 58)

Risale-i Nur'un hakikî şâkirtleri, hizmet-i imaniyeyi her şeyin fevkinde görür; kutbiyet de verilse ihlâs için

Binâenaleyh: Bunun üzerine, bundan dolayı.

Esbap: Sebepler.

Fâil: Fiili yapan.

Fevk: Üst.

Kemâlât: İyilikler, faziletler, erdemler.

Kutbiyet: Veliliğin zirvesi. Büyük velilik makamı.

Mâlikiyet: Sahiplik, sahip olma.

Masdar: Kaynak, menşee.

Mehâsin: Güzellikler, sevaplar.

Sû-i ihtiyâr: Yanlış, kötü tercih.

Şâkirt: Öğrenci, talebe.

Şuurî: Bilinçli, şuurulu.

Taallûk etmek: İlgili, bağlı olmak.

Tağyir etmek: Değiştirmek.

hizmetkârlığı tercih eder. Beni o dâvâda bilfiil tasdik etmesi cihetinden, bütün kuvvetimizle bu gibi kardeşlerimizi tebrik ediyoruz... (Kastamonu Lâhikası, s. 217)

≈ 43 ≈

Habeş Padişahı Necâşî demiş:

لَيْتَ لِي خِدْمَتَهُ بَدَلًا عَنْ هَذِهِ السَّلْطَنَةِ

Yani, “Keşke şu saltanata bedel, Muhammed Arabî (aleyhissalâtü vesselâm)’ın hizmetkârı olsaydım! O hizmetkârlık, saltanatın pek feukindedir.”¹ (Mektubat, s. 197)

≈ 44 ≈

Eğer mesleğimiz şeyhlik olsa idi, makam bir olurdu ve yahut mahdud makamlar bulunurdu. O makama müteaddit istidatlar namzed olurdu. Gıbtakârâne bir hodgâmlık olabilirdi. Fakat mesleğimiz uhuvvettir. Kardeş kardeşe peder olamaz, mürşid vaziyetini takınamaz. Uhuvvetteki makam geniştir. Gıbtakârâne müzâhameye medar olamaz.

¹ Bkz.: Ebû Davud, *cenâiz* 58; Ahmed İbn-i Hanbel, *el-Müsned* 1/461; Saîd İbn-i Mansûr, *Kitâbü’s-Sünen* 2/228; İbn-i Ebî Şeybe, *el-Musannef* 7/350; Abd İbn-i Humejd, *el-Müsned* 1/193.

Bilfiil: Fiiliyatta olan, gerçekleşen.

Gıbtakârâne: İmrendirerek.

Hodgâmlık: Kendini beğenme, bencillik.

Mahdud: Sayılı, sınırlı.

Medar olmak: Vesile, vâsita, sebep.

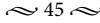
Mürşid: Rehber, üstad.

Müteaddit: Ayrı ayrı, bir çok.

Müzâhame: Karşılıklı sıkıntı verme, itişme, kakışma.

Uhuvvet: Kardeşlik.

Olsa olsa, kardeş kardeşe muâvin ve zahîr olur; hizmetini tekmiil eder... (*Lem'alar*, s. 208)

Ehl-i din ve ashab-ı ilim ve erbab-ı tarîkat ise, bunların her birisinin vazifesi umuma baktığı gibi, muaccel ücretleri de taayyün ve tahassus etmediği ve her birinin makam-ı içtimaîde ve teveccüh-ü nâsta ve hüsn-ü kabuldeki hissesi tahassus etmiyor. Bir makama çoklar namzed olur. Maddî ve mânevî her bir ücrete çok eller uzanabilir. O noktadan müzâhame ve rekabet tevellüd edip; vifâkı nifâka, ittifakı ihtilafa tebdil eder.

İşte bu müthiş marazın merhemi, ilâcı ihlâstır. Yani hakperestliği nefis-perestliğe tercih etmekle ve hakkın

Ashab-ı ilim: İlim sahipleri, bilenler.

Ehl-i din: Din mensupları.

Erbab-ı tarîkat: Tarîkatın ileri gelenleri.

Hakperestlik: Daima hak ve adaleti gözetir olmak.

Makam-ı içtimaî: Sosyal mevki, konum.

Maraz: Hastalık.

Muaccel: Öne alınmış, peşin.

Muâvin: Yardımcı.

Nefis-perestlik: Nefsin arzu ve isteklerine aşırı bir şekilde düşkün olmak.

Nifâk: Münafıklık, iki yüzlülük.

Taayyün etmek: İyice belli olmak.

Tahassus etmek: Hususileşmek, özellikleri belli olmak.

Tebdil etmek: Değiştirmek.

Tekmil etmek: Eksiğini gidermek, tamamlamak.

Teveccüh-ü nâs: İnsanların takdiri, beğenisi.

Tevellüd etmek: Doğmak, ortaya çıkmak.

Vifâk: Samimiyet ve uyum içinde olmak.

Zahîr: Destek olan, arka çıkan.

hatırı, nefsin ve enâniyetin hatırına galib gelmekle
 1 اللهُ عَلَى إِلَّا أَجْرِيَّ إِنَّ سIRRINA mazhar olup, nâstan ge-
 len maddî ve mânevî ücretten istiğnâ etmekle^{2(Hâşiye)}

1 “Benim mükâfatımı verecek olan yalnız Allah Teâlâ’dır.” (Yûnus Sûresi, 10/72; Hûd Sûresi, 11/29; Sebe Sûresi, 34/47).

2 Hâşiye: Sahabelerin senâ-yı Kur’âniye’ye mazhar olan “îsâr” hasletini^{*1} kendine rehber etmek. Yani: Hediye ve sadakanın kabulünde başkasını kendine tercih etmek ve hizmet-i diniyenin mukabilinde gelen menfaat-i maddiyeyi istemeden ve kalben talep etmeden, sırf bir ihsan-ı ilâhî bilerek, nâstan minnet almayarak ve hizmet-i diniyenin mukabilinde de almamaktır. Çünkü hizmet-i diniyenin mukabilinde dünyada bir şey istenilmemeli ki, ihlâs kaçmasın. Çendan hakları var ki, ümmet onların mâişetlerini temin etsin. Hem zekâta da müstehaktırlar. Fakat bu istenilmez, belki verilir. Verildiği vakitte, hizmetimin ücretidir denilmez. Mümkün olduğu kadar kanaatkârâne başka ehil ve daha müstehak olanların nefsinin kendi nefsinin tercih etmek,^{2**} سIRRINA mazhariyetle, bu müthiş tehlikeden kurtulup ihlâsı kazanabilir.

*1 ve *2 Bkz.: “Kendileri ihtiyaç duysalar bile o kardeşlerine öncelik verir, onlara verilmesini tercih ederler.” (Haşir Sûresi, 59/9).

Çendan: Gerçi, her ne kadar.

Enâniyet: Benlik, gurur.

Haslet: Huy, mizaç.

Hizmet-i diniye: Allah’ın dinine hizmet için sarf edilen her türlü çaba, gayret.

İhsan-ı ilâhî: Allah vergisi, Allah’ın lütfu.

İstiğnâ etmek: İstememek, ihtiyaç belirtmemek.

Kanaatkârâne: Kanaat ederek, hakkına razı olarak.

Mâişet: Yaşama, geçinme.

Mazhar olmak: Erişmek, nâil olmak, şereflenmek.

Mazhariyet: Kavuşturulma, erdirilme, nail olma.

Menfaat-i maddiye: Maddî çıkarlar.

Mukabil: Karşı, karşılık.

Nâs: İnsanlar.

Senâ-yı Kur’âniye: Kur’ân-ı Kerim’in övgüsü, takdiri.

1 **إِلَّا الْبَلَاغُ** **وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ** 1 sırımına mazhar olup hüsn-ü kabul ve hüsn-ü tesir ve teveccüh-ü nâsi kazanmak noktalarının Cenâb-ı Hakk'ın vazifesi ve ihsânı olduğunu ve kendi vazifesi olan tebliğde dâhil olmadığını ve lâzım da olmadığını ve onunla mükellef olmadığını bilmekle ihlâsa muvaffak olur. Yoksa ihlâsı kaçıır. (*Lem'alar*, s. 187-188)

≈ 46 ≈

Hodgâmlık ve enâniyet varsa, kendini haklı ve muhâlifini haksız tevehhüm ederek, ittifak ve muhabbet yerine ihtilaf ve rekabet ortaya girer. İhlâsı kaçıır, vazifesi zîr u zeber olur.

İşte bu müthiş sebebin verdiği vahîm neticeleri görmenin yegâne çâresi, “dokuz emir” dir:

1. Müsbet hareket etmektir ki yani kendi mesleğinin muhabbetiyle hareket etmek. Başka mesleklerin adâveti ve başkalarının tenkisi, onun fikrine ve ilmine müdâhale etmesin; onlarla meşgul olmasın...

1 “Peygamberin görevi, açıkça tebliğ etmekten başka bir şey değildir.” (Nûr Sûresi, 24/54; Ankebût Sûresi, 29/18).

Adâvet: Düşmanlık.

Hodgâmlık: Kendini beğenme, bencillik.

Hüsn-ü tesir: Güzel, olumlu tesir.

Muvaffak olmak: Başarmak.

Tenkis: Başkalarını eksik kabul etme, görme.

Tevehhüm etmek: Sanmak, zan etmek, vehmetmek.

Zîr u zeber: Darmadağın, yerle bir.

2. Belki daire-i İslâmiyet içinde hangi meşrepte olursa olsun, medar-ı muhabbet ve uhuvvet ve ittifak olacak çok râbîta-yı vahdet bulunduğunu düşünüp ittifak ederek,

3. Ve haklı her meslek sahibinin, başkasının mesleğine ilişmemek cihetinde hakkı ise, “Mesleğim haklıdır.” yahut “Daha güzeldir.” diyebilir. Yoksa başkasının mesleğinin haksızlığını veya çirkinliğini îmâ eden, “Hak, yalnız benim mesleğimdir.” veyahut “Güzel, benim meşrebimdir.” diyemez olan insaf düsturunu rehber etmek,

4. Ve ehl-i hakla ittifak, tevfiğ-i ilâhînin bir sebebi ve diyânetteki izzetin bir medarı olduğunu düşünmekle,

5. Hem ehl-i dalâlet ve haksızlık –tesânüd sebebiyle– cemaat sûretindeki kuvvetli bir şahs-ı mânevînin dehâsıyla hücumu zamanında, o şahs-ı mânevîye karşı, en kuvvetli ferdî olan mukâvemetin mağlûb düştüğünü anlayıp ehl-i hak tarafındaki ittifak ile bir şahs-ı mânevî çıkarıp o

Dâire-i İslâmiyet: İslâmiyet alanı, çerçevesi.

Diyânet: Dindarlık.

Ehl-i dalâlet: Doğru yoldan sapanlar, ayrılanlar.

Ehl-i hak: Daima doğrunun yanında olan kişiler.

İzzet: Aziz olma, yücelik, şeref, itibar.

Medar-ı muhabbet ve uhuvvet ve ittifak: Sevgi, kardeşlik ve birleşme

sebebi.

Meşrep: Yol, tarz.

Mukâvemet: Karşı koyma, dayanma.

Râbîta-yı vahdet: Birleştirici bağ.

Şahs-ı mânevî: Hükmî şahsiyet, tüzel kişilik.

Tesânüd: Dayanışma.

Tevfiğ-i ilâhî: Cenâb-ı Hakk'ın yardımı, muvaffak etmesi.

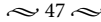
müthiş şahs-ı mânevî-i dalâlete karşı, hakkâniyeti muhâfaza ettirmek;

6. Ve hakkı, bâtılın savletinden kurtarmak için,

7. Nefsini ve enâniyetini,

8. Ve yanlış düşündüğü izzetini,

9. Ve ehemmiyetsiz rekabetkârâne hissiyatını terketmekle ihlâsı kazanır, vazifesini hakkıyla îfâ eder. (*Lem'alar*, s. 189)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Sizin tesânüdünüze benim ziyade ehemmiyet verdiğimin sebebi; yalnız bize ve Risale-i Nur'a menfaati için değil, belki tahkikî imanın dairesinde olmayan ve nokta-yı istinada ve sarsılmayan bir cemaatin kat'î buldukları bir hakikate dayanmaya pek çok muhtaç bulunan avâm-ı ehl-i iman için dalâlet cereyanlarına karşı yılmaz, çekilmez,

Avâm-ı ehl-i iman: Sıradan müminler.

Bâtıl: Haksız, yanlış.

Hakkâniyet: Doğruluk, hakperestlik.

Îfâ etmek: Yerine getirmek, gerçekleştirmek.

Nokta-yı istinad: Dayanak noktası.

Rekabetkârâne: Rekâbetli bir şekilde.

Savlet: Saldırı.

Şahs-ı mânevî-i dalâlet: Dalâleti temsil eden genel özellikler, dalâletin hükmi şahsiyeti.

Tahkikî iman: Delile dayanarak ulaşılan, sağlam, sarsılmaz iman.

bozulmaz, aldatmaz bir merci, bir mürşid, bir hüccet olmak cihetiyle sizin kuvvetli tesânüdünüzü gören kanaat eder ki; bir hakikat var, hiçbir şeye feda edilmez, ehl-i dalâlete başını eğmez, mağlup olmaz diye kuvve-i mâneviyesi ve imanı kuvvet bulur, ehl-i dünyaya ve sefâhete iltihaktan kurtulur. (Şuâlar, s. 311)

≈ 48 ≈

Aziz, Sıddık Kardeşlerim Hüsrev* ve Mehmed Feyzi,* Sabri!*

Ben sizlere bütün kanaatimle itimat edip istirahat-i kalble kabre girmek.. ve Nurlar'ın selâmetini size bırakmak bekliyordum ve hiçbir şey sizi birbirinden ayırmayacak biliyordum. Şimdi, dehşetli bir plânla Nur'un erkânlarını birbirinden soğutmak için resmen bir iş'ar var. Madem sizler lüzum olsa birbirinize hayatınızı, kuvvet-i sadâkatınız ve Nurlar'a şiddetli alâkanızın muktezası olarak feda edersiniz. Elbette gayet cüz'î ve geçici ve ehemmiyetsiz hissiyatınızı feda etmeye

Cüz'î: Pek az.

Erkân: İleri gelenler.

Hüccet: Delil.

İltihak: Katılma, birleşme.

İstirahat-i kalb: Kalb huzuru, gönül rahatlığı.

İş'ar: Hissettirme, duyurma.

Kuvve-i mâneviye: Mânevî güç, moral.

Kuvvet-i sadâkat: Sadâkatın, bağlılığın gücü.

Merci: Başvurulan yer, merkez.

Mukteza: Gerek, icab.

Mürşid: Rehber, üstad.

Sefâhet: Haram helal demeden zevk peşinde olma, eğlence düşkünlüğü.

mükellefsiniz. Yoksa kat'iyen bizlere bu sırada büyük zararlar olacağı gibi, Nur dairesinden ayrılmak ihtimali var diye titriyorum. Üç günden beri hiç görmediğim bir sıkıntı beni tekrar sarsıyordu. Şimdi kat'iyen bildim ki; göze bir saç düşmek gibi az bir nazlanmak, sizin gibilerin mâbeyninde hayat-ı nuriyemize bir bomba olur.

Hatta size bunu da haber vereyim; geçen fırtına ile bizi alâkadar göstermeye çok çalışılmış. Şimdi, mâbeynimize az bir yabanilik atmaya çabalıyorlar. *Ben sizin hatırınız için her birinizden on derece ziyade zahmet çektiğim hâlde, sizden hiçbirinizin kusuruna bakmamaya karar verdim. Sizden dahi, haklı ve haksız olsa benlik yapmamak, üstadımız olan şâkirtlerin şahs-ı mânevîsi nâmına istiyorum. Eğer o acîb yerde beraber bulunmaktan gizli parmaklar karışıyorlar, biriniz Tahirî'nin* koğuşuna gidiniz. (Şuâlar, s. 494)*

Said Nursî

≈ 49 ≈

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Bu eski ve yeni iki Medrese-i Yusufiye'deki şiddetli imtihanda sarsılmayan ve dersinden vazgeçmeyen

Acîb: Şaşırtıcı, hayret verici.

Hayat-ı Nuriye: Risale-i Nur dairesinde yaşanan hayat.

Mâbeyn: Ara.

Medrese-i Yusufiye: Hz. Yusuf'un

(a.s.) zulüm, iftira sebebiyle haksızca senelerce zindanda kalmasından kinâyeye olarak, aynı kadere paylaşılanların nefsi terbiye ve terakkiye vesile olduğu için hapsedildikleri yere verdikleri isim.

ve yakıcı çorbadan ağızları yandığı hâlde talebeliğini bırakmayan ve bu kadar tehâcüme karşı kuvve-i mâneviyesi kırılmayan zâtları ehl-i hakikat ve nesli-âti alkışlayacakları gibi, melâike ve ruhâniler dahi alkışlıyorlar diye kanaatim var.

Fakat içinizde hastalıklı ve nazik ve fakirler bulunmasıyla, maddî sıkıntı ziyadedir. Ve buna karşı da her biriniz, her birisine birer tesellici.. ve ahlâkta ve sabırda birer numûne-i imtisal.. ve tesânüd ve taltifte birer şefkatli kardeş.. ve ders müzakeresinde birer zeki muhatap ve mücîb.. ve güzel seciyelerin in'ikasında birer ayna olmanız, o maddî sıkıntıları hiçe indirir diye düşünüp ruhumdan ziyade sevdiğim sizler hakkında teselli buluyorum... (Şuâlar, s. 494)

Kardeşlerim!

Gerçi yeriniz çok dardır, fakat kalbinizin genişliği o sıkıntıya aldırılmaz, hem yerlerimize nisbeten daha

Ehl-i hakikat: Gerçeğe erenler. İşin doğrusunu bilenler.

İn'ikas: Yansıma, tesir etme.

Melâike: Melekler.

Mücîb: Cevap veren, icabet eden.

Müzakere: Karşılıklı görüşme, fikir alış veriş.

Nesli-âti: Gelecek nesil.

Numûne-i imtisal: Örnek alınacak model, ideal.

Seciye: Karakter, huy, tabiat.

Taltif: İltifat etme, lütuf ve iyilikte bulunma.

Tehâcüm: Saldırı, hücum.

serbesttir. Biliniz; en esaslı kuvvetimiz ve nokta-yı istinadımız, tesânüddür. Sakın sakın bu musibetlerin verdiği asabîlik cihetiyle birbirinizin kusuruna bakmayınız. Kısmet ve kadere itiraz hükmünde olan şekvâlar ve “Böyle olmasaydı şöyle olmazdı”¹ diye birbirinizden gücenmeyiniz. Ben anladım ki; bunların hücumundan kurtulmak çaremiz yoktu, ne yapsaydık onlar hücumu yapacak idiler. Biz sabır ve şükür ve kazaya rıza ve kadere teslim ile mukabele ederek² tâ inâyet-i ilâhiye imdadımıza gelinceye kadar, az zamanda ve az amelde pek çok sevap ve hayrât kazanmaya çalışmalıyız.

Oradaki kardeşlerimizin selâmetlerine dualar ediyoruz. (Şuâlar, s. 300)

Said Nursî

≈ 51 ≈

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Bu dünyada hususan bu zamanda, hususan musibete düşenlere ve bilhassa Nur şâkirtlerindeki dehşetli

¹ Hâdiselere bu şekilde yaklaşmanın yanlış olduğuna dair bkz.: Müslim, *kader* 46; İbn-i Mâce, *mukaddime* 10.

² Bela ve musibetlere rıza gösterebilmenin Allah’ın sevgi ve rızasına vesile olacağına dair bkz.: İbn-i Mâce, *fiten* 23.

Hayrât: Hayırlar.

yardımlı, desteği.

İnâyet-i ilâhiye: Cenâb-ı Hakk’ın

Şekvâ: Şikâyet.

sıkıntılara ve me'yusiyetlere karşı en tesirli çare, birbirine teselli ve ferah vermek.. ve kuvve-i mâneviyesini takviye etmek.. ve fedakâr hakikî kardeş gibi birbirinin gam ve hüznü ve sıkıntılarını merhem sürmek.. ve tam şefkatle kederli kalbini okşamaktır.

Mâbeynimizdeki hakikî ve uhrevî uhuvvet, gücenmek ve taraftarlık kaldırmaz. Madem ben size bütün kuvvetimle itimat edip bel bağlamışım.. ve sizin için, değil yalnız istirahatimi ve haysiyetimi ve şerefimi, belki sevinçle ruhumu da feda etmeye karar verdiğimi bilirsiniz; belki de görüyorsunuz.

Hatta kasemle temin ederim ki; sekiz gündür Nur'un iki rüknü zâhirî birbirine nazlanmak ve teselli yerine hüznü vermek olan ehemmiyetsiz hâdisenin bu sırada benim kalbime verdiği azap cihetiyle "Eyvah, eyvah! El-aman, el-aman! Yâ Erhame'r-râhimîn medet! Bizi muhafaza eyle, bizi cin ve insî şeytanların şerrinden kurtar, kardeşlerimin kalblerini birbirine tam sadâkat ve muhabbet ve uhuvvet ve şefkatle doldur!" diye hem ruhum, hem kalbim, hem aklım feryat edip ağladılar.

El-aman, el-aman!: Aman Yâ Rabbî!

Kasem: Yemin.

Me'yusiyet: Ümitsizlik.

Rükün: Esas, temel öge. İleri gelen.

Uhrevî uhuvvet: Âhîret kardeşliği.

Yâ Erhame'r-râhimîn!: Ey merhametlilerin en merhametlisi!

Zâhirî: Görünüşte olan, yüzeysel.

Ey demir gibi sarsılmaz kardeşlerim! Bana yardım ediniz. Meselemiz çok naziktir. Ben sizlere çok güveniyordum ki, bütün vazifelerimi şahs-ı mânevînize bırakmıştım. Sizin de bütün kuvvetinizle benim imdadıma koşmanız lâzım geliyor. Gerçi hâdise pek cüz'î ve geçici ve küçük idi. Fakat saatimizin zembereğine ve gözümüzün hadekasına gelen bir saç, bir zerrecik dahi incitir. Ve bu noktada ehemmiyetlidir ki, maddî üç patlak ve mânevî üç müşâhedeler tam tamına haber verdiler. (Şuâlar, s. 487-488)

Said Nursî

≈ 52 ≈

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Eski zamanda bir şeyhin müridleri pek çok olmasından, o memleketin hükûmeti siyasetçe telaş edip onun cemaatini dağıtmak istemiş. O zât, hükûmete demiş: “Benim yalnız bir buçuk müridim var, başka yok. İsterseniz tecrübe edeceğiz.” O zât bir yerde çadır kurdu, kendi binler müridlerini oraya toplattı. O da emretti: “Ben bir imtihan yapacağım. Her kim benim müridim ise ve emri kabul etse, cennete gidecek.” Çadıra birer birer çağırdı. Gizli bir

Hadeka: Gözbebeği.

eden kimse.

Mürid: Şeyhine intisab eden, iradesini şeyhinin iradesine teslim

Müşâhede: Kalb ve ruh gözüyle görme, şahit olma.

koyun kesti; güya has bir mridini kesti, cennete gönderdi. O kanı gören binler müridler daha hiçbiri Şeyhi dinlemedi, inkâra başladılar. Yalnız bir adam dedi: “Başım fe-da olsun.” Yanına gitti. Sonra bir kadın dahi gitti, baŐkalar daŐıldılar. O zât hkmet adamlarına dedi: “İŞte benim bir buçuk müridim bulunduğunu gördünüz.”

Cenâb-ı Hakk’a yüz binler Şükürler olsun ki; Risale-i Nur, Eskişehir imtihan ve mahkemesinde, Őkirtlerinden yalnız bir buçuk kaybetti. O eski Şeyhin aksine olarak Isparta ve civar kahramanlarının himmetiyle o zâyi olan bir buçuk adam yerine on bin ilâve oldu. İnşallah, bu im-tihanda dahi hem Şark, hem garbın kahramanlarının him-metleriyle, okları kaybedilmeyecek ve bir giden yerine on girecek. (Őualar, s. 309)

 53 

Bir zaman, müslim olmayan bir zât, tarıkattan hilâfet almak için bir çare bulmuş ve irŐada başlamış. Ter-biyesindeki müridleri terakkiye baŐlarken, birisi keşfen mrŐidlerini gayet sukutta görmüş. O zât ise fersetiyle

Ferâset: Bir Şeyi abuk sezme ye-teneği, keskin ve hızlı idrak kabi-liyeti.

Garb: Batı.

Hilâfet almak: Şeyhlik, mürŐidlik makamını elde etmek.

Keşfen: İlâhî bir lütuf ve ilham ile

bazı sırları keŐfederek.

Müslim: Müslüman.

Sukut: Düşme, değer kaybetme.

Şark: Doğu.

Terakki: İlerleme, yükselme, mer-tebe katetme.

bildi, o müridine dedi: “İşte beni anladın.” O da dedi: “Madem senin irşadın ile bu makamı buldum, seni bundan sonra daha ziyade başımda tutacağım.” diye Cenâb-ı Hakk’a yalvarmış, o bîçâre şeyhini kurtarmış; birdenbire terakki edip bütün müridlerinden geçmiş, yine onlara mürşid-i hakikî kalmış. Demek bazen bir mürid, şeyhinin şeyhi oluyor.

Ve asıl hüner, kardeşini fena gördüğü vakit onu terketmek değil, belki daha ziyade uhuvvetini kuvvetleştirip ıslahına çalışmak,¹ ehl-i sadâkatin şe'nidir.

Münafıklar, böyle vaziyetlerde kardeşlerin tesânüdünü ve birbirine karşı hüsn-ü zanlarını bozmak için derler: “İşte o kadar ehemmiyet verdiğin zâtlar; âdî, âciz insanlardır.” Her ne ise, musibette gerçi çok zararımız var, fakat umum Âlem-i İslâm'ı alâkadar edecek bir keyfiyet, bir vaziyet olmasından pek çok ucuz olarak pek büyük kıymeti var.

¹ “Müminler sadece kardeşirler. O hâlde ihtilaf eden kardeşlerinizin arasını düzeltin...” (Hucurât Sûresi, 49/10). Ayrıca bu hususla ilgili hadisler için bkz.: Buhârî, *mezâlim* 4, *ikrâh* 7; Müslim, *birr* 32; Tirmizî, *fiten* 68; Dârimî, *rikak* 40.

Âdî: Sıradan, herhangi biri.

Alâkadar etmek: İlgilendirmek.

Âlem-i İslâm: İslâm Dünyası, Müslümanlar.

Ehl-i sadâkat: Birbirine sadâkatle, vefayla bağlı dostlar.

İslah: Düzeltme, iyileştirme.

Mürşid-i hakikî: Gerçek rehber, mürşid.

Şe'n: Bir şeyin gereği, tabiatı, karakteri.

Buna benzer vukua gelen hâdiseler, ya siyaset-i diniye ve ya başka sebepler ile umum Âlem-i İslâm nâmına olamadılar. (Şuâlar, s. 310)

Said Nursî

﴿ 54 ﴾

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz Kardeşlerim!

Bu defa yazılarınızda İhlâs Risaleleri'ni gördüğüm için, sizi o gibi risalelerin dersine havale edip, ziyade bir derse ihtiyaç görmedim. Yalnız bunu ihtar ediyorum ki: *Mesleğimiz, sırr-ı ihlâsa dayanıp, hakâik-i imaniye olduğu için, hayat-ı dünyaya, hayat-ı içtimaiyeye mecbur olmadan karışmamak ve rekabete, tarafgirliğe ve mübârezeye sevkeden hâlâttan tecerrüt etmeye mesleğimiz itibarıyla mecburuz.* Binler teessüf ki şimdi müthiş yılanların hücumuna mâruz bîçâre ehl-i ilim ve ehl-i diyanet, sineklerin ısırması gibi cüz'î kusurâtı bahane ederek,

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Cüz'î: Küçük, az.

Ehl-i diyanet: Dindar kimseler.

Ehl-i ilim: İlim adamları.

Hakâik-i imaniye: İman hakikatleri.

Hayat-ı içtimaiye: Sosyal hayat.

Kusurât: Kusurlar.

Mübâreze: Mücadele, kavga.

Sırr-ı ihlâs: İhlâs sırrı.

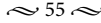
Siyaset-i diniye: Dinî idare, yönetim.

Tecerrüt etmek: Uzaklaşmak.

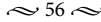
Teessüf: Üzülme, eseflenme.

Vukua gelmek: Meydana gelmek.

birbirini tenkitle, yılanların ve zındık münafıkların tahribatlarına ve kendilerini onların eliyle öldürmesine yardım ediyorlar. (*Kastamonu Lâhikası*, s. 212)

Bir taş, taşılığıyla beraber, kubbeli binalarda ustanın elinden çıkar çıkmaz başını eğer, arkadaşıyla birleşmeye meyleder ki, sukut tehlikesinden kurtulsunlar. Maalesef, insanlar teâvün sırrını idrak edememişler. Hiç olmazsa taşlar arasındaki yardım vaziyetinden ders alsınlar! (*İşârâtü'l-İ'câz*, s. 39)

Aziz Kardeşlerim!

Bu Cuma gününde mühim bir hizb okurken siz hatıra geldiniz. “Bu musibetten kurtulmak için ne yapacağız?” lisan-ı hâl ile dediniz. Benim kalbime bu geldi: Sıkı bir tesânüdle, el ele, omuz omuza veriniz. Çünkü birbirinden ve Risale-i Nur’dan ve benden çekinmek ve inkâr etmek ve bizi ezmek isteyen gizli kuvvete dalkavukluk etmek gibi tedbirleri yapanların zarardan başka hiçbir menfaatleri yoktur. Sizi temin ederim, eğer bilseydim ki benden

---

Hizb: İbadet kastıyla ve Allah’a yakınlık kazanmak niyetiyle her gün devamlı okunmak üzere bazı âyet veya dualardan meydana getirilen dua kitabı.

Lisan-ı hâl: Hal dili. Davranışların ifade ettiği anlam.

Teâvün: Yardımlaşma.

teberrî etmekle kurtulacaksınız, beni tahkir ve ihanet ve gıybet etmeye izin verip helâl ederdim. Fakat, bizi ezmek isteyen gizli kuvvet sizi biliyor, aldanmıyor; zaafınızdan, teberrînizden cesaret alır, daha ziyade ezer. Hem mesleğimiz hillet ve uhuvvet olduğundan, şahsiyet ve enâniyet cihetinden bir rekabet olmaz. Benim gibi çok kusurlu ve çok zayıf bir bîcârenin noksanîyetlerine değil, belki Risale-i Nur'un kemâlâtına bakmalı. (*Tarihçe-i Hayat*, s. 419-420)

Said Nursî

≈ 57 ≈

Şu mesele, umum ihvanımın ekseri lisan-ı hâlle ve bir kısmının lisan-ı kâlle ettikleri umumî bir suâlin, has ve hususî ve mahremce bir cevabıdır.

Suâl: Senin ziyaretine gelen herkese diyorsun ki: “Benim şahsımdan bir himmet beklemeyiniz ve şahsımı mübarek tanımayınız. Ben makam sahibi değilim. Âdî bir neferin, müşîr makamının evâmirini tebliği gibi ben de mânevî bir müşîriyet

Âdî: Sıradan, herhangi biri.

Ekser: Çoğu, geneli.

Evâmir: Emirler.

Hillet: Samimî dostluk.

Himmet: İnsanlara bilhassa mânevî problemlerde verilen destek, yardım, medet.

İhanet: Hor, hakir görme; küçük duruma düşürme.

İhvan: Kardeşler.

Kemâlât: İyilikler, faziletler.

Lisan-ı kâl: Dilin, sözün ifade ettiği anlam.

Müşîr / Müşîriyet: Mareşal / Mareşallik.

Tahkir: Hor, hakir görme.

Teberrî etmek: Yüz çevirmek, uzaklaşmak.

makamının evâmirini tebliğ ediyorum. Hem müflis bir adamın gayet kıymetli ve zengin elmas ve mücevherat dükkânının dellâli olduğu gibi ben dahi mukaddes ve Kur'ânî bir dükkânın dellâliyim” diyorsun. Hâlbuki aklımız ilme muhtaç olduğu gibi kalbimiz dahi bir feyiz ister, ruhumuz bir nur ister, ve hâkezâ... Çok cihetle çok şeyler istiyoruz. Seni hâcâtımıza yarayacak adam zannedip senin ziyaretine geliyoruz. Bize âlimden ziyade bir sahib-i velâyet, sahib-i himmet ve sahib-i kemâlât lâzım. Eğer hakikat-i hâl dediğin gibiyse, ziyareti-nize yanlış geldik, lisan-ı hâlleri diyor.

Elcevap: Beş noktayı dinleyiniz, sonra düşününüz. Ziyaretiniz beyhude mi, yoksa faydalı mıdır, o vakit hükmediniz!

Birinci Nokta: Nasıl ki bir padişahın âdî bir hizmetkârı ve bîcâre bir neferi, padişah nâmına feriklere, paşalara hedâyâ-yı şahanesini ve nişanlarını veriyor, onları minnettar ediyor. Eğer ferikler ve müşîrlere, “Bu âdî nefere neden

Ferik: General.

Hâcât: İhtiyaçlar.

Hedâyâ-yı şahane: Padişahın hediyeleri.

Mücevherat: Cevherler, zenginlikler, değerler.

Sahib-i himmet: İnsanlara mânevî

problemlerinde destek olan, yardım, himmet eden kimse.

Sahib-i kemâlât: Mükemmel, olgun, ermiş insan.

Sahib-i velâyet: Allah dostu, veli.

Tebliğ etmek: Bildirmek, ulaştırmak.

tenezzül edip elinden ihsan ve nişanları alıyoruz?” dese-ler, mağrurâne bir divaneliktir. Eğer o nefer dahi, vazifesi-nin haricinde müşîre kıyam etmezse, kendini ondan yük-sek görse eblehçesine bir divaneliktir. Hem eğer o mem-nun olan feriklerden birisi, müteşekkirâne o neferin ku-lübeciğine tenezzülen misafir gitse kuru ekmekten başka bulmayan o nefer mahcup kalmamak için; o hâli gören ve bilen padişah, elbette o neferini mahcup etmemek için matbah-ı şahaneden sâdık hizmetkârının muhterem misa-firine tabla gönderir.

Öyle de Kur'ân-ı Hakîm'in sâdık bir hizmetkârı, ne kadar âdî olursa olsun; Kur'ân nâmına en büyük insanlara emirlerini çekinmeyerek tebliğ eder ve en zengin ruhlu olanlara Kur'ân'ın âlî elmaslarını yalva-rarak, mütezellilâne değil; belki müftehirâne ve müs-tağniyâne satar. Onlar ne kadar büyük olursa olsun, o âdî hizmetkâra vazife başında iken tekebbür edemez-ler. Ve o hizmetkâr dahi, onların ona müracaatında

Kıyam etmek: Ayağa kalkmak.

Mağrurâne: Gururlu, kibirli bir tarzda.

Matbah-ı şahane: Saray mutfağı.

Müftehirâne: İftiharla, övünerek.

Mustağniyâne: Tenezzül etmez bir tarzda, tok gözlülükle.

Müteşekkirâne: Teşekkür ederek, şükran duyarak.

Mütezellilâne: Kendi küçüklüğünü gösterir bir tarzda.

Tenezzülen: Tenezzül ederek, al-çak gönüllülükle.

kendine medar-ı gurur bulamaz ve haddinden tecavüz etmez. Eğer o hazine-i kudsiyenin müşterileri içinde bazıları o bîçâre hizmetkâra velâyet nazarıyla bak-salar ve büyük tanısalar, elbette hakikat-i Kur'âniye'nin merhamet-i kudsiyesi şanındandır ki; o hizmetkârını mahcup etmemek için hazine-i hâssa-yı ilâhiyeden, o hizmetkârın hiç haberi ve medhali olmadan, onlara medet versin ve himmet ederek feyizdâr etsin...

İkinci Nokta: İmam Rabbânî ve Müceddid-i Elf-i Sâni Ahmed Fârukî (*radîyallâhu anhi*) demiş: “Hakâik-i imaniyeden birtek meselenin inkişafı ve vuzuhu, benim indimde binler ezvak ve kerâmâta müreccahtır. Hem bütün tarîkatlerin gayesi ve neticesi, hakâik-i imaniyenin inkişafı ve vuzuhudur.”¹

¹ İmâm Rabbânî, *el-Mektubat* 1/182 (210. Mektup).

Ezvak: Zevkler.

Haddinden tecavüz etmek: Haddini aşmak, ileri gitmek.

Hakâik-i imaniye: İman hakikatleri.

Hakikat-i Kur'âniye: Kur'ân'ın hakikati.

Hazine-i kudsiye: Mukaddes, kutlu hazine.

Hazine-i hâssa-yı ilâhiye: İlâhî, hususî hazine.

İnkişaf: Belirme, ortaya çıkma.

Kerâmât: Kerâmetler. Cenâb-ı Hakk'ın sâlih kullarına lütfettiği

hususî ikramlar, nimetler, hâller.

Medar-ı gurur: Gururlanma sebebi.

Medhal: Karışma, etki.

Merhamet-i kudsiye: Mukaddes, kutlu merhamet.

Müceddid-i Elf-i Sâni: Hicrî ikinci bin döneminin müceddidi manasında İmam Rabbânî Ahmed Fârukî Hazretleri'ne verilen bir unvan.

Müreccah: Tercih edilen, üstün.

Velâyet: Velilik, Allah dostluğu.

Vuzuh: Açığa çıkma, netlik kazanma.

Madem şöyle bir tarikat kahramanı böyle hükmediyor. Elbette, hakâik-i imaniyeyi kemâl-i vuzuhla beyan eden ve esrar-ı Kur'âniye'den tereşşuh eden Sözler, velâyetten matlub olan neticeleri verebilirler.

...

Dördüncü Nokta: Sahabelerden ve tâbiîn ve tebe-i tâbiînden en yüksek mertebeli velâyet-i kübrâ sahibi olan zâtlar, nefs-i Kur'ân'dan bütün letâiflerinin hisselerini aldıklarından ve Kur'ân, onlar için hakikî ve kâfi bir mürşid olduğundan gösteriyor ki; her vakit Kur'ân-ı Hakîm, hakikatleri ifade ettiği gibi velâyet-i kübrâ feyizlerini dahi ehil olanlara ifâza eder.

Evet, zâhirden hakikate geçmek iki suretledir:

Esrar-ı Kur'âniye: Kur'ân-ı Kerîm'in sırları, incelikleri.

İfâza etmek: Feyz vermek, bereket akıtmak.

Kemâl-i vuzuh: Tam bir açıklık, açık seçiklik.

Letâif: Mânevî duyular.

Matlub: Aranan, arzulanan.

Mürşid: Rehber, üstad.

Nefs-i Kur'ân: Kur'ân-ı Kerîm'in kendisi.

Sahabe: Hz. Peygamber Efendimiz'in (s.a.s.) zamanında yaşayıp O'na iman eden bahtiyar, seçkin kimseler (r.anhum).

Tâbiîn: Hz. Peygamber Efendimiz'in (s.a.s.) ashabını idrak edip, İslâmiyet'i onlardan öğrenen insanlar.

Tebe-i tâbiîn: Tâbiîn asrında yetişip İslâmiyet'i onlardan öğrenen üçüncü kuşak nesil.

Tereşşuh etmek: Sızmak.

Velâyet-i kübrâ: Peygamberler ve vârislerinin (asfiya) velâyeti.

Zâhirden hakikate geçmek: Mânen olgunlaşmak, kâmil imana, takvâya, velâyete ermek.

Biri: Tarîkat berzahına girip, seyr u sülûk ile kat-ı merâtib ederek hakikate geçmektir.

İkinci Suret: Doğrudan doğruya, tarîkat berzahına uğramadan, lütf-u ilâhî ile hakikate geçmektir ki, sahabe-ye ve tâbiîne has ve yüksek ve kısa tarîk şudur. Demek, hakâik-i Kur'âniye'den tereşşuh eden nurlar ve o nurlara tercümanlık eden Sözler, o hâssaya mâlik olabilirler ve mâliktirler.

... Ben kendim, on değil, yüz değil, binler defa müteaddit tecrübâtımla kanaatim gelmiş ki; Sözler ve Kur'ân'dan gelen nurlar, aklıma ders verdiği gibi kalbime de iman hâli telkin ediyor, ruhuma iman zevki veriyor ve hâkezâ... Hatta, dünyevî işlerimde, keramet sahibi bir şeyhin bir müridi nasıl şeyhinden hâcâtına dair medet ve himmet bekliyor; ben de Kur'ân-ı Hakîm'in kerametli esrarından o hâcâtımı beklerken, ümit etmediğim ve ummadığım bir tarzda bana çok defa hâsıl oluyor... (Mektubat, s. 400-403)

Said Nursî

Berzah: Ara mekan.

Hâcât: İhtiyaçlar.

Hâsıl olmak: Meydana gelmek, ortaya çıkmak.

Hâssa: Özellik.

Kat-ı merâtib etmek: İlerleme, yol alma.

Lütf-u ilâhî: Cenâb-ı Hakk'ın lütfü, ihsanı.

Mâlik: Sahip.

Müteaddit: Birçok.

Seyr u sülûk: Belli bir usûl daire-sinde hayvanî ve cismanî arzular-dan uzaklaşıp kalb ve ruhun hayat çizgisinde gönül ayağıyla Allah'a, O'nun rızasına ulaşmaya çalışmak.

Tecrübât: Tecrübeler.

Birinci Nokta: Kırk elli sene evvel Eski Said, ziyade ulûm-u aklıye ve felsefiyede hareket ettiği için, hakikatü'l-hakâike karşı ehl-i tarîkat ve ehl-i hakikat gibi bir meslek aradı. Ekser ehl-i tarîkat gibi yalnız kalben harekete kanaat edemedi. Çünkü akli-fikri hikmet-i felsefiye ile bir derece yaralı idi; tedavi lâzımdı. Sonra hem kalben, hem aklen hakikate giden bazı büyük ehl-i hakikatin arkasında gitmek istedi. Baktı, onların her birinin ayrı cazibedar bir hâssası var. Hangisinin arkasından gideceğine tahayyürde kaldı. İmam Rabbânî de ona gaybî bir tarzda “Tevhid-i kible et!”¹ demiş; yani “Yalnız bir üstadın arkasından git!” O çok yaralı Eski Said’in kalbine geldi ki: “Üstad-ı hakikî Kur’ân’dır. Tevhid-i kible bu üstadla olur.” diye, yalnız o üstad-ı kudsinin irşadiyle hem kalbi, hem ruhu gayet garip bir tarzda sülûke başladılar. Nefs-i emmâresi de şükûk ve şübehatıyla onu mânevî ve ilmî mücahedeye mecbur

¹ İmâm Rabbânî, *el-Mektubat* 1/87 (75. Mektup).

Cazibedar: Cazibeli, çekici.

Ehl-i hakikat: Dâima hak ve hakikat peşinde olup gerçeği bulanlar.

Ehl-i tarîkat: Hayatlarını bir tarîkatın prensipleri çerçevesinde sürdürenler.

Hakikatü'l-hakâik: En büyük hakikat.

Hikmet-i felsefiye: Felsefî düşünce.

Nefs-i emmâre: İnsana sürekli kötülükleri emreden nefis.

Sülûk: Bir yola girip, devam etme.

Şükûk / Şübehat: Şüpheler.

Tahayyürde kalmak: Şaşırarak, ne yapacağını bilememek.

Ulûm-u aklıye ve felsefiye: Akli ve felsefî ilimler.

Üstad-ı kudsi: Yüce üstad.

etti. Gözü kapalı olarak değil; belki İmam Gazâlî* (*rahmetullâhi aleyhi*), Mevlânâ Celâleddin* (*rahmetullâhi aleyhi*) ve İmam Rabbânî (*rahmetullâhi aleyhi*) gibi kalb, ruh, akıl gözleri açık olarak, ehl-i istiğrakın akıl gözünü kapadığı yerlerde, o makamlarda gözü açık olarak gezmiş. Cenâb-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki Kur'ân'ın dersiyle, irşadıyla hakikate bir yol bulmuş, girmiş. Hatta

وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَّهُ آيَةٌ تَدُلُّ عَلَى أَنَّهُ وَاحِدٌ¹

hakikatine mazhar olduğunu, Yeni Said'in Risale-i Nur'uyla göstermiş.

İkinci Nokta: Mevlâna Celâleddin (*rahmetullâhi aleyhi*) ve İmam Rabbânî (*rahmetullâhi aleyhi*) ve İmam Gazâlî (*rahmetullâhi aleyhi*) gibi, akıl ve kalb ittifakıyla gittiği için, her şeyden evvel kalb ve ruhun yaralarını tedavi ve nefsin evhamdan kurtulmasını temine çalışıp, –lillâhilhamd– Eski Said Yeni Said'e inkılâb etmiş. Aslı Farisî sonra Türkçe olan Mesnevî-i Şerif gibi o da Arapça bir nevi Mesnevî hükmünde Katre, Hubab, Habbe, Zühre, Zerre, Şemme, Şûle, Lem'alar, Reşhalar, Lâsiyyemalar ve sâir dersleri ve

¹ “Bütün her şeyde Allah'ın varlık ve birliğini gösteren bir âyet (işaret) vardır.” (Bkz.: el-Esfehanî, *el-Eğânî* 4/39; el-Kalkaşendî, *Subhu'l-a'shâ* 12/413; el-Übşeyhî, *el-Müstatraf* 1/16, 2/280).

Ehl-i istiğrak: Basiret ve şuuru, yaşadığı hâlin duygu ve hülyalarının baskısı altında kalmış, kendinden geçmiş kimseler.

Farisî: Farsça.

İnkılâb etmek: Değişmek, başka bir hâl almak, dönüşmek.

Lillâhilhamd: Allah'a şükürler olsun ki.

Türkçe’de o vakit Nokta ve Lemeât’ı gayet kısa bir surette yazmış; fırsat buldukça da tab’ etmiş. Yarım asra yakın o mesleği Risale-i Nur suretinde, fakat dâhilî nefis ve şeytanla mücadelede bedel, hariçte muhtaç mütehayyirlere ve dalâlette giden ehl-i felsefeye karşı Risale-i Nur, geniş ve küllî mesnevîler hükmüne geçti.

Üçüncü Nokta: O Yeni Said’in münâzarasıyla, nefis ve şeytanın tam mağlup edilmesi ve susturulması gibi, Risale-i Nur dahi yaralanmış tâlib-i hakikati kısa bir zamanda tedavi ettiği gibi, ehl-i ilhad ve dalâleti de tam ilzam ve iskât ediyor. Demek bu Arabî Mesnevî mecmuası, Risale-i Nur’un bir nevi çekirdeği ve fidanlığı hükmündedir. Bu mecmuanın yalnız dâhilî nefis ve şeytanla mücadelesi, nefis-i emmârenin ve şeytan-ı cinnî ve insînin şübehatından tamamıyla kurtarıyor. Ve o mâlûmât ise, meşhûdât hükmünde ve ilmelyakîn ise, aynelyakîn derecesinde bir itmînan ve bir kanaat veriyor.

Aynelyakîn: Gözle görülüp edinilen bilgi.

Dâhilî: İçte olan.

İlmelyakîn: Okuyup öğrenerek, delillere dayanarak elde edilen bilgi.

İlzam: Cevap veremez hâle getirme, susturma.

İskât etmek: Susturmak, ses kesmek.

İtmînan: İç huzuru, gönül rahatlığı, vicdanın tatmin olması.

Küllî: Şümûllü, kapsamlı.

Mâlûmât: Bilgiler.

Meşhûdât: Müşâhedeler. Tas.: Kalb ve ruh gözüyle görülüp, elde edilen bilgiler.

Münâzara: Tartışma.

Mütehayyir: Şaşkın. Yol ve yönünü bulamayan.

Şeytan-ı cinnî ve insî: İnsan ve cin şeytanları.

Tab’ etmek: Basmak.

Tâlib-i hakikat: Gerçeğin peşinde olan.

Dördüncü Nokta: Eski Said ilm-i hikmet ve ilm-i hakikatin çok derin meseleleriyle meşgul olması ve büyük ulemâlarla derin meseleler üzerinde münâzarası ve medresenin yüksek derslerini gören eski talebelerinin fehimlerinin derecesine göre yazması ve Eski Said'in de terakkiyât-ı fikriye ve kalbiyesinde, yalnız kendisi anlayacak bir surette, gayet kısa cümlelerle ve gayet muhtasar bir ifade ile uzun hakikatlere kısa kelimelerle işaretler nev'inde o mecmuayı yazdığı için, bir kısmını en müdakkik âlimler de zorla anlayabilir. Eğer tam izah olsa idi, Risale-i Nur'un mühim bir vazifesini görecekti. Demek o fidanlık Mesnevî, turuk-u hafiye gibi enfüsî ve dâhilî cihe-tinde çalışmış; kalb ve ruh içinde yol açmaya muvaffak olmuş. Bahçesi olan Risale-i Nur, hem enfüsî, hem ekseri cihe-tinde turuk-u cehriye gibi âfâkî ve hâricî daireye bakıp mârifetullaha geniş ve her yerde yol açmış. Adeta Mûsâ (*aleyhisselâm*)'ın asâsı gibi nereye vurmuş ise su çıkarmış...

Âfâkî / Hâricî: Dış âleme ait, dışa dönük.

Ekser: Çoğunluk, genel.

Enfüsî / Dâhilî: İç âleme ait, içe dönük.

Fehim: Anlayış.

Mârifetullah: Allah'ı sıfat, isim ve fiilleriyle tanımak, bilmek. Kalb ve vicdan kültürü.

Muhtasar: Kısa, özet.

Muvaffak olmak: Başarmak.

Müdakkik: İnceleme ve araştırma-

larında alabildiğine hassas, dikkatli, titiz kimse.

Terakkiyât-ı fikriye ve kalbiye: Fikren ve kalben yapılan yükselmeler, ilerlemeler.

Turuk-u cehriye: Mânevî yolculuğun "nüfus-u seb'a" sistemiyle ile sürdürüldüğü, zikirlerin de sesli, açıktan yapıldığı tarikatlar.

Turuk-u hafiye: Zikirlerini sessiz, içten yapan tarikatlar.

Ülemâ: Âlimler.

Hem Risale-i Nur, hükemâ ve ulemânın mesleğinde gitmeyip, Kur'ân'ın bir i'câz-ı mânevîsiyle, her şeyde bir pencere-i mârifet açmış; bir senelik işi bir saatte görür gibi Kur'ân'a mahsus bir sırrı anlamıştır ki bu dehşetli zamanda hadsiz ehl-i inadin hücumlarına karşı mağlup olmayıp galebe etmiş. (*Mesnevî-i Nuriye*, s. 2-3)

≈ 59 ≈

Bir avuç havanın gösterdikleri mu'cizât-ı kudretten bu hakikat anlaşılıyor ki; her bir zerre, Cenâb-ı Hakk'ı zâtıyla ve sıfâtıyla târif eder ve isbat eder.

Bütün kâinatı teftiş eden hükemâlar ve ulemâlar, büyük ve geniş delillerle Zât-ı Vâcibü'l-vücûd'un vücûdunu ve vahdetini isbat etmek için bütün kâinatı nazara alırlar, sonra mârifetullahı tam elde ediyorlar. Hâlbuki nasıl güneş çıktığı vakit bir zerrecik cam, aynı deniz yüzü gibi güneşi gösteriyor ve o güneşe işaret ediyor. Öyle de bu bir avuç havadaki her bir zerre de, mezkûr hakikate binâen,

Hükemâ: Bilginler, filozoflar.

İ'câz-ı mânevî: Mânen mu'cize olma, mânevî mu'cize.

Mezkûr: Adı geçen, zikredilen.

Mu'cizât-ı kudret: Allah'ın sonsuz kudretinin mu'cizeleri.

Pencere-i mârifet: Allah'ı sıfat, isim ve fiilleriyle tanımaya, bilme-ye açılan mârifet penceresi.

Sıfât: Cenâb-ı Hakk'ın sıfatları.

Ülemâ: Âlimler.

Vahdet: Allah'ın birliği.

Vücûd: Varlık, var olma.

Zât-ı Vâcibü'l-vücûd: Varlığı kendinden ve kesin olan Hz. Allah.

Zerre: Atom.

aynen kâinat denizindeki cilve-i tevhidi, sıfât ve kemâliyle kendilerinde gösteriyorlar.

İşte, Kur'ân-ı Hakîm'in mânevî mu'cizesinin bir lem'ası olan Risale-i Nur bu hakikati izahıyla isbat etmesi içindir ki müdakkik bir Nurcu, huzur-u dâimî kazanmak ve mârifetullahı her vakit tahattur etmek için ve huzur-u dâimî hatırı için ¹ لَا مَوْجُودَ إِلَّا هُوَ demeye mecbur olmuyor.

Ve yine bir kısım ehl-i hakikatin dâimî huzuru bulmak için ² لَا مَشْهُودَ إِلَّا هُوَ dedikleri gibi, o Nurcu böyle demeye muhtaç olmuyor.

Belki ³ وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَّهُ آيَةٌ تَدُلُّ عَلَى أَنَّهُ وَاحِدٌ parlak hakikatinin kudsî penceresi ona kâfi geliyor. Bu kudsî Arabî fıkranın kısacık bir izahı şudur ki:

¹ Vücûd-u Vâcib'e nisbeten başka şeylere vücûd denilmemeli.. onlar vücûd unvanına lââyık değillerdir..

² Meşhûd olan sadece O'dur.

³ "Bütün her şeyde Allah'ın varlık ve birliğini gösteren bir âyet (işaret) vardır." (Bkz.: el-Esfehani, *el-Eğânî* 4/39; el-Kalkaşendî, *Subhu'l-a'sâ* 12/413; el-Übşeyhî, *el-Müstatraf* 1/16, 2/280).

Arabî: Arapça.

Cilve-i tevhid: Cenâb-ı Hakk'ın birliğinin tecellisi, numunesi.

Huzur-u dâimî: Cenâb-ı Hakk'a lââyık tam bir tevhid ve teslimiyetle ve yine O'na lââyık bir saygı ve muhabbetle O'nun sonsuz kudretinin himayesine ve inâyetine girerek

dâimî huzura, itminana erme.

İzahat: İzahlar, açıklamalar.

Lem'a: Parıltı, ışıltı, ışık.

Müdakkik: İnceleme ve araştırmalarında alabildiğine hassas, dikkatli, titiz kimse.

Tahattur etmek: Hatırlamak.

Evet, herkesin bu âlemde birer âlemi var, birer kâinatı var. Âdetâ zîşuurlar adedince birbiri içinde hadsiz kâinatlar, âlemler var. Herkesin hususî âleminin ve kâinatının ve dünyasının direği kendi hayatıdır. Nasıl herkesin elinde bir aynası bulunsa ve bir büyük saraya mukabil tutsa, herkes bir nevi saraya, aynası içinde sahip olur. Öyle de herkesin hususî bir dünyası var.

Bir kısım ehl-i hakikat bu hususî dünyasını لَا مَوْجُودَ لَا مَوْجُودَ diye inkâr etmekle, terk-i mâsivâ sırrıyla Cenâb-ı Hakk'a karşı huzur-u dâimî ve mârifet-i ilâhiye bulur.

Ve bir kısım ehl-i hakikat de, yine dâimî mârifet ve huzuru bulmak için لَا مَشْهُودَ إِلَّا هُوَ deyip kendi hususî dünyasını nisyan hapsine sokar, fânilik perdesini üstüne çeker, huzuru bulmakla bütün ömrünü bir nevi ibadet hükmüne getirir.

Şimdi bu zamanda, Kur'ân'ın i'câz-ı mânevîsiyle tezâhür eden وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَّهُ آيَةٌ تَدُلُّ عَلَى أَنَّهُ وَاحِدٌ sırrıyla,

Mârifet-i ilâhiye: Allah'ı sıfat, isim ve fiilleriyle tanımak, bilmek. Kalb ve vicdan kültürü.

Mukabil: Karşı, karşılık.

Terk-i mâsivâ: Allah'tan başka

bütün varlıkları terketme.

Tezâhür etmek: Ortaya çıkmak, belirlemek.

Zîşuur: Şuur sahibi.

yani “Zerrelerden yıldızlara kadar her şeyde bir pen- cere-i tevhid var ve doğrudan doğruya Zât-ı Vâhid-i Ehad’i sıfâtıyla bildiren âyetler, yani delâletler ve işa- retler var.” (Emirdağ Lâhikası-2, s. 64-65)

Eski hocanın suâl ettiği üç meselenin izahatı, Risale-i Nur’un eczalarında vardır. Şimdilik icmâlî bir işaret ede- ceğiz:

Birinci Suâli: Muhyiddin Arabî,* Fahreddin Râzî’ye* mektubunda demiş: “Allah’ı bilmek, varlığını bilmenin gayridir.”¹ Bu ne demektir, maksat nedir? diye soruyor.

Evelâ: Ona okuduğun Yirmi İkinci Söz’ün Mukad- dimesi’nde tevhid-i hakikî ile tevhid-i zâhirînin farkındaki misal ve temsil, maksada işaret eder. Otuz İkinci Söz’ün İkinci ve Üçüncü Mevkıf’ları ve Makâsıd’ları, o maksadı izah eder.

¹ İbn-i Arabî, *Risaletü’ş-Şeyhi’l-Ekber ile’l-İmam Fahriddin er-Râzî* s.11.

Ecza: Bölümler, kısımlar.

İcmâlî: Kısaca, toplu olarak, tafsi- latsız.

Makâsıd: Maksatlar.

Mevkıf: Bölüm, kısım, durak.

Tevhid-i hakikî: Gerçek tevhid. Cenâb-ı Hakk’ın birliğine tam manasıyla inanmak; zât, sıfât ve

icraatlarında birlemek.

Tevhid-i zâhirî: Sathî, görünüş- te tevhid. Cenâb-ı Hakk’ın birli- ği hakkında üstün körü, kulaktan dolma bir inanca sahip olmak.

Zât-ı Vâhid-i Ehad: Bir ve tek olan Zât, Hz. Allah.

Ve **sâniyen**: Usûlü'd-din imamları ve ulemâ-yı İlm-i Kelâm'ın akâide dair ve vücûd-u vâcibi'l-vücûd ve tevhid-i ilâhîye dair beyanatları Muhyiddin Arabî'nin nazarında kâfi gelmediği için, İlm-i Kelâm'ın imamlarından Fahreddin Râzî'ye öyle demiş.

Evet, İlm-i Kelâm vâsıtasıyla kazanılan mârifet-i ilâhiye, mârifet-i kâmile ve huzur-u tâm vermiyor. Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyân'ın tarzında olduğu vakit, hem mârifet-i tâmmeyi verir, hem huzur-u etemmi kazandırır ki; inşallah, Risale-i Nur'un bütün eczaları, o Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyân'ın cadde-i nurânisinde birer elektrik lâmbası hizmetini görüyorlar.

Akâid: İmana, inanca ait temel kollar.

Cadde-i nurâni: Pırıl pırıl, aydınlık cadde.

Huzur-u tâm / Huzur-u etemm: Cenâb-ı Hakk'a lâayık tam bir tevhid ve teslimiyetle ve yine O'na lâayık bir saygı ve muhabbetle O'nun sonsuz kudretinin himayesine ve inâyetine girerek tamamen huzura, itmînana erme.

Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyân: Beyan ve ifadesi ile insanları, benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerîm.

Mârifet-i kâmile / Mârifet-i tâme: Kusursuz, mükemmel, tam

ve eksiksiz bir şekilde Allah'ı tanıma, bilme.

Sâniyen: İkinci olarak.

Tevhid-i ilâhî: Cenâb-ı Hakk'ın birliği.

Ülemâ-yı İlm-i Kelâm: İslâm'ın inanca ait meselelerini inceleyen ilim adamları.

Usûlü'd-din / İlm-i Kelâm: Akâid ilmi. İslâm'ın inanca ait meselelerini inceleyen ilim dalı.

Vücûd-u vâcibi'l-vücûd: Cenâb-ı Hakk'ın kendinden ve kesin olan varlığı.

Hem, Muhyiddin Arabî'nin nazarına Fahreddin Râzî'nin İlm-i Kelâm vâsıtasıyla aldığı mârifetullah ne kadar noksan görülüyor. Öyle de tasavvuf mesleğiyle alınan mârifet dahi, Kur'ân-ı Hakîm'den doğrudan doğruya, verâset-i nübüvvet sırrıyla alınan mârifete nisbeten o kadar noksandır.

Çünkü Muhyiddin Arabî mesleği, huzur-u dâimîyi kazanmak için ¹ لَا مَوْجُودَ إِلَّا هُوَ deyip kâinatın vücûdunu inkâr edecek bir tarza kadar gelmiş.

Ve sâirleri ise, yine huzur-u dâimîyi kazanmak için ² لَا مَشْهُودَ إِلَّا هُوَ deyip kâinatı nisyan-ı mutlak altına almak gibi acîb bir tarza girmişler.

Kur'ân-ı Hakîm'den alınan mârifet ise, huzur-u dâimîyi vermekle beraber; ne kâinatı mahkûm-u adem eder, ne de nisyan-ı mutlakta hapseder. Belki başıbozukluktan çıkarıp Cenâb-ı Hak nâmına istihdam eder,

¹ Vücûd-u Vâcib'e nisbeten başka şeylere vücûd denilmemeli.. onlar vücûd unvanına lâyık değildir..

² Meşhûd olan sadece O'dur.

İstihdam etmek: Çalıştırmak, hizmet ettirmek.

Mahkûm-u adem etmek: Yokluğa mahkum etmek.

Nisyan-ı mutlak: Tamamen unutmak.

Verâset-i nübüvvet: Peygamber vârisliği.

her şey mir'ât-ı mârifet olur. Sa'dî Şirazî'nin dediği gibi,

دَرِ نَظَرِ هُوشِيَارِ هَزْ وَرَقِي دَفْتَرِيَسْتِ اَزْ مَعْرِفَتِ كِرْدِگَارِ¹

her şeyde Cenâb-ı Hakk'ın mârifetine bir pencere açar.

Bazı Sözcükler'de ulemâ-yı İlm-i Kelâm'ın mesleğiyle, Kur'ân'dan alınan minhâc-ı hakîkinin farkları hakkında şöyle bir temsil söylemişiz ki: Mesela bir su getirmek için, bazıları küngân (su borusu) ile uzak yerden, dağlar altında kazar, su getirir. Bir kısım da, her yerde kuyu kazar, su çıkarır. Birinci kısım çok zahmetlidir, tıkanır, kesilir. Fakat her yerde kuyuları kazıp su çıkarmaya ehil olanlar, zahmetsiz her bir yerde suyu buldukları gibi aynen öyle de; ulemâ-yı İlm-i Kelâm, esbabı nihayet-i âlemde teselsül ve devrin muhâliyetiyle kesip, sonra Vâcibü'l-vücûd'un vücûdunu onunla isbat ediyorlar. Uzun bir yolda gidiliyor...

¹ Akli başında ve dikkatle bakan herkes için bir yaprak bile, Allah'ın mârifetine dair bir defterdir.

Devir ve Teselsül: Neticenin sebebe ve sebebin de neticeye taallük etmesiyle hükmün dönüp dolaşıp yine eski hâline gelmesi.

Esbap: Sebepler.

Minhâc-ı hakîkî: Gerçek yol, metot.

Mir'ât-ı mârifet: Cenâb-ı Hakk'ı tanıtan, sıfatlarını gösteren ayna.

Muhâliyet: İmkânsız olma.

Nihayet-i âlem: Âlemin, kâinatın sonu; varlığın son noktası.

Vâcibü'l-vücûd: Varlığı kendinden ve kesin olan Zât.

Amma Kur'ân-ı Hakîm'in minhâc-ı hakikîsi ise, her yerde suyu buluyor, çıkarıyor. Her bir âyeti, birer Asâyı Mûsâ gibi, nereye vursa âb-ı hayat fışkırtıyor.

وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَّهُ آيَةٌ تَذُلُّ عَلَىٰ أَنَّهُ وَاحِدٌ¹

düsturunu her şeye okutturuyor.

Hem iman, yalnız ilim ile değil; imanda çok letâifin hisseleri var. Nasıl ki bir yemek mideye girse, o yemek muhtelif âsâba, muhtelif bir surette inkısam edip tevzi olunuyor. İlim ile gelen mesâil-i imaniye dahi, akıl midesine girdikten sonra, derecâta göre ruh, kalb, sır, nefis ve hâkezâ.. letâif kendine göre birer hisse alır, masseder. Eğer onların hissesi olmazsa noksandır. İşte, Muhyiddin Arabî, Fahreddin Râzî'ye bu noktayı ihtar ediyor. (Mektubat, s. 373-374)

¹ “Bütün her şeyde Allah'ın varlık ve birliğini gösteren bir âyet (işaret) vardır.” (Bkz.: el-Esfehanî, *el-Eğânî* 4/39; el-Kalkaşendî, *Subhu'l-a'sâ* 12/413; el-Übşeyhî, *el-Müstatraf* 1/16, 2/280).

Âb-ı hayat: Hayat veren su.

Âsâb: Damarlar ve sinirler.

Derecât: Dereceler.

Hâkeza: Bunun gibi, böylece.

İhtar etmek: Hatırlatmak

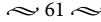
İnkısam etmek: Bölünmek, kısımlara ayrılmak.

Letâif: Mânevî duyular.

Massetmek: Emmek, içine çekmek.

Mesâil-i imaniye: İmana ait meseleler.

Tevzi olunmak: Dağıtılmak.

Mahrem Bir Suâle Cevaptır

Şu sırr-ı inâyet, eskiden mahremce yazılmış; On Dördüncü Söz'ün âhirine ilhak edilmişti. Her nasılsa ekser müstensihler unutup yazmamışlardı. Demek münasip ve lâıyk mevkii burasıymış ki gizli kalmış.

Benden suâl ediyorsun: “Neden senin Kur’ân’dan yazdığın Sözler’de bir kuvvet, bir tesir var ki, müfessirlerin ve âriflerin sözlerinde nâdiren bulunur? Bazen bir satırda bir sayfa kadar kuvvet var, bir sayfada bir kitap kadar tesir bulunuyor.”

Elcevap: Güzel bir cevaptır! Şeref, i’câz-ı Kur’ân’a ait olduğundan ve bana ait olmadığından bilâ-pervâ derim:

Ekseriyet itibarıyla öyledir. Çünkü; *yazılan Sözler tasavvur değıl, tasdikdir.. teslim değıl, imandır.. mârifet*

Âhir: Son.

Ârif: Cenâb-ı Hakk’ın isim ve sıfatlarının tecellilerini ruhî tecrübeleri neticesinde vicdanında sezen, ilâhî mârifete ermiş veli.

Bilâ-pervâ: Çekinmeden, sıkılmadan.

Ekser: Çoğu, geneli.

İ’câz-ı Kur’ân: İnsanları, benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur’ân-ı Kerim üslubu.

İlhak etmek: İlâve etmek, eklemek.

Mahrem: Gizli, hususî.

Müfessir: Kur’ân-ı Kerim’i sağlam bilgi ve akıl ölçüleri çerçevesinde çalışıp, Allah Teâlâ’nın kastettiği manayı anlatan âlim.

Müstensih: Yazılı bir nüshaya bakarak eliyle onun bir suretini yazan kimse.

Sırr-ı inâyet: Cenâb-ı Hakk’ın yaradımında görülen incelik, sır.

Tasavvur: Zihinde canlandırma, göz önüne getirme.

değil, şehâdettir, şuhûddur.. taklit değil, tahkiktir.. iltizam değil, iz'ândır.. tasavvuf değil, hakikattir.. dâvâ değil, dâvâ içinde burhandır.

Şu sırrın hikmeti budur ki: Eski zamanda esâsât-ı imaniye, mahfuzdu; teslim, kavî idi. Teferruâtta, âriflerin mârifetleri delilsiz de olsa beyanâtları makbul idi, kâfi idi. Fakat şu zamanda dalâlet-i fenniye, elini esâsâta ve erkâna uzatmış olduğundan:

• *Her derde lâyük devâyı ihsan eden Hakîm-i Rahîm olan Zât-ı Zülcelâl, Kur'ân-ı Kerîm'in en parlak mazhar-ı i'câzından olan temsilâtından bir şûlesini, acz ve zaafıma, fakr ve ihtiyacıma merhameten hizmet-i Kur'ân'a ait yazılarıma ihsan etti..*

Burhan: Delil.

Dalâlet-i fenniye: Bilim ve felsefe-den kaynaklanan çarpık, sapık düşünceler.

Dâvâ: İddia.

Erkân: Esaslar, temeller. Dinin temel prensipleri.

Esâsât-ı imaniye: İman esasları, imanın temel şartları.

Hakîm-i Rahîm: Her şeyi yerli yerince yapan pek merhametli, Hz. Allah.

İltizam: Benimseme, taraftar olma.

İz'ân: İyice anlama, tam kavrama.

Kavî: Güçlü, kuvvetli.

Mahfuz: Korunmuş, sağlam.

Mazhar-ı i'câz: Kur'ân-ı Kerîm'in mu'cize üslubunun görüldüğü yer.

Şehâdet / Şuhûd: Bir şeyin gerçeğine şahit olma, hakikati ayan beyan görme.

Şûle: Işık, parıltı, alev.

Tahkik: Doğruyu araştırma, açığa çıkarma.

Temsilât: Benzetmeler, misaller.

Zât-ı Zülcelâl: Sonsuz gücün ve hâkimiyetin sahibi Yüce Zât.

- *Felillâhilhamd, sırr-ı temsil dürbünüyle en uzak hakikatler, gayet yakın gösterildi..*
- *Hem sırr-ı temsil cihetü'l-vahdetiyle, en dağınık meseleler toplattırıldı..*
- *Hem sırr-ı temsil merdiveniyle, en yüksek hakâike kolaylıkla yetiştirildi..*
- *Hem sırr-ı temsil penceresiyle, hakâik-i gaybiyeye, esâsât-ı İslâmiye'ye şuhûda yakın bir yakîn-i imaniye hâsıl oldu..*
- *Akıl ile beraber vehim ve hayal, hatta nefis ve hevâ teslime mecbur olduğu gibi, şeytan dahi teslim-i silâha mecbur oldu...*

Elhâsıl: Yazılarımda ne kadar güzellik ve tesir bulunsa, ancak temsilât-ı Kur'âniye'nin lemeâtındandır. Benim hissem; yalnız şiddet-i ihtiyacımla taleptir.

Cihetü'l-vahdet: Birleşme, buluşma noktası.

Felillâhilhamd: Allah'a şükürler olsun ki.

Hakâik: Gerçekler.

Hakâik-i gaybiye: Gayba ait, görünmeyen hakikatler.

Lemeât: Parıltılar.

Sırr-ı temsil: Benzetmelerle, misaller getirerek anlatmadaki sır

Şiddet-i ihtiyaç: Şiddetli derece ihtiyaç hissetme.

Temsilât-ı Kur'âniye: Kur'an-ı Kerim'deki temsiller, misaller.

Teslim-i silâh: Teslim olma, yenilgiyi kabul etme. ve bereket.

Yakîn-i imaniye: Kesin, şüphesiz inanma.

ve gayet aczimle tazarruumdur. Dert benimdir, devâ Kur'ân'ındır. (Mektubat, s. 424-425)

≈ 62 ≈

Aziz, Sıddık Kardeşlerim ve Nur Şâkirtlerinin Küçük Pehlivanları!

Asâ-yı Mûsâ âhirlerinde –bazı nüshalarında– mübarekler pehlivanı büyük ruhlu Küçük Ali* namında bir kardeşimizin suâline karşı verdiğim bir cevap var. Onu okuyunuz ki, o zâta bazı müterizler Risale-i Nur'un kıymetini bir derece kırmak için demişler: “Herkes Allah’ı bilir. Âdî bir adam, bir veli gibi Allah’a iman eder.” diye, Nurlar’ın pek yüksek ve pek çok kıymettar ve gayet lüzumlu tahşidâtını ziyade göstermek istemişler.

Şimdi, İstanbul’da –daha dehşetli bir fikirde– anarşi fikirli küfr-ü mutlaka düşmüş bir kısım münafıklar, Risale-i Nur gibi, ekmek ve suya ihtiyaç derecesinde herkes muhtaç olduğu imanî hakikatlerine ihtiyacı düşürmek desise-siye diyorlar ki: “Her millet, herkes Allah’ı bilir. Onu, daha yeni ders almaya ihtiyacımız çok yok.” diye mukabele etmek istiyorlar.

Âdî: Sıradan, herhangi biri.

Desise: Hile, oyun.

Küfr-ü mutlak: Bütünüyle inkâr, tam kâfirlik.

Müteriz: İtiraz eden, itirazcı.

Tahşidât: Bir şeyin üzerinde çokça durmalar, tembihler.

Tazarru: Tevazu ve huşu içinde Allah’a yalvarma.

Hâlbuki Allah'ı bilmek, bütün kâinata ihâta eden rubûbiyetine ve zerrelerden yıldızlara kadar cüz'î ve küllî her şey O'nun kabza-yı tasarrufunda ve kudret ve iradesiyle olduğuna kat'î iman etmek; ve mülkün- de hiçbir şeriki olmadığına ve ¹ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ kelime-i kudsiyesine, hakikatlerine iman etmek, kalben tasdik etmekle olur. Yoksa, "Bir Allah var." deyip bütün mülkünü esbaba ve tabiata taksim etmek.. ve onlara isnad etmek.. -hâşâ- hadsiz şerikleri hükmünde esbabı merci tanımak.. ve her şeyin yanında hâzır irade ve ilmini bilmemek.. ve şiddetli emirlerini tanımamak.. ve sıfatlarını ve gönderdiği elçilerini, peygamberlerini bilmemek.. elbette hiçbir cihette Allah'a iman hakika- ti onda yoktur. Belki küfr-ü mutlaktaki mânevî cehen- nemin dünyevî tâzibinden kendini bir derece teselliye almak için o sözleri söyler.

Evet, inkâr etmemek başkadır, iman etmek bütün bütün başkadır.

¹ "Allah'tan başka ilâh yoktur." (Sâffât Sûresi, 37/35; Muhammed Sûresi, 47/19).

Cüz'î-Küllî: Az-çok, küçük-büyük, hususî-umumî.

Kabza-yı tasarruf: Tasarrufu altın- da, yönetimi altında.

Kat'î: Kesin.

Kelime-i kudsiye: Mukaddes, yüce kelime.

Merci: Başvurulan yer, merkez.

Rubûbiyet: Cenâb-ı Hakk'ın her şeyi kuşatan terbiye, idare ve hâ- kimiyeti.

Şerik: Ortak.

Tâzib: İşkence, eziyet etme.

Evet, kâinatta hiçbir zîşuur, kâinatın bütün eczası kadar şahidleri bulunan Hâlık-ı Zülcelâl'i inkâr edemez... Etse, bütün kâinat onu tekzib edeceği için susar, lâkayd kalır.

Fakat O'na iman etmek, Kur'ân-ı Azîmüştân'ın ders verdiği gibi, o Hâlık'ı, sıfatlarıyla, isimleriyle, umum kâinatın şهادetine istinâden kalben tasdik etmek.. ve elçileriyle gönderdiği emirleri tanımak.. ve günah ve emre muhalefet ettiği vakit, kalben tevbe ve nedâmet etmek ileldir. Yoksa, büyük günahları serbest işleyip istiğfar etmemek ve aldirmamak, o imandan hissesi olmadığına delildir. Her neyse...

Evlâtlarım, ehemmiyetli bir hâdise size bu uzun meseleyi kısaca beyan etmeye sebep oldu.

Şimdilik sizlere Risale-i Nur'un ehemmiyetli şâkirtleri nazarıyla bakıyorum. Mustafa Oruç, çok talihlidir ki, kendi sisteminde ve ruhunda ve ciddiyetinde, az bir zamanda sizleri buldu. Bir iken on Mustafa oldu. (*Emirdağ Lâhikası-1*, s. 192-193)

Hâlık-ı Zülcelâl: Ulu, Yüce Yaratıcı.

İstinâden: Dayanarak.

Kur'ân-ı Azîmüştân: Şanı yüce Kur'ân-ı Kerîm.

Nedâmet etmek: Pişman olmak.

Şâkirt: Öğrenci, talebe.

Tekzib etmek: Yalanlamak.

Aziz Kardeşim!

Senin Birinci Suâlin ki: Sahabeler nazar-ı velâyetle müfsidlerini neden keşfedemediler? Tâ Hulefâ-yı Raşidîn'in üçünün şehâdetini netice verdi. Hâlbuki küçük sahabelere, büyük velilerden daha büyük deniliyor?

Elcevap: Bunda iki makam var.

Birinci Makam

Dakik bir sırr-ı velâyetin beyanıyla suâl halledilir, şöyle ki:

Sahabelerin velâyeti, velâyet-i kübrâ denilen, verâset-i nübüvvetten gelen, berzah tarîkına uğramayarak, doğrudan doğruya zâhirden hakikate geçip,

Berzah tarîkı: Uzun tarîkat yolu.

Dakik: İnce, hassas.

Hulefâ-yı Raşidîn: Dört büyük halife: Hz. Ebûbekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali (r.anhum).

Müfsid: İfsad eden, bozguncu.

Nazar-ı velâyet: Allah'ın insanın kazandırdığı bakış açısı, basiret.

Sahabe: Hz. Peygamber Efendimiz'in (s.a.s.) zamanında yaşayıp O'na iman eden bahtiyar, seçkin kimseler (r.anhum).

Sırr-ı velâyet: Allah'a yakın olma-daki sır.

Şehâdet: Şehitlik.

Velâyet: İman ve takva ile Allah'a yakınlık.

Velâyet-i kübrâ: Peygamberler ve vârislerinin (asfiya) velâyeti.

Verâset-i nübüvvet: Peygamber vârisliği.

Zâhirden hakikate geçmek: Mânen olgunlaşmak, kâmil imana, takvâya, velâyete ermek.

akrebiyet-i ilâhiyenin inkişafına bakan bir velâyettir ki, o velâyet yolu, gayet kısa olduğu hâlde gayet yüksektir. Harikaları az, fakat meziyyâtı çoktur. Keşif ve keramet orada az görünür.

Hem evliyanın kerametleri ise, ekserîsi ihtiyârî değil. Ummadığı yerden, ikram-ı ilâhî olarak bir harika ondan zuhur eder. Bu keşif ve kerametlerin ekserîsi de seyr u sülûk zamanında, tarîkat berzahından geçtikleri vakit, âdî beşeriyetten bir derece tecerrüd ettiklerinden, hilâf-ı âdet hâlâta mazhar olurlar.

Âdî: Normal, sıradan.

Akrebiyet-i ilâhiye: Allah'ın, kuluna kendi yakınlığını hissettirmesi; Allah'ın, kulunu kendine yaklaş-tırması.

Beşeriyet: İnsanlık.

Ekserî: Çoğunluk, genel.

Hâlât: Hâller, durumlar.

Hilâf-ı âdet: Normal ve tabii du-rumda olmayan, alışılmamış.

İhtiyârî: İsteğe bağlı.

İkram-ı ilâhî: Cenâb-ı Hakk'ın ik-ramı, ihsanı.

İnkişaf: Açılma, ilerleme.

Keramet: Cenâb-ı Hakk'ın, sâ-lih kullarına lütfettiği hususî, fev-kalâde, ikramı, ihsanı.

Keşif: Allah dostlarının ilâhî ihsan ve ilham ile bazı sırları, hakikatle-ri keşfetmesi.

Mazhar olmak: Erişmek, nâil ol-mak, şereflemek.

Meziyyât: Meziyetler, ayırıcı vasıf-lar, özellikler.

Seyr u sülûk: Belli bir usûl daire-sinde, hayvanî ve cismânî arzular-dan uzaklaşıp kalb ve ruhun hayat çizgisinde gönül ayağıyla Allah'a, O'nun rızasına ulaşmaya çalış-mak.

Tarîkat berzahı: Uzun tarîkat yo-lu.

Tecerrüd etmek: Sıyrılmak, uzak-laşmak.

Zuhur etmek: Görünmek, ortaya çıkmak.

Sahabeler ise, sohbet-i nübüvvetin in'ikasıyla ve incizabıyla ve iksiriyle tarîkattaki seyr u sülûk daire-i azîmesinin tayyına mecbur değildirler. Bir kademde ve bir sohbede zâhirden hakikate geçebilirler.

♦ Mesela, nasıl ki dün geceki Leyle-i Kadr'e ulaşmak için iki yol var:

Biri: Bir sene gezip dolaşıp, tâ o geceye gelmektir. Bu kurbiyeti kazanmak için bir sene mesafeyi tayyetmek lâzım gelir. Şu ise ehl-i sülûkün mesleğidir ki, ehl-i tarîkatın çoğu bununla gider.

İkincisi: Zamanla mukayyet olan cism-i maddî gıladan sıyrılıp, tecerrüde ruhen yükselip, dün geceki Leyle-i Kadr'i öbür gün Leyle-i Âd ile beraber bugünkü

Cism-i maddî: Maddî cisim, beden.

Daire-i azîme: Geniş daire.

Ehl-i sülûk: Hayatlarını, Allah'a ve O'nun rızasına ulaşmak için belirli bir usûl dairesinde, hayvanî ve cismânî arzularından uzaklaşarak, kalb ve ruhun hayat çizgisinde gönül ayağıyla yürüyerek geçiren kimseler.

Ehl-i tarîkat: Tarîkate bağlı olanlar.

Gııaf: Kılıf.

İksir: İlâç.

İn'ikas: Yansıma, aksetme.

İncizap: Cezbedilme, çekilme.

Kadem: Adım.

Kurbiyet: Yakınlık. Kişinin; ihlas, gayret ve istidadı ile kendisine bahşedilen yakınlık.

Leyle-i Âd: Sıyrılma, uzaklaşma.

Leyle-i Kadir: Kadir gecesi.

Mukayyet: Kayıtlı, sınırlı.

Sohbet-i nübüvvet: Hz. Peygamber Efendimiz'in (s.a.s.) yakınında bulunmaktan elde edilen istifade.

Tayy: Sarma, dürme, katlama.

Tecerrüd: Sıyrılma, uzaklaşma.

gibi hâzır görmektir. *Çünkü ruh zamanla mukayyet de-ğil. Hissiyât-ı insaniye ruh derecesine çıktığı vakit, o hâzır zaman genişlenir. Başkalarına nisbeten mâzi ve müstakbel olan vakitler, ona nisbeten hâzır hükmündedir.*

İşte, bu temsile göre dün geceki Leyle-i Kadr'e geçmek için, mertebe-i ruha çıkıp, mâziyi hâzır derecesinde görmektir. Şu sırr-ı gâmızın esası akrebiyet-i ilâhiyenin inkişafıdır:

♦ Mesela güneş bize yakındır; çünkü ziyası, harareti ve misali aynamızda ve elimizdedir. Fakat biz ondan uzağız. Eğer biz nurâniyet noktasında onun akrebiyetini hissetsek.. aynamızdaki misalî olan timsaline münasebetimizi anlasak.. o vâsita ile onu tanısak.. ziyası, harareti, heyeti ne olduğunu bilsek onun akrebiyeti bize inkişaf eder ve yakınımızda onu tanıyıp münasebettar oluruz. Eğer biz, bu'diyetimiz nokta-yı nazarından ona yakınlaşmak

Akrebiyet: En yakın olma, daha da yakınlık.

Bu'diyet: Uzaklık.

Hararet: Sıcaklık.

Hissiyât-ı insaniye: İnsanî duygular, hisler.

Mâzi ve müstakbel: Geçmiş ve gelecek zaman.

Mertebe-i ruh: Ruhun derecesi.

Misalî: Bir şeyin benzeri, onun gibisi.

Nokta-yı nazar: Bakış açısı.

Nurâniyet: Aydınlık, parlaklık.

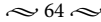
Sırr-ı gâmız: Kapalı, anlaşılması zor olan sır.

Timsal: Örnek, numune.

Ziya: Işık.

ve tanımak istesek, pek çok seyr-i fikrîye ve sülûk-u aklîye mecbur oluruz ki; kavânîn-i fenniye ile fikren semâvâta çıkıp semâdaki güneşi tasavvur ederek, sonra mahiyetindeki ziya ve harareti ve ziyasındaki elvan-ı seb'ayı uzun uzadıya tedkikât-ı fenniye ile anladıktan sonra, birinci adamın kendi aynasında az bir tefekkürle elde ettiği kurbiyet-i mânevîyeyi ancak elde edebiliriz.

İşte, şu temsil gibi nübüvvet ve verâset-i nübüvvetteki velâyet, sırr-ı akrebiyetin inkişafına bakar. Velâyet-i sâire ise ekseri, kurbiyet esası üzerine gider. Birçok merâtibde seyr u sülûka mecbur olur. (Mektubat, s. 51-52)

Üçüncü Suâl: Tarikatlar, hakikatlerin yollarıdır. Tarikatların içerisinde en meşhur ve en yüksek ve cadde-i kübrâ iddia olunan tarîk-i Nakşibendî

Cadde-i kübrâ: Büyük, geniş yol. Ana cadde.

Elvan-ı seb'a: Yedi renk.

Kavânîn-i fenniye: Fizik, astronomi v.b. gibi pozitif bilim kanunları.

Kurbiyet-i mânevîye: Mânen yakın olma, mânevî yakınlık.

Merâtib: Mertebeler, dereceler.

Nübüvvet: Peygamberlik.

Semâvât: Gökler, feza.

Seyr-i fikrî: Fikir yönünden ilerleme.

Sırr-ı akrebiyet: Allah'ın kulunu

kendisine yaklaştırması.

Sülûk-u aklî: Akıl yönünden ilerleme.

Tarîk-i Nakşibendî: 14. y.y. ortalarında Buharalı büyük veli Muhammed Bahaüddin Nakşibend Hazretleri tarafından kurulan tarîkat.

Tedkikât-ı fenniye: Bilimsel incelemeler.

Velâyet-i sâire: Diğer velilik dereceleri.

Verâset-i nübüvvet: Peygamber vârisliği.

hakkında, o tarîkatın kahramanlarından ve imamlarından bazıları esasını böyle târif etmişler, demişler ki:

دَرْ طَرِيقِ نَقْشِبَنْدِي لَازِمٌ أَمْدٌ جَارٍ تَرْكُ:
تَرْكُ دُنْيَا تَرْكُ عُقْبَى تَرْكُ هَسْتِي تَرْكُ تَرْكُ

Yâni; “Tarîk-i Nakşî’de dört şeyi bırakmak lâzım: Hem dünyayı.. hem nefis hesabına âhireti dahi maksud-u hakikî yapmamak.. hem vücûdunu unutmak.. hem ucbe, fahre girmemek için bu terkleri düşünmektir.” Demek hakikî mârifetullah ve kemâlât-ı insaniye terk-i mâsiva ile olur?

Elcevap: Eğer insan yalnız bir kalbden ibaret olsaydı; bütün mâsivayı terk, hatta esmâ ve sıfâtı dahi bırakmak, yalnız Cenâb-ı Hakk’ın zâtına rabt-ı kalb etmek lâzım gelirdi. Fakat insanın akıl, ruh, sır, nefis gibi pek

Esmâ: Cenâb-ı Hakk’ın isimleri.

Fahr: Övünme, böbürlenme, büyüklenme.

Kemâlât-ı insaniye: İnsanı olgunlaştıran, yücelten faziletler, erdemler, güzellikler.

Maksud-u hakikî: Asıl gaye, gerçek hedef.

Mârifetullah: Allah’ı sıfat, isim ve fiilleriyle tanımak, bilmek. Kalb ve

vicdan kültürü.

Mâsiva: Allah’tan başka bütün varlıklar.

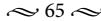
Rabt-ı kalb etmek: Kalb irtibatını sağlamak, gönlünü bağlamak.

Sıfât: Cenâb-ı Hakk’ın sıfatları.

Terk-i mâsiva: Allah’tan başka bütün varlıkları terketme.

Ucub: Kendini beğenmişlik.

çok vazifedar letâifi ve hâsseleri vardır. İnsan-ı kâmil odur ki bütün o letâifi, kendilerine mahsus ayrı ayrı tarîk-i ubûdiyette, hakikat cânibine sevk etmek ile sahabe gibi geniş bir dairede, zengin bir surette, kalb bir kumandan gibi, letâif askerleriyle kahramânâne maksada yürüsün. Yoksa kalb, yalnız kendini kurtarmak için askerini bırakıp tek başıyla gitmek, medar-ı iftihar değil, belki netice-i ıztıradır. (Sözler, s. 538-539)

Aradığımız hakikî tevhid, yalnız tasavvurdan ibaret bir mârifet değildir. Belki İlm-i Mantık'ta tasavvura mukabil ve mârifet-i tasavvuriyeden çok kıymettar ve burhanın neticesi olan ve ilim denilen tasdiktir. Ve tevhid-i hakikî öyle bir hüküm ve tasdik ve iz'ân ve

Burhan: Delil.

Cânib: Yön, taraf.

Hâsse: Duyu, organ.

İnsan-ı kâmil: Her bakımdan mükemmel insan.

İz'ân: İyice anlama, tam kavrama.

Kahramânâne: Kahramanca, yiğitçe.

Letâif: Mânevî duyular.

Mârifet: Bilgi, ilim.

Mârifet-i tasavvuriye: Zihin yordamıyla, akli melekelerin kullanımı ile elde edilen bilgi.

Medar-ı iftihar: Övünç sebebi.

Netice-i ıztırar: Neticede çaresiz bir hâle düşmek.

Sahabe: Hz. Peygamber Efendimiz'in (s.a.s.) zamanında yaşayıp O'na iman eden bahtiyar, seçkin kimseler (r.anhum).

Tarîk-i ubûdiyet: Kulluk yolu.

Tasavvur: Zihinde canlandırma, göz önüne getirme.

Tevhid: Cenâb-ı Hakk'ı birleme.

Tevhid-i hakikî: Gerçek tevhid. Cenâb-ı Hakk'ın birliğine tam manasıyla inanmak; zât, sıfât ve icratlarında birlemek.

kabuldür ki; her bir şeyle Rabb'ini bulabilir ve her şeyde Hâlık'ına giden bir yolu görür ve hiçbir şey huzuruna mâni olmaz... (Şuâlar, s. 142-143)

≈ 66 ≈

Eski zamandan beri ekser yerlerde medrese tâifesi tekkeler tâifesine serfûrû etmiş, yani inkıyat gösterip onlara velâyet semereleri için müracaat etmişler. Onların dükkânlarında ezvâk-ı imaniyeyi ve envâr-ı hakikati aramışlar. Hatta medresenin büyük bir âlimi, tekkenin küçük bir veli şeyhinin elini öper, tâbi olurdu. O âb-ı hayat çeşmesini tekkede aramışlar. Hâlbuki medrese içinde daha kısa bir yol hakikatin envârına gittiğini ve ulûm-u imaniyede daha sâfi ve daha hâlis bir âb-ı hayat çeşmesi bulunduğunu ve amel ve ubûdiyet ve tarîkattan daha yüksek ve daha tatlı ve daha kuvvetli bir tarîk-i velâyet ilimde, hakâik-i imaniyede ve Ehl-i Sünnet'in İlm-i Kelâm'ında

Âb-ı hayat: Hayat veren su.

Ehl-i Sünnet: İnançlarında ve amellerinde Peygamber Efendimiz'in (s.a.s.) ve O'nun nurlu ashabının yoluna tâbi olanlar, Sün-nîler.

Ekser: Çoğu, geneli.

Envâr-ı hakikat: Hakikat nurları.

Ezvâk-ı imaniye: İmana ait, imandan gelen zevkler, lezzetler.

Hakâik-i imaniye: İman hakikatleri.

Hâlık: Hz. Yaradan.

İlm-i Kelâm: İslâm'ın inanca ait meselelerini inceleyen ilim dalı.

İnkıyat göstermek: Boyun eğmek, itaat etmek.

Semere: Meyve, ürün.

Serfûrû etmek: Baş eğmek, itaat etmek.

Tarîk-i velâyet: Velâyet yolu.

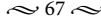
Ubûdiyet: Kulluk.

Ulûm-u imaniye: İman ilimleri.

Velâyet: Velilik, Allah dostluğu.

bulunmasını, Risale-i Nur, Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın mu'cize-i mâneviyesiyle açmış, göstermiş; meydandadır... (Kastamonu Lâhikası, s. 195)

İkinci Vecih: Sahabelerin kurbiyet-i ilâhiye noktasındaki makamlarına velâyet ayağıyla yetişilmez. Çünkü Cenâb-ı Hak, bize akrebdir ve her şeyden daha ziyade yakındır. Biz ise, O'ndan nihayetsiz uzağız. O'nun kurbiyetini kazanmak iki suretle olur.

♦ *Birisi:* Akrebiyetin inkişafıdır ki, nübüvvetteki kurbiyet ona bakar ve nübüvvet verâseti ve sohbeti cihe-tiyle sahabeler o sırta mazhardırlar.

♦ *İkinci Suret:* Bu'diyetimiz noktasında kat-ı merâtib edip bir derece kurbiyete müşerref olmaktır ki, ekser

Akreb: Daha yakın.

Akrebiyet: En yakın olma, daha da yakınlık.

Bu'diyet: Uzaklık.

İnkişaf: Açılma, ilerleme.

Kat-ı merâtib etmek: İlerlemek, yol almak.

Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan: Beyan ve ifadesi ile insanları, benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerîm.

Kurbiyet-i ilâhiye: Cenab-ı Hakk'a yakınlık.

Mazhar: Erişen, nâil olan, şereflenen.

Mu'cize-i mâneviye: Mânevî mu'cize.

Müşerref olmak: Şereflenmek.

Nübüvvet: Peygamberlik.

Verâset: Vârislik, vâris olma.

seyr u sülûk-u velâyet ona göre ve seyr-i enfüsî ve seyr-i âfâkî bu suretle cereyan ediyor.

İşte birinci suret **sırf vehbîdir, kesbî değil. İncizaptır, cezb-i rahmânîdir ve mahbubiyettir. Yol kısadır fakat çok metin ve çok yüksektir ve çok hâlistir ve gölgesizdir.**

Diğeri **kesbîdir, uzundur, gölgelidir. Acâib hârikaları çok ise de kıymetçe, kurbiyetçe evvelkisine yetişemez.**

Mesela, nasıl ki dünkü güne, bugün yetişmek için iki yol var:

Birincisi, zamanın cereyanına tâbi olmayarak, bir kuvvet-i kudsiye ile fevka'z-zaman çıkıp, dünü bugün gibi hâzır görmektir.

Cezb-i rahmânî: Cenab-ı Hakk'ın kulunu kendine cezbetmesi.

Fevka'z-zaman: Zaman üstü.

Hâlis: Karışmamış, katkısız, saf, tertemiz.

İncizap: Cezbedilme, çekilme.

Kesbî: Bir çaba, bir fiil sonucu elde edilen şey.

Kuvvet-i kudsiye: Mukaddes kuvvet.

Mahbubiyet: Allah tarafından sevilme.

Metin: Sağlam.

Seyr u sülûk-u velâyet: Belli bir usûl dairesinde, hayvanî ve cismânî arzularından uzaklaşarak kalb ve ruhun hayat çizgisinde gönül ayağıyla Allah'a, O'nun rızasına ulaşmaya çalışanların velâyet yolu.

Seyr-i âfâkî: Dış dünyaya dönük seyir, yolculuk.

Seyr-i enfüsî: İç âleme dönük seyir, yolculuk.

Vehbî: Çalışmakla kazanılmayıp Allah'ın (c.c.) lütfu ile olan şey.

İkincisi, bir sene kat-ı mesafe edip, dönüp dolaşıp düne gelmektir; fakat yine dünü elde tutamıyor, onu bırakıp gidiyor. Öyle de, zâhirden hakikate geçmek iki suretledir.

♦ *Biri*, doğrudan doğruya hakikatin incizabına kapılıp tarikat berzahına girmeden, hakikati, ayn-ı zâhir içinde bulmaktır.

♦ *İkincisi*, çok merâtibden seyr u sülûk suretiyle geçmektir.

Ehl-i velâyet, çendan fenâ-yı nefse muvaffak olurlar, nefs-i emmâreyi öldürürler; yine sahabeye yetişemiyorlar. Çünkü sahabelerin nefisleri tezkiye ve tathir edildiğinden; nefsin mahiyetindeki cihâzât-ı kesîre ile ubûdiyetin envâna ve şükür ve hamdin aksamına daha ziyade mazhardırlar. Fenâ-yı nefisten sonra, ubûdiyet-i evliya besâtet peydâ eder. (Sözler, s. 535-536)

Aksam: Kısımlar.

Ayn-ı zâhir: Bir şeyin dış yüzü, görünüşü. Zâhirin ta kendisi.

Besâtet peydâ etmek: Basit hâle gelmek, kolay olmak.

Cihâzât-ı kesîre: İnsanın sahip olduğu çok sayıda donanım, duyu ve organlar.

Çendan: Gerçi, her ne kadar.

Ehl-i velâyet: Allah dostları.

Envâ: Türler, çeşitler.

Fenâ-yı nefis: Nefsin; tamamen şahsî istek ve arzularından sıyrılması, kendi istekleri adına tam

yokluğa ermesi.

Kat-ı mesafe etmek: İlerlemek. Mesafe almak, katetmek.

Muvaffak olmak: Başarmak.

Nefs-i emmâre: İnsana sürekli kötülükleri emreden nefis.

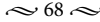
Tarikat berzahı: Uzun tarikat yolu.

Tathir: Temizleme.

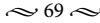
Tezkiye: Arındırma.

Ubûdiyet-ievliya: Velilerin kulluğu.

Zâhirden hakikate geçmek: Mânen olgunlaşmak, kâmil imana, takvâya, velâyete ermek.

Hakikat ilmini, hakikî hikmeti istersen, Cenâb-ı Hakk'ın mârifetini kazan. Çünkü bütün hakâik-i mevcudât, İsm-i Hakk'ın şuaâtı ve esmâsının tezâhürâtı ve sıfâtının tecelliyâtıdır. Maddî ve mânevî, cevherî, arazî her bir şeyin, her bir insanın hakikati, birer ismin nuruna dayanır ve hakikatine istinat eder. Yoksa hakikatsiz, ehemmiyetsiz bir surettir... (Sözler, s. 515)

Bir Nükte-i Mühimme ve Bir Sırr-ı Ehem

İnsanın câmiyet-i istidadı cihetiyle mazhar olduğu bütün kemâlât-ı ilmiye ve terakkiyât-ı fenniye ve

Arazi: Aslı ve zâtî olmayıp, özelliklere ait ve değişken olan.

Câmiyet-i istidad: Kabiliyet genişliği, zenginliği.

Cevherî: Asla, öze ait olan. Mesela; demirin maddesi onun "cevherî" özelliği; sertliği ve rengi ise "arazî" özelliğidir.

Esmâ: Cenâb-ı Hakk'ın isimleri.

Hakâik-i mevcudât: Varlıkların hakikatleri.

İsm-i Hakk: Cenâb-ı Hakk'ın "Hak" ismi.

İstinat etmek: Dayanmak.

Kemâlât-ı ilmiye: İlmî mükemmellikler, yükseklikler. İlimde ulaşılabilecek en yüksek seviyeler.

Mazhar olmak: Erişmek, nâil olmak, şereflemek.

Sıfât: Cenâb-ı Hakk'ın sıfatları.

Şuaât: Işıklar, ışık tayfları.

Tecelliyât: Tecelliler, yansımalar.

Terakkiyât-ı fenniye: Teknik gelişmeler.

Tezâhürât: Belirmeler, görünmeler.

havârik-ı sun'iyeyi “*Tâlim-i Esmâ*”¹ unvanıyla ifade ve tâbir etmekte şöyle latîf bir remz-i ulvî var ki: *Her bir kemâlin, her bir ilmin, her bir terakkiyâtın, her bir fennin bir hakikat-i âliyesi var ki o hakikat, bir ism-i ilâhîye dayanıyor. Pek çok perdeleri ve mütenevvî tecelliyâtı ve muhtelif daireleri bulunan o isme dayanmakla o fen, o kemâlât, o sanat, kemâlini bulur, hakikat olur. Yoksa yarım yamalak bir sûrette nâkıs bir gölgedir.*

Mesela, hendese bir fendir. Onun hakikati ve nokta-yı müntehâsı, Cenâb-ı Hakk'ın “*İsm-i Adl ve Mukaddir*”ine yetişip, hendese aynasında o ismin hakîmâne cilvelerini haşmetiyle müşâhede etmektir.

¹ Bkz.: “Ve Allah, Âdem'e bütün isimleri öğretti.” (Bakara Sûresi, 2/31).

Hakikat-i âliye: Yüce hakikat.

Hakîmâne: Hikmetlice, yerli yerince.

Haşmet: İhtişam, yücelik.

Havânk-ı sun'iyeye: Harika yapımlar, eserler (çok çalışarak meydana getirilen harikalar).

Hendese: Mühendislik, geometri.

İsm-i Adl: Cenâb-ı Hakk'ın her şeyi tam kararında, doğru ve dengeli yarattığını bildiren ismi.

İsm-i ilâhî: Cenâb-ı Hakk'ın ismi.

İsm-i Mukaddir: “Her şeyi belirli ölçüler içinde, bir kaderle yaratan” manasında Cenâb-ı Hakk'ın bir ismi.

Latîf: Hoş, güzel.

Müşâhede etmek: Görmek, şahit olmak.

Mütenevvî: Türlü türlü.

Nâkıs: Eksik.

Nokta-yı müntehâ: En son nokta.

Remz-i ulvî: Yüce, üstün işaret.

Tâlim-i Esmâ: İsimleri öğretmek.

Mesela, tıb bir fendir, hem bir sanattır. Onun da nihyeti ve hakikati, Hakîm-i Mutlak'ın “Şâfi” ismine dayanıp, eczahâne-i kübrâsı olan rûy-i zeminde rahîmâne cilvelerini, edviyelerde görmekle tıb, kemâlâtını bulur, hakikat olur.

Mesela, hakikat-i mevcudattan bahseden hikmetü'l-eşyâ, Cenâb-ı Hakk'ın (celle celâluh) “İsm-i Hakîm”inin tecelliyât-ı kübrâsını müdebbirâne, mürebbiyâne eşyada, menfaatlerinde ve maslahatlarında görmekle ve o isme yetişmekle ve ona dayanmakla şu hikmet hikmet olabilir. Yoksa, ya hurâfâta inkılâb eder ve mâlâyâniyât olur

Eczahâne-i kübrâ: En büyük eczane.

Edviye: İlaçlar.

Hakîm-i Mutlak: Her işini hikmetle yapan Hz. Allah.

Hikmetü'l-eşyâ: Varlıkların özelliklerini araştıran ilim (Fizik, Kimya, Botanik v.b.).

Hurâfât: Hurafeler, boş ve batıl inançlar.

İnkılâb etmek: Dönüşmek, değişmek.

İsm-i Hakîm: “Her şeyi yerli yerince yapan” anlamında Cenâb-ı Hakk'ın güzel bir ismi.

Kemâlât: Güzellikler, faziletler, mükemmellikler.

Mâlâyâniyât: Faydasız ve boş şeyler.

Müdebbirâne: Her şeyi ayarlayıp, düzenleyerek.

Mürebbiyâne: Yetiştirerek, besleyerek.

Rahîmâne: Sonsuz ve sınırsız bir merhamet ile.

Rûy-i zemin: Yeryüzü.

Şâfi: “Maddî-mânevî bütün dertlere şifâ veren” manasında Cenâb-ı Hakk'ın bir ismi.

Tecelliyât-ı kübrâ: Cenâb-ı Hakk'ın isim ve sıfatlarının varlıkta görünen en büyük tecellileri, yansımaları.

veya felsefe-i tabîiye misillü dalâlete yol açar. İşte sana üç misâl!.. Sâir kemâlât ve fûnûnu bu üç misâle kıyas et!
(Sözler, s. 279)

≈ 70 ≈

“Ey insan! Şu kâinattan maksad-ı âlâ, tezâhür-ü rubûbiyete karşı, ubûdiyet-i külliye-i insaniyedir ve insanın gaye-i aksâsı, o ubûdiyete ulûm ve kemâlât ile yetişmektir.”

Hem öyle bir sûrette ifade ediyor ki, o ifade ile şöyle işaret eder: *“Elbette nev-i beşer, âhir vakitte ulûm ve fûnûna dökülecektir. Bütün kuvvetini ilimden alacaktır. Hüküm ve kuvvet ise, ilmin eline geçecektir.”*

Hem o Kur’ân-ı Mu’cizü’l-Beyân, cezâlet ve belâgat-ı Kur’âniye’yi mükerreren ileri sürdüğünden remzen

Âhir: Son.

Belâgat-ı Kur’âniye: Kur’ân-ı Kerîm’in edebî üslûbu.

Dalâlet: İslâm’a uymayan her türlü yanlış düşünce, yol.

Felsefe-i tabîiye: Yaratmayı tabiat vererek Allah’ı inkâr eden görüş.

Fûnûn: Fenler, bilimler.

Gaye-i aksâ: En uzak gaye, hedef.

Kemâlât: İyilikler, faziletler, erdemler.

Kur’ân-ı Mu’cizü’l-Beyân: Beyan ve ifadesi ile insanları, benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur’ân-ı Kerîm.

Maksad-ı âlâ: En yüce maksat, gaye.

Misillü: Gibi.

Mükerreren: Tekrar tekrar, devamlı.

Nev-i beşer: İnsanoğlu.

Remzen: İşaretle, üstü kapalı ifade ile.

Tezâhür-ü rubûbiyet: Cenâb-ı Hakk’ın mükemmel terbiye ve idaresinin görünümleri.

Ubûdiyet-i külliye-i insaniye: Bütün insanları temsil edebilen çaplı, büyük kulluk.

Ulûm: İlimler.

anlattırıyor ki: “*Ulûm ve fûnûnun en parlağı olan belâgat ve cezâlet, bütûn envâıyla âhir zamanda en mergub bir sûret alacaktır. Hatta insanlar, kendi fikirlerini birbirlerine kabul ettirmek ve hükümlerini birbirine icrâ ettirmek için en keskin silâhını, cezâlet-i beyandan ve en mukâvemet-sûz kuvvetini, belâgat-ı edâdan alacaktır.*” (Sözler, s. 280)

≈ 71 ≈

Ziyaretçilere ait, bazı dostlar tarafından ihtar ile bir düstur izah edilmek istenilmiştir. Onun için yazılmıştır.

Mâlûm olsun ki, bizi ziyaret eden; ya hayat-ı dünyeviye cihetinde gelir, o kapı kapalıdır.. veya hayat-ı uhreviye cihetinde gelir, o cihette iki kapı var:

Ya şahsımı mübarek ve makam sahibi zannedip gelir. O kapı dahi kapalıdır. Çünkü ben kendimi beğenmiyorum, beni beğenenleri de beğenmiyorum. Cenâb-ı Hak'a çok şükür, beni kendime beğendirmemiş. İkinci cihet, sırf Kur'ân-ı Hakîm'in dellâlı olduğum cihettedir.

Belâgat-ı edâ: Edebî anlatım, ifade.

Cezâlet-i beyan: Pürüzsüz, berrak ifade, beyan.

Dellâl: Bir şeyi delilleriyle gösteren, ilan eden, tellâl.

Hayat-ı dünyeviye: Dünya hayatı.

Hayat-ı uhreviye: Âhiret hayatı.

Kur'ân-ı Hakîm: Hüküm ve hikmet kitabı Kur'ân-ı Kerim.

Mergub: Rağbet gören, câzip.

Mukâvemet-sûz: Dayanılmaz, karşı konulmaz.

Bu kapıdan girenleri –ale’r-re’si ve’l-ayn– kabul ediyorum. Onlar da üç tarzda olur; ya dost olur, ya kardeş olur, ya talebe olur.

Dostun hâssası ve şartı budur ki: Kat’iyen Sözlere ve envâr-ı Kur’âniye’ye dair olan hizmetimize ciddî taraftar olsun.. ve haksızlığa ve bid’alara ve dalâlete kalben taraftar olmasın.. kendine de istifadeye çalışsın.

Kardeşin hâssası ve şartı şudur ki: Hakikî olarak Sözlere’in neşrine ciddî çalışmakla beraber, beş farz namazını edâ etmek, yedi kebâiri işlememektir.

Talebeliğin hâssası ve şartı şudur ki: Sözlere’i kendi malı ve te’lifi gibi hissedip sahip çıksın.. ve en mühim vazife-i hayatiyesini onun neşir ve hizmeti bilsin.

İşte bu üç tabaka, benim üç şahsiyetimle alâkadardır: Dost, benim şahsî ve zâtî şahsiyetimle münasebettar olur. Kardeş, abdiyetim ve ubûdiyet noktasındaki şahsiyetimle alâkadar olur. Talebe ise, Kur’ân-ı Hakîm’in

Abdiyet: Allah’ın kulu, kölesi olma.

Ale’r-re’si ve’l-ayn: Başım, gözüm üstüne ...

Bid’a: Dinde bir aslı olmayıp sonradan ortaya çıkan şey.

Edâ etmek: Yerine getirmek, yapmak.

Envâr-ı Kur’âniye: Kur’ân’a ait nurlar.

Hâssa: Özellik.

Kebâir: Büyük günahlar.

Neşir: Yayma, yayınlama.

Te’lif: Bir araya getirme, bilgileri toplayıp kitap yazma.

Ubûdiyet: Kulluk.

Vazife-i hayatiye: Hayata ait görev, yaşamanın gereği.

dellâlı cihetinde ve hocalık vazifesindeki şahsiyetimle münasebettardır.

Şu görüşmenin de üç meyvesi var:

Birincisi: Dellâllık itibarıyla mücevherât-ı Kur'âniye'yi benden veya Sözlere'den ders almak, velev bir ders de olsa..

İkincisi: İbadet itibarıyla uhrevî kazancıma hissedar olur.

Üçüncüsü: Beraber dergâh-ı ilâhîye müteveccih olup rabt-ı kalb ederek, Kur'ân-ı Hakîm'in hizmetinde el ele verip tefvik ve hidayet istemek...

Eğer talebe ise, her sabah mütemâdiyen ismiyle, bazen hayaliyle dahi yanımda hazır olur, hissedar olur.

Eğer kardeş ise, birkaç defa hususî ismiyle ve suretiyle dua ve kazancımda hazır olup hissedar olur. Sonra umum ihvanlar içinde dahil olup, rahmet-i ilâhiyeye teslim ediyorum ki, dua vaktinde "ihvetî ve ihvânî"

Dergâh-ı ilâhî: Cenab-ı Hakk'ın huzuru.

İhvan: Kardeşler.

İhvetî ve ihvânî: Kız ve erkek kardeşlerim.

Mücevherât-ı Kur'âniye: Kur'ân-ı Kerim'e ait zenginlikler, değerler.

Mütemâdiyen: Devamlı, sürekli olarak.

Müteveccih olmak: Yönelmek.

Rabt-ı kalb etmek: Kalb irtibatını sağlamak, gönlünü bağlamak.

Rahmet-i ilâhiye: Cenâb-ı Hakk'ın rahmeti.

Tefvik: İlâhî yardım.

Uhrevî: Âhirete ait.

Velev: Şâyet, dahi.

dediğim vakit onlar içinde bulunur. Ben bilmezsem, rahmet-i ilâhiye onları biliyor ve görüyor.

Eğer dost ise ve ferâizi kılar ve kebâiri terkederse, umumiyet-i ihvan itibarıyla duamda dahildir. Bu üç tabaka dahi beni mânevî dua ve kazançlarında dahil etmek şarttır. (Mektubat, s. 387-389)

≈ 72 ≈

Medar-ı İbret Bir Mesele

Vehme maruz, fütura düşen bazı dostlarıma kuvve-i mânevîyeyi teyid edecek yedi emârenin delâletiyle, sırf hizmet-i Kur'ân'a ait bir ikram-ı rabbânîyi ve bir himâyet-i ilâhiyeyi beyan etmeye mecburum ki, o zayıf damarlı bir kısım dostlarımı kurtarayım.

O yedi emârenin dördü; dost iken, sırf birer maksad-ı dünyevî için, şahsıma değil, Kur'ân'a hâdimliğim cihe-tinde düşman vaziyeti almalarıyla o maksatlarının aksiyle tokat yediler. O yedi emârenin üçü ise, ciddî dost

Delâlet: İspatlama, gösterme.

Ferâiz: Farzlar.

Fütur: Gevşeklik, usanç.

Hâdim: Hizmetkâr.

Himâyet-i ilâhiye: Cenâb-ı Hakk'ın koruyup, gözetmesi.

İkram-ı rabbânî: İlâhî ikram.

Kuvve-i mânevîye: Mânevî güç.

Maksad-ı dünyevî: Dünyanın geçici nimetlerini elde etme hedefi, gayesi.

Teyid etmek: Pekiştirmek, desteklemek.

Umumiyet-i ihvan: Bütün kardeşler.

Vehim: Kuruntu, zan.

idiler ve daima da dostturlar. Fakat dostluğun iktiza ettiği merdâne vaziyeti muvakkaten göstermediler, tâ ki ehl-i dünyanın teveccühünü kazanıp birer maksad-ı dünyevî kazansınlar ve başlarından emin olsunlar. Hâlbuki o üç dostum –maatteessüf– o maksatlarının aksiyle birer itab gördüler.

Evvelki dört zâhirî dost, sonra düşman vaziyeti gösterenlerin,

Birincisi: Bir müdür, kaç vâsıta ile yalvardı, Onuncu Söz'den bir nüsha istedi. Ona verdim. O ise terfi için, dostluğumu bırakıp düşmanlık vaziyeti aldı. Valiye şekvâ ve ihbar suretinde verdi. Hizmet-i Kur'âniye'nin bir eser-i ikramı olarak terfi değil, azledildi.

İkincisi: Diğer bir müdür, –dost iken– âmirlerinin hatırı için ve ehl-i dünyanın teveccühünü kazanmak fikriyle şahsıma değil, hizmetkârlığım cihetinde rakibâne ve düşmanâne vaziyet aldı, kendi maksadının aksiyle tokat yedi. Ümit edilmediği bir meselede iki buçuk seneye

Düşmanâne: Düşmanca.

İktiza etmek: Gerektirmek, îcab ettirmek.

İtab: Azarlama.

Maatteessüf: Maalesef, üzümlere.

Merdâne: Mertçe.

Muvakkaten: Kısa süreli, geçici olarak.

Nüsha: Birbirinin aynı olan yazılı şeylerin her birisi; örnek, kopya.

Rakibâne: Rakip gibi, hasımca bir tarzda.

Şekvâ: Şikâyet.

Teveccüh: Yönelme, yakınlık gösterme.

Zâhirî: Görünen, görünüşteki.

mahkûm edildi. Sonra Kur'ân'ın bir hizmetkârından dua istedi. İnşallah, belki kurtulacak. Çünkü ona dua edildi.

Üçüncüsü: Bir muallim, dost görünürken ben de ona dost baktım. Sonra Barla'ya nakledip yerleşmek için düşmanâne bir vaziyeti ihtiyâr etti, o maksadının aksiyile tokat yedi. Muallimlikten askerliğe atıldı, Barla'dan uzaklaştırıldı.

Dördüncüsü: Bir muallim, (hâfız, hem mütedeyyin gördüğüm için) Kur'ân'ın hizmetinde bana bir dostluk edecek niyetiyle ona samimâne bir dostluk gösterdim. Sonra o, ehl-i dünyanın teveccühünü kazanmak için, bir memurun birtek kelâmıyla bize karşı çok soğuk ve korkak vaziyeti aldı. Sonra o maksadının aksiyile tokat yedi. Müfettişinden şiddetli bir takdir yedi ve azledildi.

İşte bu dört adam, düşman vaziyeti almakla böyle tokat yedikleri gibi üç dostum da ciddî dostluğun iktiza ettiği merdâne vaziyeti göstermedikleri için tokat değil, bir nevi ihtar nev'inde aks-i maksatlarıyla ikaz edildiler.

Birincisi: Gayet mühim ve ciddî ve hakikî bir talebem olan bir zât-ı muhterem, mütemâdiyen Sözlere yazar,

---

Aks-i maksat: Maksadın aksi, tersi.

İhtiyâr etmek: Tercih etmek, seçmek.

Mütedeyyin: Dindar, dinine bağlı

kimse.

Samimâne: Samimiyetle, samimî bir şekilde.

Tekdir: Azarlama.

neşrederdi. Müşevveş, büyük bir memurun gelmesiyle ve bir hâdisenin vukuu ile yazdığı Sözlere'yi sakladı, muvakkaten istinsahı da terketti. Tâ ki ehl-i dünyadan bir zahmet görmesin ve bir sıkıntı çekmesin ve onların şerlerinden emin olsun. Hâlbuki o hizmet-i Kur'âniye'nin muvakkaten ta'tilinden gelen bir eser-i hata olarak, bir sene mütemâdiyen bin liraya mahkûmiyet gibi bir belâ gözü önüne konuldu. Ne vakit istinsaha niyet etti ve eski vaziyetine döndü; o dâvâsından tebrîe etti, -lillâhilhamd- be-
raat kazandı, fakr-ı hâliyle beraber bin liradan kurtuldu.

İkincisi: Beş seneden beri mert ve ciddî ve cesur bir dostum, ehl-i dünyanın ve yeni gelen bir âmirin hüsn-ü zannını ve teveccühünü kazanmak için, komşum iken; düşünmeyerek, ihtiyârsız, birkaç ay benimle görüşmedi. Hatta bayramda ve Ramazan'da uğramadı. Hâlbuki mak-sadının aksiyle karye meselesi neticelendi, nüfuzu kırıldı.

Üçüncüsü: Haftada bir-iki defa benimle görüşen bir hâfız, imam olmuş. Sarık sarmak için iki ay beni terketti. Hatta bayramda yanıma gelmedi. Hilâf-ı me'mul olarak

Fakr-ı hâl: Fakirlik hâli.

Hilâf-ı me'mul: Umulanın, beklenenin aksi.

İstinsah: Çoğaltma, kopyalama.

Karye: Köy.

Lillâhilhamd: Allah'a şükürler

olsun ki.

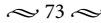
Müşevveş: Karışık, şüpheli, temiz olmayan.

Ta'til: Durdurma, çalıştırmama.

Tebrîe etmek: Temize çıkmak, suçsuzluğuna hükmedilmek.

maksadının aksiyle, yedi-sekiz ay imamlık ettiği hâlde, hilâf-ı âdet bir surette ona sarık bağlatılmadı.

İşte bu gibi vukuatlar, çok var. Fakat bazılarının hatırlarını kırmamak için zikretmiyorum. Bunlar ne kadar zayıf birer emâre ise de fakat içtimanda bir kuvvet hissedilir. *Onunla kanaat gelir ki, şahsıma karşı değil –çünkü nefsimi hiçbir ikrama lâyük görmüyorum– belki hizmet-i Kur’ân noktasında, sırf o cihette bir ikram-ı ilâhî ve bir himâyet-i rabbâniye altında hizmet ettiğimiz anlaşılıyor. Dostlarım bunu düşünmeli, evhama kapılmamalı!.. Madem hizmetkârlığıma bir ikram-ı ilâhîdir. Ve madem fahre değil, belki şükre sebeptir. Ve madem ¹ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ¹ fermanı var. Bu sırlara binâen, hususî bir surette dostlarıma beyan ediyorum. (Mektubat, s. 382-383)*

Dokuzuncusu: Büyük Hâfız Zühdü’dür. Bu zât, Ağrus’taki Nur Talebelerinin başında nâzırları hükmünde

¹ “Ve Rabbinin nimetini anlat da anlat!” (Duhâ Sûresi, 93/11).

Evham: Kuruntular, vehimler.

Fahr: Övünme, böbürlenme, büyüklenme.

Hilâf-ı âdet: Alışılmışın dışı, tersi.

Himâyet-i rabbâniye: Cenâb-ı

Hakk’ın koruyup, gözetmesi.

İçtima: Toplanma, bir araya gelme.

Nâzır: Bakan, sevk ve idare eden.

Vukuat: Hâdiseler, olaylar.

olduğu bir zaman, sünnet-i seniyyeye ittibâ ve bid'alardan içtinabı meslek ittihâz eden talebelerin mânevî şerefini kâfi görmeyerek ve ehl-i dünyanın nazarında bir mevki kazanmak emeliyle mühim bir bid'anın muallimliğini derûhte etti. Tamamıyla mesleğimize zıt bir hata işledi. Pek müthiş bir şefkat tokadını yedi. Hânedânının şerefini zîr u zeber edecek bir hâdiseye mâruz kaldı. Fakat, maatteessüf Küçük Hâfız Zühdü, hiç tokada istihkâkı yokken, o elîm hâdiseye ona da temas etti. Belki, inşallah o hâdiseye, onun kalbini dünyadan kurtarıp tamamıyla Kur'ân'a vermek için bir ameliyat-ı cerrahiye-i nâfia hükmüne geçer. (Lem'alar, s. 57-58)

﴿ 74 ﴾

بِسْمِهِ سُبحَانَهُ¹

Aziz, Sıddık, Muhlis Kardeşlerim!

Bizler imkân dairesinde bütün kuvvetimizle Lem'a-yı İhlâs'ın düsturlarını ve hakikî ihlâsın sırrını

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Ameliyat-ı cerrahiye-i nâfia: Faydalı, başarılı ameliyat.

Bid'a: Dinde bir aslı olmayıp sonradan ortaya çıkan şey.

Derûhte etmek: Üstüne almak, yüklenmek.

İçtinap: Çekinme, sakınma.

İstihkâk: Hak etme, hakkı olma.

İttibâ: Tâbi olma, uyma, arkasınca olma.

İttihâz etmek: Edinmek, addetmek.

Sünnet-i seniyye: Hz. Peygamber Efendimiz'in (s.a.s.) üstün söz, hal ve davranışları.

Zîr u zeber: Darmadağın, yerle bir.

mâbeynimizde ve birbirimize karşı istîmal etmek, vücûb derecesine gelmiş. Kat'î haber aldım ki, üç aydan beri buradaki has kardeşlere birbirine karşı –meşrep veya fikir ihtilafıyla– bir soğukluk vermek için üç adam tayin edilmiş. Hem metin Nurcuları usandırmakla sarsmak.. ve nazik ve tahammülsüzleri evhamlandırmak.. ve hizmet-i Nuriye'den vazgeçirmek için sebepsiz mahkememizi uzatıyorlar.

Sakın, sakın!. Şimdiye kadar mâbeyninizdeki fedakârâne uhuvvet ve samimâne muhabbet sarsılmasın!.. Bir zerre kadar olsa bile, bize büyük zarar olur. Çünkü pek az bir sarsıntı, Denizli'de ..... gibi hocaları yabanileştirdi. Bizler birbirimize –lüzum olsa– ruhumuzu feda etmeye, hizmet-i Kur'âniye ve imaniyemiz iktiza ettiği hâlde; sıkıntıdan veya başka şeylerden gelen titizlikle hakikî fedakârlar, birbirine karşı küsmeye değil; belki kemâl-i mahviyet ve tevazu ve teslimiyetle kusuru kendine alır; muhabbetini,

Hizmet-i Kur'âniye ve imaniye: Kur'ân-ı Kerîm'e ve imana hizmet.

Hizmet-i Nuriye: Risale-i Nur hizmeti.

İktiza etmek: Gerektirmek, îcab ettirmek.

İstîmal etmek: Kullanmak.

Kemâl-i mahviyet ve tevazu ve

teslimiyet: Son derece alçak gönüllülük, tevazu ve tam bir teslimiyet.

Mâbeyn: Ara.

Meşrep: Yol, tarz, tabiat.

Uhuvvet: Kardeşlik.

Vücûb: Gerekliklik, zarurîlik, vâciblik.

samimiyetini ziyadeleştirmeye çalışır. Yoksa habbe kubbe olup tamir edilmeyecek bir zarar verebilir. Sizin ferâsetinize havale edip kısa kesiyorum. (Şuâlar, s. 490)

Said Nursî

≈ 75 ≈

Ey âhîret kardeşlerim ve ey hizmet-i Kur'âniye'de arkadaşlarım! Bilirsiniz ve biliniz: Bu dünyada, hususen uhrevî hizmetlerde; en mühim bir esâs, en büyük bir kuvvet, en makbul bir şefaâtçi,¹ en metin bir nokta-yı istinad, en kısa bir tarîk-i hakikat, en makbul bir dua-yı mânevî, en kerâmetli bir vesile-i makâsîd, en yüksek bir haslet, en sâfî bir ubûdiyet, ihlâstır. (Lem'alar, s. 199)

¹ Allah Teâlâ'nın, ancak ihlâsla yapılan ameli kabul buyurduğuna dair bkz.: Nesâî, *cihâd* 24; Ahmed İbn-i Hanbel, *el-Müsned* 4/126.

Ferâset: Bir şeyi çabuk sezme yeteneği, keskin ve hızlı idrak kabiliyeti.

Habbe kubbe olmak: Küçük, önemsiz meselelerin büyümesi.

Haslet: Huy, mizaç.

İhlâs: Yaptığını herhangi bir gaye, menfaat gözetmeden sırf Allah emrettiği için yapma.

Metin: Sağlam.

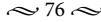
Nokta-yı istinad: Dayanak noktası.

Tarîk-i hakikat: Hakikat yolu.

Ubûdiyet: Kulluk.

Uhrevî hizmet: Neticesi ve faydaları bütünüyle âhirette beklenilecek dinî vazife.

Vesile-i makâsîd: Hedeflere ulaştırılan vesile.

Cenâb-ı Hakk'ın rızâsı ihlâs ile kazanılır.¹ Kesret-i etbâ' ile ve fazla muvaffakiyet ile değildir. Çünkü onlar vazife-i ilâhiyeye ait olduğu için istenilmez, belki bazen verilir.

Evet, bazen bir tek kelime sebab-i necât ve medar-ı rızâ olur.² Kemiyetin ehemmiyeti o kadar medar-ı nazar olmamalı. Çünkü bazen bir tek adamın irşadı, bin adamın irşadı kadar rızâ-yı ilâhîye medar olur. Hem ihlâs ve hakperestlik ise, müslümanların nereden ve kimden olursa olsun istifadelerine taraftar olmaktır. Yoksa “Benden ders alıp sevab kazandırsınlar.” düşüncesi, nefsin ve enâniyetin bir hilesidir.

Ey sevaba hırslı ve a'mâl-i uhreviyeye kanaatsiz insan! Bazı peygamberler gelmişler ki, mahdut birkaç kişiden

¹ İhlasla dünyadan ayrıldandan Allah Teâlâ'nın râzı olacağını bildiren hadis için bkz.: İbn-i Mâce, *mukaddime* 9; el-Hâkim, *el-Müstedrek* 2/362.

² Bir beklentisi olmaksızın, sırf Allah için sarfettiği sözlerden dolayı kişinin cennetteki derecesinin yükseltileceğine dair bkz.: Buhârî, *rikak* 81; Müslim, *zühd* 6; Tirmizî, *zühd* 12; İbn-i Mâce, *fiten* 12.

A'mâl-i uhreviye: Dinî ameller, işler. Neticesi ve faydaları bütünüyle âhirette beklenilecek dinî görevler.
İrşad: Doğruyu gösterme, rehberlik etme.

Kemiyet: Nicelik, sayı, miktar.

Kesret-i etbâ': Tâbi olanların çok olması.

Mahdut: Sayılı, sınırlı, birkaç.

Medar-ı nazar: Bakma, ilgi sebebi.

Medar-ı rızâ: Allah'ın rızasını kazanmaya vesile, sebep.

Muvaffakiyet: Allah'ın yardımıyla elde edilen başarı.

Sebeb-i necât: Kurtuluş sebebi.

başka ittibâ edenler olmadığı hâlde,¹ yine o peygamberlik vazife-i kudsiyesinin hadsiz ücretini almışlar. Demek hüner, kesret-i etbâ' ile değildir. Belki hüner, rızâ-yı ilâhîyi kazanmaktır. Sen neci oluyorsun ki, böyle hırs ile “Herkes beni dinlesin.” diye vazifeni unutup, vazife-i ilâhiyeye karışyorsun? Kabul ettirmek, senin etrafına halkı toplamak Cenâb-ı Hakk'ın vazifesidir. Vazifeni yap, Allah'ın vazifesine karışma!.. (Lem'alar, s. 190-191)

Hadis-i sahihle, Âhîrzaman'da İsevîlerin hakikî dindarları, ehl-i Kur'ân ile ittifak edip, müşterek düşmanları olan zındıkaya karşı dayanacakları gibi;² şu zamanda dahi

¹ Bkz.: “Nihayet emrimiz gelip de tennur kaynadığı zaman Nuh'a dedik ki: “Her hayvan türünden erkekli dişili ikişer eş ile haklarında helâk hükmü verilmiş olanları hariç olmak üzere, aileni bir de iman edenleri gemiye al.” Zaten beraberinde iman eden pek az insan vardı.” (Hûd Sûresi, 11/40. Ayrıca aynı hususu ifade eden hadisler için bkz.: Buhârî, *tıb* 17, 42; Müslim, *imân* 332, 374; Tirmizî, *kıyâmet* 16; Ahmed İbn-i Hanbel, *el-Müsned* 1/271, 401).

² Hz. İsa'nın (*aleyhisselâm*) âhîr zamanda yeryüzüne tekrar inip, İslâm adına mücadele edeceğine dair bkz.: Buhârî, *enbiyâ* 50; Müslim, *imân* 242; Ebû Davud, *melâhim* 14; İbn-i Hibbân, *es-Sahîh* 15/233. Ayrıca bkz.: “Ehl-i kitaptan hiç kimse yoktur ki ölmeden önce ona (Hz. İsa'ya) inanacak olmasın.” (Nisâ Sûresi, 4/159).

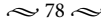
Âhîrzaman: Son zaman. Kıyamete yakın son zaman dilimi.

Hadis-i sahih: Güvenilirliği ve hâfızası tenkide uğramamış râvilerin, kesintisiz senetle naklettikleri hadis.

İsevî: Hz. İsa'ya (dinine) mensup olan, hıristiyan.

İttibâ etmek: Tâbi olmak, uymak, arkasında olmak.

ehl-i diyanet ve ehl-i hakikat, değil yalnız dindaşı, meslekdaşı, kardeşi olanlarla samimî ittifak etmek, belki hıristiyanların hakikî dindar ruhanîleri ile dahi, medar-ı ihtilaf noktaları muvakkaten medar-ı münâkaşa ve nizâ etmeyecek müşterek düşmanları olan mütecaviz dinsizlere karşı ittifaka muhtaçtırlar. (*Lem'alar*, s. 189)

Evet dünyevî ve hâzır lezzet ve menfaat etrafında aşığı, kalbsiz nefis-perestler samimî ittifak ve ittihâd ediyorlar.

Ehl-i hidâyet, âhirete ait ve ileriye müteallik semerât-ı uhreviyyeye ve kemâlâta, kalb ve aklın yüksek düsturlarıyla müteveccih oldukları için, esâslı bir istikamet ve tam bir ihlâs ve gayet fedâkârâne bir ittihâd ve ittifak olabilirken; enâniyetten tecerrüd edemedikleri için, ifrat ve tefrit

Ehl-i diyanet: Dindar kimseler.

İfrat: Aşırılık, bir şeyin çok fazla olması, (tefritin zıddı).

İhlâs: Daima “Allah rızasını” gözeterek hareket etme düşüncesi.

Kemâlât: İyilikler, faziletler, erdemler.

Medar-ı ihtilaf: İhtilaf sebebi.

Medar-ı münâkaşa ve nizâ: Tartışma, çekişme ve kavga sebebi.

Muvakkaten: Kısa süreli, geçici olarak.

Müteallik: Alâkalı, ilgili.

Mütecâviz: Haddi aşan, saldırgan.

Nefis-perest: Nefsin arzu ve isteklerine aşırı şekilde düşkün kimse.

Semerât-ı uhreviye: Neticesi, faydası âhirette görülecek işler, uhrevi meyveler.

Tecerrüd etmek: Sıyrılmaya, uzaklaşmaya.

Tefrit: Bir şeyin çok az olması, (ifratın zıddı).

yüzünden, ulvî bir menba-ı kuvvet olan ittifakı kaybedip, ihlâs da kırılır ve vazife-i uhreviye de zedelenir. Kolayca rızâ-yı ilâhî de elde edilmez.

Bu mühim marazın merhemi ve ilâcı: ¹ **الْحُبُّ فِي اللَّهِ** sırrıyla:

- ◆ *Tarîk-i hakta gidenlere refakatle iftihar etmek,*
- ◆ *Ve arkalarından gitmek,*
- ◆ *Ve imamlık şerefini onlara bırakmak,*

◆ *Ve o Hak yolunda kim olursa olsun kendinden daha iyi olduğunun ihtimâliyle enâniyetinden vazgeçip ihlâsı kazanmak,*

◆ *Ve ihlâs ile bir dirhem amel, ihlâssız batmanlar ile amellere râcih olduğunu bilmekle;*

---

¹ “İçte duyulacak sevgi, Allah için olmalıdır.” ‘Allah için sevme ve nefret etme’ bazı hadislerde amellerin en faziletlisi sayılmış; ^{*1} bazı hadislerde de imanın en güçlü bir bağı olduğuna dikkat çekilmiştir. ^{*2}

^{*1} Ebû Davud, *sünnet* 2; Ahmed İbn-i Hanbel, *el-Müsned* 5/146.

^{*2} et-Tayâlisî, *el-Müsned* s.101; İbn-i Ebî Şeybe, *el-Musannef* 6/170, 172, 7/80.

Batman: Altı okka. Yaklaşık 8 kg.lık eski bir ağırlık ölçü birimi.

Dirhem: 3.25 gr.lık eski bir ağırlık ölçü birimi.

Maraz: Hastalık.

Menba-ı kuvvet: Kuvvet kaynağı.

Râcih: Üstün, tercih durumunda daha ağır basan.

Ulvî: Yüce.

Vazife-i uhreviye: Dinî vazife. Neticesi ve faydaları bütünüyle âhirette beklenilecek dinî vecibe.

♦ *Ve tâbiyeti dahi sebab-i mesuliyet ve hatarlı olan metbûiyete tercih etmekle o marazdan kurtulur ve ihlâsı kazanır, vazife-i uhreviyesini hakkıyla yapabilir. (Lem'alar, s. 191-192)*

≈ 79 ≈

Ey ehl-i hak! Ey hakperest ehl-i şeriat ve ehl-i hakikat ve ehl-i tarîkat! Bu müthiş maraz-ı ihtilafa karşı birbirinizin kusurunu görmeyerek, yekdiğerinizin ayıbına karşı gözünüzü yumunuz! ¹ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا¹ edeb-i Furkanî ile edepleniniz! Ve hâricî düşmanın hücumunda dâhilî münâkaşâtı terketmek ve ehl-i hakkı sukuttan ve zilletten kurtarmayı en birinci ve en mühim bir vazife-i uhreviye telâkki edip, yüzer âyât ve ehâdis-i nebeviyenin şiddetle emrettikleri uhuvvet,²

¹ “O kullar, boş söz ve işlere rastladıklarında vakarla oradan geçip giderler.” (Furkan Sûresi, 25/72).

² Mesela, müminlerin kardeş olduklarını beyân eden âyet için bkz.: Hucurât Sûresi, 49/10. Ayrıca “Ey Allah’ın kulları! Kardeş olunuz.” anlamındaki hadis için bkz.: Buhârî, *edeb* 57, 62; Müslim, *birr* 23, 24.

Âyât: Âyetler.

Edeb-i Furkanî: Doğruyu yanlış birbirinden ayıran Kur’ân-ı Kerîm’in terbiyesi.

Ehâdis-i nebeviye: Hz. Peygamber Efendimiz’in (s.a.s.) mübârek, nurlu beyanları, hadisleri.

Hatar: Tehlike.

Maraz-ı ihtilaf: İhtilaf hastalığı.

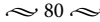
Metbûiyet: Kendisine başkalarının tâbi olması, önder, rehber olma.

Münâkaşât: Münâkaşalar.

Sukut: Düşme, düşüş.

Tâbiyet: Tabi olma, uyma.

muhabbet¹ ve teâvünü² yapıp, bütün hissiyâtınızla ehl-i dünyadan daha şiddetli bir sûrette meslekdaşlarınızla ve dindaşlarınızla ittifak ediniz. Yani ihtilafa düşmeyiniz. (*Lem'alar*, s. 194)

Cây-ı teessüf bir hâlet-i içtimaiye ve kalb-i İslâm'ı ağ-latacak müthiş bir maraz-ı hayat-ı içtimai:

“Hâricî düşmanların zuhur ve tehâcümünde dâhilî adâvetleri unutmak ve bırakmak” olan bir maslahat-ı içtimaiyeyi en bedevî kavimler dahi takdir edip yaptıkları hâlde, şu cemaat-i İslâmiye'ye hizmet dâvâ edenlere ne olmuş ki; birbiri arkasında tehâcüm vaziyetini alan hadsiz düşmanlar varken, cüz'î adâvetleri

¹ Mesela, Ensâr'ın, kendi beldelerine hicret edenlere sevgi beslediklerini beyân eden âyet için bkz.: Haşir Sûresi, 59/9. Ayrıca “Birbirinizi sevmedikçe gerçekten iman etmiş olamazsınız.” anlamındaki hadis için bkz.: Müslim, *îmân* 93; Tirmizî, *kıyâmet* 54, *isti'zân* 1.

² Mesela, iyilik ve takvâda yardımlaşmayı emredip, günah ve düşmanlıkta yardımlaşmayı yasaklayan âyet için bkz.: Mâide Sûresi, 5/2. Ayrıca müslüman kardeşine her fırsatta iyilikte bulunmayı vurgulayan hadis için bkz.: Buhârî, *mezâlim* 3, *ikrâh* 7; Müslim, *birr* 58.

Adâvet: Düşmanlık.

Cây-ı teessüf: Üzüntü verici.

Hâlet-i içtimaiye: Sosyal durum, hal.

Maraz-ı hayat-ı içtimai: Sosyal hastalık.

Maslahat-ı içtimaiye: Sosyal fayda, menfaat.

Teâvün: Yardımlaşma.

Tehâcüm: Üşüşme, topluca hücum etme.

Zuhur: Belirme, ortaya çıkma.

unutmayıp, düşmanların hücumuna zemin hazır ediyorlar. Şu hâl bir sukuttur, bir vahşettir. Hayat-ı içtimaiye-i İslâmiye'ye bir hıyanettir...

İşte ey müminler! Ehl-i iman aşiretine karşı tecavüz vaziyetini almış ne kadar aşiret hükmünde düşmanlar olduğunu bilir misiniz? Birbiri içindeki daireler gibi yüz daireden fazla vardır. Her birisine karşı tesânüd ederek, el-ele verip müdâfaa vaziyeti almaya mecbur iken; onların hücumunu teshil etmek, onların harîm-i İslâm'a girmeleri için kapıları açmak hükmünde olan garazkârâne tarafgirlik ve adâvetkârâne inat, hiçbir cihetle ehl-i imana yakışır mı? O düşman daireler ehl-i dalâlet ve ilhaddan tut, tâ ehl-i küfrün âlemine, tâ dünyanın ehvâl ve mesâibine kadar birbiri içinde size karşı zararlı bir vaziyet alan, birbiri arkasında size hiddet ve hırs ile bakan, belki yetmiş nevi düşmanlar var. Bütün bunlara karşı kuvvetli silâhın ve siperin ve kalen, "Uhuvet-i İslâmiye"dir. Bu "Kale-i İslâmiye"yi küçük adâvetlerle ve bahânelerle sarsmak, ne kadar

Adâvetkârâne: Düşmanca bir tarzda.

Ehl-i dalâlet ve ilhad: Hidayetten ayrılan günahkâr ve inançsızlar.

Ehvâl: Korkular.

Garazkârâne: Kötü niyet besler bir tarzda.

Harîm-i İslâm: Yabancıların giremeyeceği, hürmet edilmesi gereken mukaddes yer.

Mesâib: Musibetler.

Teshil etmek: Kolaylaştırmak.

Uhuvet-i İslâmiye: İslâmî kardeşlik.

hilâf-ı vicdan ve ne kadar hilâf-ı maslahat-ı İslâmiye olduğunu bil, ayıl!

Ehâdîs-i şerîfede gelmiş ki: “Âhîrzamanın Süfyan ve deccal gibi nifak ve zındıka başına geçecek eşhâs-ı müdhîşe-i muzırraları, İslâm’ın ve beşerin hırs ve şikakından istifade ederek az bir kuvvetle nev-i beşeri herc ü merc eder ve koca Âlem-i İslâm’ı esaret altına alır.”¹

Ey ehl-i iman! Zillet içinde esaret altına girmemek isterseniz, aklınızı başınıza alınız! İhtilafınızdan istifade eden zâlimlere karşı إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ² kale-i kudsiyesi içine giriniz, tahassun ediniz. Yoksa ne hayatınızı muhafaza ve ne de hukukunuzu müdâfaa edebilirsiniz. Mâlûmdur ki, iki kahraman birbiriyle boğuşurken; bir çocuk, ikisini de dövebilir. Bir mizanda iki

¹ Deccal fitnesinden bahseden hadisler için bkz.: Müslim, *fiten* 119; İbn-i Mâce, *fiten* 23; Ahmed İbn-i Hanbel, *el-Müsned* 4/216-217; İbn-i Ebî Şeybe, *el-Musannef* 7/491.

² “Müminler birbirleriyle ancak kardeşler.” (Hucurât Sûresi, 49/10).

Deccal: Âhîrzamanda geleceği bildirilen; insanlara, ahlâka ve tevhit düşüncesine savaş açacak, inkâr düşüncesini yayacak şahıs veya hükmi şahsiyet.

Eşhâs-ı müdhîşe-i muzır: Müt-hiş zararlı şahıslar.

Herc ü merc etmek: Kargaşa çıkarmak, karıştırmak.

Hilâf-ı maslahat-ı İslâmiye: İslâ-

miyet’in ve müslümanların faydasına ters, aykırı.

Süfyan: Kıyametten önce gelmesi beklenen, dine ve insanlara zarar vermeye çalışacak kişi veya cereyan.

Şikak: Anlaşmazlık, uyuşmazlık, ihtilaf.

Tahassun etmek: Sığınmak.

dağ birbirine karşı muvâzenede bulunsa; bir küçük taş, muvâzenelerini bozup onlarla oynayabilir. birini yukarı, birini aşağı indirir.

İşte ey ehl-i iman! İhtiraslarınızdan ve husûmet-kârâne tarafgirliklerinizden kuvvetiniz hiçe iner, az bir kuvvetle ezilebilirsiniz.

.....

***Hayat-ı mâneviye ve sıhhat-i ubûdiyet, adâvet ve inat ile sarsılır.** Çünkü vâsita-yı halâs ve vesile-i necat olan ihlâs zâyi olur. Zira tarafgir bir muannid, kendi a'mâl-i hayriyesinde hasmına tefevvuk ister. Hâlisen livechillâh amele pek de muvaffak olamaz. Hem hüküm ve muamelâtında tarafgirini tercih eder, adâlet edemez. İşte ef'âl ve a'mâl-i hayriyenin esasları olan ihlâs ve adâlet, husûmet ve adâvetle kaybolur. (Mektubat, s. 304-306)*

A'mâl-i hayriye: Hayırlı işler.

Ef'âl: Fiiller, işler.

Hâlisen livechillâh: "Sadece Allah rızası için" anlamında Arapça bir deyim.

Hayat-ı mâneviye: Mânevî, dinî hayat.

Husûmetkârâne: Düşmanca.

Muamelât: Karşılıklı ilişkiler.

Muannid: İnatçı.

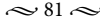
Muvâzene: Tartma, ölçme.

Sihhat-i ubûdiyet: Kulluğun sağlığı, düzgün işleyişi.

Tefevvuk: Üste çıkma, üstün olma.

Vâsita-yı halâs: Kurtuluş vâsıtası.

Vesile-i necat: Selamet, kurtuluş vesilesi.

Sonra bizim hizmetimiz itibarıyla bizde zayıf damar sayılan, fakat hakikat noktasında herkesin makbulü ve her şahıs onu kazanmaya müştâk olan “mânevî makam sahibi olmak ve velâyet mertebelerinde terakki etmek” ve o nimet-i ilâhiyeyi kendinde bilmektir ki, insanlara menfaatten başka hiçbir zararı yok. Fakat böyle benlik ve enâniyet ve menfaat-perestlik ve nefsini kurtarmak hissi galebe çaldığı bir zamanda, elbette sırr-ı ihlâsa ve hiçbir şeye âlet olmamaya bina edilen hizmet-i imaniye ile şahsî makam-ı mâneviyeyi aramamak iktiza ediyor. Harekâtında onları istememek ve düşünmemek lâzımdır ki, hakikî ihlâsın sırrı bozulmasın.

İşte bunun içindir ki, herkesin aradığı keşif ve kerâmâtı ve kemâlât-ı ruhiyeyi Nur hizmetinin haricinde aramadığını zayıf damarlarımı tutmaya çalışanlar anladılar. Bu noktada dahi mağlup oldular... (*Emirdağ Lâhikası-1*, s. 233)

Said Nursî

Kemâlât-ı ruhiye: Mânevî mükemmellikler, erdemler.

Kerâmât: Kerametler. Cenâb-ı Hakk'ın sâlih kullarına lütfettiği hususî ikramlar, harika hâller.

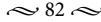
Keşif: Allah dostlarının ilâhî ihسان ve ilham ile bazı sırları, hakikatleri

keşfetmesi.

Menfaat-perestlik: Menfaatine düşkünlük, çıkarıcılık.

Müştâk: Arzulu, istekli.

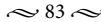
Terakki etmek: Yükselmek, mer-tebe katetmek.

Hem bilirsiniz ki, hapiste size yazdığım gibi, benim idamıma hükmeden adamlar, beni işkenceli tâzip edenler, Risale-i Nur ile imanlarını kurtarsalar, şahit olunuz ki, ben, onları helâl ediyorum. Ve tarafgirlik damarıyla ihlâsa zarar gelmemek için, bu iki-üç senede dahil-den ve hariçten gelen fırtınalı cereyanlara hiç temas etmedik ve kardeşlerimi de bir derece ikaz ettim...

Bilirsiniz ki, kendim sadaka ve yardımları kabul etmediğim gibi, öyle yardımlara da vesile olamadığımdan, kendi elbisemi ve lüzumlu eşyayı satıp o parayla kendi kitaplarımı, yazan kardeşlerimden satın alıyorum. Tâ Risale-i Nur'un ihlâsına dünya menfaatleri girmesin, bir zarar vermesin ve başka kardeşler de ibret alıp hiçbir şeye âlet edilmesin...

Nur'un hakikî şâkirtlerine Nur kâfidir. Onlar da kanaat etmeli, başka şereflere veya maddî, mânevî menfaatlere gözünü dikmesin... (Emirdağ Lâhikası-1, s. 260)

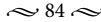
Mesleğimizin esâsı uhuvvettir. Peder ile evlât, şeyh ile mürid mâbeynindeki vasıta değildir. Belki hakikî kardeşlik vasıtalarıdır. Olsa olsa bir üstadlık ortaya girer.

Mâbeyn: Ara.

Tâzip etmek: Azâp etmek, cezalandırmak.

Mesleğimiz “Halîliye” olduğu için, meşrebimiz “hillet”tir. Hillet ise, en yakın dost ve en fedâkâr arkadaşı ve en güzel takdir edici yoldaşı ve en civanmerd kardeşi olmak iktizâ eder. Bu hilletin üssü’l-esası, samimî ihlâstır. Samimî ihlâsı kıran adam, bu hilletin gayet yüksek kulesinin başından sukut eder. Gayet derin bir çukura düşmek ihtimâli var. Ortada tutunacak yer bulamaz.

Evet, yol iki görünüyor.¹ Cadde-i kübrâ-yı Kur’âniye olan şu mesleğimizden şimdi ayrılanlar, bize düşman olan dinsizlik kuvvetine bilmeyerek yardım etmek ihtimâli var... (Lem’alar, s. 204)

Müminlerde nifak ve şikak, kin ve adâvete sebebiyet veren tarafgirlik ve inat ve haset,

¹ Bkz.: “Şükür” ya da “kûfür” yolu (Dehr Sûresi, 76/3); “iki yol (hayır ve şer yolu)” (Beled Sûresi, 90/10); “kötülük” ya da “takvâ” yolu (Şems Sûresi, 91/8); Malını Allah yolunda harcıyıp O’na saygı duyarak haramdan sakınan, o en güzel kelimeyi (kelime-i tevhidi) tasdik eden kimsenin nâil olacağı “en kolay yol” ya da cimri davranan, bir de kendini güçlü sanıp Allah’tan müstağni gören, o en güzel kelimeyi (kelime-i tevhidi) yalan sayanın sardırılacağı “en güç yol” (Leyl Sûresi, 92/5-10).

Adâvet: Düşmanlık.

Cadde-i kübrâ-yı Kur’âniye: Kur’ân-ı Kerim’in çizdiği, belirlediği büyük, geniş yol; sırat-ı müstakîm.

Halîliye: Hz. İbrahim (a.s.)’ın yolu, samimiyet, fedakarlık, vefa gibi yüksek hasletler üzerine kurulu

dostluk ve arkadaşlık.

Hillet: Samimî dostluk.

Nifak: Münafıklık, iki yüzlülük.

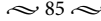
Sukut etmek: Düşmek.

Şikak: Anlaşmazlık, uyuşmazlık, ihtilaf.

Üssü’l-esas: Ana esas, temel.

- ◆ *hakikatçe..*
- ◆ *ve hikmetçe..*
- ◆ *ve insaniyet-i kübrâ olan İslâmiyet'çe..*
- ◆ *ve hayat-ı şahsiyece..*
- ◆ *ve hayat-ı içtimaiyece..*

◆ *ve hayat-ı mâneviyece çirkin ve merduttur, muzır ve zulümdür ve hayat-ı beşeriye için zehirdir... (Mektubat, s. 296-297)*

İmanın verdiği nur ve şuur ile ve sana gösterdiği ve bildirdiği esmâ-yı ilâhiye adedince vahdet alâkaları ve ittifak râbitaları ve uhuvvet münasebetleri var. Mesela her ikinizin;

Hâlık'ınız bir, Mâlik'iniz bir, Mâbud'unuz bir, Râzık'ınız bir.. bir bir, bine kadar bir bir ...

Esmâ-yı ilâhiye: Allah'a ait güzel isimler.

Hâlık: Hz. Yaradan.

Hayat-ı beşeriye: İnsan hayatı.

Hayat-ı içtimaiye: Sosyal hayat.

Hayat-ı mâneviye: Ahlâkî, dinî hayat.

Hayat-ı şahsiye: Şahsî, ferdî hayat.

İnsaniyet-i kübrâ: Büyük insanlık.

Evrensel insanî değerleri bünyesinde toplayan İslâmiyet.

Mâbud: Kendisine ibadet edilen Zât, İlâh.

Mâlik: Her şeyin sahibi, Hz. Allah.

Merdut: Reddedilmiş, kabul edilemez.

Muzır: Zararlı.

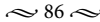
Râzık: Rızkı veren, Hz. Allah

Vahdet: Birlik.

Hem Peygamberiniz bir, dininiz bir, kıbleniz bir. bir bir, yüze kadar bir bir ...¹

Sonra köyünüz bir, devletiniz bir, memleketiniz bir. ona kadar bir bir ...

Bu kadar bir birler vahdet ve tevhidi, vifak ve ittifakı, muhabbet ve uhuvveti iktiza ettiği ve kâinatı ve küreleri birbirine bağlayacak mânevî zincirler buldukları hâlde; şikak ve nifaka, kin ve adâvete sebebiyet veren örümcek ağı gibi ehemmiyetsiz ve sebatsız şeyleri tercih edip mümine karşı hakikî adâvet etmek ve kin bağlamak, ne kadar o râbîta-yı vahdete bir hürmetsizlik ve o esbab-ı muhabbete karşı bir istihfaf ve o münasebât-ı uhuvvete karşı ne derece bir zulüm ve i'tisâf olduğunu, kalbin ölmemiş ise aklın sönmemiş ise anlarsın! (Mektubat, s. 298)

Sen, mesleğini ve efkârını hak bildiğin vakit; “Mesleğim haktır veya daha güzeldir.” demeye hakkın var. Fakat,

¹ Bütün insanların hem Rab'leri aynı olduğunu, hem de her birinin aynı atadan geldiklerini ifade eden hadis-i şerif için bkz.: Ahmed İbn-i Hanbel, *el-Müsned* 5/411; et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat* 5/86.

Efkâr: Fikirler.

Esbab-ı muhabbet: Muhabbet sebepleri.

İ'tisâf: Dalâlet, zulüm, haksızlık.

İstihfaf: Küçümseme, hafife alma.

Münasebât-ı uhuvvet: Kardeşlik münasebetleri.

Râbîta-yı vahdet: Birleştirici bağ.

“Yalnız hak, benim mesleğimdir.” demeye hakkın yoktur!.. (Mektubat, s. 299)

≈ 87 ≈

Adâvet etmek istersen, kalbindeki adâvete adâvet et.. onun ref'ine çalış. Hem en ziyade sana zarar veren nefs-i emmârene ve hevâ-yı nefesine adâvet et..¹ ıslahına çalış. O muzır nefsin hatırı için, müminlere adâvet etme. Eğer düşmanlık etmek istersen; kâfirler, zındıklar çoktur.. onlara adâvet et!..

Evet nasıl ki muhabbet sıfatı, muhabbete lâyıktır; öyle de adâvet hasleti, her şeyden evvel kendisi adâvete lâyıktır... (Mektubat, s. 300)

≈ 88 ≈

Hadisteki ihtilaf² ise, müsbet ihtilaftır. Yani, her biri kendi mesleğinin tamir ve revâcına sa'yeder. Başkasının tahrip ve ibtâline değil, belki tekmil ve ıslahına çalışır.

¹ İnsanın en büyük düşmanı kendi nefsi olduğuna dair bkz.: Yûsuf Sûresi, 12/53; el-Beyhakî, *ez-Zühhd* s.157; ed-Deylemî, *el-Müsned* 3/408; el-Gazâlî, *İhyâu ulûmi'd-din* 3/4.

² “Ümmetimin ihtilafı, rahmettir.” anlamındaki hadis-i şerif için bkz.: en-Nevevî, *Şerhu Sahîh-i Müslim* 11/91, 92; el-Kurtubî, *el-Câmi' li ahkâmi'l-Kur'ân* 4/159; es-Süyûtî, *et-Tedribü'r-râvî* 2/175.

Hevâ-yı nefis: Nefsin haram ve yasak olan arzuları.

Nefs-i emmâre: İnsana sürekli kö-

tülükleri emreden nefis.

Ref': Kaldırma.

Sa'yetmek: Çalışmak.

Amma menfî ihtilaf ise ki; garazkârâne, adâvetkârâne bir-birinin tahribine çalışmaktır.. hadisin nazarında merduttur. Çünkü birbiriyle boğuşanlar, müsbet hareket edemezler.

Tarafgirlik eğer hak nâmına olsa, haklılara melce olabilir. Fakat şimdiki gibi garazkârâne, nefis hesabına olan tarafgirlik; haksızlara melcedir ki, onlara nokta-yı istinad teşkil eder. Çünkü garazkârâne tarafgirlik eden bir adama şeytan gelse, onun fikrine yardım edip taraftarlık gösterse, o adam o şeytana rahmet okuyacak. Eğer mukabil tarafa melek gibi bir adam gelse, ona –hâşâ– lânet okuyacak derecede bir haksızlık gösterecek.

Hak nâmına, hakikat hesabına olan tesâdüm-ü efkâr ise; maksatta ve esasta ittifak ile beraber, vesâilde ihtilaf eder. Hakikatin her köşesini izhar edip, hakka ve hakikate hizmet eder. Fakat tarafgirâne ve garazkârâne, firavunlaşmış nefis-i emmâre hesabına hodfürûşluk, şöhret-perverâne bir tarzdaki tesâdüm-ü efkârdan bârika-yı hakikat değil, belki

Adâvetkârâne: Düşmanca bir tarzda.

Bârika-yı hakikat: Hakikat şimşegi.

Garazkârâne: Kötü maksatlı, garazlı bir tarzda.

Hodfürûşluk: Kendini beğendirme, gösterişi sevme.

Melce: Sığınak.

Nokta-yı istinad: Dayanak noktası.

Şöhret-perverâne: Şöhrete düşkün bir tarzda.

Tarafgirâne: Taraf tutar bir tarzda.

Tesâdüm-ü efkâr: Farklı fikirlerin çarpışması.

Vesâil: Sebepler, vesileler.

fitne ateşleri çıkıyor. Çünkü maksatta ittifak lâzım gelirken, öylelerin efkârının küre-i arzda dahi nokta-yı telâkîsi bulunmaz. Hak nâmına olmadığı için, nihayetsiz müfritâne gider. Kabil-i iltiyâm olmayan inşikaklara sebebiyet verir. Hâl-i âlem buna şahiddir... (Mektubat, s. 303-304)

≈ 89 ≈

Görüyorum ki:

Şu dünya hayatında en bahtiyar odur ki, dünyayı bir misafirhâne-i askerî telâkki etsin.. ve öyle de iz'ân etsin.. ve ona göre hareket etsin.. ve o telâkki ile en büyük mertebe olan mertebe-i rızayı¹ çabuk elde edebilir. Kırılacak şişe pahasına dâimî bir elmasın fiyatını vermez, istikâmet ve lezzetle hayatını geçirir.

Evet dünyaya ait işler, kırılmaya mahkûm şişeler hük-mündedir. Bâki umûr-u uhreviye ise gayet sağlam elmaslar

¹ Allah rızasının en büyük mertebe olduğuna dair bkz.: “Hepsinden âlâsı ise Allah’ın kendilerinden razı olmasıdır.” (Tevbe Sûresi, 9/72).

Hâl-i âlem: Dünya hâli, dünyanın durumu.

İnşikak: Yarıлма, bölünme, parçalanma.

İz'ân etmek: Anlamak, kabullenmek.

Kabil-i iltiyâm: Kapanması, kaynaması mümkün.

Misafirhâne-i askerî: Askeri misafirhane, orduevi, kışla.

Müfritâne: İleri gider, aşırı bir tarzda.

Nokta-yı telâkî: Buluşma, uzlaşma noktası.

Umûr-u uhreviye: Neticesi bütünüyle âhirete âit işler.

kıymetindedir.¹ İnsanın fitratındaki şiddetli merak ve hâzretli muhabbet ve dehşetli hırs ve inatlı talep ve hâkezâ şedit hissiyâtlar, umûr-u uhreviyeyi kazanmak için verilmiştir. O hissiyâtı, şiddetli bir surette fâni umûr-u dünyeviye tevcih etmek, fâni ve kırılacak şişelere, bâki elmas fiyatlarını vermek demektir. Şu münasebetle bir nokta hatıra gelmiş, söyleyeceğim, şöyle ki:

Aşk, şiddetli bir muhabbettir. Fâni mahbublara müteveccih olduğu vakit ya o aşk, kendi sahibini dâimî bir azap ve elemde bırakır; veyahut o mecazî mahjub, o şiddetli muhabbetin fiyatına değmediği için bâki bir mahbubu arattırır; aşk-ı mecazî, aşk-ı hakikîye inkılâb eder.

İşte insanda binlerle hissiyât var. Her birisinin aşk gibi iki mertebesi var. Biri mecazî, biri hakikî.

♦ Mesela *endişe-i istikbal* hissi herkeste var; şiddetli bir surette endişe ettiği vakit bakar ki, o endişe ettiği

¹ “Mal mülk, çoluk çocuk ... Bütün bunlar dünya hayatının süsleridir. Ama bâki kalacak yararlı işler ise Rabbinin katında, hem mükâfat yönünden, hem de ümit bağlamak bakımından daha hayırlıdır.” (Kehf Sûresi, 18/46).

Aşk-ı hakikî: Gerçek aşk, ilâhî aşk.

Aşk-ı mecazî: Fâni ve geçici aşk.

Endişe-i istikbal: Gelecek endişesi.

Mecazî mahjub: Fâni ve geçici sevgili.

Şedit hissiyât: Şiddetli duygular.

Umûr-u dünyeviye: Dünyaya ait işler.

istikbale yetişmek için elinde senet yok. Hem rızık cihetinde bir taahhüd altında ve kısa olan bir istikbal, o şiddetli endişeye değmiyor. Ondan yüzünü çevirip, kabirden sonra hakikî ve uzun ve gafiller hakkında taahhüd altına alınmamış bir istikbale teveccüh eder.

♦ Hem mala ve câha karşı *şiddetli bir hırs* gösterir. Bakar ki; muvakkaten onun nezaretine verilmiş o fâni mal ve âfetli şöhrat ve tehlikeli ve riyâyâ medar olan câh, o şiddetli hırsa değmiyor. Ondan, hakikî câh olan merâtib-i mâneviyeye ve derecât-ı kurbiyeye ve zâd-ı âhirete ve hakikî mal olan a'mâl-i sâlihaya teveccüh eder. Fena haslet olan hırs-ı mecazî ise, âlî bir haslet olan hırs-ı hakikîye inkılâb eder.

♦ Hem mesela *şiddetli bir inat* ile ehemmiyetsiz, zâil, fâni umûrlara karşı hissiyâtını sarfeder. Bakar ki, bir dakika inada değmeyen bir şeye, bir sene inat ediyor. Hem zararlı, zehirli bir şeye inat nâmına sebat eder. Bakar ki, bu kuvvetli his, böyle şeyler için verilmemiş. Onu onlara

A'mâl-i sâliha: Sâlih ameller, iyi işler.

Câh: Mevki, makam.

Derecât-ı kurbiye: Cenâb-ı Hakk'a yakınlık kazandıran dereceler.

Hırs-ı hakikî: Dinî ve millî konularda gösterilmesi gereken gayret, hırs.

Hırs-ı mecazî: Aşırı istek, aç gözlülük.

lük. Dünya ve içindekileri elde etme adına gösterilen hırs.

Merâtib-i mâneviye: Mânevî mertebeler.

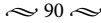
Muvakkaten: Belli bir süre için, geçici olarak.

Umûr: İşler.

Zâd-ı âhiret: Âhiret azığı.

Zâil: Biten, tükenen.

sarfetmek, hikmet ve hakikate münâfidir. O şiddetli inadı, o lüzumsuz umûr-u zâileye vermeyip, âlî ve bâki olan hakâik-i imaniyeye ve esâsât-ı İslâmiye'ye ve hidemât-ı uhreviyeye sarfeder. O haslet-i rezile olan inad-ı mecazî, güzel ve âlî bir haslet olan hakikî inada yani, hakta şiddetli sebata inkılâb eder... (Mektubat, s. 31)

Risale-i Nur dünya işlerine âlet olamaz, dünya işlerine siper edilmez. Çünkü ehemmiyetli bir ibadet-i tefekkürîye olduğu cihetle, dünyevî maksatlar onunla kasten istenilmez. İstenilse, ihlâs kırılır, o ehemmiyetli ibadet şekli değişir. Yani, çocuklar gibi, döğüşükleri vakit Kur'ân'ı başına siper eder. Başına gelen zarar Kur'ân'a geldiği gibi, Risale-i Nur, böyle muannid hasımlara karşı siper istîmal edilmemeli.

Evet, Risale-i Nur'a ilişkinler tokatlar yerler; yüzer vukuat şahittir. Fakat Risale-i Nur, tokatlarda istîmal edilmez

Esâsât-ı İslâmiye: İslâm esasları.

Hakâik-i imaniye: İman hakikatleri.

Hidemât-ı uhreviye: Neticeleri, faydaları bütünüyle ahirette görülecek dinî hizmetler.

İbadet-i tefekkürîye: Tefekkür tarzında yapılan ibadet.

İnad-ı mecazî: Değersiz, basit şey-

ler için gösterilen inat, dik kafalılık.

İstîmal etmek: Kullanmak.

Muannid: İnatçı.

Münâfi: Aykırı, zıt.

Umûr-u zâile: Kalıcı olmayan, değersiz işler.

Vukuat: Meydana gelmiş şeyler, olaylar.

ve niyet ve kast ile tokatlar gelmez. Çünkü sırr-ı ihlâs ve sırr-ı ubûdiyete münâfidir. Bizler, bize zulmedenleri, bizi himâye eden ve Risale-i Nur'da istihdam eden Rabbimiz'e havale ediyoruz.

Evet, dünyaya ait harika neticeler, bazı evrad-ı mühimme gibi, Risale-i Nur'a çokça terettüp ediyor. Fakat onlar istenilmez, belki veriliyor; illet olamaz, bir fayda olabilir. Eğer istemekle olsa, illet olur, ihlâsı kırar, o ibadeti kısmen iptal eder. Çabuk bu hâdiseyi teskin ediniz. Yoksa münafıklar istifade edecekler; belki onların parmağı var.

Evet, Risale-i Nur'un o kadar dehşetli muannidlere karşı galibâne mukâvemeti, sırr-ı ihlâstan ve hiçbir şeye âlet edilmemesinden ve doğrudan doğruya saadet-i ebediyeye bakmasından ve hizmet-i imaniyeden başka bir maksat takip etmemesinden ve bazı ehl-i tarîkatın ehemmiyet verdikleri keşif ve kerâmât-ı şahsiyeye ehemmiyet vermemekten ve velâyet-i kübrâ sahipleri olan sahabiler gibi, verâset-i nübüvvet sırrıyla, yalnız iman nurlarını neşretmek ve ehl-i imanın imanlarını kurtarmaktır.

Evrad-ı mühimme: Önemli virdler, dua ve zikirler.

İllet: Herhangi bir şeyin var olması için şart olan, asıl sebep.

Kerâmât-ı şahsiye: Şahsî kerametler. Cenâb-ı Hakk'ın bir kuluna lütfettiği harika hâller.

Terettüp etmek: Netice olarak çıkmak, meydana gelmek.

Velâyet-i kübrâ: Peygamberler ve vârislerinin (asfiyâ) velâyeti.

Verâset-i nübüvvet: Peygamber vârisliği.

Evet, Risale-i Nur'un bu dehşetli zamandaki kazandırdığı iki netice-i muhakkakası her şeyin fevkindedir; başka şeylere ve makamlara ihtiyaç bırakmıyor.

Birinci Neticesi: Sadakat ve kanaat ile Risale-i Nur dairesine giren, imanla kabre gireceğine gayet kuvvetli senetler var.

İkinci Neticesi: Risale-i Nur dairesinde, ihtiyârımız olmadan, haberimiz yokken takarrur ve tahakkuk eden şirket-i mâneviye-i uhreviye cihetiyle, her bir hakikî sâdık şakirdi binler diller ile, kalbler ile dua etmek, istiğfar etmek, ibadet etmek ve bazı melâike gibi kırk bin lisanla tesbih etmektir.¹ Ve Ramazan-ı Şerif'teki hakikat-i Leyle-i Kadir gibi, kudsî ve ulvî hakikatleri, yüz bin el ile aramaktır.

İşte, bu gibi netice içindir ki Risale-i Nur şâkirtleri, hizmet-i Nuriye'yi velâyet makamına tercih eder; keşif

¹ Bkz.: Taberî, Câmiu'l-beyân 15/156; Ebu's-Şeyh, el-Azame 2/547, 740, 742, 747, 3/868; İbn-i Kesîr, Tefsîru'l-Kur'ân 3/62.

Hakikat-i Leyle-i Kadir: Seksen sene ibadet etmiş kadar sevap kazanmak mümkün olan Kadir Gecesi hakikati.

Hizmet-i Nuriye: Risale-i Nur hizmeti.

Netice-i muhakkaka: Gerçekleşeceğinden şüphe edilmeyen, doğru

ve kesin netice.

Şirket-i mâneviye-i uhreviye: Bir cemaatin beraber veya paylaşarak âhirete yönelik yaptığı, bir şirket hükmündeki çok kazanç sağlayan toplu ibadetler.

Takarrur: Sabit olma, yerleşme.

ve kerâmâtı aramaz ve âhîret meyvelerini dünyada koparmaya çalışmaz ve vazife-i ilâhiye olan muvaffakiyet ve halka kabul ettirmek ve revaç vermek ve galebe ettirmek ve müstahak oldukları şan u şeref ve ezvak ve inâyetlere mazhar etmek gibi, kendi vazifelerinin haricinde bulunan şeylere karışmaz ve harekâtını onlara bina etmezler. Hâlisen, muhlisen çalışırlar, “Vazifemiz hizmettir, o yeter.” derler. (Kastamonu Lâhikası, s. 228-229)

≈ 91 ≈

Birincisi: Tarîk-i hakta çalışan ve mücâhede edenler, yalnız kendi vazifelerini düşünmek lâzım gelirken, Cenâb-ı Hakk’a ait vazifeyi düşünüp, harekâtını ona bina ederek hataya düşerler. Edebü’-d-dünya ve’-d-din risalesinde vardır ki: Bir zaman şeytan, Hazreti İsâ (*aleyhisselâm*)’a itiraz edip demiş ki: “Mâdem ecel ve her şey kader-i ilâhî ile- dir; sen kendini bu yüksek yerden at, bak nasıl öleceksin.” Hazreti İsâ (*aleyhisselâm*) demiş ki:

Ezvak: Mânevî zevkler, ruhâni lezzetler.

Hâlisen muhlisen: Samimiyetle, sırf Allah rızası için.

Harekât: Hareketler.

İnâyet: Cenâb-ı Hakk’ın yardımı.

Mazhar etmek: Nail etmek, şeref- lendirmek.

Muvaffakiyet: Allah’ın yardımıyla

elde edilen başarı.

Mücâhede etmek: Gayret etmek, çabalamak.

Revaç: Rağbet, itibar.

Vazife-i ilâhiye: Birtakım emir ve tavsiyeleri yerine getirmeleri hâ- linde Cenâb-ı Hakk’ın kullarına vermeyi, yapmayı vaat ettiği şey, şeyler.

إِنَّ لِلَّهِ أَنْ يَخْتَبِرَ عَبْدَهُ وَلَيْسَ لِلْعَبْدِ أَنْ يَخْتَبِرَ رَبَّهُ¹

Yani, “Cenâb-ı Hak, abдини tecrübe eder ve der ki: ‘Sen böyle yapsan sana böyle yaparım, göreyim seni yapabilir misin?’ diye tecrübe eder. Fakat abdin hakkı yok ve haddi değil ki Cenâb-ı Hakk’ı tecrübe etsin ve desin: ‘Ben böyle işlesem, Sen böyle işler misin?’ diye tecrübe-vâri bir sûrette Cenâb-ı Hakk’ın rubûbiyetine karşı imtihan tarzı sû-i edeptir, ubûdiyete münâfîdir.”

Mâdem hakikat budur; *insan kendi vazifesini yapıp Cenâb-ı Hakk’ın vazifesine karışmamalı.*

Meşhurdur ki, bir zaman İslâm kahramanlarından ve Cengiz’in ordusunu müteaddit defa mağlup eden Celâleddin Harzemşah harbe giderken, vüzerâsı ve etbâi ona demişler:

“Sen muzaffer olacaksın, Cenâb-ı Hak seni galip edecek.”

¹ Bkz.: el-Mâverdi, *Edebü’-d-dünyâ ve’-d-din* s.12. Bu hâdise, şu kaynaklarda da geçmektedir: Ma’mer İbn-i Râşid, *el-Câmi’* 11/113; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-evliyâ* 4/12; Kitâb-ı Mukaddes (Türkçe tercüme), Matta, bâb: 4, âyet: 1-11.

Etbâ: Tâbi olanlar.

Müteaddit: Ayrı ayrı, bir çok.

Rubûbiyet: Cenâb-ı Hakk’ın herkesi ve her şeyi içine alan engin terbiye ve idaresi.

Sû-i edep: Edepsizlik.

Tecrübe-vâri: Deneyen bir şekilde.

Vüzerâ: Vezirler.

O demiş:

“Ben Allah’ın emriyle, cihad yolunda hareket etmeye vazifedarım, Cenâb-ı Hakk’ın vazifesine karışmam; muzaffer etmek veya mağlup etmek O’nun vazifesidir.”

İşte o zât, bu sırr-ı teslimiyeti anlamasıyla, hârika bir sûrette çok defa muzaffer olmuştur.

Evet, insanın elindeki cüz-ü ihtiyârî ile işledikleri ef’âllerinde, Cenâb-ı Hakk’a ait netâici düşünmemek gerektir. Mesela, kardeşlerimizden bir kısım zâtlar, halkların Risale-i Nur’a iltihakları şevklerini ziyâdeleştiriyor, gayrete getiriyor. Dinlemedikleri vakit zayıfların kuvve-i mâneviyeleri kırılıyor, şevkleri bir derece sönüyor. Hâl-buki, Üstad-ı Mutlak, Muktedâ-yı Küll, Rehber-i Ekmel olan Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*), وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْإِبْلَاجُ¹ olan ferman-ı ilâhîyi kendine rehber-i mutlak ederek, insanların çekilmesiyle ve dinlememesiyle daha ziyâde sa’y ü gayret ve ciddiyetle tebliğ etmiş. Çünkü

¹ “Peygamberin görevi, açıkça tebliğ etmekten başka bir şey değildir.” (Nûr Sûresi, 24/54; Ankebût Sûresi, 29/18).

Cüz-ü ihtiyârî: İnsanın küçücük iradesi, tercih gücü.

Ef’âl: Fiiller, işler.

İltihak: Katılma.

Muktedâ-yı Küll: Her hususta

kendisine uyulan İmam.

Netâic: Neticeler.

Rehber-i Ekmel: Mükemmel Rehber.

Üstad-ı Mutlak: Mutlak Rehber.

سِرْمِيَّ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ¹ la anlamış ki, insanlara dinlettirmek ve hidâyet vermek, Cenâb-ı Hakk'ın vazifesidir. Cenâb-ı Hakk'ın vazifesine karışmazdı.

Öyle ise, işte ey kardeşlerim! Siz de, size ait olmayan vazifeye harekâtınızı bina etmekle karışmayınız ve Hâlıkınız'a karşı tecrübe vaziyetini almayınız!

İkinci Mesele: Ubûdiyet, emr-i ilâhîye ve rıza-yı ilâhîye bakar. Ubûdiyetin dâîsi emr-i ilâhî ve neticesi rıza-yı Hak'tır. Semerâtı ve fevâidi, uhreviyedir. Fakat ille-i gâiye olmamak, hem kasden istenilmemek şartıyla, dünyaya ait faydalar ve kendi kendine terettüp eden ve istenilmeyerek verilen semereler, ubûdiyete münâfî olmaz. Belki zayıflar için müşevvik ve müreccih hükmüne geçerler. Eğer o dünyaya ait faydalar ve menfaatler; o ubûdiyete, o

¹ “Sen dilediğin kimseyi doğru yola eristiremezsin, lâkin ancak Allah dilediğini doğruya hidâyet eder.” (Kasas Sûresi, 28/56) Aynı hususu ifade eden şöyle bir âyet-i kerîme de vardır: “Onları hak yola getirmek senin görevin değil, lâkin Allah'tır ki dilediğini doğru yola getirir.” (Bakara Sûresi, 2/272).

Dâî: Sebep.

Emr-i ilâhî: Cenâb-ı Hakk'ın emri.

Fevâid: Faydalar, yararlar.

İlle-i gâiye: Asıl gaye.

Müreccih: Tercih ettiren sebep.

Müşevvik: Teşvik edici.

Rıza-yı ilâhî: Cenâb-ı Hakk'ın rızası, hoşnutluğu.

Semerât: Meyveler.

Terettüp etmek: İcâb etmek, gerekemek.

virde veya o zikre illet veya illetin bir cüzü olsa; o ubûdiyeti kısmen iptâl eder. Belki o hâsiyetli virdi akîm bırakır, netice vermez.

İşte bu sırrı anlamayanlar, mesela yüz hâsiyeti ve faydası bulunan Evrad-ı Kudsiye-i Şâh-ı Nakşibendî'yi veya bin hâsiyeti bulunan Cevşenü'l-Kebîr'i, o faydaların bazılarını maksûd-u bizzât niyet ederek okuyorlar. O faydaları göremiyorlar ve göremeyecekler ve görmeye de hakları yoktur. Çünkü o faydalar, o evradların illeti olamaz ve ondan, onlar kasden ve bizzât istenilmeyecek. Çünkü onlar fazlî bir sûrette, o hâlis virde talebsiz terettüp eder. Onları niyet etse, ihlâsı bir derece bozulur. Belki ubûdiyetten çıkar ve kıymetten düşer. Yalnız bu kadar var ki; böyle hâsiyetli evradı okumak için zayıf insanlar bir müşevvik ve müreccihe muhtaçtırlar. O faydaları düşünüp, şevke gelip; evradı sırf rıza-yı ilâhî için, âhîret için okusa zarar vermez. Hem de makbuldür. Bu hikmet anlaşılmadığından; çoklar, aktâbdan ve selef-i sâlihînden mervî olan faydaları görmediklerinden şüpheyeye düşer, hatta inkâr da eder. (*Lem'alar*, s. 162-164)

Akîm: Neticesiz, sonuçsuz, verimsiz, kısır.

Aktâb: Kutub insanlar, büyük veliler.

Fazlî: Allah'ın (c.c.) lütfu, ihsânı.

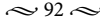
Hâsiyet: Özellik, tesir.

Maksûd-u bizzât: Asıl maksat.

Mervî: Rivâyet edilen, nakledilen.

Selef-i sâlihîn: İslâm'ın ilk üç neslindeki büyükler.

Vird: Devamlı olarak yapılan zikir ve ders.

İkinci Nokta: Riyâyaya insanları sevkeden esbabın:

Birincisi: Zaaf-ı imandır. Allah'ı düşünmeyen, esbaba perestiş eder, halklara hodfürûşlukla riyâkârâne vaziyet alır. Risale-i Nur şâkirtleri, Risale-i Nur'dan aldıkları kuvvetli iman-ı tahkikî dersiyle esbaba ve nâsa ubûdiyet noktasında bir kıymet, bir ehemmiyet vermiyor ki ubûdiyetlerinde onlara gösterişle riyâ etsinler.

İkinci Sebep: Hırs ve tamah, zaaf-ı fakr noktasında teveccüh-ü nâsı celbine medar riyâkârâne vaziyet almaya sevk ediyor.

Risale-i Nur'un şâkirtleri, iktisat ve kanaat ve tevekkül ve kısmetine rıza gibi, Risale-i Nur'un dersinden aldıkları izzet-i imaniye, inşallah, onları riyâdan ve dünya menfaatleri için hodfürûşluktan men eder.

Celb: Kendine çekme.

Esbap: Sebepler.

Hodfürûşluk: Kendini beğendirme, gösteriş sevmek.

İman-ı tahkikî: Delile dayanarak ulaşılan, sağlam, sarsılmaz iman.

İzzet-i imaniye: İmanın şerefi, vakarı, büyüklüğü.

Medar: Vesile, vâsita, sebep.

Nâs: İnsanlar.

Perestiş etmek: Aşırı düşkün olmak, taparcasına sevmek.

Teveccüh-ü nâs: İnsanların takdiri, beğenisi.

Zaaf-ı fakr: Fakirliğe düşme endişesi, zaafı.

Zaaf-ı iman: İman zayıflığı.

Üçüncü Sebep: Hırs-ı şöhret, hubb-u cah, makam sahibi olmak, emsaline tefevvuk etmek gibi hisler ve insanlara iyi görünmek, tasannükârâne (haddinden fazla kendine ehemmiyet verdirmek) ve tekellüfkârâne (lâyık olmadığı yüksek makamlarda görünmek) tarzını takınmak ile riyâ eder.

Risale-i Nur şâkirtleri, “ene”yi, “nahnü”ye tebdil ettikleri, yani enâniyeti bırakıp, Risale-i Nur dairesinin şahs-ı mânevîsinin hesabına çalışması, “ben” yerine “biz” demeleri; ve ehl-i tarîkatın fenâ fi’ş-şeyh, fenâ fi’r-resûl ve nefsi emmâreyi öldürmek gibi riyâdan kurttarılan vasıtaların bu zamanda birisi de fenâ fi’l-ihvan, yani şahsiyetini kardeşlerinin şahs-ı mâneviyesi içinde eritip öyle davrandığı için, inşallah, ehl-i hakikatın riyâdan kurtulmaları gibi, bu sırla onlar da kurtulurlar.

Üçüncü Nokta: *Vazife-i diniye itibarıyla nâsa hüsn-ü kabul ettirmek, o makamın iktiza ettiği yüksek tavırlar*

Ene: Arapça’da “ben” anlamında 1. teklik şahıs zamiri.

Fenâ fi’l-ihvan: Hep arkadaşlarını düşünme. Onlar için gerekirse kendini feda edebilme düşüncesi.

Fenâ fi’r-resûl: Bütün varlığı ile Hz. Peygamber Efendimiz’e bağlı kalarak hep onu düşünmek.

Fenâ fi’ş-şeyh: Bütün varlığı ile şeyhe bağlı kalarak hep onu dü-

şünmek.

Hubb-u cah: Makam arzusu, düşkünlüğü.

Nahnü: Arapça’da “biz” anlamında 1. çokluk şahıs zamiri.

Şahs-ı mânevi: Hükmi şahsiyet, tüzel kişilik.

Tebdil etmek: Değiştirmek.

Tefevvuk etmek: Üste çıkmak, üstün olmak.

ve vaziyetler, hodfürûşluk ve riyâ sayılmaz ve sayılmamalı. Meğer o adam, o vazifeyi, kendi enâniyetine tâbi edip istîmal ede.

Evet, bir imam, imamet vazifesinde tesbihatları izhar eder, ismâ eder; hiçbir cihette riyâ olamaz. Fakat vazife haricinde o tesbihatları âşikâre halklara işittirmeye riyâ girebildiği için, gizlisi daha sevaplıdır.

Risale-i Nur'un hakikî şâkirtleri, neşriyat-ı diniyelerinde ve ittibâ-ı sünnetteki ibadetlerinde ve içtinab-ı kebâirdeki takvâlarında, Kur'ân hesabına vazifedar sayılırlar. İnşallah riyâ olmaz. Meğer ki Risale-i Nur'a, başka bir maksad-ı dünyeviye için girmiş ola. (Kastamonu Lâhikası, s. 153-154)

﴿ 93 ﴾

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, Sıddık, Vefadar ve Şefkatli Kardeşlerim!

İki gündür hem başımda, hem âsâbımda tesirli bir nezle ağrısı var. Böyle hâllerde bir derece dostlarla görüşmekten

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Âşikâre: Açıkça.

İçtinab-ı kebâir: Büyük günahlardan çekinme, sakınma.

İsmâ etmek: İşittirmek, duyurmak.

İttibâ-ı sünnet: Hz. Peygamber

Efendimiz'in (s.a.s.) üstün söz, hal davranış ve buyruklarına uygun bir hayat yaşama.

İzhar etmek: Açığa çıkarmak, göstermek.

teselli ve ünsiyet almaya ihtiyacım içinde acîb tecrid ve yalnızlık vahşeti beni sıktı. Böyle bir nevi şekvâ kalbe geldi: “Neden bu tâzib oluyor, hizmetimize faydası nedir?”

Birden bu sabah kalbe ihtar edildi ki: Siz, bu şiddetli imtihana girmek.. ve inceden inceye sizi kaç defa “altın mı, bakır mı” diye mihenge vurmak.. ve her cihette sizi insafsızca tecrübe etmek.. ve “nefislerinizin hisseleri ve desiseleri var mı, yok mu” üç-dört eleklerle elenmek; hâlisâne, sırf hak ve hakikat nâmına olan hizmetinize pek çok lüzumu vardı ki, kader-i ilâhî ve inâyet-i rabbâniye müsaade ediyor.

Çünkü böyle meydan-ı imtihanda inatçı ve bahaneçi insafsız muârizların karşısında teşhir edilmesinden herkes anladı ki; hiçbir hile, hiçbir enâniyet, hiçbir garaz, hiçbir dünyevî, uhrevî ve şahsî menfaat karışmayarak, tam hâlis, hak ve hakikatten geliyor. Eğer perde altında kalıyorsa, çok manalar verilebilirdi. Daha avâm-ı ehl-i iman itimat etmezdi. “Belki bizi kandırırlar” der ve havas kısmı dahi vesvese ederdi. Belki “bazı ehl-i makamât gibi

Avâm-ı ehl-i iman: Sıradan müminler.

Desise: Hile, oyun.

Ehl-i makamât: Makam, mevki sahipleri, düşkünleri.

Havas: İleri gelenler, seçkinler.

İnâyet-i rabbâniye: Cenab-ı

Hakk'ın gözetimi, gözetmesi.

Muâriz: Karşı gelen, muhalif.

Tâzib: Acı çektirme, eziyet etme.

Tecrid: Tek başına bırakma, kimseyle görüştürmeme.

Teşhir etmek: Göz önüne sermek.

Ünsiyet: Dostluk, yakınlık.

kendilerini satmak, itimat kazanmak için böyle yapıyorlar” diye daha tam kanaat etmezlerdi. Şimdi imtihandan sonra, en muannid vesveseli dahi teslime mecbur oluyor. Zahmetiniz bir, kârınız bindir inşallah. (*Şuâlar*, s. 511-512)

Said Nursî

≈ 94 ≈

Risale-i Nur’un hakikî ihlâsına ve hiçbir şeye, hatta mânevî ve uhrevî makamâta dahi âlet olmamasına bir cihette zarar verdiği gibi, ehl-i siyaseti de evhama düşürüp Risale-i Nur’un neşrine zarar gelir. Bu zaman, şahs-ı mânevî zamanı olduğu için, böyle büyük ve bâki hakikatler, fânî ve âciz ve sukut edebilir şahsiyetlere bina edilmez... (*Sikke-i Tasdik-i Gaybî*, s. 5)

≈ 95 ≈

Hem bu aynı hengâmlarda, en ziyade hayat-ı dünyeviyedeki vazifemi düşünüp vefatımdan sonra şâkirtler bu dehşetli zamanda benim bedelime de o vazifeyi yapacaklar mı diye çok merak ederken, birden Denizli, Milâs, Isparta, İnebolu, ümidimin yüz derece fevkinde ve öyle bir sahabetkârâne ve iltizam-perverâne o vazifeye koşup

Bâki: Sürekli, dâimî.

Fânî: Gelip geçici.

İltizam-perverâne: Sımsıkı sarılıp, benimseyerek.

Muannid: İnatçı.

Sahabetkârâne: Sahip çıkarak, sahiplenerek.

Sukut etmek: Düşmek, değer kaybetmek.

başkaları da ve muallim ve âlimleri koşturdular ki, beni hayret hayret içinde bıraktılar. (*Emirdağ Lâhikası-1*, s. 131)

≈ 96 ≈

Bu hizmet-i Kur'âniye'de bulunan kardeşlerinizi tenkid etmemek ve onların üstünde fazilet-füruşluk nev'inden gıpta damarını tahrik etmemektir. (*Lem'alar*, s. 201)

≈ 97 ≈

İşte, ey musîbetzede ve ihtilafa düşmüş ehl-i hak ve ashâb-ı hakikat! Bu musîbet zamanında ihlâsı kaçırdığınızdan ve rızâ-yı ilâhîyi münhasıran gaye-i maksad yapmadığınızdan, ehl-i hakkın bu zillet ve mağlûbiyetine sebebîyet verdiniz. Umûr-u diniye ve uhreviyede rekabet, gıpta, haset ve kıskançlık olmamalı ve hakikat nokta-yı nazarında olamaz... (*Lem'alar*, s. 195-196)

≈ 98 ≈

Hakka hizmet, büyük ve ağır bir defineyi taşımak ve muhâfaza etmek gibidir. O defineyi omzunda taşıyanlara ne kadar kuvvetli eller yardıma koşsalar daha ziyâde

Ashâb-ı hakikat: Daima hak ve hakikat peşinde olanlar.

Fazilet-fürûşluk: İnsanın kendini övmesi (caka satma).

Gaye-i maksad: Asıl gaye, asıl maksat.

Münhasıran: Hususî, sınırlı olarak.

Nev': Tür, çeşit.

Umûr-u diniye ve uhreviye: Neticesi bütünüyle âhirete bakan dinî meseleler.

sevinir, memnun olurlar. Kiskanmak şöyle dursun, gayet samimî bir muhabbetle o gelenlerin kendilerinden daha ziyâde olan kuvvetlerini ve daha ziyâde tesirlerini ve yardımlarını müftehirâne alkışlamak lâzım gelirken,¹ nedendir ki rekabetkârâne o hakikî kardeşlere ve fedâkâr yardımcılarına bakılıyor ve o hâl ile ihlâs kaçıyor?.. (*Lem'alar*, s. 197)

≈ 99 ≈

Teveccüh-ü âmmeyi hakkımda bozmak murad ise onlara rahmet... Çünkü teveccüh-ü âmmeye mazhar olmak ve halkların nazarında şöhet kazanmak, benim gibi adamlara zarardır zannederim. Benim ile temas edenler beni bilirler ki; şahsıma karşı hürmet istemiyorum, belki nefret ediyorum. Hatta kıymettar mühim bir dostumu, fazla hürmeti için belki elli defa tekdir etmişim.

¹ Mesela Hz. Ömer'in (*radıyallâhu anhi*) hakperestçe şu tavrı vardır: Bir gün, Üsâme İbn-i Zeyd'e (*fev'den*) üç bin beş yüz (dirhemlik) pay ayırdığı hâlde, kendi oğlu İbn-i Ömer'e üç bin (dirhemlik) pay vermişti. Oğlu, 'Niye Üsâme'yi benden üstün tuttu? Vallâhi onun katıldığı her savaşa ben de katıldım.' diye sorunca da Hz. Ömer şu cevabı vermişti: 'Ey oğulcuğum! Zeyd (*radıyallâhu anhi*), Resûlullah (*aleyhissalâtü vesselâm*) nezdinde babandan daha sevgili idi. Üsâme de (*radıyallâhu anhi*) Resûlullah'a senden daha sevgilidir. Ben Resûlullah'ın sevgisini kendi sevgime tercih ettim.' buyurmuştu. (Tirmizî, *menâkıb* 39).

Müftehirâne: İftiharla, övünerek.
Tekdir etmek: Azarlamak.

Teveccüh-ü âmme: Halkın takdiri, beğenisi.

Eğer beni çürütmek ve efkâr-ı âmmeden düşürmek, ıskat ettirmekten muradları, tercümanlık ettiğim hakâik-i imaniye ve Kur'âniye'ye ait ise beyhudedir. Zira, Kur'ân yıldızlarına perde çekilmez. Gözünü kapayan yalnız kendi görmez, başkasına gece yapamaz. (*Mektubat*, s. 68)

≈ 100 ≈

Ücret alındığı zaman veya mükâfat tevzi edildiği vakit, rekabet, kıskançlık mikrobu oynamaya başlar. Fakat iş zamanında, hizmet vaktinde o mikrobu haberi olmuyor. Hatta tembel olan adam, çalışkanı sever. Zayıf olan, kavîyi takdir ve tahsin eder. Fakat çalışmasını ister ki iş hafif olsun, zahmetten kurtulsun. (*Mesnevî-i Nuriye*, s. 211)

≈ 101 ≈

İnsanın Cenâb-ı Hak'tan hiçbir hakkı talep etmeye hakkı yoktur. Bilakis daima O'na şükretmeye medyunudur. Çünkü mülk O'nundur. İnsan O'nun memlûküdür. (*Mesnevî-i Nuriye*, s. 212)

Efkâr-ı âmme: Kamuoyu, toplumun genel kanaati.

Hakâik-i imaniye ve Kur'âniye: İman ve Kur'an hakikatleri.

Iskat etmek: Düşürmek.

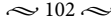
Kavî: Güçlü, kuvvetli.

Medyun: Borçlu.

Memlûk: Kul, köle.

Tahsin etmek: Güzel bulmak, beğenmek.

Tevzi etmek: Dağıtmak.

İnsanda, ekseriyet itibarıyla hubb-u cah denilen hırs-ı şöhret ve hodfürûşluk ve şan ü şeref denilen riyâkârâne, halklara görünmek ve nazar-ı âmmede mevki sahibi olmaya, ehl-i dünyanın her ferdinde cüz'î-küllî arzu vardır. Hatta o arzu için, hayatını feda eder derecesinde şöhret-perestlik hissi onu sevkeder. Ehl-i âhiret için bu his gayet tehlikelidir, ehl-i dünya için de gayet dağdağalıdır; çok ahlâk-ı seyyienin de menşeidir ve insanların da en zayıf damarıdır. Yani: Bir insanı yakalamak ve kendine çekmek; onun o hissini okşamakla kendine bağlar, hem onun ile onu mağlup eder. *Kardeşlerim hakkında en ziyade korktuğum, bunların bu zayıf damarından ehl-i ilhadın istifade etmek ihtimalidir. Bu hâl beni çok düşündürüyor. Hakikî olmayan bazı bîçâre dostlarımı o suretle çektiler, mânen onları tehlikeye attılar.*¹(Hâşiye)

¹ Hâşiye: O bîçâreler, “Kalbimiz Üstad ile beraberdir.” fikriyle kendilerini tehlikesiz zannederler. Hâlbuki ehl-i ilhadın cereyanına kuvvet veren ve propagandalarına kapılan, belki bilmeyerek hafiyelikte istimal edilmek tehlikesi bulunan bir adamın, “*Kalbim sâfidir. Üstadımın mesleğine sâdıkım.*” demesi, bu misale benzer ki:↪

Ahlâk-ı seyyie: Kötü ahlâk.

Bîçâre: Çâresiz, zavallı.

Cüz'î-küllî: Az-çok.

Dağdağa: Sıkıntı, gürültü.

Ehl-i ilhad: Dinden sapanlar, dinsizler.

Hodfürûşluk: Kendini beğendirme, gösterişi sevme.

Hubb-u cah: Makam arzusu, düşkünlüğü.

İstimal etmek: Kullanmak.

Menşe: Kaynak, menba.

Ey kardeşlerim ve ey hizmet-i Kur'ân'da arkadaşlarım! Bu hubb-u cah cihetinden gelen dessay ehl-i dünyanın hafiyelerine veya ehl-i dalâletin propagandacılarına veya şeytanın şâkirtlerine deyiniz ki:

“Evvelâ rıza-yı ilâhî ve iltifat-ı rahmânî ve kabul-ü rabbânî öyle bir makamdır ki; insanların teveccühü ve istihsanı, ona nisbeten bir zerre hükmündedir. Eğer teveccüh-ü rahmet varsa, yeter. İnsanların teveccühü, o teveccüh-ü rahmetin in'ikası ve gölgesi olmak ciyetiyle makbuldür. Yoksa arzu edilecek bir şey değildir. çünkü kabir kapısında söner, beş para etmez!” (Mektubat, s. 465-466)

≈ 103 ≈

Risale-i Nur'un hakikati ve şâkirtlerinin şahs-ı mânevîsi, bu zaman ve bu zeminde o şiddetli ihtiyacın yüzünü kendine çevirmiş. Benim şahsımı –hizmet itibarıyla binden bir hissesi ancak bulunduğu hâlde– o harika hakikatin ve o

---

⇒ Birisi namaz kılarken karnındaki yeli tutamıyor, çıkıyor; hades vuku buluyor. Ona “*Namazın bozuldu*” denildiği vakit, o diyor: “*Neden namazım bozulsun, kalbim sâfidir.*”

Dessay: Hilekâr, düzenbaz.

Hades vuku bulmak: Abdesti bozulmak.

Hafiyelik: Ajanlık, casusluk.

İltifat-ı rahmânî: Cenab-ı Hakk'ın

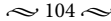
iltifatı, ihsanı.

İn'ikas: Yansıma, aksetme.

İstihsan: Beğenme, takdir etme.

Kabul-ü rabbânî: Cenab-ı Hakk'ın makbul sayması.

hâlis, muhlis şahsiyetin bir mümessili zannedip o teveccühü gösteriyorlar. Gerçi bu teveccüh hem bana zarar, hem ağır geliyor. Hem de hakkım olmadığı hâlde hakikat-i Nuriye'nin ve şahsiyet-i mâneviyesinin hesabına sükût edip o mânevî zararlara razı oluyorum. Hatta İmam Ali (*radıyallâhu anhu*) ve Gavs-ı Âzam (*kuddise sirruhu*) gibi bazı evliyanın ilham-ı ilâhî ile bu zamanımızda Kur'ân-ı Hakîm'in mu'cize-i mâneviyesinin bir aynası olan Risale-i Nur'un hakikatine ve hâlis talebelerinin şahs-ı mânevîsine işaret-i gaybiye ile haber verdikleri içinde benim ehemmiyetsiz şahsımı o hakikate hizmetim cihetiyle nazara almışlar... (*Şuâlar*, s. 387-388)

Âdî, müflis şahsıma karşı medh ü senâlarını, asıl mal sahibi ve bir mânevî mu'cize-i Kur'âniye olan Risale-i Nur'a ve has şâkirtlerinin şahsiyet-i mâneviyesine çeviriyordum. "Benim haddimden yüz derece ziyade hisse veriyorsunuz" diye bir cihette hatırlarını kırıyordum. (*Şuâlar*, s. 441)

Âdî: Sıradan, herhangi biri.

Hakikat-i Nuriye: Risale-i Nur hakikati.

İşaret-i gaybiye: Gayba ait, görünmeyen, bilinmeyen bir şey için verilen işaret.

Kur'ân-ı Hakîm: Hüküm ve hikmet kitabı Kur'ân-ı Kerîm.

Medh ü senâ: Övme, yüceltme.

Mu'cize-i Kur'âniye: Kur'ân-ı Kerîm'in mu'cizesi.

Mu'cize-i mâneviye: Mânevî mu'cize.

Mümessil: Temsil eden, temsilci.

Şahsiyet-i mâneviye: Hükümî şahsiyet, tüzel kişilik.

≈ 105 ≈

Benim şahsımın ehemmiyetsizliğini, ihanetler ve taz-yiklerle, tecrübelerle gösterip, binler derece şahsımdan ehemmiyetli olan Nurlar'ın kuvvetli derslerini ve şâkirt-lerinin sarsılmaz ve susmaz şahs-ı mânevîlerini nazara almayıp, güya ehemmiyet vermiyorlar. Hâlbuki, onun ehemmiyetinden titriyorlar ki, o kubbeleri habbe göster-mek istiyorlar. (*Tarihçe-i Hayat*, s. 580)

≈ 106 ≈

Bu zaman, cemaat zamanıdır. Ferdî şahısların dehâsı, ne kadar harika da olsalar, cemaatin şahs-ı mânevîsinden gelen dehâsına karşı mağlup düşebilir. Onun için, o mü-barek kardeşimin yazdığı gibi, Âlem-i İslâm'ı bir cihette tenvir edecek ve kudsî bir dehânın nurları olan bir vazife-i imaniye; bîçâre, zayıf, mağlup, hadsiz düşmanları ve onu ihanetle, hakaretle çürütmeye çalışan muannid hasımları bulunan bir şahsa yüklenmez. Yüklense, o kusurlu şahıs ihanet darbeleriyle düşmanları tarafından sarsılrsa, o yük düşer, dağılır. (*Emirdağ Lâhikası-1*, s. 65)

Hasım: Muhalif, karşı taraf.

İhanet: Alay etme, küçük duruma düşürme.

Kubbeleri habbe göstermek: Bü-yük ve gayet ehemmiyetli mesele-leri, küçük ve önemsiz göstermek.

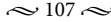
Muannid: İnatçı.

Şahs-ı mânevî: Hükme şahsiyet, tüzel kişilik.

Tazyik: Sıkıştırma, zorlama, baskı.

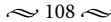
Tenvir etmek: Aydınlatmak, nur-landırmak.

Vazife-i imaniye: İmana, dine hiz-met görevi.

Bu defa yazdığı mektupta, haddimden bin derece ziyade hüsn-ü zannına istinâden, bir hakikat soruyor. Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsinin gayet ehemmiyetli ve kudsî vazifesini ve hilâfet-i nübüvvetin de gayet ulvî vazifelerinden bir vazifesini benim âdî şahsımda, üstadı noktasından bir cilvesini gördüğünden, bana o hilâfet-i mânevîyenin bir mazharı nazarıyla bakmak istiyor.

Evvelâ: Bâki bir hakikat, fâni şahsiyetler üstüne bina edilmez. Edilse, hakikate zulümdür. Her cihetle kemâlde ve devamda bulunan bir vazife, çürümeye ve çürütülmeye mâruz ve müptela şahsiyetlerle bağlanmaz; bağlansa, vazifeye ehemmiyetli zarardır. (*Emirdağ Lâhikası-1, s. 64-65*)

Bu zaman cemaat zamanıdır. Ehemmiyet ve kıymet, şahs-ı mânevîye göre olur. Maddî ve ferdî ve fâni şahsın mahiyeti nazara alınmamalı. Hususan benim gibi bir bîcârenin kıymetinden bin derece ziyade ehemmiyet vermekle, bir batmanı kaldırmayan zayıf omzuna binler batman ağırlığı yüklense, altında ezilir. (*Kastamonu Lâhikası, s. 2*)

Bâki: Dâimî, ölümsüz.

Batman: Altı okka. Yaklaşık 8 kg.lık eski bir ağırlık ölçü birimi.

Cilve: Tecellî, yansıma, belirti.

Fâni: Gelip geçici.

Hilâfet-i nübüvvet: Peygamberlik vazifesinin mânevî vârisliği.

İstinâden: Dayanarak.

Mazhar: Erişen, nâil olan, şereflenen.

≈ 109 ≈

Bu zaman, ehl-i hakikat için şahsiyet ve enâniyet zamanı değil. Zaman, cemaat zamanıdır. Cemaatten çıkan bir şahs-ı mânevî hükmeder ve dayanabilir. Büyük bir havuza sahip olmak için, bir buz parçası hükmündeki enâniyet ve şahsiyetini o havuza atmaktır ve eritmek gerektir. Yoksa, o buz parçası erir, zayi olur; o havuzdan da istifade edilmez. (*Kastamonu Lâhikası*, s. 114)

≈ 110 ≈

Fâş etmek hatırıma gelmeyen bir sırrı, fâş etmeye mecbur oldum, şöyle ki:

Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsi ve o şahs-ı mânevîyi temsil eden has şâkirtlerinin şahs-ı mânevîsi "ferid" makamına mazhar oldukları için, değil hususî bir memleketin kutbu, belki ekseriyet-i mutlakayla Hicaz'da bulunan kutb-u âzâmın tasarrufundan hariç olduğunu.. ve onun hükmü altına girmeye mecbur değil. Her zamanda bulunan iki imam gibi, onu tanımaya mecbur olmuyor. Ben, eskide, Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsini, o imamlardan

Ekseriyet-i mutlaka: Genel, büyük çoğunluk.

Enâniyet: Benlik.

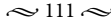
Fâş etmek: Açıklamak, ifşa etmek.

Ferid / Ferdiyot: Sahip olduğu hususiyeti gereği bir benzeri bulunmayan, hiç kimseye bağlı olmaksızın doğrudan doğruya Kur'ân'dan ders alıp, irşad vazifesinde bulunan velilerin velâyet makamı.

Kutb-u âzam: Pek büyük veli, Allah dostu.

Kutub: En büyük veli, hidayet rehberi, insan-ı kâmil.

birisini zannediyordum. Şimdi anlıyorum ki Gavs-ı Âzam'da, kutbiyet ve gavsiyetle beraber, “ferdiyet” dahi bulunduğu, âhircamanda, şâkirtlerinin bağlandığı Risale-i Nur, o “ferdiyet” makamının mazharıdır. Bu gizlenmeye lâyık olan bu sırr-ı azîme binâen Mekke-i Mükerrede de dahi –farz-ı muhâl olarak– Risale-i Nur’un aleyhinde bir itiraz kutb-u âzamdan dahi gelse, Risale-i Nur şâkirtleri sarsılmayıp, o mübarek kutb-u âzâmın itirazını iltifat ve selâm suretinde telâkki edip, teveccühünü de kazanmak için, medar-ı itiraz noktaları o büyük üstadlarına karşı izah etmek, ellerini öpmektir... (Kastamonu Lâhikası, s. 165)

Hayat-ı kalbî ve rûhîye medar olan mârifet-i ilâhiye ve muhabbet-i rabbâniye ve ubûdiyet-i sübhâniye ve

Farz-ı muhâl: Olmuş gibi düşünme, varsayım.

Gavs-ı âzam: “En büyük veli” anlamında Hz. Abdülkadir Geylânî’nin lâkâbı (k.s.).

Gavsiyet: Cenâb-ı Hakk’ın izni ve yardımıyla, sıkışanlara, darda kalanlara yetişebilme pâyesine sahip olan, bazen tek bir fertle, bazen samimî bir kardeşlik ve tam bir ittifakla Allah rızası etrafında kenetlenmiş bir şahs-ı mânevî tarafından da temsil edilebilen en büyük velilik makamı.

Kutbiyet: Veliliğin zirvesi. Büyük

velilik makamı.

Mârifet-i ilâhiye: Allah’ı sıfat, isim ve fiilleriyle tanımak, bilmek. Kalb ve vicdan kültürü.

Medar olmak: Sebep, vesile olmak.

Medar-ı itiraz: İtiraza mesnet, dayanak.

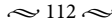
Muhabbet-i rabbâniye: Her şeyin sahibi ve Rabbi olması hasebiyle Allah’ı sevmek.

Sırr-ı azîm: Çok büyük sır.

Ubûdiyet-i sübhâniye: Her türlü kusurdan, eksiklikten münezzehtir olan Allah’a kullukta bulunma.

marziyât-ı rahmâniye cihetiyle bu dünyadaki fâni ömür, bâki bir ömrü tazammun eder ve ebedî ve bâki bir ömrü intâc eder ve bâki ve lâyemut bir ömür hükmüne geçer.¹

Evet Bâki-i Hakikî'nin muhabbet, mârifet, rızası yolunda bir saniye, bir senedir. Eğer O'nun yolunda olmazsa, bir sene bir saniyedir. Belki O'nun yolunda bir saniye, lâyemuttur, çok senelerdir. Ve dünya cihe-tinde ehl-i gafletin yüz senesi, bir saniye hükmüne geçer... (Lem'alar, s. 19-20)

Ey insanlar! Fâni, kısa, faydasız ömrünüzü, bâki, uzun, faydalı, meyvedar yapmak ister misiniz? Mâdem istemek insaniyetin iktizâsıdır; Bâki-i Hakikî'nin yoluna sarf ediniz. Çünkü Bâki'ye müteveccih olan şey, bekânın cilvesi-ne mazhar olur.

Mâdem her insan gayet şiddetli bir sûrette uzun bir ömür ister, bekâyâ âşıktır ve mâdem bu fâni ömrü, bâki

¹ Bkz.: “Allah, karşılık olarak cenneti verip müminlerden canlarını ve mallarını satın almıştır.” (Tevbe Sûresi, 9/111).

Bâki-i Hakikî: Gerçek, ölümsüz, dâimî tek Zât.

Bekâ: Kalıcı olma, ebedilik.

İntâc etmek: Netice vermek, mey-dana getirmek.

Lâyemut: Ölümsüz.

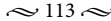
Marziyât-ı rahmâniye: Merhamet ve ihsanı pek fazla olan Hz. Allah'ın rızasını kazandıracak şeyler.

Mazhar olmak: Erişmek, nâil olmak, şereflemek.

Tazammun etmek: İhtiva etmek, içermek.

ömre tebdil eden bir çare var ve mânen çok uzun bir ömür hükmüne geçirmek mümkündür. Elbette insanıyeti sukut etmemiş bir insan, o çareyi arayacak ve o imkânı bilfiile çevirmeye çalışacak ve tevfik-i hareket edecek.

İşte o çare budur: *Allah için işleyiniz, Allah için görüşünüz, Allah için çalışınız. “Lillâh, livechillâh, lieclillâh” rızası dâiresinde hareket ediniz.*¹ *O vakit sizin ömrünüzün dakikaları, seneler hükmüne geçer...* (Lem'alar, s. 20)

“Ne mutlu o adama ki, kendini bilip haddinden te-câvüz etmez.” Nasıl bir zerre camdan, bir katre sudan, bir havuzdan, denizden, kamerden seyyarelere kadar güneşin cilveleri var. Her birisi kabiliyetine göre güneşin aksini,

¹ Allah için veren, Allah için men eden, Allah için seven, Allah için buğzeden ve Allah için nikâhlanan kimsenin, îmânını tamamlamış olacağına dair bkz.: Tirmizî, *sünnet* 15; Ebû Davud, *kıyâmet* 60; Ahmed İbn-i Hanbel, *el-Müsned* 3/438, 440. Ayrıca amelleri sırf Allah için yapmak gerektiği, aksi takdirde kabul buyurulmayacağına dair bkz.: et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* 8/140; ed-Dârakutnî, *es-Sünen* 1/51.

Bilfiil: Fiiliyatta olan, gerçekleşen.

Lieclillâh: Allah emrettiğinden dolayı.

Lillâh: Allah için.

Livechillâh: Allah rızası için.

Seyyare: Gezegenler.

Sukut etmek: Düşmek.

Tebdil etmek: Değiştirmek.

Tevfik-i hareket etmek: Uygun hareket etmek.

Vüs'at: Genişlik.

misâlini tutuyor ve haddini biliyor. Bir katre su, kendi kabiliyetine göre “güneşin bir aksi bende vardır.” der. Fakat “Ben de deniz gibi bir aynayım.” diyemez. Öyle de esmâ-yı ilâhiyenin cilvesinin tenevvüüne göre, makamât-ı evliyâda öyle merâtib var. Esmâ-yı ilâhiyenin her birisinin bir güneş gibi kalpten Arş’a kadar cilveleri var. Kalb de bir arştır, fakat “Ben de Arş gibiyim.” diyemez.

İşte, ubûdiyetin esası olan, acz ve fakr ve kusur ve naksını bilmek ve niyaz ile dergâh-ı ulûhiyete karşı secde etmeye bedel, naz ve fahir sûretinde gidenler; zerrecik kalbini Arş’a müsâvî tutar. Katre gibi makamını, deniz gibi evliyânın makamâtıyla iltibas eder. Kendini o büyük makamâta yakıştırmak ve o makamda kendini muhafaza etmek için tasannuâta, tekellüfâta, manasız hodfürûşluğa ve birçok müşkülâta düşer...

Acz: Güçsüzlük.

Arş: Semâ, gök.

Dergâh-ı ulûhiyet: Cenâb-ı Hakk’ın kapısı, huzuru.

Esmâ-yı ilâhiye: Cenâb-ı Hakk’ın güzel isimleri.

Fahir: Övünme, böbürlenme.

Fakr: İhtiyaç, muhtaçlık.

Hodfürûşluk: Kendini beğendirmeye çalışma, gösterişi sevme.

İltibas etmek: Birbirine benzer şeyleri karıştırmak.

Makamât-ı evliyâ: Velilerin, Allah dostlarının makamları, dereceleri.

Merâtib: Mertebeler, dereceler.

Müsâvi: Eşit.

Müşkülât: Güçlükler, zorluklar.

Naks: Noksan, eksiklik.

Tasannuât: Yapmacık hareketler.

Tekellüfât: Zorlamayla yapılan işler.

Tenevvü: Çeşitlilik.

Medar-ı necat ve halâs, yalnız ihlâstır. İhlâsı kazanmak çok mühimdir. Bir zerre ihlâslı amel, batmanlarla hâlis olmayana müreccahtır.¹ İhlâsı kazandıran harekâtındaki sebebi, sırf bir emr-i ilâhî ve neticesi rıza-yı ilâhî olduğunu düşünmeli ve vazife-i ilâhiyeye karışmamalı.

Her şeyde bir ihlâs var. Hatta muhabbetin de ihlâs ile bir zerresi, batmanlarla resmî ve ücretli muhabbete terécuh eder. İşte bir zât bu ihlâslı muhabbeti böyle tâbir etmiş:

“Ben muhabbet üzerine bir rüşvet, bir ücret, bir mukâbele, bir mükâfât istemiyorum. Çünkü mukâbilinde bir mükâfât, bir sevâp istenilen muhabbet zayıftır, devamsızdır.”²

¹ Peygamber Efendimiz (*sallâllâhu aleyhi ve sellem*), dinde ihlâslı olmak kaydıyla az bir amelin dahi yeteceğini beyan buyurmaktadır: el-Hâkim, *el-Müstedrek* 4/341; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ* 1/244. Ayrıca Allah Teâlâ'nın ancak ihlâsla yapılan amelleri kabul buyuracağına dair bkz.: et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* 8/140; ed-Dârakutnî, *es-Sünen* 1/51.

² Ebu't-Tayyib el-Mütenebbî'ye ait olan bu beyit için bkz.: İbn-i Kays, *Kıra'd-dayf* 1/95, 237; Zehebî, *Târîhu'l-İslâm* (354 tarihi vefatları) 26/103.

Halâs: Kurtuluş.

Medar-ı necat: Kurtuluş sebebi.

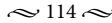
Müreccah: Tercihe şayan, tercih edilir.

Tereccuh etmek: Üstün gelmek, ağır basmak.

Vazife-i ilâhiye: Birtakım emir ve tavsiyeleri yerine getirmeleri hâlinde Cenâb-ı Hakk'ın kullarına vermeyi, yapmayı vaat ettiği şeyler.

Hatta hâlis muhabbet, fıtrat-ı insaniyede ve umum vâlidelerde dercedilmiştir. İşte bu hâlis muhabbete tam manasıyla vâlidelerin şefkatleri mazhardır. Vâlideler o sırr-ı şefkat ile evlâtlarına karşı muhabbetlerine bir mü-kâfât, bir rüşvet istemediklerine ve talep etmediklerine delil; rûhunu, belki saâdet-i uhreviyesini de onlar için fedâ etmeleridir. Tavuğun bütün sermayesi kendi hayatı iken, yavrusunu itin ağzından kurtarmak için –Hüsrev’in müşâhedesiyile– kafasını ite kaptırır. (*Lem’alar*, s. 164-166)

Bazı emârelerle bildim ki; gizli düşmanlarımız, Nur’un kıymetini düşürmek fikriyle siyaset manasını hatırlatan mehdîlik dâvâsını tevehhüm ile güya “Nurlar, buna bir âlettir” diye çok asılsız bahaneleri araştırıyorlar. Belki benim şahsıma karşı bu işkenceler, bu evhamlarından ileri geliyor. Ben, o gizli zâlim düşmanlara ve onları aleyhimize dinleyenlere derim:

Hâşâ! Sümme hâşâ!.. Hiçbir vakit böyle haddimden tecavüz edip iman hakikatlerini şahsiyetime bir makam,

Dercetmek: İçine koymak, yerleş-tirmek.

Fıtrat-ı insaniye: İnsan karakteri, yapısı.

Hâşâ! Sümme hâşâ: Hayır!.. Ha-yır!.. Asla!..

Mazhar: Erişen, nâil olan.

Mehdî: Kıyametten önce gelmesi beklenen, insanları dine yönlendirecek kişi.

Saâdet-i uhreviye: Âhiret mutluluğu.

şan u şeref kazandırmaya âlet etmediğime bu yetmiş beş, hususan otuz senelik hayatım ve yüz otuz Nur Risaleleri ve benim ile tam arkadaşlık eden binler zâtlar şehâdet ederler... (Şuâlar, s. 377)

≈ 115 ≈

Evet, ben nasıl bu kış içinde baharı temenni ediyorum ve arzu ediyorum.. fakat irade edemiyorum, getirmeye teşebbüs edemiyorum. Öyle de; hâl-i âlemin salâhını temenni ediyorum, dua ediyorum ve ehl-i dünyanın ıslahını arzu ediyorum.. fakat irade edemiyorum, çünkü elimden gelmiyor.. bilfiil teşebbüs edemiyorum, çünkü ne vazifemdir, ne de iktidarım var... (Şuâlar, s. 458)

≈ 116 ≈

İnsanların en büyük zulümlerinden biri de şudur ki: Büyük bir cemaatin mesâisine terettüp eden –hasenâtı intâc eden– semerâtı, bir şahsa isnad ve ona mâl ederler. Bu zulümde bir şirk-i hafî vardır. Çünkü bir cemaatin cüz-ü ihtiyârîsiyle kesbettikleri mahsulâtı bir şahsa atfetmek, o

Cüz-ü ihtiyârî: İnsanın zayıf, küçücük tercih gücü.

Hâl-i âlem: Dünya hâli, dünyanın durumu.

Hasenât: Sevaplar, iyilikler.

İntâc etmek: Neticelendirmek, meydana getirmek.

Salâh: Düzelme, iyileşme.

Semerât: Neticeler, kârlar, faydalar.

Şirk-i hafî: Gizli şirk.

Terettüp etmek: Netice olarak çıkmak, meydana gelmek.

şahsın îcad derecesinde hârikulâde bir kudrete mâlik olduğuna delâlet eder. Hatta eski Yunanîlerin ve vesenîlerin âliheleri, böyle zâlimâne tasavvurât-ı şeytaniyenin mahsulüdür... (Mesnevî-i Nuriye, s. 77)

≈ 117 ≈

Gafil olan insan, kendi vazifesini terkeder, Allah'ın vazifesiyle meşgul olur. Evet insan, gafletten dolayı iktidarı dahilinde kolay olan ubûdiyet vazifesinin terkiyle, zayıf kalbiyle rubûbiyet vazife-i sakîlesinin altına girer, altında ezilir. Ve aynı zamanda bütün istirahatini kaybetmekle âsi, şakî, hâin adamların partisine dahil olur... (Mesnevî-i Nuriye, s. 208)

≈ 118 ≈

Evvelce, hayat-ı dünyeviyeyi hayat-ı uhreviyeye tercih etmeye dair yazılan iki parçaya tetimmedir.

Bu acîb asrın hayat-ı dünyeviyeyi ağırlaştırması ve yaşamak şerâitini ağırlatması ve çok etmesi ve hâcât-ı gayr-i zaruriyeyi görenekle, tiryaki ve müptela etmekle

Âlihe: İlâhlar, tanrılar.

Hâcât-ı gayr-i zaruriye: Şiddetli ve zaruri olmayan ihtiyaçlar.

Hayat-ı dünyevîye: Dünya hayatı.

Hayat-ı uhrevîye: Âhiret hayatı.

Rubûbiyet: Rab, sahip olma; hükmetme, idare etme.

Şakî: Bedbaht, cehennemlik.

Şerâit: Şartlar.

Tasavvurât-ı şeytaniye: Şeytanca tasavvurlar, düşünceler.

Vazife-i sakîle: Ağır, zor vazife, yükümlülük.

Vesenî: Putperest.

hâcât-ı zaruriye derecesine getirmesiyle hayatı ve yaşama-yı, herkesin her vakitte en büyük maksat ve gayesi yapmıştır. Onunla hayat-ı diniye ve ebediye ve uhreviye-ye karşı ya set çeker veya ikinci, üçüncü derecede bırakır. Bu hatasının cezası olarak öyle dehşetli bir tokat yedi ki dünyayı başına cehennem eyledi.

İşte bu dehşetli musibette, ehl-i diyanet dahi büyük bir vartaya düşüyorlar ve kısmen anlamıyorlar.

Ezcümle: Ben gördüm ki ehl-i diyanet, belki de ehl-i takvâ bir kısım zâtlar bizimle gayet ciddî alâkadarlık peyda ettiler. O bir-iki zâтта gördüm ki diyaneti ister ve yapmasını sever, tâ ki hayat-ı dünyeviyesinde muvaffak olabilsin, işi rast gelsin. Hatta tarîkatı, keşif ve keramet için ister. Demek âhîret arzusunu ve dinî vezâîfin uhrevî meyvelerini dünya hayatına bir dirsek, bir basamak gibi yapıyor. Bilmiyor ki saadet-i uhreviye gibi saadet-i dünyeviye dahi medar olan hakâik-i diniyenin fevâid-i dünyeviyesi, yalnız müreccih (tercih edici) ve teşvik edici derecesinde olabilir. Eğer

Alâkadarlık peyda etmek: Alâkalı olmak, ilgilenmek.

Ehl-i diyanet: Dindar kimseler.

Hâcât-ı zaruriye: Kesin, zaruri ihtiyaçlar.

Fevâid-i dünyeviye: Dünyaya ait faydalar.

Hakâik-i diniye: Mukeddes, dinî hakikatler.

Medar olmak: Sebep, vesile olmak.

Varta: Çukur, tehlike.

Vezâif: Vazifeler, yükümlülükler.

illet derecesine çıksa ve o amel-i hayrın yapmasına sebep o fayda olsa, o ameli iptal eder; lâakal ihlâsı kırılır, sevabı kaçar.

Bu hasta ve gaddar ve bedbaht asrın belâ ve vebasından ve zulüm ve zulmetinden en mücerreb bir kurtarıcı, Risale-i Nur'un mizanları ve muvazeneleriyle, neşrettiği nur olduğunu kırk bin şahit vardır. Demek Risale-i Nur'un dâiresine yakın bulunanlar içine girmezse, tehlike ihtimali kavîdir.

Evet **يَسْتَجِبُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ**¹ işaretiyle, bu asır hayat-ı dünyeviyeyi hayat-ı uhreviyeye, ehl-i İslâm'a da bilerek, severek tercih ettirdi.

Hem 1334 tarihinden başlayıp, öyle bir rejim ehl-i İslâm içine de sokuldu. Evet **عَلَى الْآخِرَةِ**² cifir ve ebced hesabıyla (1333) veya dört ederek, aynı vakitte, eski Harb-i Umumî'de İslâmiyet düşmanları galebe çalmakla,

¹ “Bile bile dünyayı (âhirete) tercih ederler.” (İbrahim Sûresi, 14/3).

² “Âhirete (tercih ederler)”

Cifir ve ebced hesabı: Rakam ve harflerden birtakım gaybî işaretler tesbit etmeye çalışan bir hesaplama yöntemi.

İllet: Herhangi bir şeyin var olması için şart olan, asıl sebep.

Kavî: Güçlü, kuvvetli.

Lâakal: En az, en azından.

Mücerreb: Denenmiş, tecrübe edilmiş.

muâhede şartlarını, dünyayı dine tercih rejimi mebbeine tevâfuk ediyor. İki üç sene sonra bilfiil neticeleri görüldü.

(Kastamonu Lâhikası, s. 81-82)

≈ 119 ≈

(Bu mektup gayet ehemmiyetlidir.)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Bugünlerde, Kur'ân-ı Hakîm'in nazarında, imandan sonra en ziyade esas tutulan takvâ ve amel-i sâlih esaslarını düşündüm. **Takvâ**, menhiyattan ve günahlardan içtinap etmek.. ve **amel-i sâlih**, emir dairesinde hareket ve hayrât kazanmaktır. Her zaman def-i şer, celb-i nef'a râcih olmakla beraber, bu tahribat ve sefahet ve câzibedar hevesât zamanında bu takvâ olan def-i mefasid ve terk-i kebâir üssü'l-esas olup büyük bir rüçhaniyet kesbetmiş. Bu zamanda tahribat ve

Câzibedar: Cazibeli, çekici.

Celb-i nef': Faydalı, iyi şeyleri elde etme, kazanma.

Def-i mefasid: Kötü, zararlı şeyleri engellemek, defetmek.

Def-i şer: Zararlıları, kötülükleri engellemek, defetmek.

Hevesât: Hevesler, arzular.

Kur'ân-ı Hakîm: Hüküm ve hikmet kitabı Kur'ân-ı Kerîm.

Mebde: Baş, başlangıç.

Muâhede: Antlaşma.

Râcih: Üstün, tercih durumunda daha ağır basan.

Rüçhaniyet kesbetmek: Üstünlük kazanmak, tercih edilmek.

Sefahet: Haram helal demeden zevk peşinde olma, eğlence düşkünlüğü, beyinsizlik.

Terk-i kebâir: Büyük günahları terketme.

Tevâfuk etmek: Birbirine uygun, denk düşmek; muvâfık olmak.

Üssü'l-esas: Ana esas, temel.

menfî cereyan dehşetlendiği için, takvâ bu tahribata karşı en büyük esastır. Farzlarını yapan, kebîreleri işlemeyen, kurtulur. Böyle kebâir-i azîme içinde amel-i sâlih'in ihlâsla muvaffakiyeti pek azdır.

Hem, az bir amel-i sâlih, bu ağır şerâit içinde çok hükmündedir. Hem, takvâ içinde bir nevi amel-i sâlih var. Çünkü bir haramın terki vaciptir. Bir vacibi işlemek, çok sünnetlere mukabil sevabı var. Takvâ, böyle zamanlarda, binler günahın tehâcümünde bir tek içtinap, az bir amelle, yüzer günah terkinde, yüzer vacip işlenmiş oluyor. Bu ehemmiyetli nokta, niyet ile, takvâ namıyla ve günahattan kaçınmak kastıyla menfî ibadetten gelen ehemmiyetli a'mâl-i sâlihadır.

Risale-i Nur şâkirtlerinin, bu zamanda en mühim vazifeleri, tahribata ve günahlara karşı takvâyı esas tutup davranmak gerektir. Madem her dakikada, şimdiki tarz-ı hayat-ı içtimaiyede yüz günah insana karşı geliyor; elbette takvâ ile ve niyet-i içtinab ile yüzer amel-i

A'mâl-i sâliha: Sâlih ameller, iyi işler.

İçtinap: Çekinme, sakınma.

Kebâir-i azîme: Çok büyük günahlar.

Kebîre: Büyük günah.

Menfî: Olumsuz.

Muvaffakiyet: Allah'ın yardımıyla

elde edilen başarı.

Niyet-i içtinab: Günahlardan kaçınma niyeti.

Şerâit: Şartlar.

Tarz-ı hayat-ı içtimaiye: Toplumsal hayat tarzı.

Tehâcüm: Saldırı, hücum.

sâlih işlenmiş hükmündedir. Mâlûmdur ki bir adamın bir günde harap ettiği bir sarayı, yirmi adam, yirmi günde yapamaz ve bir adamın tahribatına karşı yirmi adam çalışmak lâzım gelirken; şimdi, binler tahribatçıya mukabil, Risale-i Nur gibi bir tamircinin bu derece mukâvemeti ve tesirâtı pek harikadır. Eğer bu iki mütekâbil kuvvetler bir seviyede olsaydı, onun tamirinde mu'cize-vârî muvaffakiyet ve fütuhat görülecekti.

Ezcümle: Hayat-ı içtimaiyeyi idâre eden en mühim esas olan hürmet ve merhamet gayet sarsılmış. Bazı yerlerde, gayet elîm ve bîçâre ihtiyarlar, peder ve valideler hakkında dehşetli neticeler veriyor.

Cenâb-ı Hakk'a şükür ki Risale-i Nur, bu müthiş tahribata karşı girdiği yerlerde mukâvemet ediyor, tamir ediyor. Sedd-i Zülkarneyn'in tahribiyle Ye'cüc ve Me'cüclerin dünyayı fesada vermesi gibi, şeriat-ı Muhammediye

Bîçâre: Çâresiz, zavallı.

Elîm: Elem veren, üzücü.

Fütuhat: Fetihler, zaferler.

Hayat-ı içtimaiye: Toplum hayatı.

Mu'cize-vârî: Mu'cize gibi, mu'cizeye benzer.

Mukâvemet: Karşı koyma, dayanma.

Mütekâbil: Karşılıklı.

Sedd-i Zülkarneyn: Hz. Zülkarneyn'in inşa ettiği set. (Bkz: Kehf

Sûresi, 18 / 93-98. âyetler).

Şeriat-ı Muhammediye: Peygamber Efendimiz (s.a.s.) vasıtasıyla bütün insanlığa getirilen dinî hüküm ve kurallar.

Tesirat: Tesirler, etkiler.

Ye'cüc ve Me'cüc: Kur'ân-ı Kerîm'de yeryüzünde anarşi ve bozgunculuk çıkardığı/çıkaraacağı bildirilen topluluk. (Bkz: Kehf Sûresi, 18 / 94-97; Enbiya Sûresi, 21 / 96. âyetler.)

(*aleyhissalâtü vesselâm*) olan sedd-i Kur'ânî'nin tezelzülüyle ve Ye'cüc ve Me'cüc'den daha müthiş olarak ahlâkta ve hayatta zulmetli bir anarşilik ve zulümlü bir dinsizlik fesda ve ifsada başlıyor.

Risale-i Nur'un şâkırtleri, böyle bir hâdisede mânevî mücahedeleri, inşallah, zaman-ı sahâbedeki gibi, az amel-
le, pek büyük sevap ve a'mâl-i sâlihaya medar olur.

Aziz kardeşlerim! İşte böyle bir zamanda, bu dehşetli hâdisâta karşı, ihlâs kuvvetinden sonra bizim en büyük kuvvetimiz, iştirâk-i a'mâl-i uhrevî düsturuyla birbirimize kalemlerle, her birinin a'mâl-i sâliha defterine hasenât yazdırdıkları gibi; lisanlarıyla, her birinin takvâ kalesine ve siperine kuvvet ve imdat göndermektir. Ve bilhassa fırtınalı tehâcüme hedef olan bu fakir ve âciz kardeşinize, bu mübarek şuhûr-u selâsede ve eyyâm-ı meşhurede yardıma koşmak, sizin gibi kahraman ve vefadar ve şefkatkârların şe'nidir. Bütün

Eyyâm-ı meşhure: Meşhur, faziletli günler.

Hâdisât: Hâdiseler, olaylar.

Hasenât: Sevaplar, iyilikler.

İştirâk-i a'mâl-i uhrevî: Ahirete yönelik amellerde yapılan ortaklık, birliktelik.

Medar olmak: Sebep, vesile olmak.

Mücahede: Çaba, gayret, cihad.

Şe'n: Özellik, karakter, tabiat.

Şefkatkâr: Şefkatli.

Şuhûr-u selâse: Üç aylar. Receb, Şaban, Ramazan ayları.

Tezelzül: Sarsıntı.

Vefadar: Vefalı.

Zaman-ı sahabe: Sahabe Efendilerimizin yaşadığı zaman.

ruhumla bu imdad-ı mânevîyi sizden rica ediyorum. Ve ben dahi, iman ve sadakat şartıyla, Risale-i Nur talebelerini bütün dualarıma ve mânevî kazançlarıma, yirmi dört saatte, iştirâk-i a'mâl-i uhreviye düsturuyla, bazen yüz defadan ziyade "Risale-i Nur talebeleri" unvanıyla hissedar ediyorum. (Kastamonu Lâhikası, s. 118-120)

Said Nursî

≈ 120 ≈

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Risale-i Nur'daki şefkat, vicdan, hakikat, hak, bizi siyasetten men etmiş. Çünkü masumlar belaya düşerler, onlara zulmetmiş oluruz. Bazı zâtlar bunun izahını istedikler. Ben de dedim:

Şimdiki fırtınalı asırda gaddar medeniyetten neş'et eden hodgâmlık ve asabiyet-i unsuriye ve umumî harpten gelen istibdâdât-ı askeriye ve dalâletten çıkan merhametsizlik cihetinde öyle bir eşedd-i zulüm ve eşedd-i istibdâdât meydan almış ki; ehl-i hak, hakkını kuvvet-i maddiye ile

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Asabiyet-i unsuriye: Irkçılık.

Eşedd-i istibdâdât: Çok şiddetli baskılar.

Eşedd-i zulüm: Çok şiddetli zulüm.

Hodgâmlık: Kendini beğenme, bencillik.

İmdad-ı mânevî: Mânevî yardım.

İstibdâdât-ı askeriye: Askerî baskılar, despotluklar.

müdâfaa etse, ya eşedd-i zulüm ile, tarafgirlik bahanesiyle çok bîçâreleri yakacak; o hâlette o da azlem olacak ve mağlup kalacak. Çünkü mezkûr hissiyatla hareket ve taarruz eden insanlar, bir-iki adamın hatasıyla yirmi-otuz adamı, âdî bahanelerle vurur, perişan eder. Eğer ehl-i hak, hak ve adalet yolunda yalnız vurunu vursa, otuz zâyiate mukabil yalnız biri kazanır, mağlup vaziyetinde kalır. Eğer mukabele-i bilmisil kâide-i zâlimânesiyle, o ehl-i hak dahi bir-ikinin hatasıyla yirmi-otuz bîçâreleri ezse, o vakit hak nâmına dehşetli bir haksızlık ederler.

İşte Kur'ân'ın emriyle, gayet şiddetle ve nefretle siyasetten ve idareye karışmaktan kaçındığımızın hakikî hikmeti ve sebebi budur.¹ Yoksa bizde öyle bir hak kuvveti var ki, hakkımızı tam ve mükemmel müdâfaa edebilirdik. Hem madem her şey geçici ve fânidir ve ölüm ölmüyor ve kabir kapısı kapanmıyor ve zahmet ise rahmete kalboluyor; elbette biz, sabır ve şükürle tevekkül edip sükût ederiz. Zarar ile icbar ile sükûtumuzu bozdurmak ise; insafa, adalete, gayret-i vataniyeye ve hamiyet-i milliyeye bütün bütün zıttır, muhaliftir.

¹ Bu muhtevayı ifade eden bazı âyet-i kerimeler için bkz.: Mâide Sûresi, 5/32; En'âm Sûresi, 6/164; Enfâl Sûresi, 8/46; ...

Azlem: En büyük zâlim, daha zâlim.

Mukabele-i bilmisil: Aynıyla karşılık verme.

Kaide-i zâlimâne: Zâlimce kural.

Hülâsa-yı kelâm: Ehl-i hükûmetin ve ehl-i siyasetin ve ehl-i idarenin ve inzibatın ve adliye ve zabitanın bizimle uğraşacak hiçbir işleri yoktur. Olsa olsa, dünyada hiçbir hükûmetin müdâfaa edemediği ve aklı başında hiçbir insanın hoşlanmadığı küfr-ü mutlak ve dehşetli bir tâun-u beşerî ve maddiyûnluktan gelen zındıkanın taassubuyla, bir kısım gizli zındıklar şeytanetiyle bazı resmî memurları aldatarak evhamlandırıp, aleyhimize sevk etmek var. Biz de deriz:

Değil böyle birkaç vehhamı, belki dünyayı aleyhimize sevketseler; Kur'ân'ın kuvvetiyle, Allah'ın inâyetiyle kaçmayız. O irtidadkâr küfr-ü mutlaka ve o zındıkaya teslim-i silâh etmeyiz!.. (Şuâlar, s. 283)

≈ 121 ≈

Evvelâ: Biz, imanı kurtarmak ve Kur'ân'a hizmet için, Mekke'de olsam da buraya gelmek lâzımdı. Çünkü en ziyade burada ihtiyaç var. Binler ruhum olsa, binler hastalıklara müptela olsam ve zahmetler çeksem, yine bu

---

İnâyet: Cenâb-ı Hakk'ın yardımı.

İnzibat: Disiplin.

İrtidadkâr: İnsanları dinden çıkarmayı, dinsizleştirmeyi kendine yol edinmiş kimse.

Küfr-ü mutlak: Bütünüyle inkâr, tam kâfirlik.

Maddiyûnluk: Maddecilik, materyalizm.

Tâun-u beşerî: Bütün insanlığı tehdit eden veba hastalığı.

Teslim-i silâh: Teslim olma, yenilgiyi kabul etme.

Zındıka: Dinsizlik.

milletin imanına ve saadetine hizmet için burada kalmaya Kur'ân'dan aldığım dersle karar verdim ve vermişiz.

Sâniyen: Bana karşı hürmet yerine hakaret görmek noktasını mektubunuzda beyan ediyorsunuz. “Mısır’da, Amerika’da olsaydınız, tarihlerde hürmetle yâd edilecektiniz.” dersiniz.

Aziz, dikkatli kardeşim! Biz, insanların hürmet ve ihtiramından ve şahsımıza ait hüsn-ü zan ve ikram ve tahsinlerinden mesleğimiz itibarıyla cidden kaçıyoruz. Hususan acîb bir riyâkârlık olan şöhret-perestlik ve câzibedar bir hodfürûşluk olan tarihlere şâşaalı geçmek ve insanlara iyi görünmek ise, Nur’un bir esası ve mesleği olan ihlâsa zıttır ve münâfîdir. Onu arzulamak değil, bilakis şahsımız itibarıyla ondan ürküyoruz. Yalnız Kur’ân’ın feyzinden gelen ve i’câz-ı mânevîsinin lemeâtı olan ve hakikatlerinin tefsiri bulunan ve tılsımlarını açan Risale-i Nur’un revacını ve herkesin ona ihtiyacını hissetmesini ve pek yüksek kıymetini herkes takdir etmesini ve onun pek zâhir mânevî kerâmâtını ve iman noktasında zındıkanın bütün

Hodfürûşluk: Kendini beğendirme, gösterişi sevme.

İ’câz-ı mânevî: Mânevî mu’cize.

Kerâmât: Kerametler, lütuflar.

Lemeât: Parıltılar.

Münâfî: Aykırı, ters.

Şâşaa: Parlaklık, debdebe, ihtişam.

Şöhret-perestlik: Şöhret düşkünlüğü.

Tahsin: Güzel bulma, beğenme.

Zındıka: Dinsizliği, din düşmanlığını meslek edinenler.

dinsizliklerini mağlup ettiklerini ve edeceklerini bildirmek, göstermek istiyoruz ve onu rahmet-i ilâhiyeden bekliyoruz. (*Emirdağ Lâhikası-1*, s. 184-185)

≈ 122 ≈

Şu nefiy zamanımda görüyorum ki; hodfürûş ve siyaset bataklığına düşmüş bazı insanlar, bana tarafgirâne, rakîbâne bir nazarla bakıyorlar. Güya ben de onlar gibi dünya cereyanlarıyla alâkadam.

Hey Efendiler! Ben imanın cereyanındayım.. karşımda imansızlık cereyanı var. başka cereyanlarla alâkam yok!.. O adamlardan ücret mukabilinde iş görenler, belki kendini bir derece mazur görüyor. Fakat ücretsiz, hamiyet nâmına bana karşı tarafgirâne, rakîbâne vaziyet almak ve ilişmek ve eziyet etmek, gayet fena bir hatadır. Çünkü sâbikan isbat edildiği gibi, siyaset-i dünya ile hiç alâkadar değilim; yalnız bütün vaktimi ve hayatımı, hakâik-i imaniye ve Kur'âniye'ye hasr ve vakfetmişim. Madem böyledir, bana eziyet verip, rakîbâne ilişen adam düşünsün ki; o muâmelesi zındıka ve imansızlık nâmına imana ilişmek hükmüne geçer. (*Mektubat*, s. 460)

Hakâik-i imaniye ve Kur'âniye:

İman ve Kur'ân hakikatleri.

Hamiyet: Dinî ve millî değerleri koruma gayreti.

Hodfürûş: Kendini beğenmiş.

Nefiy: Sürgün.

Sâbikan: Daha önce.

﴿ 123 ﴾

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Gayet ehemmiyetli bir meseleyi –bundan evvel size icmâlen beyan ettiğim meseleyi– tekrar size söylememe kuvvetli, mânevî bir ihtar aldım, şöyle ki:

Perde altındaki düşmanımız münafıklar, şimdiye kadar yaptıkları gibi, adliye ve siyaset ve idareyi zâhirî dinsizliğe âlet edip, bize hücumları akîm kaldığı; ve Risale-i Nur'un fütuhatına menfaati olan eski plânlarını bırakıp daha münafıkâne ve şeytanı da hayrette bırakacak bir plân çevirdiklerine dair buralarda emareleri göründü.

O plânların en mühim bir esası, has, sebatkâr kardeşlerimizi soğutmak, fütur vermek, mümkünse Risale-i Nur'dan vazgeçirmektir. Bu noktada o kadar acîb yalanları ve desiseleri istîmal ediyorlar ki, Isparta ve havalişi, Gül ve Nur fabrikasının kahraman şâkirtleri gibi, çelik ve demir gibi bir sebat ve sadakat ve metanet lâzım ki

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Akîm: Neticesiz, sonuçsuz.

Desise: Hile, oyun.

Fütur: Bezginlik, bıkkınlık, usanç.

İcmâlen: Kısaca, ayrıntısız olarak.

İstîmal etmek: Kullanmak.

Zâhirî: Görünen, görünüşteki.

dayanabilsin. Bazı da dost suretinde hulûl edip, korkutmak mümkünse, habbeyi kubbe edip evham veriyorlar. “Aman, aman! Said’e yanaşmayın! Hükûmet tâkip ediyor.” diye zayıfları vazgeçirmeye çalışıyorlar. Hatta bazı genç talebelere, hevesâtlarını tahrik için, bazı genç kızları musallat ediyorlar... (Emirdağ Lâhikası-1, s. 115)

≈ 124 ≈

Evet, eğer eski hayatım gibi, izzet-i ilmiyeyi muhafaza etmek için hiçbir hakareti kabul etmemek olsaydı ve vazife-i hakikiyesi, sırf âhiret ve ölümün idam-ı ebedîsinden müslümanları kurtarmak vazifesi olmasaydı ve bana ilişenler gibi sırf dünyaya ve menfî siyasete çalışmak olsaydı, on Menemen, on Şeyh Said hâdisesi gibi bir hâdiseye, o anarşilik hesabına çalışanlar sebebiyet vereceklerdi.

... Fakat Cenâb-ı Hakk’a hadsiz şükür olsun ki, benim gibi kabir kapısında, alâkasız, dünyadan usanmış, hürmetten, teveccüh-ü âmmeden kaçmış ve şân u şeref ve

Habbeyi kubbe etmek: Küçük, önemsiz meseleleri büyütme, abartmak.

Hevesât: Hevesler, arzular.

Hulûl etmek: Sızmak, sirâyet etmek, içine girmek.

İdam-ı ebedî: Ebedî yokluk, tamamen yok olma.

İzzet-i ilmiye: İlmin izzeti, onuru.

Menfi: Olumsuz.

Teveccüh-ü âmme: Halkın takdiri, beğenisi.

hodfürûşluk gibi riyâkârlıklara hiçbir meyli kalmamış bir vaziyette iken, bunların bana karşı kanunsuz ihanetlerinin hiçbir ehemmiyeti kalmadı; Cenâb-ı Hakk'a havale ediyorum... (Emirdağ Lâhikası-1, s. 26-27)

≈ 125 ≈

Hem Kur'ân, bizi siyasetten şiddetle men etmiş. Evet, Risale-i Nur'un vazifesi ise, hayat-ı ebediyeyi mahveden ve hayat-ı dünyeviyeyi de dehşetli bir zehire çeviren küfr-ü mutlaka karşı imanî olan hakikatlerle gayet kat'î –ve en mütemerrid zındık feylesofları dahi imana getiren– kuvvetli burhanlarla Kur'ân'a hizmet etmektir. Onun için Risale-i Nur'u hiçbir şeye âlet edemeyiz.

***Evvelâ:** Kur'ân'ın elmas gibi hakikatlerini, ehl-i gaflet nazarında bir propaganda-yı siyaset tevehhümüyle cam parçalarına indirmemek ve o kıymettar hakikatlere ihanet etmemektir.*

***Sâniyen:** Risale-i Nur'un esas mesleği olan şefkat, hak ve hakikat ve vicdan, bizleri şiddetle siyasetten ve idareye ilişmekten men etmiş. Çünkü tokada ve belâyaya müstahak ve küfr-ü mutlaka düşmüş bir-iki*

Hodfürûşluk: Kendini beğendirme, gösteriş sevmeye.

İhanet: Hor, hakir görme; küçük duruma düşürme.

Mütemerrid: Israrcı, dik kafalı.

Tevehhüm: Zan, vehim, kuruntu.

Zındık: Kâfir, dinsiz.

dinsize müteallik, yedi-sekiz çoluk-çocuk, hasta, ihtiyar, mâsumlar bulunur. Musibet ve belâ gelse, o biçâreler dahi yanarlar.¹ Bunun için, neticenin de husûlü meşkûk olduğu hâlde, siyaset yoluyla idare ve âsâyişin zararına hayat-ı içtimaiyeye karışmaktan şiddetle men edilmişiz... (Şuâlar, s. 338-339)

≈ 126 ≈

Risale-i Nur'un hizmet-i imaniyesinde, bu zamanda binler tahribatçılara mukabil, yüz binler tamiratçı lâzım gelirken.. hem benimle lâakal yüzer kâtib ve yardımcı bulunmak ihtiyaç varken.. değil çekinmek ve temas etmemek, belki millet ve ehl-i idare takdir ile ve teşvik ile yardım ve temas etmek zarurî iken.. ve o hizmet-i imaniyeyi, –hayat-ı bâkiyeye baktığı için– hayat-ı fâniyenin meşgalelerine ve faydalarına tercih etmek, ehl-i imana vâcib iken; kendimi misal alarak derim ki:

Beni her şeyden ve temastan ve yardımcılarından men etmek ile beraber aleyhimizde olanlar bütün kuvvetleriyle

¹ Bkz.: “Bir de öyle bir fitneden sakının ki o, içinizden yalnız zulmedenlere dokunmakla kalmaz, hepinize şamil olur. Biliniz ki Allah'ın cezalandırması şiddetlidir.” (Enfâl Sûresi, 8/25).

Hayat-ı bâkiye: Kalıcı, dâimî hayat. Âhiret hayatı.

Hayat-ı fâniye: Fani, geçici hayat. Dünya hayatı.

Hayat-ı içtimaiye: Toplum hayatı.

Lâakal: En az.

Meşkûk: Şüpheli.

Müteallik: Alâkalı, ilgili.

arkadaşlarımın kuvve-i mâneviyelerini kırmak.. ve benden ve Risale-i Nur'dan soğutmak.. ve benim gibi ihtiyar, hasta, zayıf, garip, kimsesiz bîçâreye, binler adamın göreceği vazifeyi başına yüklemek.. ve bu tecrid ve tazyiklerde maddî bir hastalık nev'inde insanlar ile temas ve ihtilat-tan çekilmeye mecbur olmak.. hem o derece tesirli bir tarzda halkları ürkütmek ki; en ziyade merbut görülen bazı dostları bana selâm vermemek, hatta bazı, namazı da terketmek derecesinde ürkütmekle kuvve-i mâneviyeyi kırmak cihetleriyle ve sebepleriyle, ihtiyârım haricinde bütün o mânilere karşı Risale-i Nur şâkırtlerinin kuvve-i mâneviyelerinin takviyesine medar ikrâmât-ı ilâhiyeyi beyan ederek Risale-i Nur etrafında mânevî bir tahşidât yaptırmak.. ve Risale-i Nur kendi kendine, tek başıyla, başkalarına muhtaç olmayarak, bir ordu kadar kuvvetli olduğunu göstermek hikmetiyle bu çeşit şeyler bana yazdırılmış. Yoksa, hâşâ kendimizi satmak ve beğendirmek ve temeddüh etmek ve hodfürûşluk etmek ise; Risale-i Nur'un ehemmiyetli bir esası olan ihlâs sırrını bozmaktır... (Şuâlar, s. 663)

İhtilat: Karışma, beraber olma.

İhtiyâr: İrade, tercih, seçim.

İkrâmât-ı ilâhiye: İlâhî ikramlar, lütuflar.

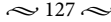
Nev': Tür, çeşit.

Tahşidât: Bir şeyin üzerinde çokça durmalar, tembihler.

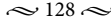
Tazyik: Sıkıştırma, sıkıntı verme.

Tecrid: Ayırma, yalnız bırakma, kimseyle görüştürmeme. Hücre hapsi.

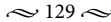
Temeddüh etmek: Kendini övme, methetme.

Risaletü'n-Nur bu asırda, bu tarihte bir “urvetü'l-vüskâ”dır; yani çok muhkem, kopmaz bir zincir ve bir “hablullah”tır. Ona elini atan, yapışan necat bulur... (Şuâlar, s. 257)

Risale-i Nur, doğrudan doğruya Kur'ân'ın bâhir bir burhanı.. ve kuvvetli bir tefsiri.. ve parlak bir lem'a-yı i'câz-ı mânevîsi.. ve o bahrin bir reşhası.. ve o güneşin bir şuâi.. ve o maden-i ilm-i hakikatten mülhem ve feyzinden gelen bir tercüme-i mâneviyesidir... (Şuâlar, s. 668)

Risaletü'n-Nur, sâir te'lifât gibi ulûm ve fûnûndan ve başka kitaplardan alınmamış. Kur'ân'dan başka me'hazi yok, Kur'ân'dan başka üstadı yok, Kur'ân'dan başka mercii yoktur. Te'lif olduğu vakit hiçbir kitap, müellifinin

Bâhir burhan: Apaçık delil.

Bahr: Deniz.

Hablullah: Allah'ın ipi. Allah'ın zinciri.

Lem'a-yı i'câz-ı mânevî: Kur'ân-ı Kerîm'in mu'cize yönlerinin bir parçısı.

Maden-i ilm-i hakikat: Gerçek bilginin kaynağı.

Me'haz / Merci: Kaynak.

Mülhem: İlhama mazhar olan.

Necat bulmak: Kurtulmak.

Reşha: Damla, sızıntı.

Şuâ: Işın, ışık parçası.

Te'lifât: Kitaplar.

Ürvetü'l-vüskâ: Kopması mümkün olmayan, sapasağlam kulp, tutamak.

yanında bulunmuyordu. Doğrudan doğruya Kur'ân'ın feyzinden mülhemdir ve semâ-yı Kur'ânîden ve âyâtının nücûmundan, yıldızlarından iniyor, nüzûl ediyor... (Şuâlar, s. 691-692)

≈ 130 ≈

Evet, Kur'ân'ın aleyhinde bin seneden beri müntakimâne hazırlanan dinsizlerin itirazlarını.. ve kâfir feylesofların terâküm edip şimdi yol bularak intişar eden şüphelerini.. ve Kur'ân'ın dehşetli darbelerinden intikam besleyen muannid yahudilerin ve mağrur bir kısım hristiyanların hücumlarını def' edip mukabele eden ve her asırda Kur'ân'ın pek çok kahramanları ve mânevî kaleleri vardı. Şimdi ihtiyaç bir-ikiden, yüze çıkmış. Ve müdafiler yüzden, iki-üçe inmiş. Hem hakâik-i imaniyeyi, İlm-i Kelâm'dan ve medreseden öğrenmek, çok zamana muhtaç bulunduğundan bu zamanda o kapı dahi kapandı. Hem çabuk, hem herkes anlayacak bir tarzda en derin hakikatleri tâlim eden Risale-i Nur... (Şuâlar, s. 711)

Âyât: Âyetler.

Hakâik-i imaniye: İman hakikatleri, esasları.

İlm-i Kelâm: İslâm inanç esaslarını inceleyen ilim dalı.

Mağrur: Gururlu, kibirli.

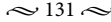
Muannid: İnatçı.

Müntakimâne: İntikam alır tarzda.

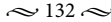
Nücûm: Yıldızlar.

Semâ-yı Kur'ânî: Kur'ân-ı Kerîm'in semâsı, atmosferi.

Terâküm etmek: Birikmek, yığılmak.

Risale-i Nur, yalnız bir cüz'î tahribatı, bir küçük hane-yi tamir etmiyor; belki küllî bir tahribatı ve İslâmiyet'i içine alan dağlar büyüklüğünde taşları bulunan bir muhit kale-yi tamir ediyor. Ve yalnız hususî bir kalbi ve has bir vicdanı ıslaha çalışmıyor; belki bin seneden beri tedârik ve terâküm edilen müfsit âletlerle dehşetli rahnelenen kalb-i umumî ve efkâr-ı âmmeyi ve umumun, bâhusus avâm-ı müminîn'in istinadgâhları olan İslâmî esaslar ve cereyanlar ve şeâirler kırılmasıyla, bozulmaya yüz tutan vicdan-ı umumîyi Kur'ân'ın i'câzıyla o geniş yaralarını, Kur'ân'ın ve imanın ilâçlarıyla tedavi etmeye çalışıyor. (*Kastamonu Lâhikası*, s. 25)

Ben itiraf ediyorum ki; böyle makbul bir eserin mazharı olmak, hiçbir vecihle o makama liyakatim yoktur. Fakat küçük, ehemmiyetsiz bir çekirdekten, koca dağ gibi

Avâm-ı müminîn: Sıradan müminler.

Bâhusus: Özellikle.

Cüz'î: Küçük, az.

Efkâr-ı âmme: Kamuoyu. Toplumun genel kanaati.

İ'câz: İnsanları, benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerîm üslubu.

İstinadgâh: Dayanak.

Küllî: Genel, umumî, kapsamlı.

Muhit: İhata eden, kapsayan, kuşatan.

Rahnelenmek: Delinmek, gedik açılmak.

Şeâir: Dini temsil eden semboller.

Tedarik etmek: Elde etmek, sağlamak.

bir ağacı halketmek; kudret-i ilâhiyenin şe'nindendir ve âdetidir ve azametinde delildir...

Ben kasekle temin ederim ki; Risale-i Nur'u senâdan maksadım, Kur'ân'ın hakikatlerini ve imanın rükünlerini teyid ve isbat ve neşirdir...

Hâlık-ı Rahîm'ime yüz binler şükrolsun ki; kendimi kendime beğendirmemiş.. nefsimin ayıplarını ve kusurlarını bana göstermiş.. ve o nefs-i emmâreyi, başkalarına beğendirmek arzusu kalmamış. (Mektubat, s. 524)

≈ 133 ≈

Sual: Bütün kıymettar kitaplar içinde Risale-i Nur, Kur'ân'ın işaretine ve iltifatına ve Hazreti İmam Ali'nin (*radîyallâhu anhu*) takdir ve tahsinine¹ ve Gavs-ı Âzam'ın teveccüh ve tebşirine² vech-i ihtisası nedir? O iki zâtın kerametle Risale-i Nur'a bu kadar kıymet ve ehemmiyet vermesinin hikmeti nedir?

¹ Bkz.: Gümüşhânevî, *Mecmûatü'l-ahzâb (Evrâd-ı Şâzili)* s.499, 509, 516.

² Bkz.: Abdülkâdir Geylânî, *el-Fethu'r-rabbânî* s.265; Gümüşhânevî, *Mecmûatü'l-ahzâb (Evrâd-ı Şâzili)* s.562.

Hâlık-ı Rahîm: Merhamet ve ihsanı pek çok olan Yüce Yaratıcı.

Nefs-i emmâre: İnsana sürekli kötülükleri emreden nefis.

Şe'n: İşleyiş, iş tarzı.

Tahsin: Güzel bulma, beğenme.

Tebşir: Müjde verme, müjdeleme.

Vech-i ihtisas: Özel bir şekilde ilgilenme sebebi.

Elcevap: Mâlûmdur ki, bazı vakit olur bir dakika; bir saat ve belki bir gün, belki seneler kadar.. ve bir saat; bir sene, belki bir ömür kadar netice verir ve ehemmiyetli olur. Mesela bir dakikada şehit olan bir adam, bir velayet kazanır..¹ ve soğuşun şiddetinden incimad etmek zamanında ve düşmanın dehşet-i hücumunda bir saat nöbet, bir sene ibadet hükmüne geçebilir.²

İşte aynen öyle de; *Risale-i Nur'a verilen ehemmiyet dahi, zamanın ehemmiyetinden.. hem bu asrın şeriat-ı Muhammediye'ye (aleyhissalâtü vesselâm) ve şeâir-i Ahmediye'ye (aleyhissalâtü vesselâm)ettiği tahribatın dehşetinden.. hem bu âhîrzamanın fitnesinden, eski zamandan beri bütün ümmetin istiâze etmesi cihetinden.. hem o fitnelerin savletinden, müminlerin imanlarını kurtarması noktasından Risale-i Nur, öyle bir*

¹ Allah yolunda şehid olanların Cenâb-ı Hak tarafından mükâfatlandırılacaklarına dair bkz.: Bakara Sûresi, 2/154; Âl-i İmran Sûresi, 3/157, 169; Nisâ Sûresi, 4/69, 74; Tevbe Sûresi, 9/111.

² Bkz.: ed-Deylemî, *el-Müsned* 2/273; el-Hâris İbn-i Ebî Üsâme, *Müsnedü'l-Hâris* 2/652. Ayrıca Allah yolundaki bir günlük nöbetin, dünyadan ve içindekilerden daha hayırlı olduğuna dair bkz.: Buhârî, *cihâd* 5, 73; Müslim, *imâre* 112-115, 163.

İncimad etmek: Donmak, buz tutmak.

İstiâze etme: Allah'a sığınmak.

Savlet: Saldırı.

Şeâir-i Ahmediye: Hz. Peygamber

Efendimizin (s.a.s.) sünneti.

Şeriat-ı Muhammediye: Hz. Peygamber Efendimiz (s.a.s.) vâsıtasıyla insanlara bildirilen dinî hüküm ve kurallar.

ehemmiyet kesbetmiş ki; Kur'ân ona kuvvetli işaret-
le iltifat etmiş.. ve Hazreti İmam Ali (radıyallâhu anhu)
üç kerametle ona beşaret vermiş.. ve Gaus-ı Âzam
(radıyallâhu anhu) kerametkârâne ondan haber verip ter-
cümanını teşcî etmiş.

Evet, bu asrın dehşetine karşı taklidî olan itikadın
istinat kaleleri sarsılmış ve uzaklaşmış ve perdelenmiş
olduğundan, her mümine, tek başıyla dalâletin cema-
atle hücumuna mukâvemet ettirecek gayet kuvvetli
bir iman-ı tahkikî lâzımdır ki dayanabilsin. Risale-i
Nur, bu vazifeyi en dehşetli bir zamanda.. ve en lü-
zumlu ve nazik bir vakitte.. herkesin anlayacağı bir
tarzda.. hakâik-i Kur'âniye ve imaniyenin en derin ve
en gizlilerini, gayet kuvvetli burhanlar ile isbat ederek;
o iman-ı tahkikîyi taşıyan hâlis ve sâdık şâkirtleri da-
hi, buldukları kasaba, karye ve şehirlerde –hizmet-i
imaniye itibarıyla âdeta birer gizli kutub gibi– mümin-
lerin mânevî birer nokta-yı istinadı olarak, bilinme-
dikleri ve görünmedikleri ve görüşülmedikleri hâlde
–kuvve-i mâneviye-i itikadları cesur birer zabit gibi–

Hakâik-i Kur'âniye: Kur'ân ve
iman hakikatleri.

İman-ı tahkikî: Sağlam, sarsılmaz
iman.

İstinat: Dayanma, dayanak.

Karye: Köy.

Kutub: En büyük veli, hidâyet reh-

beri, insan-ı kâmil.

Kuvve-i mâneviye-i itikad: İmanın
kazandırdığı mânevî güç.

Nokta-yı istinad: Dayanak nok-
tası.

Teşcî etmek: Cesaretlendirmek.

kuvve-i mâneviyeyi ehl-i imanın kalblerine verip, müminlere mânen mukâvemet ve cesaret veriyorlar. (Mektubat, s. 525)

≈ 134 ≈

Aziz Kardeşlerim!

Çok defa kalbime geliyordu. “Neden İmam Ali (*radîyal-lâhu anhi*) Risale-i Nur’a ve bilhassa Âyetü’l-Kübrâ Risalesi’ne ziyade ehemmiyet vermiş?” diye sırrını beklerdim. Lillâhilhamd, o sır ihtar edildi. İnkişaf eden o sırra şimdilik yalnız kısa bir işaret ediyorum, şöyle ki:

“Risale-i Nur’un mümtaz bir hâsiyeti, imanın en son ve en küllî istinat noktasını kuvvetli ve kat’î beyan edildiğinden, bu hâsiyet Âyetü’l-Kübrâ Risalesi’nde fevkalâde parlak görünüyor. Ve bu acîb asırda, mübâreze-i küfür ve iman en son nokta-yı istinada sirayet ederek ona dayandırıyor.

Mesela, nasıl ki gayet büyük bir meydan muharebesinde ve iki tarafın bütün kuvvetleri toplandığı bir sırada iki tabur çarpışıyorlar. Düşman tarafı, en büyük ordusunun cihâzât-ı muharribesini kendi taburuna imdat ve kuvve-i mâneviyesini fevkalâde takviye için her vasıtayı istîmal ederek ehl-i iman taburunun kuvve-i mâneviyesini

Cihâzât-ı muharribe: Tahrib edici, yıkıcı cihazlar, âletler.

Hâsiyet: Özellik, vasıf, hususiyet.

Küllî: Genel, umumî, kapsamlı.

Lillâhilhamd: “Allah’a hamdolsun ki...”

Mübâreze-i küfür ve iman: Küfür ile iman arasındaki mücadele.

bozmak ve efradının tesânüdünü kırmak için her vesile-yi kullanır. Ehemmiyetli bir istinadgâhını kendine temâyül ettirerek ihtiyat kuvvetini dağıtır. Müslüman taburu-nun her bir neferine karşı, cemiyet ve komitecilik ruhuy-la mütesânid bir cemaat gönderir. Bütün bütün kuvve-i mâneviyesini mahvetmeye çalıştığı bir hengâmda, Hızır gibi biri çıkar, der: *“Me’yus olma! Senin öyle sarsılmaz bir nokta-yı istinadın ve öyle mağlup olmaz muhteşem orduların ve tükenmez ihtiyat kuvvetlerin var ki; dünya toplansa karşısına çıkamaz, kâinatı dağıtamayan onu dağıtamaz. Şimdilik mağlûbiyetin sebebi, bir cemaate ve bir şahs-ı mânevîye karşı bir neferi göndermenizdir. Çalış ki, her bir neferin, istinat noktaları olan dairelerden mânen istifade ettiği kuvvetli kuvve-i mânevîyle bir şahs-ı mânevî ve bir cemiyet hükmüne geçsin.”* dedi ve tam kanaat verdi.

Aynen öyle de ehl-i imana hücum eden ehl-i dalâlet, bu asır cemaat zamanı olduğu cihetle, cemiyet ve komitecilik mayasıyla bir şahs-ı mânevî ve bir ruh-u habîs olmuş, Müslüman âlemindeki vicdan-ı umumî ve kalb-i

Efrad: Fertler, öğeler.

İhtiyat: Dikkat, tedbir.

İstinadgâh: Dayanak.

Me’yus: Ümitsiz.

Mütesânid: Birbirine destek olan, karşılıklı dayanışma içinde olan.

Ruh-u habîs: Habis, kötü, zararlı ruh.

Temâyül etmek: Meyletmek, bir tarafa eğilmek.

Tesânüd: Dayanışma, birbirini destekleme.

küllîyi bozuyor. Ve avâmın taklidî olan itikadlarını himaye eden İslâmî perde-i ulviyeyi yırtıyor ve hayat-ı imaniyeyi yaşatan, an'aneyle gelen hissiyat-ı mütevâriseyi yandırıyor. Her bir müslüman tek başıyla bu dehşetli yangından kurtulmaya me'yusâne çabalarken, Risale-i Nur (Risaletü'n-Nur) Hızır gibi imdada yetişti. Kâinatı ihâta eden son ordusunu¹(Hâşiye) gösterip ve ondan mukâvemet-sûz maddî, mânevî imdat getirmek hizmetinde harika bir emirber nefer olarak Âyetü'l-Kübrâ Risalesi'ni İmam Ali (radîyallâhu anh) keşfen görmüş, ehemmiyetle göstermiş.”

Temsildeki sâir noktaları tatbik ediniz, tâ o sırrın bir hülâsası görünsün. (Sikke-i Tasdik-i Gaybî, s. 29-30)

Said Nursî

≈ 135 ≈

زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ² cümlesi der: “Nasıl ki elektiriğin kıymettar metâi, ne şarktan ne de garptan celbedilmiş

1 Hâşiye: Kâinatı dağıtmayan bir kuvvet, o orduyu bozamaz!

2 “doğuya veya batıya mensup olmayan kutlu, pek bereketli bir zeytin ağacı” (Nûr Sûresi, 24/35).

An'ane: Nesilden nesile aktarılan İslâmî gelenek, örf, kültür.

Avâm: Çok şeyi bilmeyen, çok okumamış kimseler.

Celbedilmek: Çekilmek, getirilmek.
Garp: Batı.

Hissiyat-ı mütevârise: Geçmişin mânevî mirası, ulvî hisler.

Me'yusâne: Ümitsizce.

Metâ: Malzeme, mal.

Mukâvemet-sûz: Dayanılmaz, karşı konulmaz.

Perde-i ulviye: Çok büyük, yüce perde, örtü.

Şark: Doğü.

bir mal değildir. Belki yukarıda, cevvi-i havada, rahmet hazinesinden, semâvât tarafından iniyor. Her yerin malıdır. Başka yerden aramaya lüzum yoktur.” der. *Öyle de mânevî bir elektrik olan Resâili’n-Nur dahi, ne şarkın mâlûmâtından, ulûmundan ve ne de garbın felsefe ve fûnûnundan gelmiş bir mal ve onlardan iktibas edilmiş bir nur değildir. Belki semâvî olan Kur’ân’ın, şark ve garbın fevkindeki yüksek mertebe-i arşisinden iktibas edilmiştir.*

Hem mesela *يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُّورًا*¹ cümlesi, mana-yı remziyle diyor ki: “On üçüncü ve on dördüncü asırda semâvî lâmbalar ateşsiz yanarlar, ateş dokunmadan parlarlar. Onun zamanı yakındır.” Yani, bin iki yüz seksen tarihine yakındır. İşte bu cümle ile nasıl ki elektriğin hilaf-ı âdet keyfiyetini ve geleceğini remzen beyan eder. *Aynen öyle de mânevî bir elektrik olan Resâili’n-Nur dahi, gayet yüksek ve derin bir ilim olduğu hâlde, külfet-i tahsile ve derse çalışmaya.. ve başka üstadlardan taallüm edilmeye.. ve müderrisînin*

¹ “nerdeyse ateş değmeden de yağı ışık verir.” (Nûr Sûresi, 24/35).

Cevv-i hava: Atmosfer, hava.

Hilaf-ı âdet: Normal ve tabii durumda olmayan, alışılmamış.

Mana-yı remz: Remiz ve işaret yoluyla anlatılan mana.

Mertebe-i arşî: Yüce mertebe, derece.

Müderrisîn: Ders verenler, öğretmenler.

Remzen: İşaretle, üstü kapalı ifade ile.

ağzından iktibas olmaya muhtaç olmadan herkes, derecesine göre o ulûm-u âliyeyi, meşakkat ateşine lüzum kalmadan anlayabilir, kendi kendine istifade eder, muhakkik bir âlim olabilir. Hem işaret eder ki, Resâili'n-Nur müellifi dahi; ateşsiz yanar, tahsil için külfet ve ders meşakkatine muhtaç olmadan kendi kendine nurlanır, âlim olur. (Şuâlar, s. 672)

≈ 136 ≈

Ben tahmin ediyorum ki, eğer Şeyh Abdülkadir Geylânî (*radıyallâhu anhi*) ve Şah-ı Nakşibend (*radıyallâhu anhi*) ve İmam Rabbânî (*radıyallâhu anhi*) gibi zâtlar bu zamanda olsaydılar, bütün himmetlerini, hakâik-i imaniyenin ve akâid-i İslâmiye'nin takviyesine sarfedeceklerdi. Çünkü saadet-i ebediyenin medarı onlardır. Onlarda kusur edilse, şekâvet-i ebediyeye sebebiyet verir. İmansız cennete gidemez, fakat tasavvufsuz cennete giden pek çoktur. Ekmeksiz insan yaşayamaz, fakat meyvesiz yaşayabilir. Tasavvuf meyvedir, hakâik-i İslâmiye gıdadır. Eskiden kırk günden tut, tâ kırk

Akâid-i islâmiye: İslâm'ın inanca ait temel konuları.

Hakâik-i imaniye: İman hakikatleri.

Hakâik-i İslâmiye: İslâmî gerçekler.

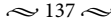
Medar: Vesile, vâsıta, sebep.

Şekâvet-i ebediye: Ebedî mahrumluk, cehennem hayatı.

Ulûm-u âliye: Yüksek ilimler.

seneye kadar bir seyr u sülûk ile bazı hakâik-i imaniye-ye ancak çıkılabilirdi. Şimdi ise Cenâb-ı Hakk'ın rahmetiyle, kırk dakikada o hakâike çıkılacak bir yol bulursa o yola karşı lâkayt kalmak, elbette kâr-ı akıl de-ğil...

İşte, otuz üç adet Sözler, böyle Kur'ânî bir yolu aç-tığını dikkatle okuyanlar hükmediyorlar. Madem ha-kikat budur; esrar-ı Kur'âniye'ye ait yazılan Sözler, şu zamanın yaralarına en münasip bir ilâç, bir merhem.. ve zulümâtın tehâcümâtına maruz heyet-i İslâmiye'ye en nâfi bir nur.. ve dalâlet vadilerinde hayrete düşen-ler için en doğru bir rehber olduğu itikadındayım. (Mektubat, s. 20)

Risaletü'n-Nur'un ve şâkirtlerinin mesleği, dört esas üzerine gidiyor. Birincisi, *tefekürdür*; *Hakîm* ismine ba-kıyor. Biri de *şefkattir*, hadsiz olan fakrını hissetmektir ki; *Rahmân* ve *Rahîm* isimlerine bakıyor... (Şuâlar, s. 695)

Esrar-ı Kur'âniye: Kur'ân-ı Kerîm'e ait sırlar.

Hakîm: Her şeyi yerli yerince, mü-kemmel bir hikmetle yapan Hz. Allah.

Nâfi: Faydalı.

Rahîm: Kullarına karşı sonsuz lütuf ve merhamet eden Hz. Allah.

Rahmân: Zâtı itibarıyla rahmeti

sonsuz, sınırsız olan.

Seyr u sülûk: Belli bir usûl daire-sinde hayvanî ve cismânî arzu-lardan uzaklaşıp kalb ve ruhun hayatı çizgisinde gönül ayağıyla Allah'a, O'nun rızasına ulaşmaya çalışmak.

Tehâcümât: Saldırıları, hücumları.

Zulümât: Karanlıklar.

≈ 138 ≈

Hayatım, acz ve zaafıyla ve fakr ve ihtiyacıyla Hâlık-ı hayatın kudret ve kuvvetine ve gınâ ve rahmetine aynadarlık eder. Evet, nasıl ki açlık derecesiyle yemeğin lezzet dereceleri.. ve karanlığın mertebeleriyle ışık mertebeleri.. ve soğğun mikyasıyla hararetin mizan dereceleri bilindir; öyle de hayatımdaki hadsiz acz ve fakr ile beraber hadsiz ihtiyaçlarımı izâle.. ve hadsiz düşmanlarımı defetmek noktasında Hâlık'ımın hadsiz kudret ve rahmetini bildim; suâl ve dua ve iltica ve tezellül ve ubûdiyet vazifesini anladım ve aldım. (Şuâlar, s. 65-66)

≈ 139 ≈

Acz ve tevekkül ile, fakr ve iltica ile nur kapısı açılır, zulmetler dağılır... (Mektubat, s. 23)

≈ 140 ≈

Şeriat-ı Garrâ-yı Ahmediye (aleyhissalâtü vesselâm)'ın ha-kâikine, ruhuna nüfuz etmenin en kısa, en hatarsız, en zevkli tariki, Risalei'n-Nur'a intisaplardır... (Sikke-i Tasdik-i Gaybî, s. 163)

Acz: Güçsüzlük.

Fakr: İhtiyaç, muhtaçlık.

Hâlık-ı hayat: Hayatı yaratan, Hz. Allah.

İltica: Sığınma.

İntisap: Bağlanma, mensup olma.

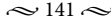
İzâle: Giderme, yok etme.

Suâl: Dilenme, isteme.

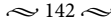
Şeriat-ı garrâ-yı Ahmediye: Peygamber Efendimiz (s.a.s.) vasıtasıyla bütün insanlığa getirilen parlak, tertemiz dinî hüküm ve kurallar.

Tezellül: Kendini hor, hakir görme.

Bu memlekette, bu asırda, milleti anarşilikten, tereddî ve tedennî-i mutlakadan kurtaracak yegâne çaresi, Risale-i Nur'un esâsâtıdır... (*Kastamonu Lâhikası*, s. 103)

Hem Risaletü'n-Nur, en evvel tercümanının nefsini iknaa çalışır, sonra başkalarına bakar. Elbette nefs-i emmâresini tam ikna eden ve vesvesesini tamamen izâle eden bir ders, gayet kuvvetli ve hâlistir ki bu zamanda cemaat şekline girmiş dehşetli bir şahs-ı mânevî-i dalâlet karşısında tek başıyla galibâne mukabele eder.

Hem Risaletü'n-Nur, sâir ulemânın eserleri gibi, yalnız aklın ayağı ve nazarıyla ders vermez; ve evliya misillü yalnız kalbin keşif ve zevkiyle hareket etmiyor. Belki akıl ve kalbin ittihad ve imtizacı ve ruh ve sâir letâifin teâvünü ayağıyla hareket ederek evc-i âlâya uçar. Taarruz eden felsefenin değil ayağı, belki gözü yetişmediği yerlere çıkar, hakâik-i imaniyeyi kör gözüne de gösterir. (*Kastamonu Lâhikası*, s. 7)

Esâsât: Esaslar, temeller.

Evc-i âlâ: En yüksek zirve.

İmtizac: Karışma, birleşme, uyuşma.

Letâif: Mânevî duyular, ruhâni dinamikler.

Şahs-ı mânevî-i dalâlet: Dalaleti

temsil eden genel özellikler, dalaletin hükmi şahsiyeti.

Teâvün: Yardımlaşma.

Tedennî-i mutlaka: Tam bir gerileme, düşüşe geçme, alçalma.

Tereddî: Kötüleşme, yukarıdan aşağıya doğru yuvarlanma.

≈ 143 ≈

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Bu zamanda avâm-ı müminînin itimat etmesi ve iman hakikatlerini tereddütsüz ders alması için öyle muallimler lâzım ki; değil dünya menfaatlerini, belki âhiret menfaatlerini dahi ehl-i imanın menfaat-i uhreviyesine feda ederek o ders-i imanîde her cihetle şahsî faydalarını düşünmeyip yalnız ve yalnız hakikatlere, rıza-yı ilâhî ve aşk-ı hakikat ve hizmet-i imaniyedeki şevk-i hak ve hakkaniyet için çalışsın. Tâ her muhtaç, delilsiz kanaat edebilsin, bizi kandırıyor demesin ve hakikat pek çok kuvvetli olduğunu ve hiçbir cihetle sarsılmadığını ve hiçbir şeye âlet olmadığını bilsin, ta imanı kuvvetlensin ve o ders ayn-ı hakikatir desin, vesvese ve şüpheleri zâil olsun. (*Siyaset, Neşriyat ve İzahat Broşürü'nden*)

Said Nursî

≈ 144 ≈

Biz Risale-i Nur şâkırtleri ise, vazifemiz hizmettir; vazife-i ilâhiyeye karışmamak ve hizmetimizi onun vazifesine bina etmekle bir nevi tecrübe yapmamak

Avâm-ı müminîn: Sıradan müminler.

Ayn-ı hakikat: Gerçeğin ta kendisi, tamamen gerçek.

Menfaat-i uhreviye: Âhirete ait faydalar, neticesi ve faydaları bütününüyle âhirette beklenecek şeyler.
Zâil olmak: Bitmek, yok olmak.

olmakla beraber, kemiyete değil, keyfiyete bakmak, hem çoktan beri sukut-u ahlâka ve hayat-ı dünyeviye-yi her cihetle hayat-ı uhreviye-ye tercih ettirmeye sevkedenden dehşetli esbap altında Risale-i Nur'un şimdikiye kadar fütuhatı.. ve zındıkların ve dalâletlerin savletlerini kırmaları.. ve yüz binler bîçârelerin imanlarını kurtarmaları.. ve her biri yüze ve bine mukabil yüzer ve binler hakikî mümin talebeleri yetiştirmesi, Muhbir-i Sâdık'ın ihbarını aynen tasdik etmiş ve vukuat ile ispat etmiş ve ediyor, inşallah daha edecek. Ve öyle kökleşmiş ki inşallah hiçbir kuvvet Anadolu'nun sinesinden onu çıkaramaz... (Kastamonu Lâhikası, s. 80)

≈ 145 ≈

Cenâb-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki, bu zamanda Risale-i Nur'da, nokta-yı istinad olarak avam-ı müminînin en ziyade muhtaç oldukları ve Nur'da buldukları öyle bir hakikattir ki; hiçbir şeye âlet olmayacak.. ve hiçbir garaz ve maksat içine girmeyecek.. ve hiçbir şüphe ve vesveseye meydan vermeyecek.. ve hiçbir düşman ona bahane bulup çürütmeyecek.. ve yalnız hak ve hakikat için ona çalışanlar bulunacak.. dünya maksatları ona karışmayacak tâ ki

Fütuhât: Fetihler, zaferler.

Kemiyet: Nicelik, sayı, miktar.

Muhbir-i Sâdık: Doğru, yanılmayan haberci, Hz. Peygamber

Efendimiz (s.a.s.).

Savlet: Saldırı, hücum.

Sukut-u ahlâk: Ahlâk bozukluğu, değer düşüklüğü.

uzakta olan ehl-i iman, o hakikate ve sâdık nâşirlerine tam itimad edip imanlarını, zındıkların ve dinsizlerin, din aleyhindeki dehşetli filozofların itirazlarından ve inkârlarından kurtarsınlar.

Evet, o ehl-i iman, lisan-ı hâl ile diyecek ki: Madem bu hakikati, bu kadar şiddetli düşmanları çürütemediler ve itiraz edemiyorlar; ve şâkirtleri, haktan başka onun hizmetinde hiçbir maksat taşımıyorlar. Elbette, o hakikat, ayn-ı hak ve mahz-ı hakikattir diye, bin burhan kadar bir delil hükmünde imanını kuvvetlendirir ve kurtarır; ve “İslâmiyet’te bir hakikatsizlik mı var?” diye daha evhama düşmeyecekler. (*Emirdağ Lâhikası-1, s. 204*)

≈ 146 ≈

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

.....

“Neden en ziyade senin şahsın hakkında hüsn-ü zan eden ve sana büyük bir makam veren ve Risale-i Nur’la çok kuvvetli irtibatı bulunan ve sen de onları çok sevdiğin hâlde, hizmet-i Nuriye’nin haricinde senin şahsınla temaslarını istemiyorsun ve senin hakkında fazla hüsn-ü

Ayn-ı hak: Doğrunun ta kendisi, tamamen doğru.

Hizmet-i Nuriye: Risale-i Nur hizmeti.

Lisan-ı hâl: Hâl dili, durum ifadesi.

Mahz-ı hakikat: Gerçeğin ta kendisi, katıksız gerçek.

zan beslemeyeni sohbette tercih ediyorsun, daha ziyade iltifat gösteriyorsun, nedendir?”

Elcevap: Otuz Üçüncü Söz'ün İkinci Mektub'unda dediğim gibi: Bu zamanda insanlar, ihsanını, muhtaçlara çok pahalı satarlar. Mesela, benim gibi bir bîcâreyi, sâlih veya velî zannedip, sonra bir ekmek verir ve mukabilinde makbul bir dua ister. Bu kadar fiyat vermektense, bu ihsanı istemiyorum diye hediyelerin adem-i kabulüne bir sebep gösterdiğim gibi –Risale-i Nur'un has şâkirtleri müstesna olarak– başkaları; beni, büyük bir makamda bilmekle, kuvvetli bir alâka ve hizmet gösterir. Hem mukabilinde, dünyada, ehl-i velâyet gibi nurânî neticeleri ister. Sonra bize hizmeti ile ve alâkasıyla mânevî ihsan eder. Böylelerin bu nevi ihsanlarına karşı, istediği fiyata sahip olamadığım için mahcup oluyorum. Onlar da ehemmiyetsizliklerimi bildikleri vakit inkisar-ı hayale uğrarlar, belki hizmette fütura düşerler. Gerçi umur-u uhreviyede hırs ve kanaatsizlik bir cihette makbuldür. *Fakat mesleğimizde ve hizmetimizde –bazı ârızalarla– inkisar-ı hayal cihetiyle, şükür yerine, me'yusiyetle şekvâ etmeye sebep olur; belki de hizmetten vazgeçer. Onun için,*

Adem-i kabul: Kabul etmeme.

Ehl-i velâyet: Allah dostları, iman ve takvalarıyla Allah'a yakın zâtlar.

Fütur: Bezginlik, bıkkınlık, usanç.

İnkisar-ı hayal: Hayal kırıklığı.

Nurânî: Nurlu, pırlı pırlı.

Şekvâ etmek: Şikâyet etmek.

Umur-u uhreviye: Neticesi bütünüyle âhirete bakan işler.

mesleğimizde kanaat, daima şükrü ve metaneti ve sebatı netice verdiği için, ihlâs dairesinde, hizmet noktasında çok hırs ve kanaatsizlik gösterdiğimiz hâlde, neticelerine ve semerâtına karşı kanaatle mükellefiz.

Mesela, Risale-i Nur hizmetiyle Isparta ve civarında binler ehl-i imana fevkalâde kuvvet-i imaniyeyi temin etmek olan bu netice, bizim fevkalâde hizmetimize kâfidir. On kutup derecesinde biri çıkarsa, bin adamı derece-i velâyete sevketsen, yine bu neticeyi aşağıya düşürtmez. Nur'un hakikî şâkirtleri, bu gibi neticelere kanaat ediyorlar. O büyük kutbun müridlerinin kanaat-i kalbiyelerini temin eden üstadlarının fevkalâde makamı ve meselelerde hükümleri yerine, Risale-i Nur'un sarsılmaz hüccetleri, o müridlerinin kanaatlerinden çok ziyade şâkirtlerine kanaat verdiği gibi, bu hâlet ve itikad başkasına da sirayet eder, menfaat verir. O müridlerin kanaati ise, hususî ve şahsî kalır.

Hatta İlm-i Mantık'ta "kaziyye-i makbule" tâbir ettikleri, yani büyük zatların delilsiz sözlerini kabul etmektir; mantıkça yakîn ve kat'iyyeti ifade etmiyor, belki zann-ı galiple

Kaziyye-i makbule: Kabul edilmiş hüküm ve iddia. İtimad edilir zâtların söyledikleri ve bu itimada binâen kabul edilen kaziyye.

Kutup: En büyük veli, hidayet rehberi, insan-ı kâmil.

Semerât: Meyveler, faydalar.

Yakîn: Kesin bilgi.

Zann-ı galip: Gerçeğe en yakın zan, görüş.

kanaat verir. İlm-i Mantık'ta burhan-ı yakînî, hüsn-ü zanna ve makbul şahıslara bakmıyor, cerhedilmez delile bakar ki, bütün Risale-i Nur hüccetleri, bu burhan-ı yakînî kısmındandır.

Çünkü ehl-i velâyetin amel ve ibadet ve sülûk ve riyazetle gördüğü hakikatler ve perdeler arkasında müşahede ettikleri hakâik-i imaniye, aynen onlar gibi, Risale-i Nur, ibadet yerinde, ilim içinde hakikate bir yol açmış; sülûk ve evrad yerinde, mantıkî burhanlarla ilmî hüccetler içinde hakikatü'l-hakâike yol açmış; ve İlm-i Tasavvuf ve tarîkat yerinde, doğrudan doğruya İlm-i Kelâm içinde ve İlm-i Akîde ve Usûl-ü Din içinde bir velâyet-i kübrâ yolunu açmış ki, bu asrın hakikat ve tarîkat cereyanlarına galebe çalan felsefî dalâletlere galebe ediyor, meydandadır.

Teşbihte hatâ olmasın, nasıl ki Kur'ân'ın gayet kuvvetli ve mantıkî hakikati, sâir dinleri, felsefe-i tabiiyenin savletinden ve galebesinden kurtarıp onlara

Burhan-ı yakînî: Sağlam, kesin delil.

Cerhetmek: Çürütmek, yaralamak.

Evrad: Virdler. Belirli zamanlarda devamlı yapılan ibadetler, okunan dua ve zikirler.

Felsefe-i tabiiye: Yaratmayı tabiata vererek Allah'ı inkâr eden görüş.

Hakikatü'l-hakâik: En büyük hakikat.

İlm-i Kelâm / İlm-i Akîde / Usûl-ü

Din: Akâid İlmi. İslâm'ın inanca ait meselelerini inceleyen ilim dalı.

Sülûk: Mânevî yolculuk, mânen ilerleme.

Velâyet-i kübrâ: Peygamberler ve vârislerinin (asfiyâ) velâyeti.

bir nokta-yı istinad oldu, taklidî ve aklın haricindeki usûllerini de bir derece muhafaza etti. Aynen öyle de, bu zamanda onun bir mu'cizesi ve nuru olan Risale-i Nur dahi, felsefe-i maddiyeden gelen dehşetli dalâlet-i ilmiyeye karşı, avâm-ı ehl-i imanın, taklidî olan imanlarını, o dalâlet-i ilmiyenin savletinden kurtarıp, umum ehl-i imana bir nokta-yı istinad ve yakın ve uzaklarda olanlara dahi, zaptedilmez bir kale hükümüne geçmiştir ki, bu emsalsiz dehşetli dalâletler içinde, yine avâm-ı müminînin imanını, şüphelerden ve İslâmiyet'ini, hakikatsizlik vesveselerinden muhafaza ediyor.

Evet, her tarafta, hatta Hint ve Çin'de ehl-i iman, bu zamanın çok dehşetli dalâletinin galebesinden "Acaba İslâmiyet'te bir hakikatsizlik mi var ki, sarsılmış?" diye şüpheyeye ve vesveseye düştüğü vakit birden ıstıtır ki "Bir risale çıkmış, imanın bütün hakikatlerini kat'î isbat eder, felsefeyi mağlup edip zındıkayı susturuyor." diye anlar. Birden o şüphe ve vesvese zâil olup imanı kurtulur ve kuvvet bulur... (Emirdağ Lâhikası-1, s. 84-85)

Said Nursî

Avâm-ı ehl-i iman / Avâm-ı müminîn: Sıradan müminler.

Dalâlet-i ilmiye: İlim perdesi altında insanları doğru yoldan çıkararak çarpık, sapık düşünceler.

Felsefe-i maddiye: Maddeci felsefe, materyalizm.

Zâil olmak: Bitmek, yok olmak.

Zındıka: Dinsizliği, din düşmanlığını meslek edinenler.

≈ 147 ≈

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Maddî ve mânevî bir suâl münasebetiyle hatıra gelen bir cevaptır.

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Deniliyor ki: “Neden Nur şâkirtlerinin kuvvetli hüsn-ü zanları ve kat’î kanaatleri, senin şahsın hakkında Nurlar’a daha ziyade şevklerine medar olan bir makamı ve kemâlâtı şahsına kabul etmiyorsun? Yalnız Risale-i Nur’a verip, kendini çok kusurlu bir hâdim gösteriyorsun?”

Elcevap: Hadsiz hamd ve şükür olsun ki, Risale-i Nur’un öyle kuvvetli ve sarsılmaz istinat noktaları ve öyle parlak ve keskin hüccetleri var ki, benim şahsımda zannedilen meziyete, istidada ihtiyacı yoktur. Başka eserler gibi müellifin kabiliyetine bakıp, makbuliyeti ve kuvveti ondan almıyor. İşte meydanda, yirmi senedir kat’î hüccetlerine dayanıp, şahsımın maddî ve mânevî düşmanlarını teslimine mecbur ediyor.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

Hâdim: Hizmetkâr, hizmetçi.

Medar olmak: Dayanak, sebep,

Kemâlât: Güzellikler, erdemler, mükemmellikler.

vesile olmak.

Eğer şahsiyetim ona ehemmiyetli bir nokta-yı istinad olsaydı, dinsiz düşmanlarım ve insafsız muârizlarım kusurlu şahsımı çürütmekle, Nurlar'a büyük darbe vurabilirdiler. Hâlbuki o düşmanlar, divaneliklerinden, yine her nevi desiselerle beni çürütmeye ve hakkımda teveccüh-ü âmmeyi kırmaya çalıştıkları hâlde, Nurlar'ın fütuhâtına ve kıymetine zarar veremiyorlar. Yalnız bazı zayıf ve yeni müştâkları bulandırsa da vazgeçemiyorlar.

Bu hakikat için, hem bu zamanda enâniyet ziyade hükmettiği için, haddimden çok ziyade olan hüsn-ü zanları kendime almıyorum. Ve ben, kardeşlerim gibi, kendi nefsimde hüsn-ü zan etmiyorum. Hem kardeşlerimin bu bîçâre kardeşlerine verdiği makam-ı uhrevî, hakikî, dinî makam ise, Mektubat'ta İkinci Mektub'un âhirindeki kaideye göre, “Şahsıma verdikleri mânevî hediye olan kemâlâtı eğer –hâşâ!– ben kendimi öyle bilsem, olmamasına delildir. Kendimi öyle bilmesem, onların o hediyesini kabul etmemek lâzım geliyor.” Hem kendini makam sahibi bilmek cihetinde enâniyet müdahale edebilir.

Birşey daha kaldı ki, dünya cihetinde hakâik-i imaniyenin neşrindeki vazifedar, makam sahibi olsa, daha iyi tesir eder denilebilir. Bunda da iki mâni var:

Fütuhât: Fetihler, zaferler.

Makam-ı uhrevî: Âhirete ait yüksek makam, paye.

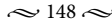
Müştak: Arzulu, istekli.

Nokta-yı istinad: Dayanak noktası.

Teveccüh-ü âmme: Halkın sevgi ve ilgi duyması, beğenisi.

Birisi: Faraza velâyet olsa da, bilerek, isteyerek makam yapmak tarzında, velâyetin mahiyetindeki ihlâs ve mahviyete münâfîdir. Nübüvvetin vereseleri olan sahabe-ler gibi izhar ve dâvâ edemezler; onlara kıyas edilmez.

İkinci Mâni: Pek çok cihetlerle çürütülebilir ve fâni ve cüz'î ve muvakkat ve kusurlu bir şahıs sahip olsa, Nurlar'a ve hakâik-i imaniyenin fütuhatına zarar gelir... (Emirdağ Lâhikası-1, s. 216-217)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Evvelâ: Seksen sene ibadetli bir ömrü bahtiyarlara kazandıran Ramazan-ı Mübarek'te, inşallah Nur'un şirket-i mânevîsi o kazanca mazhar olacak. Bayrama kadar elden geldiği kadar, Nurcular ihlâs ile birbirinin dualarına mânevî âmîn demeli ki, birisi o sekseni kazansa, her biri derecesine göre hissedar olur. En zayıf ve en ağır yü- kü bulunan bu hasta kardeşinize elbette mânevî yardım edersiniz...

Sâniyen: Nurlar'ın erkânlarından bir-iki doktor benim hastalığımın şiddetiyle beraber o hâlis, sâdık zatlara

Cüz'î: Küçük, az.

Erkân: İleri gelenler.

Fâni: Gelip geçici.

İzhar: Açığa çıkarma, gösterme.

Muvakkat: Kısa süreli, geçici.

Münâfi: Ters, zıt.

hastalık noktasından müracaat etmeyip ve ilâçlarını da yemeyip çok ağır hastalıklar içinde onlarla meşveret etmeyerek ve şiddet-i ihtiyacım ve elemelerim içinde yanıma geldikleri vakit, hastalığa dair bahis açmadığımdan endişeli bir merak onlara geldiğinden, sırlı bir hakikati izhara mecbur oldum. Belki size de faydası var diye yazıyorum. Onlara dedim ki:

Hem gizli düşmanlarım, hem nefsim, şeytanın telkiniyle zayıf bir damarımı arıyorlar ki, beni onunla yakalayıp Nurlar'a tam ihlâs ile hizmetime zarar gelsin.

En zayıf damar ve dehşetli mâni, "*hastalık damarı*"dır. Hastalığa ehemmiyet verildikçe, hiss-i nefsi cisim galebe eder. "Zarurettir, mecburiyet var." der, ruh ve kalbi susturur, doktoru müstebit bir hâkim gibi yapar ve tavsiyelerine ve gösterdiği ilâçlara itaate mecbur ediyor. Bu ise, fedakârâne, ihlâsla hizmete zarar verir.

Hem gizli düşmanlarım da bu zayıf damarımdan istifadeye çalışmışlar ve çalışıyorlar. Nasıl ki korku ve tamah ve şan u şeref cihetinde çalışıyorlar. Çünkü insanın en zayıf damarı olan "*korku*" cihetinde bir halt edemediler, idamlarına beş para vermediğimizi anladılar.

Hiss-i nefsi cisim: İnsanın kendi bedenine karşı duyduğu hassasiyet, alâka.

Müstebit: Despot, baskıcı, zorba.

Sonra insanın bir zayıf damarı “*derd-i maişet ve tahakkuk*” cihetinde çok soruşturdular. Nihayetinde, o zayıf damardan birşey çıkaramadılar. Sonra onlarca tahakkuk etti ki, onlar mukaddesatını feda ettikleri dünya malı, nazarımızda hiç ehemmiyeti yok ve çok vukuatlarla onlarca da tahakkuk etmiş. Hatta bu on sene zarfında yüz defadan ziyade resmen “Neyle yaşıyor?” diye mahallî hükümetlerden sormuşlar.

Sonra en zayıf bir damar-ı insanî olan “*şan u şeref ve rütbe*” noktasında bana çok elîm bir tarzda o zayıf damarımı tutmak için emredilmiş ihanetler, tahkirlerle, damara dokunduracak işkencelerle dahi hiçbir şeye muvaffak olamadılar. *Ve kat’iyen* anladılar ki, onların perestîş ettiği dünya şan u şerefini bir riyâkârlık ve zararlı bir hodfürûşluk biliyoruz, onların fevkalâde ehemmiyet verdikleri hubb-u cah ve şan u şeref-i dünyeviyeye beş para ehemmiyet vermiyoruz, belki onları bu cihette divane biliyoruz.

Sonra bizim hizmetimiz itibarıyla bizde zayıf damar sayılan, fakat hakikat noktasında herkesin makbulü ve her şahıs onu kazanmaya müştâk olan “*mânevî makam sahibi olmak ve velâyet mertebelerinde terakki etmek*”

Derd-i maişet: Geçim derdi.

Hubb-u cah: Makam arzusu, düşkünlüğü.

İhanet: Hor, hakir görme, küçük duruma düşürme.

Perestîş etmek: Aşırı düşkün olmak, taparcasına sevmek.

Terakki etmek: Yükselmek, meretebe katetmek.

ve o nimet-i ilâhiyeyi kendinde bilmektir ki insanlara menfaatten başka hiçbir zararı yok. Fakat böyle benlik ve enâniyet ve menfaat-perestlik ve nefsini kurtarmak hissi galebe çaldığı bir zamanda, elbette sırr-ı ihlâsa ve hiçbir şeye âlet olmamaya bina edilen hizmet-i imaniye, şahsî makam-ı mâneviyeyi aramamak iktiza ediyor. Harekâtında onları istememek ve düşünmemek lâzımdır ki, hakikî ihlâsın sırrı bozulmasın. İşte bunun içindir ki, herkesin aradığı keşif ve kerâmâtı ve kemâlât-ı ruhiyeyi Nur hizmetinin haricinde aramadığımı zayıf damarlarımı tutmaya çalışanlar anladılar. Bu noktada dahi mağlup oldular.

Umum kardeşlerimize birer birer selâm ve gelecek Leyle-i Kadir, herbir Nurcu hakkında seksen üç sene ibadetle geçmiş bir ömür hükmüne geçmesini hakikat-i Leyle-i Kadr'i şefaathî ederek rahmet-i ilâhiyeden niyaz ediyoruz. (*Tarihçe-i Hayat*, s. 500-501)

Kardeşiniz
Said Nursî

Hakikat-i Leyle-i Kadir: Seksen sene ibadet etmiş kadar sevap kazanmak mümkün olan Kadir Gecesi gerçeği.

Kemâlât-ı ruhiye: Ruhî, mânevî mükemmellikler, olgunluklar.

Kerâmât: Kerametler. Cenâb-ı Hakk'ın sâlih kullarına lütfettiği hususî ikramlar, harika hâller.

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Evvelen: Garip bir münâzara-yı nefsiyemi, bana mahsus iken, berâ-yı mâlûmât size yazmak hatırıma geldi, şöyle ki:

Başım üstündeki sizce mâlûm levha, nefsimi tam susturduğu hâlde, bu gece nefs-i emmârenin silâhını daha musırrâne istîmal eden kör hissiyatım, damarlarıma tam dokundurup, tesemmüm ve hastalıktan gelen ziyade teesür ve hassasiyet ve şeytandan gelen ilkaat ve fitrî hubb-u hayattan gelen acîb bir hâletle, o ikinci nefs-i emmâre hükmünde olan kör hissiyat, benim vefat ihtimalinden şiddetli bir me'yusiyet ve tellüm ve kuvvetli bir hırs ve zevk ve lezzetle kalb ve ruhuma tam ilişti.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Berâ-yı mâlûmât: Bilgi verme maksadıyla, bilgilendirmek için.

Hubb-u hayat: Hayat sevgisi, yaşama arzusu.

İlkaât: Atmalar, bırakmalar. Mec: Kandırmalar, telkinler.

Me'yusiyet: Ümitsizlik.

Musırrâne: Israrlı bir şekilde.

Münâzara-yı nefsiye: İnsanın kendi nefsiyle yaptığı konuşma, tartışma.

Nefs-i emmâre: İnsana sürekli kötülükleri emreden nefis.

Teellüm: Elem duyma, kederlenme, tasalanma.

Tesemmüm: Zehirlenme.

“Niçin istirahat-i hayatına çalışmıyorsun, belki reddediyorsun? Ve gayet zevkli ve mâsumâne lezzetli bir hayat ve bir ömür kendine Nur dairesinde aramıyorsun ve ölmeye karar verip razı oluyorsun?” dedi ve dediler. Birden gayet kuvvetli iki hakikat, o ikinci nefis-i emmâreyi şeytanla beraber susturdu.

Birincisi: Madem Risale-i Nur’un vazife-i kudsiye-i imaniyesi benim ölümümle daha ziyade hâlisâne inkişaf edecek ve hiçbir cihetle dünya işlerine ve benlik ve enânîyete vesilelikle itham edilmeyecek ve rekabeti tahrik eden hayat-ı şahsiyemi bulmadığı için daha mükemmel ve ihlâs ile o vazife devam edecek. Hem ben dünyada kaldıkça gerçi bir derece yardımım olabilir; fakat âdî şahsiyetimin ehemmiyetli rakipleri, münekkitleri, o şahsiyeti itham edebilir ve Risale-i Nur’a ihlâssızlıkla ilişebilir ve bir derece çekinir, çekindirir. Hem bir derece bekçilik yapan bir şahsiyetin yatmasıyla, o daire-i nurâniyedeki bütün ehl-i gayret müteyakkız davranır. Bir nöbettar yerine, binler bekçi çıkar. Elbette ölüm gelse, “Baş üstüne geldin.” demek gerektir.

Hem madem Nur şâkirtlerinden çokları hem malını, hem istirahatini, hem dünya zevklerini, hem lüzum olsa

---

Münekkit: Tenkitçi, tenkit eden.

ve pek yüce olan, imana ve dine hizmet görevi.

Müteyakkız: Uyanık, dikkatli.

Vazife-i kudsiye-i imaniye: Kutsal

hayatını Nur'un hizmetinde feda ediyorlar. Sen, ey nefsim; neden fedakârlıkta en geri kalmak istersin?

Hem kat'iyen bil ki; çok bîcârelerin hayat-ı bâkiyelerini Nurlar'la kurtarmak hizmetinde, fâni ve zahmetli ihtiyarlık hayatını memnuniyetle bırakmaya lüzum olsa veya vakti gelse, râzı olmak gayet lezzetli bir şereftir.

İkincisi: Nasıl ki âciz, zayıf bir adam, bir batmanı kaldıramadığı hâlde on batman yük üstüne yığılmış bulunsa ve dostları onu çok kuvvetli bilip ona gizli zaafına yardımdan ziyade ondan yardım istedikleri hâlde, o bîcâre de onların hüsn-ü zannını kırmamak veyahut kendini çok aşağı göstermemek için gayet ağır ve soğuk olan gösteriş ve tekellüflerle kendini yüksek ve kuvvetli göstermeye çalışmak çok elîm ve zevksiz olması gibi; aynen öyle de, ey kör hissiyatın içine giren *nefs-i emmâre!* Bu âdî şahsiyetimin ve bir çekirdek kadar ehemmiyeti olmayan istidadımın yüz derece fevkinde ve sırf bir inâyet-i rabbâniye olarak bu karanlıklı ve çok hastalıklı asırda Kur'ân'ın eczahane-i kudsiyesinden çıkan ve rahmet-i ilâhiye ile elimize verilen Risale-i Nur'daki hakikatlere o şahıs

Batman: Altı okka. Yaklaşık 8 kg.lık eski bir ağırlık ölçü birimi.

Eczahane-i kudsiye: Kutlu eczahane.

Hayat-ı bâkiye: Kalıcı, dâimî hayat. Âhiret hayatı.

İnâyet-i rabbâniye: Cenâb-ı Hakk'ın yardımı, desteği.

Rahmet-i ilâhiye: Cenâb-ı Hakk'ın rahmeti.

Tekellüf: Zorlama, külfet.

masdar ve menba ve medar olamaz. Belki, yalnız çok bîcâre ve muhtaç ve Kur'ân kapısında bir sâil ve muhtaçlara yetiştirmeye bir vesile olduğum hâlde, Nur'un muhlis ve hâlis, sıddık ve sâdik, sâfi ve fedakâr şâkirtleri, o bîcâre şahsiyetim hakkında yüz derece ziyade hüsn-ü zanlarını kırmamak ve hissiyatlarını incitmemek ve Nurlar'a karşı şevklerine ilişmemek ve "Üstad" nâmı verdikleri o bîcâre şahsı, onların hatırı için çok aşağı olduğunu göstermemek ve ağır ve elemli tekellüflere ve tasannûlara mecbur olmamak için ve yirmi sene tecridâtın verdiği tevahhuş için, hatta dostlarla dahi –hizmet-i Nuriye olmazsa– görüşmeyi terk ediyorum ve etmeye ruhen mecbur oluyorum. Ve tekellüfe ve kıymetten ziyade kendimi göstermeye ve ziyade hüsn-ü zan edenlere karşı hoş görünmek için kendimi makam sahibi göstermek ve sırr-ı ihlâsa tam münâfi kendini büyük göstermek ve vakar perdesi altında benliğin zararlı ve fâni zevkini aramak hâletleri ise, ey nefsim, meftun olduğun o zevkleri hiçe indirirler.

Ey nefis! Ey zevke müptela bedbaht kör hissiyat!
Binler dünyevî zevki alsan, şu vaziyette yine bozulur; o

Hâlis: Samimî.

Masdar / Menba: Kaynak, menşee.

Medar: Vesile, vâsıta, sebep.

Muhlis: Her hâli içten ve riyâsız olan. Çok hâlis, çok samimî.

Sâfi: Temiz, duru.

Sâil: İsteyen, dilenen.

Sıddık: Pek dürüst, pek vefalı.

Tasannû: Sun'ilik, yapmacıklık.

Tecridât: Tecritler. Tek başına bırakma, kimseyle görüştürmeme.

Tevahhuş: Ürkeklik, çekingenlik.

zevk ayn-ı elem olur. Madem yüzde doksan mazideki ahbab âdetâ –güya– beni berzaha çağırıyorlar. Bu hazır zamandaki on dosttan ben kaçmaya mecbur oluyorum. Elbette bu ihtiyarlık ve yalnızlık hayata, berzah hayat-ı mâneviyesi bin derece müreccahtır, diye bu iki hakikatle, hadsiz şükürler olsun, o ikinci nefis-i emmâre tam susturuldu, kalb ve ruhtan gelen zevke razı oldu. Şeytan dahi sustu, hatta damarlarımdaki maddî hastalık da gayet hafifleşti.

Elhâsıl: Ölssem, vazife-i Nuriye daha ziyade ihlâs ile rekabetsiz, ithamsız inkişaf eder.

Hem bu zamanda aramadığım cüz'î, muvakkat zevk ve bu hayat ve dünya gözüyle fütuhât-ı Nuriye'den gelen lezzet bedeline, çok ağır, soğuk ve nâhoş tekellüf elemlelerinden ve hodfürûşluk zahmetlerinden ve tasannû zararlarından kurtulmak vardır.

Hem bu senede bir defa ey nefis! Ruh ve kalble beraber çok müştâk olduklarınız eski, zevkli ve hayatımdaki yaşadığım memleketleri ve ünsiyet ettiğim ahbabları ve

Ayn-ı elem: Elem ve üzüntünün ta kendisi, tamamen elem.

Berzah: Kabir âlemi, dünya ve âhiret arası.

Fütuhât-ı Nuriye: Risale-i Nur'la ilgili açıklamalar, gelişmeler.

Müreccah: Tercih edilen, üstün.

Ünsiyet etmek: Âşına, yakın, dost olmak.

Vazife-i Nuriye: Nurlu görev. Risale-i Nur vasıtasıyla imana, dine hizmet görevi.

mufarakatlerinden çok mahzun olduğum kardeşleri görmek için, beraber, kısmen hakikaten, kısmen hayalen o geçmiş mazide gezdin. Sen de gördün ki, o sevimli, müteaddit vatanlarımda, yüzde ancak bir-iki ahbabı bulabildin. Ötekiler, bütün berzah âlemine göçmüşler ve o sevimli hayat levhaları değişmiş, elîm ve hazin bir vaziyet almış. Daha o ahbapsız yerleri görmek istenilmez. Onun için, bu hayat ve bu dünya bizi kovmadan evvel ve “Haydi dışarıya!” demeden, biz kemâl-i izzetle, “Allah’a ısmarladık” deyip izzetimizle bu fâni zevklerimizi bırakmalıyız. (*Emirdağ Lâhikası-1*, s. 189-191)

Umum kardeşlerimize binler selâm ve dua eden,
hasta fakat tam mesrur kardeşiniz

Said Nursî

≈ 150 ≈

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Hiç merak etmeyiniz. Yalnız duanızı almak için şimdilik şiddetli ve suikast eseri olarak evvelce size yazdığım gibi hastalığımı beyan ediyorum. Fakat kat’iyen telâş etmeyiniz. Hadsiz şükür olsun ki, hem evradıma, hem vazife-i tashihe mâni olmuyor. İnşallah, büyük bir sevap ve hayır var içinde. Ben kendim bundan bir cihette memnunum, siz de hiç müteessir olmayınız. Zaten benim vazifem bitmek

---

Müteaddit: Birçok, çeşitli.

üzeredir. Risale-i Nur, hususan mecmuaları, her bir nüshası, Said'e karşı hüsn-ü zannınızın fevkinde onun vazifesini görebilir ve görüyor. Ve Nur şâkirtlerinin haslardan her bir fedakârı, o Said'in vazifesini mükemmel görebilir. İnşallah ileride tam görecekler. Bir Said içinizde noksan olmakla, yüzer mânevî Said olan mecmualar ve binler maddî Said'ler, içinizde hâlis ve mükemmel o vazifeyi görebilirler ve görüyorlar. Bu hakikate binâen, benim şahsıma ve başıma gelen hâdiselere çok ehemmiyet vermezsiniz. Yalnız çok dua ediniz. Zaaf ve ihtiyarlık ve ziyade teessürâtıma, bence makbuliyetleri şüphesiz olan dualarınızla yardım ediniz... (Emirdağ Lâhikası-1, s. 170)

≈ 151 ≈

Bu sıkıntılı zamanda nefsim sabırsızlıkla beni tâciz ederken, bu fıkra onu tam susturdu, şükrettirdi. Size de faydası olur diye leffen takdim edilen bu fıkra, başımın yanında asılı duruyor.

1. Ey nefsim! Yetmiş üç sene, yüzde doksan adamdan ziyade zevklerden hissensi almışsın. Daha hakkın kalmadı.

2. Sen, âni ve fâni zevklerin bekâsını arıyorsun. Onun için, onun zevaliyle ağlamaya başlıyorsun. Kör hissiyatınla

Bekâ: Süreklilik, devamlılık.

Fâni: Gelip geçici.

Hususan: Özellikle.

Leffen: Zarf veya mektup içine ko-

yulmuş, yerleştirilmiş olarak.

Teessürât: Üzüntüler, kederler.

Zeval: Yok olma, bitme; kaybolup gitme.

bu yanlışının tam tokadını yersin. Bir dakika gülmeye bedel on saat ağlıyorsun.

3. Senin başına gelen zulümler ve musibetlerin altında kaderin adaleti var. İnsanlar, senin yapmadığın bir işle sana zulmediyorlar. Fakat kader, senin gizli hatâlarına binâen, o musibet eliyle seni hem terbiye, hem hatâna keffâret ediyor.

4. Hem yüzer tecrübenle, ey sabırsız nefsim, kat'î kanaatin gelmiş ki; zâhirî musibetler altında ve neticesinde inâyet-i ilâhiyenin çok tatlı neticeleri var. وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ¹ çok kat'î bir hakikati ders veriyor. O dersi daima hatıra getir.

Hem, feleğin çarkını çeviren kanun-u ilâhî, senin hatırın için o pek geniş kanun-u kaderî değiştirilmez.

5.² مَنْ أَمِنَ بِالْقَدَرِ أَمِنَ مِنَ الْكَدْرِ kudsî düsturunu kendine rehber et. Hevesli akılsız çocuklar gibi, muvakkat, ehemmiyetsiz lezzetlerin peşinde koşma. Düşün ki, fâni zevkler,

¹ “Olur ki hoşlanmadığınız bir şey sizin için hayırlı olur.” (Bakara Sûresi, 2/216).

² “Kadere iman eden, gam ve hüzünden emin olur.” Bkz.: el-Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb* 1/187; ed-Deylemî, *el-Müsned* 1/113; el-Münâvî, *Feyzu'l-kadîr* 3/187.

sana mânevî elemeler, teessüfler bırakıyor. Sıkıntılar, elemeler ise, bilakis, mânevî lezzetler ve uhrevî sevaplar veriyor. Sen divane olmazsan, muvakkat lezzeti yalnız şükür için arayabilirsin. Zaten lezzetler şükür için verilmiş... (Emirdağ Lâhikası-1, s. 188)

≈ 152 ≈

Menfaatini ızzar-ı nâsta gören.. hem de muvazenesiz, muhakemesiz mana veren.. hem de meyl-i intikam ve garaz-ı şahsîsini feda etmediği hâlde mağrurâne millete ruhunu feda etmek dâvâsında bulunan... (Münâzarât'tan)

≈ 153 ≈

Hiçbir müfsid, ben müfsidim demez. Daima suret-i haktan görünür. Yahut bâtili hak görür. Evet, kimse demez ayranım ekşidir. Fakat siz mihenge vurmada n almayınız. Zira çok silik söz ticarete geziyor. Hatta benim sözümü de, ben söylediğim için hüsn-ü zan edip tamamını kabul etmeyiniz. Belki ben de müfsidim. Veya bilmediğim hâlde ifsad ediyorum. Öyleyse, her söylenen sözün kalbe girmesine yol vermeyiniz. İşte, size söylediğim sözler

Garaz-ı şahsî: Şahsî istek, arzu.

İzzar-ı nâs: İnsanlara zarar verme, zarara sokma.

Mağrurâne: Gururlu, kibirli bir tarzda.

Meyl-i intikam: İntikam arzusu,

eğilimi.

Müfsid: İfsad eden, bozguncu.

Suret-i haktan görünmek: Haklı imiş gibi görünmek, gerçeği savunduğunu iddia etmek.

Teessüf: Üzülme, eseflenme.

hayalin elinde kalsın, mihenge vurunuz. Eğer altın çıktıysa kalbde saklayınız. Bakır çıktıysa çok gıybeti üstüne ve bedduayı arkasına takınız, bana reddediniz, gönderiniz...
(*Münâzarât'tan*)

≈ 154 ≈

Hakkı tanıyan, hakkın hatırını hiçbir hatıra feda etmez. Zira, hakkın hatırı âlidir; hiçbir hatıra fedâ edilmek gerektir. Fakat şu hüsn-ü zannınızı kabul etmem. Zira bir müside, bir dессasa hüsn-ü zan edebilirsiniz. Delil ve âkıbete bakınız... (*Münâzarât'tan*)

≈ 155 ≈

Çok iyiler var ki, iyilik zannıyla fenalık yapıyorlar... Muhâli talep etmek, kendine fenalık etmektir... (*Münâzarât'tan*)

≈ 156 ≈

Nurcular, çok ihtiyat ve dikkat ve temkinde bulunmaları lâzımdır. Çünkü mânevî fırtınalar var; bazı dессas münafiklar her tarafa sokulur. İstibdad-ı mutlaka dinsizcesine taraftarken, Hürriyet Fırkası'na girer, tâ onları bozsun ve esrarlarını bilsin, ifşâ etsin... (*Emirdağ Lâhikası-1, s. 149*)

Âli: Yüce, üstün.

Dessas: Hilekâr, düzenbaz.

İstibdad-ı mutlak: Çok zorba, çok baskıcı yönetim.

Muhâl: İmkânsız.

Reddetmek: Geri çevirmek, geri göndermek.

≈ 157 ≈

İkiliğe meydan vermemek.. ve itidal-i dem ve tahammül etmek.. ve mümkün olduğu derecede bizim arkadaşlar, uhuvvetlerini ve tesânüdlerini tevazu ile ve mahviyetle ve terk-i enâniyetle takviye etmek, gayet lâzım ve zarurîdir... (Şuâlar, s. 305)

Said Nursî

≈ 158 ≈

Aziz kardeşlerim! Evvel-âhir tavsiyemiz; tesânüdünüzü muhafaza.. enâniyet, benlik, rekabetten tahaffuz.. ve itidal-i dem ve ihtiyattır... (Şuâlar, s. 302)

≈ 159 ≈

Evet kardeşlerim, bu zamanda öyle dehşetli cereyanlar ve hayatı ve cihanı sarsacak hâdiseler içinde hadsiz bir metanet ve itidal-i dem ve nihayetsiz bir fedakârlık taşımak gerektir.

âyetinin sırr-ı işârîsiyle, ¹اَلْحَيٰوةَ الدُّنْيَا عَلٰى الْاٰخِرَةِ¹ âhireti bildikleri ve iman ettikleri hâlde dünyayı âhirete severek tercih etmek ve kırılabilecek şeyi bâki bir

¹ "Bile bile dünyayı (âhirete) tercih ederler." (İbrahim Sûresi, 14/3).

Bâki: Sürekli, dâimî.

İtidal-i dem: Soğukkanlı, dengeli, ölçülü olma.

Sırr-ı işârî: İşaret edilen sır.

Tahaffuz: Korunma, sakınma.

Terk-i enâniyet: Kendini beğenmemek. Benlik ve gurura vesile olan şeyleri terketmek.

Tesânüd: Dayanışma.

elmasa bilerek rıza ve sevinçle tercih etmek ve âkibeti görmeyen kör hissiyatın hükmüyle, hazır bir dirhem zehirli lezzeti, ileride bir batman sâfi lezzete tercih etmek, bu zamanın dehşetli bir marazı, bir musibetidir. (*Kastamonu Lâhikası*, s. 165)

≈ 160 ≈

Aziz ve Sıddık Kardeşlerim!

Madem âhiret için, hayır için, ibadet ve sevap için, iman ve âhiret için Risale-i Nur ile bağlanmışsınız; elbette bu ağır şerâit altında her bir saati yirmi saat ibadet hükmünde.. ve o yirmi saat ise Kur'ân ve iman hizmetindeki mücâhede-i mâneviye haysiyetiyle yüz saat kadar kıymettar.. ve yüz saat ise böyle her biri yüz adam kadar ehemmiyetli olan hakikî mücâhid kardeşler ile görüşmek ve akd-i uhuvvet etmek, kuvvet vermek ve almak ve teselli etmek ve müteselli olmak.. ve hakikî bir tesânüdle kudsî hizmete sebatkârâne devam etmek.. ve güzel seciyelerinden istifade etmek.. ve Medresetü'z-Zehra'nın

Akd-i uhuvvet etmek: Kardeşlik bağları kurmak.

Maraz: Hastalık.

Medresetü'z-Zehra: Bediüzzaman Hazretleri'nin Birinci Dünya Savaşı'ndan önce açılması için teşebbüs ettiği üniversite projesinin adı. Burada okuyan gençlere hem pozitif, modern ilimler; hem de dinî ilimler birlikte verilecek, böylece insanlar bütün yönleriyle yetişip ge-

lişecek; kalb ve akıl bütünlüğü ile çağın problemleri gerçek anlamda çözüme kavuşacaktı. Daha sonra kaleme aldığı Risale-i Nur'u da bu manada değerlendirmektedir.

Mücâhede-i mâneviye: Mânevi cihad, mücadele.

Sebatkârâne: Kararlı, sarsılmaz bir şekilde.

Şerâit: Şartlar.

şâkirtliğine liyakat kazanmak için açılan bu imtihan meclisi olan şu Medrese-i Yusufiye'de tayınını ve kaderce takdir edilen kısmetini almak ve mukadder rızkını yemek ve o yemekte sevap kazanmak için buraya gelmenize şükretmek lâzımdır. Bütün sıkıntılara karşı mezkûr faydaları düşünüp, sabır ve tahammülle mukabele etmek gerektir. (*Şuâlar*, s. 301)

Said Nursî

≈ 161 ≈

Maddiyyûn felsefesinin ve medeniyetinin câzibedar sefâhet ve uyutucu lezzetli zehirleriyle ifsad etmek ile mâbeynlerinde tesânüdü kırmak.. ve üstadlarını ihanetlerle çürütmek.. ve mesleklerini fennin, felsefenin bazı düsturlarıyla nazarlarından sukut ettirmektir ki; Nakşîlere ve ehl-i tarîkate karşı istîmal ettikleri aynı silâh ile bizlere hücum ettiler, fakat aldandılar.

Çünkü Risale-i Nur'un meslek-i esası; ihlâs-ı tam.. ve terk-i enâniyet.. ve zahmetlerde rahmeti ve elemelerde

Câzibedar: Câzibeli, çekici.

İhanet: Hor, hakir görme, küçük duruma düşürme.

İstîmal etmek: Kullanmak.

Mâbeyn: Ara.

Maddiyyûn: Maddeciler, materyalistler.

Medrese-i Yusufiye: Hz. Yusuf'un (a.s.) zulüm, iftira, haksızlık neticesi

olarak senelerce zindanda kalmasından kinâyeye olarak, aynı kaderi paylaşanların hapsedildikleri yere verilen isim.

Sefâhet: Haram helal demeden zevk peşinde olma, eğlence düşkünlüğü.

Sukut ettirmek: Düşürmek. Değerini düşürmek.

bâki lezzetleri hissedip aramak.. ve fânî, ayn-ı lezzet-i sefihânedede elîm elemeleri göstermek.. ve imanın bu dünyada dahi hadsiz lezzetlere medar olmasını ve hiçbir felsefenin eli yetişmediği noktaları ve hakikatleri ders vermek olduğundan, onların plânlarını inşallah tam akîm bırakacak. Ve meslek-i Risale-i Nur ise tarîkatlara kıyas edilmez diye onları susturacak... (Şuâlar, s. 292-293)

Said Nursî

≈ 162 ≈

Bu meselede benim şahsımın veya bazı kardeşlerimin kusuruyla Risale-i Nur'a hücum edilmez. O doğrudan doğruya Kur'ân'a bağlanmış ve Kur'ân dahi Arş-ı Âzam'la bağlıdır. Kimin haddi var, elini oraya uzatsın ve o kuvvetli ipleri çözsün!

Hem bu memlekete maddî ve mânevî bereketi ve fevkalâde hizmeti, otuz üç âyât-ı Kur'âniye'nin işârâtıyla ve İmam Ali (*radıyallâhu anhî*)'nin üç keramet-i gaybiyesiyle

Akîm: Neticesiz, sonuçsuz.

Arş-ı Âzam: Yerde ve gökte, mad-dî ve mânevî bütün varlıklarla alâkalı ilâhî emir, irade ve işleyişin ilk tecellî ve zuhur mahalli sayılan, fakat mahiyetini sadece Cenâb-ı Hakk'ın bilebileceği yüce bir âlem.
Âyât-ı Kur'âniye: Kur'ân-ı Kerîm'in âyetleri.

Ayn-ı lezzet-i sefihâne: Haram olan bir şeyden akılsızca alınan lezzetin ta kendisi.

İşârât: İşaretler, imalar, dolaylı manalar.

Keramet-i gaybiye: Geleceğe ait meselelerde mazhar olunan kerametler.

ve Gavs-ı Âzam'ın (*ḳuddîse sirruḳı*) kat'î ihbarıyla tahakkuk etmiş olan Risale-i Nur, bizim âdî ve şahsî kusurlarımızla mesul olmaz ve olamaz ve olmamalı... (*Şuâlar*, s. 263-264)

≈ 163 ≈

Benim ehemmiyetsiz şahsımın kusurlarıyla beni çürütme ve ihanetlerle nazar-ı âmmeden düşürmek; Risale-i Nur'a zarar vermez, belki bir cihette kuvvet verir. Çünkü benim bir fâni dilime bedel Risale-i Nur'un yüz bin nüshalarının bâki dilleri susmaz, konuşur. Ve hâlis talebeleri, binler kuvvetli lisanlar ile o kudsî ve küllî vazife-i nuriye-yi şimdiye kadar olduğu gibi, inşaallah kıyâmete kadar devam ettirecekler... (*Şuâlar*, s. 367-368)

≈ 164 ≈

Evet Nur şâkırtleri biliyorlar ve mahkemelerde hüccetlerini göstermişim ki; şahsıma değil bir makam, şan u şeref ve şöhrat vermek ve uhrevî ve mânevî bir mertebeye kazandırmak, belki bütün kanaat ve kuvvetimle ehl-i imana bir hizmet-i imaniye yapmak için, değil yalnız dünya hayatımı ve fâni makamâtımı, belki –lüzum olsa– âhiret

Küllî: Genel, umumî, kapsamlı.

Nazar-ı âmme: Kamuoyu, halkın nazarı.

Vazife-i Nuriye: Nurlu görev. Risale-i Nur vasıtasıyla imana, dine hizmet görevi.

hayatımı ve herkesin aradığı uhrevî bâki mertebeleri feda etmeyi; hatta cehennemden bazı bîçâreleri kurtarmaya vesile olmak için –lüzum olsa– cenneti bırakıp cehenneme girmeyi kabul ettiğimi hakikî kardeşlerim bildiği gibi, mahkemelerde dahi bir cihette isbat ettiğim hâlde, beni bu ithamla, Nur ve iman hizmetime bir ihlâssızlık isnad etmekle ve Nurlar’ın kıymetlerini tenzil etmekle milleti onun büyük hakikatlerinden mahrum etmektir.

Acaba bu bedbahtlar, dünyayı ebedî ve herkesi kendileri gibi “dini ve imanı, dünyaya âlet ediyor” tevehhümüyle; dünyadaki ehl-i dalâlete meydan okuyan.. ve hizmet-i imaniye yolunda hem dünyevî, hem –lüzum olsa– uhrevî hayatlarını feda eden.. ve mahkemelerde dâvâ ettiği gibi, birtek hakikat-i imaniyeyi dünya saltanatıyla değiştirmeyen.. ve siyasetten ve siyasî manasını işmam eden maddî ve mânevî mertebelerden ihlâs sırrı ile bütün kuvvetiyle kaçan.. ve yirmi sene emsalsiz işkencelere tahammül edip siyasete –meslek itibarıyla– tenezzül etmeyen.. ve kendini nefsi itibarıyla talebelerinden çok aşağı bilen ve onlardan dâima himmet ve dua bekleyen.. ve kendi nefsinin çok bîçâre ve ehemmiyetsiz itikad eden bir adam... (*Şuâlar*, s. 377-378)

İşmam etmek: Hissettirmek, koklatmak, duyurmak.

Tenzil etmek: İndirmek, düşürmek.

≈ 165 ≈

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, Sıddık, Sarsılmaz, Sıkıntıdan Usanıp Bizlerden Çekilmez Kardeşlerim!

Şimdi maddî, mânevî bir sıkıntıdan nefsim sizin hesabınıza beni mahzun eylerken, birden kalbe geldi ki; hem senin, hem buradaki kardeşlerin tek birisiyle yakında görüşmek için bu zahmet ve meşakkatin başka sûrette on mislini çekseydiniz yine ucuz olurdu. Hem Nur'un takvadârâne ve riyazetkârâne meşrebi, hem umuma ve en muhtaçlara, hatta muârizlara ders vermek mesleği, hem dairesindeki şahs-ı mânevîyi konuşturmak için eski zamanda ehl-i hakikatin senede hiç olmazsa bir-iki defa içtimaları ve sohbetleri gibi; Nur şâkirtlerinin de birkaç senede en müsait olan Medrese-i Yusufiye'de bir defa toplanmalarının lüzumu cihetinde bin sıkıntı ve meşakkat dahi olsa ehemmiyeti yoktur.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Meşreb: Yol, usûl.

Muâriz: Karşı gelen, muhalif.

Riyazetkârâne: Yeme, içme, uyuma ve gereksiz konuşmayı azaltarak, daha çok ibadet, tefekkür ve zikirle meşgul olur bir şekilde.

Şahs-ı mânevî: Hükâmî şahsiyet, tüzel kişilik.

Takvadârâne: Dinin emir ve yasaklarına sıkı sıkıya bağlı bir şekilde.

Eski hapislerimizde birkaç zayıf kardeşlerimizin usanıp daire-i nuriyeden çekilmeleri onlara pek büyük bir hasâret oldu.. ve Nurlar'a hiç zarar gelmedi. Onların yerine daha metin, daha muhlis şâkirtler meydana çıktılar. Madem dünyanın bu imtihanları geçicidir, çabuk giderler.. sevaplarını, meyvelerini bizlere verirler. Biz de inâyet-i ilâhiyeye itimat edip sabır içinde şükretmeliyiz. (Şuâlar, s. 492)

Said Nursî

≈ 166 ≈

Aziz Kardeşlerim!

Bize teslim olunan kitaplarımın –yaldızlı kaplı büyük mecmualardan– bir kısmına baktım, gördüm ki: Nur, gül fabrikalarının elmas kalemleriyle yazdıkları risaleler, o yaldızlı kaplar içinde bazen on beş-yirmi risale içinde bulunan mecmualar o kadar güzel birer elmas kılıç hükmünde düşmanlarına karşı kendilerini büyük makamlarca ve mahkemelerde müdâfaa etmek hikmetiyle –hiçbir sebep yokken, birden bire Risale-i Nur'u büyük mecmualar tarzında yaptırmaya hapsimizden beş ay evvel başladık– bunda büyük bir inâyet-i ilâhiye olduğuna şüphem kalmadı ve filozofların mağlûbiyetinin hikmetini anladık.

Daire-i Nuriye: Risale-i Nur dairesi.

Inâyet-i ilâhiye: Cenâb-ı Hakk'ın

yardımlı, desteği.

Muhlis: Her hâli içten ve riyâsız olan. Çok hâlis, çok samimî.

Çünkü içtimada eczaların kuvvetinden çok ziyade bir kuvvet, hususan müdâfaa vaktinde içtima ve tesânüdden ileri geliyor... (Emirdağ Lâhikası-1, s. 56)

≈ 167 ≈

Înâyet-i ilâhiye, ihtiyarlığıma merhameten; kuvvetli ve gizli düşmanı bulunmayan gençliğime mahsus olan mağaralarımı, hapishânenin tecrid-i münferid menzillerine çevirmesinde “üç hikmet” ve hizmet-i Nuriye’ye “üç ehemmiyetli fayda”sı var:

Birinci hikmet ve fayda: Nur talebelerinin bu zamanda toplanmaları; zararsız olarak, Medrese-i Yusufiye’de olur. Ve birbirini görüp sohbet etmek, hâricte masraflı ve şüpheli olur. Hatta benimle görüşmek için bazıları kırk elli lirayı sarf ederek gelip, ya yirmi dakika veya hiç görüşmeden döner giderdi. Ben bazı kardeşlerimi yakından görmek için, hapsin zahmetini severek kabul ederdim. Demek hapis bizim için bir nimettir, bir rahmettir.

İkinci hikmet ve fayda: Bu zamanda Nurlar’la hizmet-i imaniye, her tarafta ilânâtla ve muhtaç olanların nazar-ı dikkatlerini celb etmekle olur. İşte hapsimizle

Ecza: Cüzler, parçalar, kısımlar.

Hususan: Özellikle.

İçtima: Toplanma, bir araya gelme.

İlânât: İlânlar.

Menzil: Konak, ev.

Nazar-ı dikkati celbetmek: İnsanların dikkatini, ilgisini çekmek.

Tecrid-i münferid: Hücre hapsi.

Tesânüd: Dayanışma, birbirini destekleme.

Nurlar'a nazar-ı dikkat celb olunur, bir ilânât hükmüne geçer. En ziyâde muannid veya muhtaç olanlar onu bulur, imanını kurtarır ve inadı kırılır, tehlikeden kurtulur ve Nur'un ders-hânesi genişlenir... (Lem'alar, s. 324)

≈ 168 ≈

Şimdi Nurcular'ı ürkütmek, zayıf bir damar bulup nazarlarını başka tarafa çevirmeye bazı bahaneleri buluyorlar. İnşallah, demir gibi metin Nurcular'ın kahramanâne sebatları ve tahammülleri ve mücâhid-i ekber olan Nur'un hakikatleri, onun elinde birer elmas kılıç bulunan şâkirtlerin şahs-ı mânevîsinin pek harika fedakârlığı, onların bu plânını da akîm bırakacak. Evet, cennet ucuz olmadığı gibi, cehennem dahi lüzumsuz değil. Sizlere tekrarla beyan edilmiş:

Eski zamanın kahraman mücâhidlerine nisbeten en az zahmet, ağır şerâit ve bu zamanın şiddet-i ihtiyaç cihetiyle çok sevap kazanan, inşallah hâlis Nurcular'dır. Ve boş boşuna, bâd-i hevâ, belki günahlı, zararlı giden birkaç sene ömrünü, böyle kudsî bir hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'ye sarf eden ve onunla ebedî bir ömrü kazanan, Nur

---

Akîm: Neticesiz, sonuçsuz.

Bâd-i hevâ: Boşu boşuna.

Muannid: İnatçı.

Mücâhid-i ekber: En büyük mücâhid.

Şerâit: Şartlar.

talebeleridir. Ben, kendi hisseme düşen bütün bu hücumlarına karşı, pek çok zaafiyetimle beraber tahammüle karar verdim. İnşallah, kuvvetli, fedakâr, genç, kahraman kardeşlerim benden geri kalmaz ve kaçmazlar ve kaçanları da geri çevirmeye, şimdiye kadar çalıştıkları gibi çalışacaklar... (*Tarihçe-i Hayat*, s. 580-581)

≈ 169 ≈

Hem benim gibi yetmiş beş yaşında ve alâkasız ve dünyada sevdiği dostlarından, yetmişten ancak hayatta beşi kalmış ve onun vazife-i nuriyesini görecek yetmiş bin nur nüshaları bâki kalıp serbest geziyorlar. Ve bir dile bedel, binler dil ile hizmet-i imaniyeyi yapacak kardeşleri, vârisleri bulunan benim gibi bir adama kabir, bu hapisten yüz derece ziyâde hayırlıdır... (*Lem'alar*, s. 317)

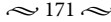
≈ 170 ≈

Demek en hâlis ve en selâmetli ve en mühim ve en muvaffakiyetli hizmet, Risale-i Nur şâkirtlerinin daireleri içindeki kudsî hizmettir... (*Sikke-i Tasdik-i Gaybî*, s. 42)

Said Nursî

Vazife-i nuriye: Nurlu görev.
Risale-i Nur vasıtasıyla imana, dine hizmet görevi.

Kardeşlerim!

Gaflet ve dünya-perestlikten çıkan dehşetli bir enâniyet, bu zamanda hükmediyor. Onun için ehli hakikat, –hatta meşrû bir tarzda dahi olsa– enâniyetten, hodfürûşluktan vazgeçmeleri lâzım olduğundan, Risale-i Nur’un hakikî şâkirtleri, buz parçası olan enâniyetlerini şahs-ı mânevîde ve havz-ı müşterekte erittiklerinden, inşallah bu fırtınada sarsılmayacaklar.

Evet, münafıkların ehemmiyetli ve tecrübeli bir plânı; böyle her biri birer zâbit, birer hâkim hükmündeki eşhası müşterek bir meselede böyle kaçınmak ve birbirini tenkit etmek asabiyetini veren sıkıntılı yerlerde toplattırır, boğuşturur, mânevî kuvvetlerini dağtıtırır. Sonra kuvvetini kaybedenleri kolayca tokatlar, vurur. Risale-i Nur şâkirtleri, hillet ve uhuvvet ve fenâ fi’l-ihvan mesleğinde gittiklerinden, inşallah bu

Dünya-perestlik: Dünyaya taparcasına düşkün olmak.

Ehl-i hakikat: Daima hak ve hakikat peşinde olanlar.

Enâniyet: Benlik.

Eşhas: Şahıslar, fertler.

Fenâ fi’l-ihvan: Arkadaşlarının arzu ve isteklerini şahsî arzu ve isteklerinin önünde tutma, gerektiğinde de arkadaşları için kendini feda

etme, civanmertlik.

Havz-ı müşterek: Ortak havuz.

Hillet: Samimî dostluk.

Hodfürûşluk: Kendini beğendirmeye, gösterişe sevmeye.

Meşrû: Helâl, câiz.

Şahs-ı mânevî: Hükmî şahsiyet, tüzel kişilik.

Uhuvvet: Kardeşlik.

tecrübeli ve münafıkâne plânı da akîm bırakacaklar.
(Şuâlar, s. 309)

≈ 172 ≈

Nur şâkirtlerinin hâlis ve sırf uhrevî, Nurlar'a ve tercümanına karşı alâkalarına dünyevî ve siyasî cemiyet namını verip onları mes'ul etmeye çalışanların ne kadar hakikatten ve adaletten uzak düştüklerine karşı üç mahkemenin o cihette beraat vermesiyle beraber deriz ki:

Hayat-ı içtimaiye-i insaniyenin, hususan millet-i İslâmiyenin üssü'l-esası, akrabalar içinde samimâne muhabbet.. ve kabile ve tâifeler içinde alâkadarâne irtibat.. ve İslâmiyet milliyetiyle mümin kardeşlerine karşı mânevî, muâvenetkârâne bir uhuvvet.. ve kendi cinsi ve milletine karşı fedakârâne bir alâka.. ve hayat-ı ebediyesini kurtaran Kur'ân hakikatlerine ve nâşirlerine sarsılmaz bir râbita ve iltizam ve bağlılık gibi hayat-ı içtimaiyeyi esasıyla temin eden bu râbitaları

Akîm bırakmak: Neticesiz, sonuçsuz bırakmak.

Alâkadârâne: Alâka göstererek, ilgilenerek.

Hayat-ı ebediye: Ebedî, sonsuz âhiret hayatı.

Hayat-ı içtimaiye-i insaniye: İnsanın sosyal hayatı, toplum hayatı.

İltizam: Benimseme, taraftar olma.

Muâvenetkârâne: Birbirine yardım eder tarzda.

Münafıkâne: Münafıkça.

Nâşir: Neşreden, yayınlayan.

Râbita: Bağ, ilgi, münasebet.

Samimâne: Samimiyetle, samimî bir şekilde.

Üssü'l-esas: Ana esas, temel.

inkâr etmekle ve şimaldeki dehşetli anarşistlik tohumunu saçan ve nesil ve milliyeti mahveden ve herkesin çocuklarını kendine alıp karâbet ve milliyeti izâle eden ve medeniyet-i beşeriyeyi ve hayat-ı içtimaiyeyi bütün bütün bozmaya yol açan kızıl tehlikeyi kabul etmekle ancak Nur şâkirtlerine medar-ı mes'uliyet cemiyet namını verebilir.

Onun için hakikî Nur şâkirtleri, çekinmeyerek Kur'ân hakikatlerine karşı kudsî alâkalarını ve uhrevî kardeşlerine karşı sarsılmaz irtibatlarını izhar ediyorlar. O uhuvvet sebebiyle gelen her bir cezayı memnuniyetle kabul ettiklerinden, mahkeme-i âdilenizde hakikat-i hâli olduğu gibi itiraf ediyorlar. Hile ile, dalkavuklukla ve yalanlarla kendilerini müdâfaaya tenezzül etmiyorlar. (Şuâlar, s. 381-382)

Mevkuf
Said Nursî

≈ 173 ≈

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Sakın sakın, münâkaşa etmeyiniz! Casus kulaklar istifade ederler. Haklı olsa, haksız olsa bu hâlimizde

Hakikat-i hâl: İşin doğrusu, aslı.

İzâle etmek: Gidermek, yok etmek.

İzhar etmek: Göstermek.

Karâbet: Akrabalık, yakınlık.

Mahkeme-i âdile: Adaletli mahkeme.

Medar-ı mes'uliyet: Sorumlu tutulma sebebi.

Medeniyet-i beşeriye: Medeniyet. İnsanların bir arada, medenîce yaşamaları.

Mevkuf: Tutuklu.

münâkaşa eden haksızdır. Bir dirhem hakkı varsa, münâkaşa ile bin dirhem bizlere zararı dokunabilir.

Bir zaman Eskişehir Hapsi'nde titiz kardeşlerime söylediğim bir hikâyeyi tekrar ediyorum: Eski Harb-i Umumî'de Rusya'nın şimalinde doksan zâbitimiz ile beraber bir uzun koğuştta esir olarak bulunuyorduk. O zâtların bana karşı haddimden çok ziyade teveccühleri bulunmasından, nasihatla gürültülere meydan vermezdim.

Fakat birden asabiyet ve sıkıntıdan gelen bir titizlik, şiddetli münâkaşalara sebebiyet vermeye başladı. Ben de üç-dört adama dedim: "Siz nerede gürültü işitseniz, gidiniz haksıza yardım ediniz." Onlar dahi öyle yaptılar, zararlı münâkaşalar kalktı. Benden sordular: "Neden bu haksız tedbiri yaptın?" Dedim: "*Haklı adam, insaf-lı olur; bir dirhem hakkını, istirahat-ı umumînin yüz dirhem menfaatine feda eder. Haksız ise ekseriyetle enâniyetli olur; feda etmez, gürültü çoğalır.*" (Şuâlar, s. 311-312)

Said Nursî

Dirhem: 3.25 gr.lık eski bir ağırlık ölçü birimi.

Ekseriyet: Çoğunluk.

Harb-i Umumî: Dünya savaşı.

İstirahat-ı umumî: Toplum huzuru.

Şimal: Kuzey.

Teveccüh: Yönelme, yakınlık gösterme.

≈ 174 ≈

(Bu parça çok kıymetlidir.)

Birinci Nükte: Cenâb-ı Hak, kemâl-i kereminden ve merhametinden ve adâletinden iyilik içinde muaccel bir mükâfat ve fenalıklar içinde muaccel bir mücâzât dercetmiştir. Hasenâtın içinde âhiretin sevabını andıracak mânevî lezzetler.. seyyiâtın içinde âhiretin azabını ihsas edecek mânevî cezalar dercetmiştir.

Mesela, müminler mâbeyninde “muhabbet”, ehl-i iman için güzel bir hasenedir. O hasene içinde, âhiretin maddî sevâbını andıracak mânevî bir lezzet, bir zevk, bir inşirâh-ı kalb dercedilmiştir. Herkes kalbine müracaat etse bu zevki hisseder.

Mesela, müminler mâbeyninde “husûmet ve adâvet”, bir seyyiedir. O seyyie içinde, kalb ve rûhu sıkıntılarla boğacak bir azab-ı vicdânîyi, âlicenap ruhlara hissettirir. Ben kendim, belki yüz defadan fazla tecrübe

Adâvet: Düşmanlık.

Âlicenap: Yüksek karakterli, faziletli.

Azab-ı vicdânî: Vicdan azabı.

Dercetmek: İçine almak, koymak.

Hasene / Hasenât : Sevap, iyilik / Sevaplar, iyilikler.

Husûmet: Zıtlaşma, karşı olma.

İhsas etmek: Hissettirmek, belli etmek.

İnşirâh-ı kalb: Gönül rahatlığı, iç huzuru.

Kemâl-i kerem: Pek büyük, eksiksiz bir cömertlik.

Mâbeyn: Ara, arası.

Muaccel: Öne alınmış, peşin.

Mücâzât: Cezalar.

Seyyie / Seyyiât: Günah, kötülük / Günahlar, kötülükler.

etmişim ki, bir mü'min kardeşe adâvetim vaktinde, o adâvetten öyle bir azap çekiyordum; şüphe bırakmıyordu ki, bu seyyieme muaccel bir cezâdır, çektiriliyor.

Mesela, hürmete lâayık zâtlara “hürmet” ve merhamete lâayık olanlara “merhamet” ve “hizmet”, bir hasenedir, bir iyiliktir. Bu iyilikte sevâb-ı uhrevîyi ihsâs eder derecede öyle bir zevk, lezzet vardır ki, hayatını fedâ etmek derecesine o hürmeti, o merhameti ileri getirir. Vâlidenin çocuğa merhametindeki şefkat vasıtasıyla kazandığı zevk ve mükâfat için hayatını o merhamet yolunda fedâ etmek dereceye gider. Yavrusunu kurtarmak için arslana saldıran bir tavuk, hayvânât milletinde bu hakikate bir misaldir. Demek merhamet ve hürmette muaccel bir mükâfat var; âlihimmet ve âlicenap insanlar onları hisseder ki, kahramanâne bir vaziyet alıyorlar.

Hem mesela, “hırs ve israfta” öyle bir cezâ var ki, şekvâlı, meraklı, mânevî ve kalbî bir cezâ insanı sersem eder.

Ve “haset ve kıskançlıkta” öyle bir muaccel cezâ var ki, o haset, haset edeni yakar.¹

¹ Hasedin iyilikleri, dolayısıyla da haset edeni yeyip bitirmesini ifade eden hadisler için bkz.: Ebû Davud, edeb 44; İbn-i Mâce, zühd 22.

Âlihimmet: Çok gayretli, pek çalışkan.

Sevâb-ı uhrevî: Âhîret sevabı.
Şekvâ: Şikâyet.

Hem “tevekkül ve kanaatte” öyle bir mükâfat var ki, o lezzetli muaccel sevap, fakr ve hâcetin belâsını ve elemi izâle eder.

Hem mesela, “gurur ve kibirde” öyle bir ağır bir yük var ki, mağrur adam herkesten hürmet ister ve istemek sebebiyle istiskal gördüğünden, dâimâ azap çeker. Evet, hürmet verilir, istenilmez.

Hem mesela, “tevazuda ve terk-i enâniyette” öyle lezzetli bir mükâfat var ki, ağır bir yükten ve kendini soğuk beğendirmekten kurtarır.

Hem mesela, “sû-i zan ve sû-i te’vilde” bu dünyada muaccel bir cezâ var. “Men dakika dukka” kaidesiyle, sû-i zan eden, sû-i zanna mâruz olur. Mümin kardeşinin harekâtını sû-i te’vil edenlerin harekâtı, yakın bir zamanda sû-i teville uğrar, cezâsını çeker.

Ve hâkezâ bütün ahlâk-ı hasene ve seyyie bu mu-kâyeseye göre ölçülmeli.

Ahlâk-ı hasene ve seyyie: Güzel ve kötü ahlâk.

Fakr: Fakirlik, muhtaçlık. İhtiyaçlarını kendi imkân ve iktidarıyla karşılayamamak.

Hâcet: İhtiyaç.

Hâkezâ: Bunun gibi, böylece.

Harekât: Hareketler.

İstiskal görmek: Küçük ve hor görülme, istenmemek.

Mağrur: Gururlu, kibirli.

Men dakika dukka: “Kimseye kötülük yapma, haklarında kötülük düşünme; gün gelir senin başına da aynısı gelebilir.” manasında bir atasözü.

Sû-i te’vil: Kötü, olumsuz yorumlama.

Sû-i zan: Kötü, olumsuz düşünme.

Terk-i enâniyet: Kendini beğenmemek. Benlik ve gurura vesile olan şeyleri terketmek.

Ben rahmet-i ilâhiyeden ümid ederim ki, Risale-i Nur'dan bu zamanda tezâhür eden mânevî i'câz-ı Kur'ânî'yi zevk eden zâtlar, bu mânevî ezvâkı hissederler; sû-i ahlâka müptelâ olmayacaklar inşaallah. (*Lem'a'lar, Yirmi Sekizinci Lem'a / Yirmi İkinci Nükte*)

Said Nursî

≈ 175 ≈

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Bu dünyanın hayatı pek çabuk değişmesine ve zevaline.. ve fenâ ve fâni, âkıbetsiz lezzetlerine ve firak ve iftirak tokatlarına karşı bir ehemmiyetli medar-ı teselli ise, samimî dostlar ile görüşmektir. Evet, bazen birtek dostunu bir-iki saat görmek için, yirmi gün yol gider ve yüz lirayı sarfeder. Şimdi bu acîb, dostsuz zamanda samimî kırk-elli dostunu birden bir-iki ay görmek ve Allah için sohbet etmek ve hakikî bir teselli alıp vermek; elbette başımıza gelen bu meşakkatler ve zâiyat-ı maliye ona karşı pek ucuz düşer, ehemmiyeti

Ezvâk: Zevkler, lezzetler.

Fâni: Gelip geçici.

Firak ve iftirak: Ayrılık, ayrılma.

İ'câz-ı Kur'ânî: Kur'ân-ı Kerîm'in, insanları benzerini yapmaktan âciz bırakan mu'cize üslubu.

Medar-ı teselli: Teselli sebebi, kaynağı.

Rahmet-i ilâhiye: Cenâb-ı Hakk'ın rahmeti.

Sû-i ahlâk: Kötü ahlâk.

Tezâhür etmek: Ortaya çıkmak, belirlemek.

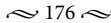
Zâiyat-ı maliye: Mali kayıplar, zararlar.

Zeval: Yok olma, bitme, kaybolup gitme.

kalmaz. Ben kendim, buradaki kardeşlerimden on sene firaktan sonra birtekini görmek için bu meşakkati kabul ederdim. Teşekkî, kaderi tenkit.. ve teşekkür, kadere teslimdir.

Sizi temin ederim ki; şimdi ecel gelse ölsem, kemâl-i rahat-ı kalble karşılayacağım. Çünkü içinizde kuvvetli, metin, genç, çok Saidler bulunduğu ve bu bîçâre, ihtiyar, hasta, zayıf Said'den çok ziyade Risale-i Nur'a sahip ve vâris ve hâmi olacaklarına kanaatim geliyor.

Nazif'in* pusulasında isimleri yazılan ve tesirli bir surette kuvve-i mâneviyeyi takviye eden zâtlara çok minnettar ve çok müferrah oldum. Zâten ben onların böyle olacaklarını tahmin ederdim. Cenâb-ı Hak onları muvaffak ve başkalara da hüsn-ü misal eylesin, âmîn... (Şuâlar, s. 300-301)

Aziz, Sıddık Kardeşlerim! Ve Hizmet-i Kur'âniyede ve İmaniyede Hâlis Arkadaşlarım! Ve Hak ve Hakikat ve Berzah ve Âhiret Yolunda Ayrılmaz Yoldaşlarım!

Berzah: Kabir âlemi, dünya ve âhiret arası.

Hâmi: Himâye eden, koruyan.

Hüsn-ü misal: Güzel örnek.

Kemâl-i rahat-ı kalb: Tam bir gönül rahatlığı.

Kuvve-i mâneviye: Mânevî güç, moral.

Muvaffak: Başarılı.

Müferrah olmak: Ferahlamak, içi rahatlamak, sevinmek.

Teşekkî: Şikâyet etme.

Biz birbirimizden ayrılmak zamanı yakın olması cihetiyle, sıkıntıdan neş'et eden gerginlikler ve kusurlar yüzünden, İhlâs Risalesi'nin düsturları muhafaza edilmediğinden, siz birbirinizle tamam helâlleşmek lâzımdır ve zarurîdir.

Siz, birbirinize en fedakâr nesebî kardeşten daha ziyade kardeşsiniz. Kardeş ise kardeşinin kusurunu örter, unuttur ve affeder. Ben burada hilâf-ı me'mul ihtilafınızı ve enâniyetinizi nefis-i emmâreye vermiyorum ve Risale-i Nur şâkirtlerine yakıştıramıyorum. Belki nefis-i emmâresini terkeden evliyalarda dahi bulunan bir nevi muvakkat enâniyet telâkki ediyorum. Siz benim bu hüsn-ü zannımı inat ile kırmayınız, barışınız!.. (Şuâlar, s. 335-336)

Said Nursî

≈ 177 ≈

Bir zaman “Küçük Isparta” namını alan ve her yerden ziyade, geçen meselemizde hapis musibetini çeken İnebolu ve civarı kardeşlerimin gayet güzel ve samimâne mektupları beni çok mesrur eyledi. Yalnız, Risale-i Nur'un kahramanlarından baba-oğulun meşrepleri ayrı ayrı olduğundan, birbiriyle tam imtizaç edemediklerinden endişe

Hilâf-ı me'mul: Umulanın, beklenenin aksi.

İmtizaç etmek: Karışmak, birleşmek, uyuşmak.

Meşrep: Yol, tarz, tabiat.

Nefis-i emmâre: İnsana sürekli kötülükleri emreden nefis.

Nesebî: Aynı soydan olan.

Neş'et etmek: Meydana gelmek, kaynaklanmak.

ediyorum. Baba ne kadar haksız da olsa, oğul, onun rızasını tahsil etmeye mecburdur. Oğul da ne kadar serkeş de olsa, baba, şefkat-i fitriyesini ona karşı esirgemez ve esirgememeli. Değil böyle baba ve evlât ve mümtaz seciyeli ve Risale-i Nur'un baş şâkirtleri, belki birbirinden çok uzak ve düşman da olsalar, Risale-i Nur'un hatırı için Risale-i Nur şâkirtlerinin mâbeynindeki tefânî, birbirini tenkit etmemek, kusurunu affetmek düsturuyla bu iki kardeşim, dünyevî ve cüz'î ve hissî şeyleri medar-ı münâkaşa etmesinler. Pederlik ve veletliğin iktiza ettiği hürmet ve şefkatle beraber, Nur'un şâkirtliği iktiza ettiği kusura bakmamak ve affetmek ve benim çok sevdiğim iki kardeşim –benim hatırım için– birbirini tenkit etmemek lâzım geliyor... (Emirdağ Lâhikası-1, s. 83)

Said Nursî

≈ 178 ≈

Risale-i Nur, sâir ilimler ve kitaplar gibi okunmamalı. Çünkü ondaki iman-ı tahkikî ilimleri, başka ilimlere ve maâriflere benzemez. Akıldan başka çok letâif-i insaniyenin kût ve nurlarıdır.

İktiza etmek: Gerekmek.

İman-ı tahkikî: Delile dayanarak ulaşılan, sağlam, sarsılmaz iman.

Kût: Gıda, azık.

Letâif-i insaniye: İnsana ait mânevî duyular.

Maârif: Marifetler, bilgiler.

Mâbeyn: Ara, arası.

Medar-ı münâkaşa: Tartışma sebebi.

Seciye: Karakter, huy, tabiat.

Şefkat-i fitriye: Tabii, yaratılıştan gelen şefkat duygusu.

Tefânî: Arkadaşlarının meziyet ve hisleri ile yetinmesini bilme, fedakarlık.

İşte bu mecmuadaki risaleler, bu mâsum çocukların Risale-i Nur'dan ders aldıkları ve yazdıklarının bir kısmıdır. Onların bu zamanda bu ciddî çalışmaları gösteriyor ki, Risale-i Nur'da öyle bir mânevî zevk ve câzibedar bir nur var ki, mekteplerde çocukları okumaya şevkle sevketmek için îcad ettikleri her nevi eğlence ve teşviklere galebe edecek bir lezzet, bir sürur, bir şevk, Risale-i Nur veriyor ki, çocuklar böyle hareket ediyorlar. Hem bu hal gösteriyor ki, Risale-i Nur kökleşiyor. İnşallah daha hiçbir şey onu koparamayacak; ensâl-i âtiyede devam edecek, gidecek.

Aynen bu mâsum çocuk şâkirtler gibi, Risale-i Nur'un câzibedar dairesine giren ümmî ihtiyarların dahi kırk-elli yaşından sonra Risale-i Nur'un hatırı için yazıya başlayıp yazdıkları kırk-elli parça, iki-üç mecmua içinde dercedildi. Bu ümmî ihtiyarların ve kısmen çoban ve efelerin, bu zamanda, bu acîb şerâit içinde, her şeye tercihen Risale-i Nur'a bu surette çalışmaları gösteriyor ki, bu zamanda Risale-i Nur'a ekmekten ziyade ihtiyaç var ki, harmancılar, çiftçiler, çobanlar, yörük efeleri, hâcât-ı zaruriyeden ziyade bir hâcât-ı zaruriyeyi, Risale-i Nur'un hakâikini görüyorlar.

Câzibedar: Cazibeli, çekici.

Dercetmek: İçine almak, koymak.

Ensâl-i âtiye: Gelecek nesiller.

Hâcât-ı zaruriye: Kesin, zaruri ihtiyaçlar.

Hakâik: Hakikatler.

Îcad etmek: Var etmek, vücûda getirmek.

Şerâit: Şartlar.

Ümmî: Herhangi bir eğitim almamış, okuma yazma bilmeyen.

Bu ciltte az ve sâir altı cild-i âhirde mâsumların ve ihtiyar ümmîlerin yazılarının tashihinde çok zahmet çektim. Vakit müsaade etmiyordu. Hatırıma geldi ve mânen denildi ki: *Sıkılma! Bunların yazıları çabuk okunmadığından, acelecileri yavaş yavaş okumaya mecbur ettiğinden, Risale-i Nur'un gıda ve taam hükmündeki hakikatlerinden hem akıl, hem kalb, hem ruh, hem nefis, hem his, hisselerini alabilir. Yoksa, yalnız akıl cüz'î bir hisse alır, ötekiler gıdasız kalabilirler.*

Risale-i Nur, sâir ilimler ve kitaplar gibi okunmalı. Çünkü ondaki iman-ı tahkikî ilimleri, başka ilimlere ve maâriflere benzemez. Akıldan başka çok letâif-i insaniyenin kut ve nurlarıdır.

Elhâsıl: Mâsumların ve ümmî ihtiyarların noksan yazılarında iki fayda var:

Birincisi: Teennî ve dikkatle okunmaya mecbur etmektir.

İkincisi: O mâsumâne ve hâlisâne ve samimî ve tatlı dillerinden, derslerinden Risale-i Nur'un şirin ve derin

---

Cild-i âhir: Son cild.

Cüz'î: Küçük, az.

Hâlisâne: Samimiyetle, samimî bir şekilde.

Mâsumâne: Mâsumca, günahsız.

Taam: Yemek.

Tashih: Hataları giderme, düzeltme.

Teennî: Dikkat, temkin, acele etmeme.

meselelerini lezzetli bir hayretle dinlemek ve ders almaktır. (*Emirdağ Lâhikası-1*, s. 58-59)

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي¹

Kardeşiniz
Said Nursî

≈ 179 ≈

Risale-i Nur'un yüksek dersleri inceden inceye okunması gayet mühimdir.

Aziz, Sıddık Kardeşlerim ve Bu Dünyada Medar-ı Tesellilerim ve Hakikatin Hizmetinde Yorulmaz Arkadaşlarım!

...Bugünlerde kısmen Müdâfaât'la zihnen meşguliyetimden teessüf ederken kalbe geldi ki: "O iştigal dahi ilmîdir, hakâik-i imaniyenin neşrine ve serbestiyetine bir hizmettir ve bu cihette bir nevi ibadettir." Ben de sıkıldıkça, yüz defa temâşâ ettiğim Nur meselelerini, yine zevkle tekrar mütâlaaya başlıyorum. Hatta Müdâfaât'ları dahi

¹ Kendinden başka her şeyin fâni olduğu gerçek Bâkî, Allah'tır.

Hakâik-i imaniye: İman hakikatleri.

İştigal: Meşgul olma.

Medar-ı teselli: Teselli kaynağı.

Müdâfaât: Müdâfaalar, savunmalar.

Mütâlaa: İnceleme, araştırma, tetkik etme.

Neşir: Yayma.

Teessüf etmek: Üzülme, eseflenme.

Nur'un ilmî risaleleri gibi görüyorum. Eskiden bir kardeşimiz bana demişti: “Ben otuz defa Onuncu Söz’ü okuduğum hâlde yine tekrarla okumasına iştîyak ve ihtiyâç hissediyorum.” Ve bundan bildim ki, Kur’ân’ın mümtaz bir hâssası olan usandırmamak, Kur’ân hakikatlerinin bir mâkesi, bir aynası, bir hakikatli tefsiri olan Nur Risaleleri’ne de in’ikas etmiş bulunuyor. (*Tarihçe-i Hayat*, s. 582)

Said Nursî

≈ 180 ≈

Üçüncü Keramet-i Kur’âniye: Bunların okunması dahi usanç vermiyor. Husûsan ihtiyâç hissedilse, okundukça zevk alınıyor, usanılmıyor. (*Mektubat*, s. 406)

≈ 181 ≈

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Nur-u Muhammedî’ye ve sahabeye bakan dört sayfa çok güzeldir. Âhîrinde Risale-i Nur’a ve dolayısıyla bize bakan kısımlar, Hasan Feyzi’nin* hüsn-ü zannı pek fazla gitmiş. Gerçi o âhîr kasidesinde Risale-i Nur’un hakikatini

Âhîr: Son, en son.

Hâssa: Özellik.

Hüsn-ü zan: Güzel, iyi, olumlu düşünme.

İn’ikas etmek: Yansımak, aksetmek.

Mâkes: Akseden yer, ayna.

Mümtaz: Seçkin, meziyetli, üstün.

ve şahs-ı mânevîsini murad etmiş. Yine tâdile muhtaç gördüm. Bazı kelimeleri ilâve ve birkaçını tebdil ettiğim hâlde, yine ondan benim hisseme düşen bin derece had-dimden ziyadedir, diye titredim. Fakat madem şâkirtleri şevke ve gayrete getiriyor, size havale ediyorum. Siz, hem bu zamandaki vehhamlıları, hem mesleğimizin muktezası olan mahviyet ve ihlâs ve terk-i enâniyet noktalarını nazara alınız; münasip gördüğünüz kelimeleri tâdil ediniz. Bu fütur zamanında ehemmiyetli bir kamçı-yı teşviktir, arkadaşlara gönderebilirsiniz... (Emirdağ Lâhikası-1, s. 106)

≈ 182 ≈

...Kasemle itiraf ediyorum. Ben çekirdek gibi çürüdüm ve kurudum. Bütün kıymet ve hayat ve şeref, o çekirdekten çıkan şecere-i Risale-i Nur ve mu'cize-i mâneviye-i Kur'âniye'ye geçmiş biliyorum. Ve öyle itikad ettiğimden

Fütur: Bezginlik, bıkkınlık, usanç.

İhlâs: Yaptığını herhangi bir gaye, menfaat gözetmeden sırf Allah emrettiği için yapma.

İtikad etmek: İnanmak.

Kamçı-yı teşvik: Teşvik kamçısı.

Mahviyet: Alçak gönüllülük, tevazu.

Mu'cize-i mâneviye-i Kur'âniye: Kur'ân-ı Kerîm'in mânevî mu'cizesi.

Mukteza: Gerek, sebep.

Şahs-ı mânevî: Hükmi şahsiyet, tüzel kişilik.

Şecere-i Risale-i Nur: Risale-i Nur ağacı.

Tâdil: Düzeltme.

Tebdil etmek: Değiştirmek.

Terk-i enâniyet: Kendini beğenmemek. Benlik ve gurura vesile olan şeyleri terketmek.

Vehham: Hastalık derecesinde çok vehimli, çok kuruntulu.

i'câz-ı Kur'ânî hesabına izhar ederim. Bütün kıymet bir mu'cize-i Kur'âniye olan Risale-i Nur'dadır... (Şuâlar, s. 728)

≈ 183 ≈

Ehl-i dalâletin tarafgirleri, enâniyetten istifade edip, kardeşlerimi benden çekmek istiyorlar. *Hakikaten insanda en tehlikeli damar, enâniyettir. ve en zayıf damarı da odur. Onu okşamakla, çok fena şeyleri yaptırabilirler.*

Ey kardeşlerim! Dikkat ediniz; sizi enâniyette vurmasınlar, onunla sizi avlamasınlar. Hem biliniz ki; şu asırda ehl-i dalâlet eneye binmiş, dalâlet vadilerinde koşuyor. Ehl-i hak, bilmeceburiye eneyi terketmekle hakka hizmet edebilir. Enenin istîmalinde haklı dahi olsa; mademki ötekilere benzer ve onlar da onları kendileri gibi nefis-perest zannederler, hakkın hizmetine karşı bir haksızlıktır.

Bununla beraber etrafına toplandığımız hizmet-i Kur'âniye, eneyi kabul etmiyor. "Nahnü" istiyor. "Ben

Ehl-i dalâlet: Doğru yoldan ayrılanlar, sapık ve kâfirler.

Ehl-i hak: Hak yolda olanlar.

Enâniyet: Benlik, gurur.

Ene: Ego. Arapça'da "ben" anlamında birinci teklik şahıs zamiri.

i'câz-ı Kur'ânî: Kur'ân-ı Kerîm'in,

insanları benzerini yapmaktan âciz bırakan mu'cize üslubu.

İstîmal: Kullanma.

Mu'cize-i Kur'âniye: Kur'ân-ı Kerîm'in mu'cizesi.

Nahnü: Arapça'da "biz" anlamında birinci çokluk şahıs zamiri.

demeyiniz, biz deyiniz” diyor. Elbette kanaatiniz gelmiş ki; bu fakir kardeşiniz, ene ile meydana çıkmamış. Sizi enesine hâdim yapmıyor. Belki, enesiz bir hâdim-i Kur’ânî olarak kendini size göstermiş.. ve kendini beğenmemeyi ve enesine taraftar olmamayı meslek itti-haz etmiş.

Bununla beraber kat’î deliller ile sizlere isbat etmiştir ki; meydan-ı istifadeye vaz’edilen eserler, mîrî malıdır; yani Kur’ân-ı Hakîm’in tereşsuhâtıdır. Hiç kimse, enesiyle onlara temellük edemez! (Mektubat, s. 478-479)

≈ 184 ≈

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Evvelâ: مَا اِخْتَارَهُ اللهُ¹ sırrıyla, inşallah mahkememizin tehirinde ve tahliye olan kardeşlerimizin yine mahkeme gününde burada bulunmalarında büyük hayırlar var.

¹ “Allah’ın kullarını sevk ettiği ve onlar için seçtiği her şeyde hayır vardır.” (Bkz.: el-Aclûnî, *Keşfü’l-hafâ* 1/478)

Hâdim: Hizmetkâr, hizmetçi.

Hâdim-i Kur’ânî: Kur’ân-ı Kerîm’in hizmetkârı.

İttihaz etmek: Edinmek, kabul etmek.

Meydan-ı istifade: Herkesin faydalanabileceği açık alan.

Mîrî: Devlete ait, hazine malı.

Tehir: Erteleme, geriye bırakma.

Temellük etmek: Sahiplenmek, kendine mâl etmek.

Tereşsuhât: Sızıntılar, damlalar.

Vaz’etmek: Koymak, yerleştirmek.

Evet, Risale-i Nur'un meselesi; Âlem-i İslâm'da, hususan bu memlekette küllî bir ehemmiyeti bulunduğundan böyle heyecanlı toplamalar ile umumun nazar-ı dikkatini Nur hakikatlerine celbetmek lâzımdır ki; ümidimizin ve ihtiyatımızın ve gizlememizin ve muâırızların küçültmelerinin fevkinde ve ihtiyârımızın haricinde böyle şâşaa ile Risale-i Nur, kendi derslerini dost ve düşmana âşikâren veriyor. En mahrem sırlarını en nâmahremlere çekinmeyerek gösteriyor. Madem hakikat budur, biz küçücük sıkıntılarımızı kinin gibi bir acı ilâç bilip sabır ve şükretmeliyiz, "Yâhu bu da geçer!" demeliyiz. (Şuâlar, s. 491)

Said Nursî

≈ 185 ≈

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Ehemmiyetli bir taraftan, ehemmiyetli ve mânidar bir suâl edilmiş. Bana sordular ki; "Sizin cemiyet olmadığınız, üç mahkemenin o cihette beraat vermesiyle ve yirmi sene-den beri tarassut ve nezaret eden altı vilayetin o noktadan

Âşikâren: Açıkça.

Fevk: Üst.

İhtiyat: Dikkat, tedbir.

Kinin: Sıtma tedavisinde kullanılan çok acı bir tür ilâç, alkaloit.

Küllî: Genel, kapsamlı.

Mânidar: Manalı.

Muâırız: Karşı gelen, muhalif.

Nâmahrem: Yabancı.

Nazar-ı dikkati celbetmek: İnsanların dikkatini, ilgisini çekmek.

Şâşaa: Parlaklık, debdebe, ihtişam.

Tarassut/Nezaret: Gözetim, kontrol.

ilişmemeleriyle tahakkuk ettiği hâlde, Nurcularda öyle harika bir alâka var ki hiçbir cemiyette, hiçbir komitede yoktur. Bu müşkülü halletmenizi isteriz.” dediler.

Ben de cevaben dedim ki: Evet Nurcular, cemiyet-memiyet, hususan siyasî ve dünyevî ve menfî ve şahsî ve cemaatî menfaat için teşekkül eden cemiyet ve komite değiller ve olamazlar. Fakat bu vatanın eski kahramanları kemâl-i sevinçle şehâdet mertebesini kazanmak için ruhlarını feda eden milyonlar İslâm fedailerinin ahfadları, oğulları ve kızları, o fedailik damarından irsiyet almışlar ki; bu harika alâkayı gösterip Denizli Mahkemesinde bu âciz bîçâre kardeşlerine bu gelen cümleyi onlar hesabına söylettirdiler:

“Milyonlar kahraman başlar feda oldukları bir hakikate başımız dahi feda olsun!” diye onlar nâmına söylemiş, mahkemeyi hayret ve takdirle susturmuş. Demek Nurcularda hakikî, hâlis, sırf rıza-yı ilâhî için ve müsbet ve uhrevî fedailer var ki; mason ve komünist ve ifsad ve zındıka ve ilhad ve Taşnak gibi dehşetli komiteler, o Nurculara

Ahfad: Torunlar.

Cemaatî menfaat: Bir cemaate veya gruba sağlanan fayda, çıkar.

İrsiyet almak: Soya çekmek.

Kemâl-i sevinç: Büyük bir sevinç.

Menfî: Olumsuz.

Müşkül: Mesele, problem.

Şehâdet: Şehitlik.

Tahakkuk etmek: Kesinleşmek, gerçekliği ortaya çıkmak.

Teşekkül etmek: Meydana gelmek, oluşmak.

Zındıka ve ilhad: Dinsizlik, inançsızlık, din düşmanlığı.

çare bulamayıp hükûmeti, adliyeyi aldatarak lastikli kanunlar ile onları kırmak ve dağıtmak istiyorlar. İnşallah bir halt edemezler. Belki Nur'un ve imanın fedailerini çoğaltmaya sebebiyet verecekler. (*Şuâlar*, s. 510)

Said Nursî

≈ 186 ≈

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Dünkü suâle benzer, kırk sene evvel olmuş bir suâl ve cevabı size hikâye edeceğim. O eski zamanda Eski Said'in talebelerinin üstadlarıyla şiddet-i alâkaları, fedailik derecesine geldiğinden Van, Bitlis tarafında Ermeni komitesi, Taşnak fedaileri çok faaliyette bulunmasıyla Eski Said onlara karşı duruyordu, bir derece susturuyordu. Kendi talebelerine mavzer tüfekleri bulup medresesi bir vakit asker kışlası gibi silâhlar, kitaplarla beraber bulunduğu vakit, bir asker feriki geldi, gördü, dedi: "Bu medrese değil, kışladır." Bitlis Hâdisesi münasebetiyle evhama düştü, emretti: "Onun silâhlarını alınız!" Bizden, ellerine geçen on beş mavzerimizi aldılar. Bir-iki ay sonra Harb-i Umumî patladı. Ben tüfeklerimi geri aldım. Her ne ise...

Ferik: General.

Harb-i Umumî: Dünya Savaşı.

Mavzer: Tüfek. Mavzer adında bir

Alman'ın yaptığı savaş tüfeği.

Şiddet-i alâka: Büyük ilgi, kuvvetli bağ.

Bu hâller münasebetiyle benden sordular ki: “Dehşetli fedaileri bulunan Ermeni komitesi sizden korkuyorlar ki; siz Van’da Erek Dağı’na çıktığınız zaman, fedailer sizden çekinip dağılıyorlar, başka yere gidiyorlar. Acaba sizde ne kuvvet var ki öyle oluyor?”

Ben de cevaben diyordum: “Madem fâni dünya hayatı, küçücük ve menfî milliyetin muvakkat menfaati ve selâmeti için bu harika fedakârlığı yapan Ermeni fedaileri karşımızda görünürler. *Elbette hayat-ı bâkiyeye ve pek büyük İslâm milliyet-i kudsiyesinin müsbet menfaatlerine çalışan ve ‘ecel birdir’ itikad eden talebeler, o fedailerden geri kalmazlar.*^{1(Hâşiye)} *Lüzum olsa o kat’î ecelini ve zâhirî birkaç sene mevhum ömrünü, milyonlar sene bir ömre ve milyarlar dindaşların selâmetine ve menfaatine tereddütsüz, müftehirâne feda ederler.*” (Şuâlar, s. 510-511)

Said Nursî

1 Hâşiye: Kardeşlerim nâmına âcizâne diyorum ki; “Lüzum olursa, inşallah çok ileri geçeceğiz. Bizler, dinde olduğu gibi kahramanlıkta da ecdadımızın vârisleri olduğumuzu göstereceğiz.”

Ecdad: Dedeler, atalar.

Hayat-ı bâkiye: Kalıcı, dâimî hayat. Âhiret hayatı.

Menfî milliyet: Kendi ırkını diğer milletlerden üstün gören; zararlı, yıkıcı milliyetçilik düşüncesi.

Mevhum: Vehim ve zanna dayanan.

nan.

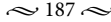
Milliyet-i kudsiye: Kutsal din, inanç.

Muvakkat: Kısa süreli, geçici.

Müftehirâne: İftiharla, övünerek.

Vâris: Mirasçı.

Zâhirî: Görünen, görünüşteki.

Suâl: “Madem Kur’ân-ı Hakîm’in feyziyle ve nuruyla en mütemerrid ve müteannid dinsizleri ıslah ve irşad etmeye, Kur’ân’ın himmetine güveniyorsun; hem bilfiil de yapıyorsun. Neden senin yakınında bulunan bu mütecevizleri çağırıp irşad etmiyorsun?”

Elcevap: Usûl-ü şeriatın kaide-i mühimmesindedir: **الرَّاضِي بِالضَّرْرِ لَا يُنْظَرُ لَهُ**¹ Yani, “Bilerek zarara razı olana şefkat edip lehinde bakılmaz!” İşte ben, çendan Kur’ân-ı Hakîm’in kuvvetine istinâden dâvâ ediyorum ki:

Çok alçak olmamak ve yılan gibi dalâlet zehrini serpmekle telezzüz etmemek şartıyla en mütemerrid bir dinsizi, birkaç saat zarfında iknâ etmezsem de ilzam etmeye hazırım. Fakat, nihayet derecede alçaklığa düşmüş bir vicdan ki; bilerek dinini dünyaya satar ve bilerek hakikat elmaslarını pis, muzır şişe parçalarına

¹ Bkz.: İmam Rabbânî, *el-Mektubat* 2/83 (49. Mektup).

Bilfiil: Gerçekten, bizzat.

Islah: Düzeltme, iyileştirme.

İlzam etmek: Cevap veremez hâle getirmek, susturmak.

İrşad: Doğruyu gösterme, rehberlik etme.

İstinâden: Dayanarak.

Kaide-i mühimme: Önemli kaide, kural.

Muzır: Zararlı.

Müteannid: İnatçı.

Müteceviz: Haddi aşan, çok fazla ileri giden.

Mütemerrid: İsrarcı, dik kafalı.

Telezzüz etmek: Hoşlanmak, zevk almak.

Usûl-ü şeriat: Dinî kurallar.

mübâdele eder derecede münafıklığa girmiş insan suretindeki yılanlara hakâiki söylemek, hakâike karşı bir hüremetsizliktir. ¹ *أَعْنَاقِ الْبُقَرِ فِي كَتَعْلِقِ الدَّرِّ فِي* darb-ı meseli gibi oluyor. Çünkü bu işleri yapanlar, kaç defa hakikati Risale-i Nur'dan işittiler. Ve bilerek, hakikatleri, zındıka dalâletlerine karşı çürütmek istiyorlar. Böyleler, yılan gibi zehirden lezzet alıyorlar. (Mektubat, s. 409)

≈ 188 ≈

İnadın Gözü, Meleği Şeytan Görür

İnadın işi budur: Şeytan yardım ederse birisine “melek” der, rahmeti de okutur.

Muhalif tarafında eğer meleği görse; libasını değişmiş, onu şeytan zanneder, adâvet lânet eder.

Hakkı Bulduktan Sonra Ehak İçin İhtilafı Çıkarma

Ey tâlib-i hakikat, madem hakta ittifak, ehakta ihtilaf-tır. Bazen hak, ehaktan ehaktır. Hem de olur hasen, ah-senden ahsen.

¹ İneğin boynuna inci takmak gibi..

Adâvet: Düşmanlık.

Ahsen: Daha güzel, en güzel.

Darb-ı mesel: Atasözü.

Ehak: Daha doğru, en doğru.

Hak: Doğru.

Hasen: Güzel.

İhtilaf: Bir konuda ayrılık çıkarma, uyumsuzluk.

İttifak: Birleşme.

Libas: Elbise.

Mübâdele etmek: Karşılıklı olarak değiştirmek, değiş-tokuş etmek.

Tâlib-i hakikat: Hakikati isteyen, gerçeğin peşinde olan.

Zındıka: Dinsizlik, inançsızlık.

İslâmiyet, Selm ve Müsâlemettir; Dâhilde Nizâ ve Husumet İstemez

Ey Âlem-i İslâmî! Hayatın ittihadda. Ger ittihad istersen düstûrun bu olmalı:

هُوَ هُوَ الْحَسَنُ³ yerine هُوَ حَقُّ² yerine هُوَ الْحَقُّ¹ olmalı; هُوَ الْأَحْسَنُ⁴ olmalı...

Her müslim kendi meslek, mezhebine demeli: “İşte bu haktır, başkasına ilişmem. Başkaları güzelse, benim en güzelidir.”

Dememeli: “Budur hak, başkaları battaldır. Ya yalnız benimkidir güzeli; başkaları yanlıştır, hem çirkindir.”

Zihniyet-i inhisar, hubb-u nefisten geliyor, sonra maraz oluyor, nizâ ondan çıkıyor. Dert ile dermanlar

1 “Sadece o haktır.”

2 “O haktır.”

3 “Sadece o iyidir.”

4 “O en iyidir.”

Âlem-i İslâmî: İslâm âlemi.

Battal: Batıl, hükümsüz, işe yaramaz.

Ger: Eğer.

Hubb-u nefis: Kendini beğenme, nefse düşkünlük.

Husumet: Düşmanlık.

İttihad: Birleşme, aynı fikirde olma.

Maraz: Hastalık.

Müsâlemet: Barış içinde olma.

Nizâ: Kavga, çekişme, uyuşmazlık.

Selm: Sulh, barış.

Zihniyet-i inhisar: Bir işi başkası yapmamak üzere yalnız kendine has kılma zihniyeti, tekelleştirme anlayışı.

Taaddüdü hak olur, hak da taaddüd eder. Hâcât ve ağdiyenin tenevvüü hak olur, hak da tenevvü eder.

İstidat, terbiyeler, tekessürü hak olur, hak da tekessür eder. Bir madde-i vâhide, hem zehir ve hem panzehir.

İki mîzaca göre mesâil-i fer'îde hakikat sabit değil, izafî ve mürekkeb, mükellefîn mîzaclar

Ona bir hisse verip, ona göre ederek tahakkuk ve terekküb, her mezhebin sahibi mühmel mutlak hükmeder.

Mezhebinin hududu tâyinini bırakır temâyül-ü mîzaca; taassub-u mezhebî tâmime sebep olur.

Tâmimin iltizamı sebep olur nizâa. İslâmiyet'ten evvel tabakat-ı beşerde derin uçurumlar,

Ağdiye: Gıdalar.

Hâcât: İhtiyaçlar.

Hudud: Sınırlar.

İltizam: Taraf tutma, tarafgirlik.

İstidat: Kabiliyet.

İzafî: Bağlı bulunduğu şeye göre değişen, göreceli, göreceli.

Madde-i vâhide: Tek bir madde.

Mesâil-i fer'î: Esasa ait olmayan meseleler, detaylar.

Mutlak: Herhangi bir kayda bağlı bulunmayan, serbest, sınırsız.

Mühmel: Terk edilmiş, bırakılmış.

Mükellefîn: Yükümlüler.

Mürekkeb: İki veya daha fazla şe-

yin karışmasından meydana gelmiş olan, birleşik.

Taaddüd etmek: Birden fazla olmak. Artmak, çoğalmak.

Taassub-u mezhebî: Bir mezhebe bağnazlık ölçüsünde bağlılık.

Tabakat-ı beşer: Sosyal sınıflar, tabakalar.

Tahakkuk: Gerçekleşme.

Tâmim: Genelleştirmek.

Tekessür etmek: Çoğalmak.

Temâyül-ü mîzaç: Mîzaç eğilimi.

Tenevvü: Çeşitlilik.

Terekküb: Birden fazla şeyin bir araya gelerek birleşmesi.

Hem tebâüd-ü acîbi istedi bir vakitte taaddüd-ü enbiyâ, tenevvü-ü şerâyi', müteaddid mezhepler.

Beşerde bir inkılâp İslâmiyet yaptırdı, beşer tekârüb etti, şer' etti ittihad, vâhid oldu Peygamber.

Seviye bir olmadı; mezhep taaddüd etti. Terbiye-i vâhide kâfi geldiği zaman, ittihad eder mezhepler... (Sözler, s. 784-785)

≈ 189 ≈

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, Sıddık, Sebatkâr, Muhlis Kardeşlerim!

Hem maddî, hem mânevî, hem nefsim, hem benimle temas edenler gayet ehemmiyetli benden suâl ediyorlar ki:

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

İttihad etmek: Birleşmek.

Muhlis: Her hâli içten ve riyâsız olan, kendini Allah'ın rızasına odaklamış kimse.

Müteaddid: Çok sayıda, çeşit çeşit.

Sebatkâr: Kararlı, yerinde sağlam duran.

Şer': Şeriat, hukuk sistemi.

Taaddüd etmek: Birden fazla olmak. Artmak, çoğalmak.

Taaddüd-ü enbiyâ: Aynı dönem-

de birden fazla peygamberin olması.

Tebâüd-ü acîb: Hayret verici ölçüde uzaklık, uzaklaşma.

Tekârüb etmek: Yaklaşmak, yakınlaşmak.

Tenevvü-ü şerâyi': Şeriatlerin çeşitliliği.

Terbiye-i vâhide: Bir tek eğitim sistemi.

Vâhid: Bir, tek.

“Neden herkese muhalif olarak –hiç kimsenin yapmadığı gibi– sana yardım edecek çok ehemmiyetli kuvvetlere bakmıyorsun, istiğna gösteriyorsun? Ve herkes müştâk ve talip olduğu ve Risale-i Nur’un intişarına, fütuhatına çok hizmet edeceğine o Risale-i Nur şâkirtlerinin hasları müttefik oldukları ve senden kabul ettikleri büyük makamları kabul etmiyorsun, şiddetle çekiniyorsun?”

Elcevap: Bu zamanda ehl-i iman öyle bir hakikate muhtaçtırlar ki, kâinatta hiçbir şeye âlet ve tâbi ve basamak olamaz; ve hiçbir garaz ve maksat onu kirletmez; ve hiçbir şüphe ve felsefe onu mağlûp edemez bir tarzda iman hakikatlerini ders versin. Umum ehl-i imanın bin seneden beri terâküm etmiş dalâletlerin hücumuna karşı imanları muhafaza edilsin.

İşte bu nokta içindir ki, dâhilî ve hâricî yardımcılara ve ehemmiyetli kuvvetlerine, Risale-i Nur ehemmiyet vermiyor, onları arayıp tâbi olmuyor. tâ avâm-ı ehl-i imanın nazarında, hayat-ı dünyeviye'nin bazı

Avâm-ı ehl-i iman: Sıradan müminler.

Ehl-i iman: İnananlar, müminler.

Fütuhât: Açılımlar, gelişmeler. Bir anda ortaya çıkan nimetler, ilâhî ihсанlar.

Hayat-ı dünyeviye: Dünya hayatı.

İntişar: Yayılma.

İstiğna: Kimseden bir şey isteme-me, tenezzül etmeme, tok gözlülük.

Müştâk: Arzulu, istekli.

Tâbi: Bir şeye bağlı bulunan, uyan.

Terâküm etmek: Birikmek, yığılmak.

gayelerine basamak olmasın; ve doğrudan doğruya hayat-ı bâkiyeden başka hiçbir şeye âlet olmadığından, fevkalâde kuvveti ve hakikati, hücum eden şüpheleri ve tereddütleri izâle eylesin.

Amma, “Mânevî ve makbul ve zararsız ve bütün ehl-i iman ve hakikatin istedikleri nurânî makamlar ve uhrevî rütbelerden, hâlis kardeşlerimizden hüsn-ü zanla verilen ve ihlâsınıza zarar gelmediği hâlde, eğer kabul etsen, reddilmeyecek derecede senetler, hüccetler bulunduğu hâlde; sen, değil tevazu ve mahviyetle, belki şiddet ve hiddetle ve o makamı sana veren kardeşlerinin hatırını kırmakla o rütbelerden ve makamlardan kaçırıyorsun.”

E/cvâp: Nasıl ki ehl-i hamiyet bir insan, dostlarının hayatını kurtarmak için kendini feda eder. Öyle de ehl-i imanın hayat-ı ebediyelerini tehlikeli düşmanlardan muhafaza etmek için, lüzum olsa –hem lüzum var– kendim, değil yalnız lâyıık olmadığım o makamları, belki hakikî hayat-ı ebediyenin makamlarını dahi feda etmeye, Risale-i Nur’dan aldığım ders-i şefkat cihetiyle terkederim.

Ders-i şefkat: Şefkat dersi.

Ehl-i hamiyet: Dinî ve millî meselelerde gayretli kişiler.

Hayat-ı bâkiye: Kalıcı, dâimî hayat. Âhîret hayatı.

Hayat-ı ebediye: Ebedî, sonsuz âhîret hayatı.

Hüsn-ü zan: Güzel, iyi, olumlu düşünme.

İzâle etmek: Gidermek, yok etmek.

Mahviyet: Alçak gönüllülük, tevazu.

Nurânî: Nurlu.

Uhrevî: Âhirete ait.

Evet, her vakit, hususan bu zamanda ve bilhassa dalâletten gelen gaflet-i umumiyyede, siyaset ve felsefenin galebesinde ve enâniyet ve hodfürûşluğun heyecanlı asrında büyük makamlar her şeyi kendine tâbi ve basamak yapar. Hatta dünyevî makamlar için dahi mukaddesatını âlet eder. Mânevî makamlar olsa, daha ziyade âlet eder. Umumun nazarında kendini muhafaza etmek ve o makamlara kendini yakıştırmak için bazı kudsî hizmetlerini ve hakikatleri basamak ve vesile yapıyor diye itham altında kalıp, neşrettiği hakikatler dahi tereddütlerle revacı zedelenir. Şahsa, makama faydası bir ise, revaçsızlıkla umuma zararı bindir.

Elhâsıl: *Hakikat-i ihlâs, benim için şan ve şerefe ve maddî ve mânevî rütbelere vesile olabilen şeylerden beni men ediyor. Hizmet-i Nuriye'ye, gerçi büyük zarar olur; fakat, kemiyet keyfiyete nisbeten ehemmiyetsiz olduğundan, hâlis bir hâdim olarak, hakikat-i ihlâs*

Dalâlet: İslâm'a uymayan her türlü yanlış düşünce, yol.

Elhâsıl: Hâsılı, netice olarak.

Gaflet-i umumiye: Herkesin mâruz kaldığı, umumî gaflet.

Hâdim: Hizmetkâr, hizmetçi.

Hakikat-i ihlâs: İhlâs hakikati.

Hodfürûşluk: Kendini beğendirme, gösterişi sevme.

Kemiyet: Nicelik, sayı, miktar.

Mukaddesat: Dinî, kutsal değerler.

Neşretmek: Yayımak.

Revaç: Kıymet, değer, makbuliyet.

ile, her şeyin fevkinde hakâik-i imaniyeyi on adama ders vermek, büyük bir kutbiyetle binler adamı irşad etmekten daha ehemmiyetli görüyorum.

Çünkü o on adam, tam o hakikati her şeyin fevkinde gördüklerinden, sebat edip, o çekirdekler hükmünde olan kalbleri, birer ağaç olabilirler. Fakat o binler adam, dünyadan ve felsefeden gelen şüpheler ve vesveselerle, o kutbun derslerini, “Hususî makamından ve hususî hissiyatından geliyor.” nazarıyla bakıp, mağlûp olarak dağıtılabılırler. Bu mana için hizmetkârlığı, makamâtlara tercih ediyorum.

Hatta bu defa bana, beş vecihle kanunsuz, bayramda, düşmanlarımla plânıyla bana ihanet eden o mâlûm adama şimdilik bir belâ gelmesin diye telâş ettim. Çünkü mesele şâsaalandığı için, doğrudan doğruya avâm-ı nas bana makam verip harika bir keramet sayabilirler diye, dedim: “Yâ Rabbi, bunu ıslah et veya cezasını ver. Fakat böyle keramet-vâri bir surette olmasın.” (Emirdağ Lâhikası-1, s. 68-69)

Avâm-ı nas: Sıradan insanlar, genel halk kitlesi.

Fevk: Üst.

Hakâik-i imaniye: İman hakikatleri.

İrşad etmek: Doğru yolu göstermek.

Keramet-vâri: Keramete benzer.

Kutbiyet: Veliliğin zirvesi. Büyük velilik makamı.

Makamât: Makamlar, dereceler.

Şâsaalanmak: Debdebeli, ihtişamlı bir hâle gelmek.

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Bu yaz mevsimi, gaflet zamanı ve derd-i maîşet meş-galesi hengâmı ve şuhûr-u selâsenin çok sevaplı ibadet vakti ve zemin yüzündeki fırtınaların silâhla değil, diplomatlıkla çarpışmaları zamanı olduğu cihetle, gayet kuvvetli bir metanet ve vazife-i nuriye-i kudsiyede bir sebat olmazsa, Risale-i Nur'un hizmeti zararına bir atâlet, bir fütur ve tevakkuf başlar.

Aziz kardeşlerim, siz kat'î biliniz ki, Risale-i Nur ve şâ-kirtlerinin meşgul oldukları vazife, rûy-i zemindeki bütün muazzam mesâilden daha büyüktür. Onun için, dünyevî merak-âver meselelere bakıp, vazife-i bâkiyenizde fütur getirmeyiniz. "Meyvenin Dördüncü Meselesi"ni çok defa okuyunuz; kuvve-i mâneviyeniz kırılmasın.

Atâlet: Tembellik.

Derd-i maîşet: Geçim derdi.

Fütur: Bezginlik, bıkkınlık, usanç.

Hengâm: Vakit, an.

Kuvve-i mâneviye: Mânevî güç, moral.

Merak-âver: Merak uyandıran, dikkat çeken.

Mesâil: Meseleler.

Metanet: Dayanıklılık, sağlamlık.

Muazzam: Büyük.

Rûy-i zemin: Yeryüzü.

Şuhûr-u selâse: Kandil gecelerinin içinde bulunduğu üç aylar. Receb, Şa'ban ve Ramazan ayları.

Tevakkuf: Duraklama, duraksama.

Vazife-i bâkiye: Kalıcı, dâimî vazife.

Vazife-i nuriye-i kudsiye: Nurlu, kutsî görev.

Evet, ehl-i dünyanın bütün muazzam meseleleri, fâni hayatta zâlimâne olan düstur-u cidal dairesinde, gaddar ne, merhametsiz ve mukaddesat-ı diniyeyi dünyaya feda etmek cihetiyle, kader-i ilâhî, onların o cinayetleri içinde, onlara bir mânevî cehennem veriyor. Risale-i Nur ve Şâkirtlerinin çalıştıkları ve vazifedar oldukları; fâni hayata bedel, bâki hayata perde olan ölümü ve hayat-ı d nyeviyeenin perestifk rlarına gayet dehşetli ecel celladının, hayat-ı ebediyeye birer perde ve ehl-i imanın saadet-i ebediyelerine birer vesile olduğunu iki kere iki dört eder derecesinde kat'  isbat etmektedir. Şimdiye kadar o hakikati g stermiŐiz.

Elhâsıl: Ehl-i dalâlet, muvakkat hayata karşı mücadele ediyorlar. Bizler,  l me karşı nur-u Kur'ân ile cidaldeyiz. Onların en büyük meselesi –muvakkat olduğu için– bizim meselemizin en küçüğüne –bek ya baktığı için– mukabil gelmiyor. Madem onlar divanelikleriyle bizim muazzam meselelerimize tenezzül edip karŐıŐmıyorlar; biz, neden

Bâki: Kalıcı, d im .

Beka: Sonsuzluk.

Cidal: Mücadele.

Düstur-u cidal: Esası “ arpifŐma” ve “ ekiŐme” olan mücadele ka-nunu.

Fâni: Gelip geçici.

Gaddar ne: Gaddarca.

Kader-i ilâhî: Cenâb-ı Hakk'ın ezelden ebede her Şey için belirlediği takdiri.

Mukaddesat-ı diniye: Dinî, kutsal değerler.

Muvakkat: Kısa süreli, geçici.

Perestifk r: Kulluk, kölelik tavrı sergileyen.

Z lim ne: Zâlimce.

kudsî vazifemizin zararına onların küçük meselelerini merakla takip ediyoruz?

Bu âyet ¹ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ ve usûl-ü İslâmiyet'in ehemmiyetli bir düsturu olan لَا الرَّاضِي بِالضَّرْرِ لَا ² يُنْظَرُ لَهُ yani, “Başkasının dalâleti sizin hidayetinize zarar etmez; sizler, lüzumsuz onların dalâletleriyle meşgul olmayasınız.” düsturun manası: “Zarara kendi razı olanın lehinde bakılmaz. Ona şefkat edip acınmaz.”

Madem bu âyet ve bu düstur, bizi, zarara bilerek razı olanlara acımdan men ediyor; biz de bütün kuvvetimiz ve merakımızla, vaktimizi kudsî vazifeye hasretmeliyiz. Onun haricindekileri mâlâyâni bilip, vaktimizi zayi etmemeliyiz. Çünkü elimizde nur var, topuz yoktur. Biz tecavüz edemeyiz. Bize tecavüz edilse, nur gösteririz. Vaziyetimiz bir nevi nurânî müdâfaadır... (Emirdağ Lâhikası-1, s. 38-39)

≈ 191 ≈

Hem bunu kat'iyen ilân ediyorum ki: Risale-i Nur, Kur'ân'ın malıdır. Benim ne haddim var ki, sahip olayım, tâ ki kusurlarım ona sirayet etsin. Belki o Nur'un kusurlu bir

¹ Mâide Sûresi, 5/105.

² Bkz.: İmam Rabbânî, *el-Mektubat* 2/83 (49. Mektup).

hâdimi ve o elmas mücevherat dükkânının bir dellâlıyım. Benim karmakarışık vaziyetim ona sirayet edemez, ona dokunamaz. Zaten Risale-i Nur'un bize verdiği ders de, hakikat-i ihlâs ve terk-i enâniyet ve daima kendini kusurlu bilmek ve hodfûrûşluk etmemektir. Kendimizi değil, Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsini ehl-i imana gösteriyoruz... (Emirdağ Lâhikası-1, s. 44)

≈ 192 ≈

...kendimizi satmak ve beğendirmek ve temeddüh etmek ve hodfûrûşluk etmek ise, Risale-i Nur'un ehemmiyetli bir esası olan ihlâs sırrını bozmaktır... (Emirdağ Lâhikası-1, s. 47)

≈ 193 ≈

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ

Hapse giren Nur talebeleri birbirinin hâllerinden, seciyelerinden, ihlâs ve fedâkârlıklarından ders almalarıyla beraber, Nurlar hizmetinde dünyevî menfaatleri daha aramazlar.

Dellâl: Bir şeyi ilân edip duyuran.

Hâdim: Hizmetkâr, hizmetçi.

Hakikat-i ihlâs: İhlâs hakikati.

Hodfûrûşluk: Kendini beğendirmeye, gösterişi sevme.

Mücevherat: Mücevherler.

Seciye: Karakter, huy, tabiat.

Şahs-ı mânevî: Hükmi şahsiyet, tüzel kişilik.

Temeddüh etmek: Kendi kendini övmek, methetmek.

Terk-i enâniyet: Kendini beğenmemek. Benlik ve gurura vesile olan şeyleri terketmek.

Evet, Medrese-i Yusufiye'de, çok emârelerle her sıkıntı ve zahmetin on, belki yüz misli maddî ve mânevî faydalar ve güzel neticeler ve imana geniş ve hâlis hizmetler, gözleriyle gördüklerinden, tam ihlâsa muvaffak olurlar, daha cüz'î ve hususî menfaatlara tenezzül etmezler. (*Lem'alar*, s. 324)

≈ 194 ≈

İkincisi: Hatta ben, fakir ve muhtaç olduğum ve zâhid ve sofî ve riyazetçi olmadığım ve büyük bir şeref ve haysiyet ve hanedanlık haysiyetinden, şan u şerefinden hissedar olmadığım hâlde, tarihçe-i hayatımda yazıldığı gibi, küçükten beri halkların mallarını, hediyelerini kabul edemiyordum, ihtiyacımı izhara tenezzül edemiyordum. Beni bilenler gibi, ben de çok hayret ederdim. Şimdi hâssaten birkaç sene zarfında anlaşıldı ki, Risale-i Nur'un deşetli bir mücahedesinde, tamâ ve mal yüzünden mağlûp olmamak ve itiraz gelmemek için o hâlet-i ruhiye bize ihsan

Cüz'î: Pek az.

Hâlet-i ruhiye: Ruh hâli.

Hâssaten: Özellikle.

İhlâs: Yaptığını herhangi bir gaye, menfaat gözetmeden sırf Allah emrettiği için yapma.

İzhar: Gösterme.

Medrese-i Yusufiye: Hz. Yusuf'un (a.s.) zulüm, iftira sebebiyle haksızca senelerce zindanda kalmasın-

dan kinâye olarak, aynı kaderi paylaşanların hapsedildiklere yere verilen isim.

Muvaffak olmak: Başarmak.

Sofî: Bir tarîkata mensup olan.

Tamâ: Aç gözlülük, doymazlık, tamahkârlık.

Zâhid: Dünyevî lezzetlerden el etek çeken; fâni, geçici her şeye gönlünü kapamış kimse.

edilmişti. Yoksa, düşmanlarım o cihetten büyük bir darbe indirecektiler. (*Emirdağ Lâhikası-1*, s. 50)

≈ 195 ≈

...İmam Âzam* gibi eâzım-ı müçtehidîn hapis çekmiş ve İmam Ahmed İbn-i Hanbel* gibi bir mücâhid-i ekbere, Kur'ân'ın bir tek meselesi için hapiste pek çok azâp verilmiş. Ve şekvâ etmeyerek, kemâl-i sabır ile sebat edip o meselelerde sükût etmemiş. Ve pek çok imamlar ve allâmeler, sizlerden pek çok ziyâde azâp verildiği hâlde, kemâl-i sabır içinde şükredip sarsılmamışlar. Elbette sizler, Kur'ân'ın müteaddit hakikatleri için pek büyük sevâp ve kazanç aldığınız hâlde, pek az zahmet çektiğinize binler teşekkür etmek borcunuzdur. (*Lem'alar*, s. 323)

≈ 196 ≈

Kardeşlerim!

Her ihtimale karşı bu sabah ihtar edilen bir meseleyi beyan etmek lâzım geldi:

Allâme: İlmi ileri, en üst seviyede olan âlim, üstad.

Eâzım-ı müçtehidîn: Dinin temel kaynaklarından hüküm çıkarma bilgi ve kabiliyetine sahip olan büyük müçtehidler.

Kemâl-i sabır: Tam, büyük bir sabır.

Mücâhid-i ekber: En büyük mücâhid.

Müteaddit: Birçok, çeşitli.

Sükût etmek: Susmak, sessiz kalmak.

Şekvâ etmek: Şikayet etmek, sızlanmak.

Bizim, Kur'ân'dan aldığımız hakikatler; güneş, gündüz gibi şek ve şüphe ve tereddüdü kaldırmadığını yirmi seneden beri "Acaba zındık feylesoflar, buna karşı ne diycekler ve dayandıkları nedir?" diye nefsim ve şeytanım çok araştırdılar. Hiçbir köşede bir kusur bulamadıklarından sustular. Zannederim, çok hassas ve iş içinde bulunan nefis ve şeytanımı susturan bir hakikat, en mütemerridleri de susturur.

Madem biz, böyle sarsılmaz.. ve en yüksek ve en büyük ve en ehemmiyetli.. ve fiyat takdir edilmez derecede kıymettar.. ve bütün dünyası ve canı ve cânânı pahasına verilse yine ucuz düşen bir hakikatin uğruna ve yolunda çalışıyoruz; elbette bütün musibetlere ve sıkıntılara ve düşmanlara kemâl-i metânetle mukabele etmemiz gerektir.

Hem belki karşımıza aldanmış veya aldatılmış bazı hocalar ve şeyhler ve zâhirde müttakîler çıkartılır. Bunlara karşı vahdetimizi, tesânüdümüzü muhafaza edip onlar ile uğraşmamak lâzımdır, münâkaşa etmemek gerektir. (Şuâlar, s. 306)

Said Nursî

Cânân: Sevgili.

Kemâl-i metânet: Tam bir kararlılık, dayanıklılık.

Mütemerrid: Israrcı, dik kafalı.

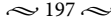
Müttakî: Takva sahibi. Dinin emir ve yasaklarına titizlikle uyan kimse.

Tesânüd: Dayanışma.

Vahdet: Birlik.

Zâhir: Dış, görünen.

Zındık feylesof: Kâfir, dinsiz filozoflar.

Sâniyen: O vâiz ve âlim zâta benim tarafımdan selâm söyleyiniz. Benim şahsıma olan tenkidini, itirazını, başım üstüne kabul ediyorum. Sizler de o zâtı ve onun gibileri münâkaşa ve münâzaraya sevketmeyiniz. Hatta tecavüz edilse de beddua ile de mukabele etmeyiniz. Kim olursa olsun, madem imanı var, o noktada kardeşimizdir. Bize düşmanlık da etse, mesleğimizce mukabele edemeyiz. Çünkü daha müthiş düşman ve yılanlar var.

Hem elimizde nur var, topuz yok. Nur kimseyi incitmez, ışığıyla okşar. Ve bilhassa ehl-i ilim olsa, ilimden gelen enâniyeti de varsa, enâniyetlerini tahrik etmeyiniz. Mümkün olduğu kadar, **وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا¹** düsturunu rehber ediniz.

Hem, Hasan Avni ismindeki zât, madem evvelce Risale-i Nur'a girmiş ve yazısıyla da iştirak etmiş, o daire içindedir. Onun fikren bir yanlışı varsa da affediniz.

¹ “O kullar, boş söz ve işlere rastladıklarında vakarla oradan geçip giderler.” (Furkan Sûresi, 25/72).

Ehl-i ilim: İlim adamları.
Münâzara: Tartışma.

Tecavüz etmek: Haddi aşmak, ileri gitmek.

Değil onlar gibi ehl-i diyanet ve tarîkate mensup müslümanlar, şimdi bu acîb zamanda imanı bulunan ve hatta fırak-ı dâlleden bile olsa onlarla uğraşmamak.. ve Allah'ı tanıyan ve âhireti tasdik eden hırıs-tiyan bile olsa onlarla medar-ı nizâ noktaları medar-ı münâkaşa etmemeyi, hem bu acîb zaman, hem mesleğimiz, hem kudsî hizmetimiz iktiza ediyor. (Kastamonu Lâhikası, s. 213)

≈ 198 ≈

Ben bu musibette kader-i ilâhî cihetini düşünüyorum. Zahmetim rahmete inkılâb eder. Evet, Risale-i Kader'de beyan edildiği gibi her hâdisede iki sebep var: Biri zâhirîdir ki insanlar ona göre hükmederler, çok defa zulmederler. Biri de hakikattir ki kader-i ilâhî ona göre hükmeder, o aynı hâdisede beşer zulmünün altında adalet eder. Mesela bir adam, yapmadığı bir sirkat ile zulmen hapse atılır. Fakat gizli bir cinâyetine binâen, kader dahi hapsine hüküm verir, aynı zulm-ü beşer içinde adalet eder.

Ehl-i diyanet: Dindar kimseler.

Fırak-ı dâlle: Dalalete düşmüş, doğru yoldan ayrılmış gruplar.

İktiza etmek: Gerektirmek.

İnkılâb etmek: Dönüşmek, değişmek.

Kudsî: Kutsal, mukaddes.

Medar-ı münâkaşa: Tartışma sebebi.

Medar-ı nizâ: Çekişme, kavga sebebi.

Sirkat: Hırsızlık.

Zâhirî: Görünen, görünüşteki.

Zulmen: Zulme uğrayarak, haksızca.

Zulm-ü beşer: İnsanın yaptığı zulüm, kötülük.

İşte bu meselemizde elmaslar, şişelerden.. sıddık fedakârlar, mütereddit sebatsızlardan.. ve hâlis muhlisler, benlik ve menfaatini bırakmayanlardan ayrılmak için bu şiddetli imtihana girmemizin iki sebebi var:

Birisi: Ehl-i dünya ve siyasetin evhamlarına dokunan kuvvetli bir tesânüd ve ihlâsla fevkalâde hizmet-i diniyedir. Zulm-ü beşer buna baktı.

İkincisi: Herkes kendi başına bu kudsî hizmete tam ihlâs ve tam tesânüd ile tam liyakat göstermediğimizden, kader dahi buna baktı. Şimdi kader-i ilâhî, ayn-ı adalet içinde hakkımızda ayn-ı merhamettir ki; birbirine müştâk kardeşleri bir meclise getirdi, zahmetleri ibadete ve zâyiatları sadakaya çevirdi. Ve yazdıkları risaleleri her taraftan nazar-ı dikkati celbetmek ve dünyanın mal ve evlâdı ve istirahati pek muvakkat ve geçici ve her hâlde bir gün onları bırakıp toprağa girecek olmasından, onların yüzünden âhiretini zedelememek.. ve sabır ve tahammülle alışmak.. ve istikbaldeki ehl-i imana kahramanâne bir numûne-i imtisal, belki imamları olmak gibi çok cihetle

Ayn-ı adalet: Adaletin ta kendisi.

Ayn-ı merhamet: Merhametin ta kendisi.

Evham: Vehimler, kuruntular.

Hâlis muhlis: Çok samimî ve ihlâslı olanlar.

Hizmet-i diniye: Allah'ın dinine hizmet için sarf edilen her türlü çaba, gayret.

Liyakat: Lâyık olma.

Mütereddit: Karar veremeyen, kararsız.

Numûne-i imtisal: Örnek alınacak model, ideal.

Nazar-ı dikkati celbetmek: İnsanların dikkatini, ilgisini çekmek.

Zâyiat: Kayıplar, zararlar.

ayn-ı merhamettir. Fakat yalnız bir cihet var ki, beni düşündürüyor. Nasıl bir parmak yaralansa göz, akıl, kalb, ehemmiyetli vazifelerini bırakıp onunla meşgul oluyorlar. Öyle de bu derece zarurete giren sıkıntılı hayatımız, yarısıyla kalb ve ruhumuzu kendiyile meşgul eder. (*Şuâlar*, s. 291-292)

≈ 199 ≈

Risale-i Nur'un parlak fütuhâtını müteşekkîrâne temâşâ etmek ve sevapdârâne, mücâhidâne, bir nevi kumandan hizmetinde bulunmaktan gelen uhrevî zevki ve şerefi ve dünyada uhrevî meyvesini gösteren hizmet-i imaniyenin şahsıma ait lezzeti ve imtiyazı, o sırr-ı ihlâs için bırakmak ve kardeşlerime havale etmek ve onların şeref ve zevkle riyle iktifa etmeye nefis-i emmârem dahi muvâfakat ederek, dünyanın bu uhrevî ve güzel yüzünde gözünü kapamak ve eceli ve mevdi ferahla karşılamaya tam kabul etmesidir. (*Kastamonu Lâhikası*, s. 227)

Said Nursî

Fütuhât: Açılımlar, gelişmeler. Bir anda ortaya çıkan nimetler, ilâhî ihсанlar.

İmtiyaz: Benzerlerinden farklılık, kendine has meziyetleri olma.

Mevt: Ölüm.

Muvâfakat etmek: Rızî olmak, uymak.

Mücâhidâne: Allah'ın dinini yüceltme adına gayret, çaba sarf eder

bir tarzda.

Müteşekkîrâne: Şükreder bir tarzda.

Nefis-i emmâre: İnsana sürekli kötülükleri emreden nefis.

Sevapdârâne: Sevaplı bir şekilde.

Sırr-ı ihlâs: İhlâs sırrı.

Temâşâ etmek: Bakmak, seyretmek.

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Hem mânevî, hem maddî bir kaç cihette sorulan bir suâle mecburiyet tahtında bir cevaptır.

Suâl: Neden, ne dahilde, ne hariçte bulunan cereyanlara ve bilhassa siyasetli cemaatlere hiçbir alâka peydâ etmiyorsun? Ve Risale-i Nur ve şâkirtlerini mümkün olduğu kadar o cereyanlara temastan men ediyorsun? Hâlbuki, eğer temas etsen ve alâkadar olsan, birden binler adam Risale-i Nur dairesine girip, parlak hakikatlerini neşredeceklerdi; hem bu kadar sebepsiz sıkıntılara hedef olmayacaktın.

İlcevap: Bu alâkasızlık ve içtinabın en ehemmiyetli sebebi: *Mesleğimizin esası olan ihlâs bizi men ediyor. Çünkü bu gaflet zamanında, hususan tarafgirâne mefkûreler sahibi, her şeyi kendi mesleğine âlet ederek, hatta dinini ve uhrevî harekâtını da o dünyevî mesleğe bir nevi âlet hükmüne getiriyor. Hâlbuki, hakâik-i imaniye*

Alâka peydâ etmek: Alâka göstermek, ilgilenmek.

Hakâik-i imaniye: İman hakikatleri.

İçtinap: Çekinme, sakınma.

Mefkûre: İdeal, ülkü.

Tarafgirâne: Taraf tutar bir tarzda.

Uhrevî harekât: Neticesi ve faydaları itibarıyla tamamen âhirete dönük yapılan her türlü davranışlar, hareketler.

ve hizmet-i nuriye-i kudsiye, kâinatta hiçbirşeye âlet olamaz. Rıza-yı ilâhîden başka bir gayesi olamaz. Hâlbuki şimdiki cereyanların tarafgirâne çarpışmaları hengâmında bu sırr-ı ihlâsı muhafaza etmek, dinini dünyaya âlet etmemek müşkülleşmiş. En iyi çare, cereyanların kuvveti yerine, inâyet ve tevfik-i ilâhiyeye dayanmaktır.

İçtinabımızın çok sebeplerinden bir sebebi de, Risale-i Nur'un dört esastan birisi olan “şefkat etmek, zulüm ve zarar etmemektir.” Çünkü *وَلَا تَرَرُ وَاِزْرَةً وَزَرَ* ¹ yani, “Birisinin hatâsıyla, başkası veya akrabası hatakâr olmaz, cezaya müstehak olmaz.” olan düstur-u irade-i ilâhiyeye karşı, bu zamanda *إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ* ² sırrıyla şedit bir zulümle mukabele eder. Tarafgirlik hissiyle, bir câninin hatâsıyla, değil yalnız akrabasına, belki taraftarlarına dahi adâvet eder. Elinden gelse zulmeder. Elinde hüküm varsa, bir adamın hatasıyla bir köye bomba

¹ En'âm Sûresi, 6/164; İsrâ Sûresi, 17/15; Fâtr Sûresi, 35/18; Zümer Sûresi, 39/7; Necm Sûresi, 53/38.

² “Gerçekten insan çok zâlim ve çok nankördür.” (İbrahim Sûresi, 14/34).

Düstur-u irade-i ilâhiye: Cenâb-ı Hakk'ın iradesinin bir kanunu.

Hatakâr: Yanlış yapan, hatalı.

Hengâm: Vakit, zaman.

Hizmet-i nuriye-i kudsiye: Mukaddes Risale-i Nur hizmeti.

Müşkülleşmek: Zorlaşmak, problem hâline gelmek.

Sırr-ı ihlâs: İhlâsın sırrı, özü.

atar. Hâlbuki bir mâsumun hakkı, yüz câni için feda edilmez; onların yüzünden ona zulmedilmez. Şimdiki vaziyet, yüz mâsumu birkaç câni için zararlara sokar.

Mesela, hatâlı bir adama müteallik, bîçâre ihtiyar valide ve pederi ve mâsum çoluk-çocukları ezmek, perişan etmek, tarafgirâne adâvet etmek, şefkatin esasına zıttır.

Müslümanlar içinde tarafgirâne cereyanlar yüzünden, böyle mâsumlar zulümden kurtulamıyorlar. Hususan ihtilâle sebebiyet veren vaziyetler, bütün bütün zulmü dağıtır, genişletir. Cihad, dinî de olsa, kâfirlerin çoluk-çocuklarının vaziyetleri ayındır. Ganimet olabilir; müslümanlar, onları kendi mâlikiyetine dahil edebilir. Fakat İslâm dairesinde birisi dinsiz olsa, çoluk çocuğuna hiçbir cihetle temellük edilmez, hukukuna müdahale edilmez. Çünkü o mâsumlar, İslâmiyet râbitasıyla dinsiz pederine değil, belki İslâmiyet'le ve cemaat-i İslâmiye ile bağlıdır. Fakat, kâfirin çocukları, gerçi ehl-i necattırlar; fakat hukukta, hayatta pederlerine tâbi ve alâkadar olmasından, cihad darbesinde o mâsumlar memlûk ve esir olabilirler. (Emirdağ Lâhikası-1, s. 33-34)

Ehl-i necat: Kurtuluşa erenler.

Mâlikiyet: Sahiplik, sahip olma.

Memlûk: Köle.

Müteallik: Alâkalı, bağlı.

Râbita: Bağ, alâka.

Temellük etmek: Sahiplenmek, kendine mâl etmek.

≈ 201 ≈

...cerbezenin tavr-ı acîbi, zaman ve mekânda müteferrik şeyleri toplar, bir yapar. O siyah perde ile her şeyi temâşâ eder. Hakikaten cerbeze, envâıyla garâibin maki-nesidir... (Münâzarât)

≈ 202 ≈

Bazılarının altında büyük fenalıkları varsa da, hücum edilmemek gerektir. Zira çok fenalık vardır ki, iyilik perdesi altında kaldıkça ve perde yırtılmadıkça ve ondan tegâfûl edildikçe mahdut ve mahsur kaldığı gibi, sahibi de perde-i hicap ve haya altında kendisinin ıslahına çalışır. Lâkin vaktâ ki perde yırtılsa, haya atılır; hücum gösterilse, fenalık, fena tevessü eder... (Münâzarât)

≈ 203 ≈

*Ey üç yüz seneden sonraki yüksek asrın arkasın-
da gizlenmiş ve sâkitâne Nur'un sözünü dinleyen ve*

Cerbeze: Sözü iyi kullanıp gerçekleri çarpıtma gücü. Diyalektik üslup.

Envâ: Türler, çeşitler.

Garâib: Şaşırtıcı, hayret verici şeyler.

Mahdut / Mahsur: Sınırlı, az sayıda.

Müteferrik: Çeşitli, farklı.

Perde-i hicap ve haya: Utanma,

edep ve namus perdesi.

Sâkitâne: Sessizce, sükut ederek.

Tavr-ı acîb: Şaşırtıcı, hayret verici tavr.

Tegâfûl etmek: Bilmezlikten gelmek, bilmiyor görünmek.

Temâşâ etmek: Bakmak, seyretmek.

Tevessü etmek: Genişlemek, yayılmak.

bir nazar-ı hafiyi-i gaybî ile bizi temâşâ eden Saidler, Hamzalar, Ömerler, Osmanlar, Tahirler, Yusuf lar, Ahmedler vesâireler!.. Sizlere hitap ediyorum. Başlarınızı kaldırınız, “Sadakte!” deyiniz!.. Ve böyle demek sizlere borç olsun. Şu muâsırlarım, varsın beni dinlemesinler. Tarih denilen mâzi derelerinden sizin yüksek istikbalinize uzanan telsiz telgrafla sizin ile konuşuyorum. Ne yapayım, acele ettim, kışta geldim; sizler cennet-âsâ bir baharda geleceksiniz. Şimdi ekilen Nur tohumları, zemininizde çiçek açacaktır. Biz, hizmetimizin ücreti olarak sizden şunu bekliyoruz ki: Mâzi kıtasına geçmek için geldiğiniz vakit, mezarımıza uğrayınız. O bahar hediyelerinden bir kaç tanesini medresemin¹(Hâşiye) mezar taşı denilen ve kemiklerimizi misafir eden ve Horhor toprağının kapıcısı olan kalenin başına takınız.

1 Hâşiye: Medresetü’z-Zehrâ’nın Van’daki numûnesi olan ve vefat eden “Horhor Medresesi”nin mezar taşı hükmünde bulunan Van Kalesi demektir.

Cennet-âsâ: Cennet gibi.

Medresetü’z-Zehrâ: Bediüzzaman Hazretleri’nin Birinci Dünya Savaşı’ndan önce açılması için teşebbüs ettiği üniversite projesinin adı. Burada okuyan gençlere hem pozitif, modern ilimler; hem de dinî ilimler birlikte verilecek, böylece insanlar bütün yönleriyle yetişip gelişecek; kalb ve akıl bütünlüğü ile çağın problemleri gerçek an-

lamda çözüme kavuşacaktı. Daha sonra kaleme aldığı Risale-i Nur’u da bu manada değerlendirmektedir.

Muâsır: Aynı asırda yaşayanlardan her biri.

Nazar-ı hafiyi-i gaybî: Görünmeyen, gizli bakış.

Sadakte: “Doğru söyledin” anlamında bir ifade.

Kapıcıya tenbih edeceğiz, bizi çağırınız. Mezarımızdan ¹هَنِيئًا لَكُمْ sadâsını işiteceksiniz.

Şu zamanın memesinden bizimle süt emen ve gözleri arkada mâziye bakan ve tasavvurları kendileri gibi hakikatsiz ve ayrılmış olan bu çocuklar, varsınlar şu kitabın hakâikini hayal tevehhüm etsinler. Zira ben biliyorum ki, şu kitabın mesâili hakikat olarak sizde tahakkuk edecektir.

Ey muhataplarım! Ben çok bağıryorum. Zira asr-ı sâlis-i aşr'in, yâni on üçüncü asrın minaresinin başında durmuşum, sureten medenî ve dinde lâkayt ve fikren mâzinin en derin derelerinde olanları camiye davet ediyorum.

İşte ey iki hayatın ruhu hükmünde olan İslâmiyet'i bırakan iki ayaklı mezar-ı müteharrik bedbahtlar! Gelen neslin kapısında durmayınız. Mezar sizi bekliyor, çekiliniz, tâ ki hakikat-i İslâmiyeyi hakkıyla kâinat

¹ Ne mutlu size! Gözünüz aydın..

Hakâik: Hakikat.

Hakikat-i İslâmiye: İslâmiyet gerçeği.

Mesâil: Meseleler.

Mezar-ı müteharrik: Hayatta olmasına rağmen mezardaki ölü hükmünde olan kişi veya kimseler.

Tahakkuk etmek: Gerçekleşmek.

Tasavvurat: Tasavvurlar, düşünceler.

Tevehhüm etmek: Sanmak, zannetmek, vehmetmek.

üzerinde temevvüc-sâz edecek olan nesl-i cedit gel-sin!.. (Tarihçe-i Hayat, s. 81-82)

Said Nursî

≈ 204 ≈

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

Bugün büyük ve merhum kardeşim Molla Abdullah ile Hazreti Ziyaeddin hakkındaki mâlûmunuz muhâvereyi tahattur ettim. Sonra sizi düşündüm. Kalben dedim: *Eğer perde-i gayb açılrsa, bu sebatsız zamanda böyle sebat gösteren ve bu yakıcı, ateşli hâllerden sarsılmayan bu samimî dindarlar ve ciddî müslümanlar eğer her biri bir veli, hatta bir kutub görünse, benim nazarımda şimdi verdiğim ehemmiyeti ve alâkayı pek az ziyadeleştirecek.. ve eğer birer âmî ve âdî görünse, şimdi verdiğim kıymeti hiç noksan etmeyecek diye karar verdim.*

Çünkü böyle pek ağır şerâit altında iman kurtarmak hizmeti, her şeyin feukindedir. Şahsî makamlar

Âdî: Sıradan, herhangi biri.

Âmî: Avamdan, sıradan biri.

Kutub: En büyük veli, hidâyet rehberi, insan-ı kâmil.

Muhâvere: Karşılıklı konuşma, diyalog.

Nesl-i cedit: Yeni nesil.

Perde-i gayb: Beş duyu ile kavranamayan varlıkların, gerçeklerin, hâdiselerin üzerini örten perde.

Şerâit: Şartlar.

Tahattur etmek: Hatırlamak.

Temevvüc-sâz: Dalgalanma meydana getiren.

ve hüsn-ü zanların ilâve ettikleri meziyetler, böyle dağ-
dağalı, sarsıntılı hâllerde hüsn-ü zanlarını kırmakla
muhabbetleri azalır ve meziyet sahibi dahi onların na-
zarlarında mevkiini muhafaza etmek için tasannûa ve
tekellüfe ve sıkıntılı vakara mecburiyet hisseder. İşte
hadsiz şükür olsun ki, bizler böyle soğuk tekellüflere
muhtaç olmuyoruz. (Şuâlar, s. 297-298)

≈ 205 ≈

Madem biz kadere teslim olup, bu sıkıntıları خَيْرٌ
1 خَيْرٌ الْأُمُورِ أَحْمَرُهَا¹ sırrıyla ziyade sevap kazanmak cihetiyle
le mânevî bir nimet biliyoruz.. madem geçici, dünyevî
musibetlerin sonları ekseriyetle ferahlı ve hayırlı olu-
yor.. ve madem hakkalyakîn derecesinde yakînî bir
kat'î kanaatimiz var ki: Biz öyle bir hakikate hayatımızı
vakfetmişiz ki, güneşten daha parlak.. ve cennet gi-
bi güzel.. ve saadet-i ebediye gibi şirindir. Elbette biz,

¹ “İşlerin en hayırlısı, zorlu olanıdır.” Bkz.: Aliyyülkârî, el-Masnû' 1/57;
el-Aclûnî, Keşfü'l-hafâ 1/175.

Dağdağa: Gürültü, patırtı. Sıkıntı.

Ekseriyet: Çoğunluk.

Hakkalyakîn: Bir şeyin hakikati-
ne, özüne ulaşarak, yaşanarak öğ-
renilen bilgi.

Meziyet: Ayırıcı vasıf, üstün özel-
lik, güzel huy.

Saadet-i ebediye: Sonsuz, bitme-
yen mutluluk.

Tasannû: Sun'îlik, yapmacıklık.

Tekellüf: Zorlama, külfet.

Vakar: Ağırbaşlılık.

Yakînî: Şüphesiz, kesin bilgi hâ-
linde.

bu sıkıntılı hâller ile müftehirâne, müteşekkirâne bir mücâhede-i mâneviye yapıyoruz diye, şekvâ etmemek lâzımdır...

*Aziz Kardeşlerim! Evvel-âhir tavsiyemiz; tesânüd-
nüzü muhafaza.. enâniyet, benlik, rekabetten tahaf-
fuz.. ve îtidal-i dem ve ihtiyattır. (Şuâlar, s. 302)*

≈ 206 ≈

Hem o zât, hem sizler biliniz ki: Ben, Risale-i Nur'un bir hizmetkârıyım ve o dükkânın bir dellâlıyım. O ise (Risale-i Nur), Arş-ı Âzam'la bağlı olan Kur'ân-ı Azîmüştân'la bağlanmış bir hakikî tefsiridir. Benim şahsımdaki kusurât, ona sirayet edemez. Benim yırtık dellâllık elbisem, onun bâki elmaslarının kıymetini tenzil edemez... (Kastamonu Lâhikası, s. 212)

Arş-ı Âzam: Yerde ve gökte, mad-dî ve mânevî bütün varlıklarla alâkalı ilâhî emir, irade ve işleyişin ilk tecellî ve zuhur mahallî sayılan, fakat mahiyetini sadece Cenâb-ı Hakk'ın bilebileceği yüce bir âlem.

Bâki: Sürekli, dâimî.

Dellâl: Bir şeyi ilân edip duyuran.

İhtiyat: Dikkat, tedbir.

İtidal-i dem: Soğukkanlı, dengeli, ölçülü olma.

Kur'ân-ı Azîmüştân: Şanı yüce Kur'ân-ı Kerîm.

Kusurât: Kusurlar.

Mücâhede-i mâneviye: Mânevî cihad, mücadele.

Müftehirâne: İftiharla, övünerek.

Müteşekkirâne: Şükreder bir tarzda.

Sirayet etmek: Bulaşmak, yayılmak.

Şekvâ etmek: Şikâyet etmek.

Tahaffuz: Korunma, sakınma.

Tenzil etmek: İndirmek, düşürmek.

Tesânüd: Dayanışma.

≈ 207 ≈

Ey Âhîret Dostlarım! Benim Kur'ân'a hizmetkârlığımdan teberri edip kaçmayın! Çünkü inşallah benden size zarar gelmez. Eğer faraza, musibet gelse veya bana zulmedilse, siz benden teberri ile kurtulamazsınız!.. O hâl ile, musibete ve tokata daha ziyade istihkak kesbedersiniz!.. Hem ne var ki, evhama düşüyorsunuz?.. (Mektubat, s. 74)

≈ 208 ≈

“Madem ben garîbim ve gurbetteyim ve gurbete gideceğim. Acaba şu misafirhânedeki vazifem bitmiş midir? Tâ ki sizleri ve Sözler'i tevkil etsem ve bütün bütün alâkamı kessem...” fikri hatırıma geldi. Onun için sizden sormuştum ki; “Acaba yazılan Sözler kâfi midir, noksanı var mı? Yani, vazifem bitmiş midir?...” (Mektubat, s. 23)

≈ 209 ≈

Eğer korkunuz mesleğimden ve Kur'ân'a ait delâllığımdan ve kuvve-i mâneviye-i imaniyeden ise; elli bin nefer değil, yanlışınsınız! Meslek itibarıyla elli milyon kuvvetindeyim, haberiniz olsun! Çünkü Kur'ân-ı Hakîm'in kuvvetiyle sizin dinsizleriniz dâhil olduğu

Evham: Vehimler, kuruntular.

Faraza: Varsayalım, mesela.

İstihkak kesbetmek: Hak etmek, hak kazanmak.

Kuvve-i mâneviye-i imaniye: Mâ-

nevî iman kuvveti.

Teberri etmek: Yüz çevirmek, uzaklaşmak.

Tevkil etmek: Vekil tayin etmek.

hâlde, bütün Avrupa'ya meydan okuyorum. Bütün neşrettiğim envâr-ı imaniye ile onların fûnûn-u müsbete ve tabiat dedikleri muhkem kalelerini zîr u zeber etmişim. Onların en büyük dinsiz feylesoflarını, hayvandan aşağı düşürmüşüm. Dinsizleriniz dahi içinde bulunan bütün Avrupa toplansa, Allah'ın tevfiğiyle beni o mesleğimin bir meselesinden geri çeviremezler, inşallah mağlup edemezler!..

Madem böyledir, ben sizin dünyanıza karışmıyorum, siz de benim âhiretime karışmayın! Karışsanız da beyhudedir!

Takdir-i Hudâ, kuvve-i bâzu ile dönmez!

Bir şem'a ki Mevlâ yaka, üflemekle sönmez!

(Mektubat, s. 76)

≈ 210 ≈

Din bir imtihandır, teklif-i ilâhî bir tecrübedir; tâ ervâh-ı âliye ile ervâh-ı sâfile, müsabaka meydanında,

Envâr-ı imaniye: İmana ait nurlar.

Ervâh-ı sâfile: Değerini yitirmiş, bayağı ruhlar.

Ervâh-ı âliye: Yüce ruhlar.

Fûnûn-u müsbete: Fen Bilimleri.

Kuvve-i bâzu: Pazı, kol kuvveti.

Muhkem: Sağlam, metin.

Neşretmek: Yayımak.

Şem'a: Mum.

Takdir-i Hudâ: Allah'ın takdiri.

Teklif-i ilâhî: Dinî yükümlülük.

Tevfik: Yardım etme, muvaffak kılma.

Zîr u zeber etmek: Darmadağın, paramparça etmek.

birbirinden ayrılınsın. Nasıl ki bir mâdeneye ateş veriliyor; tâ elmasla kömür, altınla toprak birbirinden ayrılınsın. Öyle de, bu dâr-ı imtihanda olan teklifât-ı ilâhiye bir ibtilâdır ve bir müsabakaya sevtir ki; istidad-ı beşer mâdeninde olan cevâhir-i âliye ile mevâdd-ı süfliyye birbirinden tefrik edilsin.

Madem Kur'ân, bu dâr-ı imtihanda, bir tecrübe sûretinde, bir müsabaka meydanında, beşerin tekemmülü için nâzil olmuştur; elbette şu dünyevî ve herkese görünecek umûr-u gaybiye-i istikbâliyyeye yalnız işaret edecek ve hüccetini isbat edecek derecede akla kapı açacak. Eğer sarâhaten zikretse, sırr-ı teklif bozulur. Âdeta gökyüzündeki yıldızlarla vâzihan **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** yazmak misillü bir bedâhete girecek. O zaman herkes ister

Bedâhet: Açıklık, gözle görülür olma.

Cevâhir-i âliye: Yüksek, değerli cevherler.

Dâr-ı imtihan: İmtihan yeri, yurdu.

İbtîlâ: İmtihan, deneme.

İstidâd-ı beşeri: İnsana ait kabiliyet, yetenek.

Mevâdd-ı süfliye: Değersiz maddeler.

Misillü: Gibi.

Nâzil olmak: İnmek.

Sarâhaten: Açıklıkla.

Sırr-ı teklif: İmtihan sırrı, deneme gayesi.

Tefrik etmek: Ayırmak, farkını ortaya koymak.

Tekemmül: Gelişme, mükemmelleşme.

Teklifât-ı ilâhiye: Dinî yükümlülükler.

Umûr-u gaybiye-i istikbâliye: Geleceğe ait, bilinmeyen işler.

Vâzihan: Âşikâr, apaçık.

istememez tasdik edecek. Müsabaka olmaz, imtihan fevt olur. Kömür gibi bir ruh ile elmas gibi bir ruh¹(Hâşiye) beraber kalacaklar. (Sözler, s. 283)

≈ 211 ≈

Risale-i Nur'un erkânlarının haksız itirazlara karşı haklı, fakat zararlı hiddetlerinden kurtarmak lüzumuna binâen; ve ehl-i ilhadın iki tâife-i ehl-i hakkın mâbeynindeki husumetten istifade ederek, birinin silâhıyla, itirazıyla ötekini cerhedip ve ötekinin delilleriyle berikini çürütüp ikisini de yere vurmak ve çürütmekten içtinâben, Risale-i Nur şâkirtleri, bu mezkûr dört esasa binâen, muâırzlara hiddet ve tehevür ile ve mukabele-i bilmisil ile karşılamamalı. Yalnız kendilerini müdâfaa için musâlahakârâne, medar-ı itiraz noktaları izah etmek ve cevap vermek gerektir.

1 Hâşiye: Ebûcehl-i Laîn ile Ebûbekir-i Siddîk, müsâvî görünecek. Sırr-ı teklif zâyi olacak...

Cerhetmek: Yaralamak.

Ehl-i ilhad: Dinden sapanlar, dinsizler.

Erkân: İleri gelenler.

Fevt olmak: Kaçmak, yok olmak, elden çıkmak.

Husumet: Zıtlaşma, karşı olma.

İçtinaben: Çekinerek, sakınarak.

Mâbeyn: Ara, arası.

Medar-ı itiraz: İtiraza mesnet, dayanak.

Muâırız: Karşı gelen, muhalif.

Mukabele-i bilmisil: Aynıyla karşılık verme.

Musâlahakârâne: Etrafıyla barışık hareket eder tarzda.

Müsâvî: Eşit, denk.

Tâife-i ehl-i hak: Daima doğruluk üzerinde olan zümre.

Tehevür: Hiçbir şeyden çekinmeyip, korkusuzca hareket etme.

Çünkü bu zamanda enâniyet çok ileri gitmiş. Herkes, kâmeti miktarında bir buz parçası olan enâniyetini eritmeyip bozmuyor, kendini mâzur biliyor; ondan nizâ çıkıyor. Ehl-i hak zarar eder; ehl-i dalâlet istifade ediyor... (Kastamonu Lâhikası, s. 164)

≈ 212 ≈

Bir şahsın tehevvisü için büyük bir daire-i muhita, hareket-i mühimmesinden durdurulmaz... (Kastamonu Lâhikası, s. 188)

≈ 213 ≈

Tedennînin mühim bir sebebi: Bazı rüesâ ile haksız olarak millete fedakârlık iddia eden sahtekâr hamiyet-fürûşlar veya velâyeti dâvâ eden ehliyetsiz bazı müteşeyyihlerdir... (Münâzarât)

≈ 214 ≈

Yol ikidir: Ya sükût etmektir; çünkü söylenen her sözün doğru olması lâzımdır... Veya sıdktır; çünkü İslâmiyet'in esası, sıdktır.

Daire-i muhita: Büyük daire.
Hamiyet-fürûş: Dinî ve millî değerlere bağlı olmadığı hâlde kendini bağılmış gibi gösteren kimse.
Hareket-i mühimme: Önemli hareket.
Kâmet: Boy, ölçü, değer.
Müteşeyyih: Şeyhiğe ehliyeti olmadığı halde şeylik iddia eden

kimse.
Rüesâ: Reisler, başkanlar.
Sıdk: Doğruluk.
Sükût etmek: Susmak.
Tedennî: Gerileme, düşüşe geçme.
Tehevvis: Heves, heveslenme.
Velâyet: Velilik, Allah dostluğu.

İmanın hâssası, sıdktır.

Bütün kemâlâta îsal edici, sıdktır.

Ahlâk-ı âliyenin hayatı, sıdktır.

Terakkiyâtın mihveri, sıdktır.

Âlem-i İslâm'ın nizamı, sıdktır.

Nev-i beşeri kâbe-i kemâlâta îsal eden sıdktır.

Ashab-ı kiramı bütün insanlara tefevvuk ettiren, sıdktır.

Muhammed-i Hâşimî'yi (aleyhissalâtü vesselâm) merâtib-i beşeriyenin en yükseğine çıkararak, sıdktır... (İşârâtü'l-İ'câz, s. 83)

Ahlâk-ı âliye: Yüce ahlâk.

Âlem-i İslâm: İslâm âlemi.

Ashab-ı kiram: Hz. Peygamber Efendimiz (s.a.s.) ile aynı zaman ve zeminde beraber olup O'na iman etme bahtiyarlığına eren, Peygamberimiz'in seçkin, talihli, şerefli dost ve arkadaşları (r.anhum).

Hâssa: Özellik.

İsal etmek: Ulaştırmak.

Kâbe-i kemâlât: Kemâlât ve erdemler kâbesi. Herkesin yönelmesi gereken en yüksek kemâlât merkezi.

Kemâlât: İyilikler, faziletler, erdemler.

Merâtib-i beşeriye: İnsanlık mertebeleri.

Muhammed-i Hâşimî: Hz. Peygamber Efendimiz'in (s.a.s.) büyük dedesi Hâşim'e nispetle anılan mübarek ismi.

Nev-i beşer: İnsanoğlu.

Tefevvuk ettirmek: Üstün kılmak, daha büyük hâle getirmek.

Terakkiyât: İlerlemeler, yükselmeler.

≈ 215 ≈

Suâl: Her şeyden evvel bize lâzım olan nedir?

Cevap: Doğruluk.

Suâl: Daha?

Cevap: Yalan söylememek.

Suâl: Sonra?

Cevap: Sıdk, ihlâs, sadakat, sebat, tesânüd...

(Münâzarât)

≈ 216 ≈

Suâl: Şimdiki şeyhlerden ne istersin?

Cevap: Daima onların demdemelerinin mevzuu olan ihlâs.. hem de murâbit oldukları cihad-ı ekberi ve terk-i iltizam-ı nefsi.. hem de onların şîârı olan, zühdün manası olan terk-i menâfi-i şahsiyeyi.. hem de dâima iddiasında buldukları ve mizac-ı İslâmiyet'in mayası olan muhabbeti isterim.

Cihad-ı ekber: En büyük (nefsin meşrû olmayan arzu ve isteklerine karşı yapılan) cihad.

Demdeme: Söz, konuşma.

Mizac-ı İslâmiyet: İslâmiyet'in tabiatı, özelliği.

Murâbit: Bağlı, çok düşkün olmak.

Şîâr: Ayırt edici özellik, alâmet.

Terk-i iltizam-ı nefis: Nefsin meşrû olmayan isteklerini terketmek.

Terk-i menâfi-i şahsiye: Şahsî menfaatleri terketmek.

Tesânüd: Dayanışma.

Suâl: Nasıl olsunlar?

Cevap: İnat, gıybet ve taraftarlığı mâbeynlerinden kaldırırsınlar. (Münâzarât)

≈ 217 ≈

Eğer mesleği, tenkîs-i gayr ile meziyetini izhar.. ve husumet-i gayr ile muhabbetini telkin ve inşikak-ı asâyı istilzam eden hiss-i taraftarlık.. ve meyelân-ı gıybeti intâc eden kendine muhabbeti başkasına olan husumete mütevakıf gösterilse o bir müteşeyyih-i müteevviğdir, bir zi'b-i mütegannimdir. Din ile, dünyanın saydına gider.

Ya bir lezzet-i menhuse veya bir içtihad-ı hata onu aldatmış, o da kendisini iyi zannedip büyük meşâyihe

Hiss-i taraftarlık: Taraftarlık hissi, duygusu.

Husumet-i gayr: Başkasına yapılan düşmanlık.

İçtihad-ı hata: Hatalı içtihad.

İnşikak-ı asâ: Birliğin bozulması, karışıklık, ihtilaf.

İntâc etmek: Netice vermek.

İstilzam etmek: Gerektilmek, icab ettirmek.

İzhar: Açığa çıkarma, gösterme.

Lezzet-i menhuse: **Uğursuz, kötü lezzet.**

Mâbeyn: Ara, arası.

Meşâyih: Şeyhler, ileri gelenler,

önder insanlar.

Meyelân-ı gıybet: Gıybet meyletme.

Meziyet: Ayırıcı vasıf, üstün özellik, güzel huy.

Müteşeyyih-i müteevviğ: Şeyhlik ve ağalık taslayan kimse.

Mütevakkıf: Bağlı, ilgili.

Sayd: Av.

Telkin: Fikir aşılama, kabul ettirme.

Tenkîs-i gayr: Başkasını noksan, eksik ve yetersiz görmek, göstermek.

Zi'b-i mütegannim: Koyun postuna bürünmüş kurt.

ve zevât-ı mübarekeye sû-i zan yolunu açmıştır. (*Münâzarât*)

Said Nursî

≈ 218 ≈

Risale-i Nur, bu mübarek vatanın mânevî bir halâskârı olmak cihetiyle; şimdi iki dehşetli mânevî belayı defetmek için matbûât âlemi ile tezâhüre başlamak, ders vermek zamanı geldi veya gelecek gibidir, zannederim.

O dehşetli beladan birisi: Hıristiyan Dini'ni mağlup eden ve anarşiliği yetiştiren, şimalde çıkan dehşetli dinsizlik cereyanının bu vatani mânevî istilâsına karşı Risale-i Nur bir Sedd-i Zülkarneyn gibi bir sedd-i Kur'ânî vazifesini görebilir.

İkincisi: Âlem-i İslâm'ın bu mübarek vatanın ahalisine karşı pek şiddetli itiraz ve ithamlarını izâle etmek için matbûât lisanıyla konuşmak lâzım gelmiş diye kalbime ihtar edildi.

Halâskâr: Kurtarıcı.

İzâle etmek: Gidermek, yok etmek.

Matbûât âlemi: Basın-yayın dünyası.

Sedd-i Kur'ânî: Kur'ân-ı Kerîm kaynaklı mânevî set, koruma.

Sedd-i Zülkarneyn: Hz. Zülkar-

neyn'in inşa ettiği set. (Bkz: Kehf Sûresi, 18 / 93-98. âyetler).

Sû-i zan: Kötü, olumsuz düşünme.

Şimal: Kuzey.

Tezahür: Ortaya çıkma, görünme.

Zevât-ı mübareke: Mübarek, bereketli zâtlar.

Ben dünyanın hâlini bilmiyorum. Fakat Avrupa'da istilâkârâne hükmeden ve edyân-ı semâviyeye dayanmayan dehşetli cereyanın istilâsına karşı Risale-i Nur hakikatleri, bir kale olduğu gibi; Âlem-i İslâm'ın ve Asya kıtasının hâl-i hazırdaki itiraz ve ithamını izâle.. ve eskideki muhabbet ve uhuvvetini iade etmeye vesile olan bir mu'cize-i Kur'âniye'dir.

Bu memleketin vatan-perver siyâsîleri çabuk aklını başına alıp Risale-i Nur'u tab' ederek resmî neşretmeleri lâzımdır ki, bu iki belaya karşı siper olsun.

Acaba bu yirmi sene zarfında iman-ı tahkikiyi pek kuvvetli bir surette bu vatanda neşreden Risale-i Nur olmasaydı, bu dehşetli asırda, acîb inkılâp ve infilâklarda bu mübarek vatan; Kur'ân'ını, imanını dehşetli sadmelerden tam muhafaza edebilir miydi? Her neyse...

Risale-i Nur'a, daha vatana, idareye zararı dokunmak bahanesiyle tecavüz edilmez; daha kimseyi o bahaneyle inandıramazlar. Fakat cepheyi değiştirip, din perdesi

Acîb: Şaşırtan, ürküten.

Edyân-ı semâviye: Semâvî, ilâhî dinler.

İman-ı tahkiki: Delile dayanarak ulaşılan, sağlam, sarsılmaz iman.

İnfilâk: Şiddetli patlama, yarıma.

İnkılâp: Devrim, değişim.

İstilâkârâne: Her tarafa yayılır bir tarzda.

Mu'cize-i Kur'âniye: Kur'ân-ı Kerîm'in mu'cizesi.

Sadme: Çarpma, toslama, belâ.

Tab' etmek: Basmak.

Uhuvvet: Kardeşlik.

altında bazı safdil hocaları veya bid'a taraftarı veya enâniyetli sofi-meşreplileri bazı kurnazlıklarla Risale-i Nur'a karşı –iki sene evvel İstanbul'da ve Denizli civarında olduğu gibi– istîmal etmek ve Risale-i Nur'a ve şâkirtlerine ayrı bir cephede tecavüz etmeye münafıklar çabalıyorlar. İnşallah muvaffak olamazlar. Risale-i Nur şâkirtleri, tam ihtiyatla beraber, bir taarruz olduğu vakitte münâkaşa etmesinler, aldırmasınlar. Aldanan ehl-i ilim ve imansa, dost olsunlar, “Biz size ilişmiyoruz. Siz de bize ilişmeyiniz. Biz ehl-i imanla kardeşiz” deyip yatıştırınsınlar.

Sâniyen: Mübareklerin pehlivanı hem Abdurrahmân,* hem Lütfi,* hem Büyük Hâfız Ali* manalarını taşıyan büyük ruhlu Küçük Ali kardeşimiz bir suâl soruyor. Hâlbuki o suâlin cevabı Risale-i Nur'da yüz yerde var. “Risale-i Nur'un erkân-ı imaniye hakkında bu derece kesretli tahşidâtı ne içindir? Bir âmî müminin imanı büyük bir velînin imanı gibidir, diye eski hocalar bize ders vermişler?” diyor.

Âmi: Avamdan, sıradan biri.

Bid'a: Dinin aslından uzaklaşma, dinde olmayan bir şeyin îcad edilmesi.

Erkân-ı imaniye: İman esasları, şartları.

İstîmal etmek: Kullanmak.

Kesret: Çok, çokluk.

Muvaffak olmak: Başarmak.

Safdil: Temiz kalbli olduğundan kolay aldanan kimse.

Sofi-meşrep: Tasavvufa yatkın.

Tahşidât: Bir şeyin üzerinde çokça durmalar, tembihler.

Elcevap: Başta *Âyetü'l-Kübrâ*, merâtib-i imaniye bahislerinde; ve âhire yakın Müceddid-i Elf-i Sâni İmam Rabbânî beyanı ve hükmü ki, “*Bütün tarikatlerin mün-tehâsı ve en büyük maksatları, hakâik-i imaniyenin in-kişafıdır. Ve bir mesele-i imaniyenin kat’iyetle vuzu-hu, bin kerametlerden ve keşfiyâtlardan daha iyidir.*”¹; ve *Âyetü'l-Kübrâ*’nın en âhirdeki ve *Lâhika*’dan alınan o mektubun parçası ve tamamının beyanatı cevap oldu-ğu gibi, *Meyve Risalesi*’nin tekrarât-ı Kur’âniye hakkında Onuncu Meselesi, tevhid ve iman rükünleri hakkında tek-rarlı ve kesretli tahşidât-ı Kur’âniye’nin hikmeti, aynen bi-tamamiha onun hakikî tefsîri olan *Risale-i Nur*’da cereyan etmesi de cevaptır.

¹ İmam Rabbânî, *el-Mektubat* 1/182 (210. Mektup).

Bitamamiha: Tamamen, eksiksiz.

Hakâik-i imaniye: İman hakikat-leri.

İnkışaf: Belirme, ortaya çıkma.

Kat’iyet: Kesinlik.

Keşfiyat: Keşifler. Tas.: Kalb ve ruh gözüyle, basiretle eşyanın per-de ötesine nüfuz ederek vâkıf olu-nan bilgiler.

Merâtib-i imaniye: İman mertebe-leri, dereceleri.

Mesele-i imaniye: İmanla ilgi-li mesele.

Müceddid-i Elf-i Sâni: Hicrî ikin-ci bin döneminin müceddidi ma-nasında İmam Rabbânî Ahmed Fârukî Hazretleri’ne verilen bir un-van.

Müntehâ: En son, nihâyet.

Tekrarât-ı Kur’âniye: Kur’ân-ı Ke-rîm’de tekrarlanan âyet veya kıs-salar.

Vuzuh: Açığa çıkma, netlik kazan-ma.

Hem, iman-ı tahkikî ve taklidî ve icmâlî ve tafsilî ve imanın bütün tehâcümâta ve vesveseler ve şüphelere karşı dayanıp sarsılmamasını beyan eden Risale-i Nur parçalarının izahatı, büyük ruhlu Küçük Ali'nin mektubuna öyle bir cevaptır ki, bize hiçbir ihtiyaç bırakmıyor.

İkinci Cihet: İman, yalnız icmâlî ve taklidî bir tasdi-ke münhasır değil; bir çekirdekten, tâ büyük hurma ağacına kadar ve eldeki aynada görünen misalî güneşten tâ deniz yüzündeki aksine, tâ güneşe kadar mertebeleri ve inkişafı olduğu gibi; imanın o derece kesretli hakikatleri var ki, bin bir esmâ-yı ilâhiye ve sair erkân-ı imaniyenin kâinat hakikatleriyle alâkadar çok hakikatler var ki, *“Bütün ilimlerin ve mârifetlerin ve kemâlât-ı insaniyenin en büyüğü imandır ve iman-ı tahkikîden gelen tafsilli ve burhanlı mârifet-i kudsiyedir.”* diye ehl-i hakikat ittifak etmişler.

Evet, iman-ı taklidî, çabuk şüphelere mağlûp olur. Ondan çok kuvvetli ve çok geniş olan iman-ı tahkikîde

Burhan: Delil.

Esmâ-yı ilâhiye: Cenâb-ı Hakk'ın güzel isimleri.

İcmâlî: Kısaca, topluca, özet halinde.

İzahat: İzahlar, açıklamalar.

Kemâlât-ı insaniye: İnsanı olgunlaştıran, yücelten faziletler, erdem-

ler, güzellikler.

Misali: Benzeri, onun gibi.

Münhasır: Sınırlı, kayıtlı.

Tafsilî: Etraflıca, ayrıntılı, detaylı şekilde.

Taklidî: Başkalarından görerek, araştırılmadan alınan.

pek çok merâtib var. O merâtiblerden “ilmelyakîn” mertebesi, çok burhanlarının kuvvetleriyle binler şüphele karşı dayanır. Hâlbuki taklidî iman bir şüpheye karşı bazen mağlûp olur.

Hem iman-ı tahkikînin bir mertebesi de “aynelyakîn” derecesidir ki, pek çok mertebeleri var. Belki esmâ-yı ilâhiye adedince tezâhür dereceleri var. Bütün kâinatı bir Kur’ân gibi okuyabilecek derecesine gelir.

Hem bir mertebesi de “hakkalyakîn” dir. Onun da çok mertebeleri var. Böyle imanlı zâtlara şübehat orduları hücum da etse bir halt edemez. Ve ulemâ-yı İlm-i Kelâm’ın binler cild kitapları, akla ve mantığa istinâden te’lif edilip, yalnız o mârifet-i imaniyenin burhanlı ve aklî bir yolunu göstermişler. Ve ehl-i hakikatin yüzer kitapları keşfe, zevke istinâden o mârifet-i imaniyeyi daha başka bir cihette izhar etmişler. Fakat Kur’ân’ın mu’cizekâr cadde-i kübrâsı,

Aynelyakîn: Gözle görülüp edinilen bilgi.

Cadde-i kübrâ: Büyük, geniş yol. Ana cadde.

Hakkalyakîn: Meselenin hakikati-ne, özüne ulaşarak edinilen, bizzat yaşanarak elde edilen kesin bilgi.

İlmelyakîn: Okuyup öğrenerek, delillere dayanarak elde edilen bilgi.

İstinâden: Dayanarak.

Keşf: İllâhî ihsan ve ilhâm ile bazı

sırları, hakikatleri keşfetme.

Mârifet-i imaniye: Allah’ı sıfat, isim ve fiilleriyle tanıma, bilme. Doğru, hakikî iman bilgisi.

Merâtib: Mertebeler.

Mu’cizekâr: Mu’cizeli.

Şübehât: Şüpheler.

Tezahür: Görünme, belirme, ortaya çıkma.

Ülemâ-yı İlm-i Kelâm: İslâm’ın inanca ait meselelerini inceleyen Kelâm İlmî’nin âlimleri.

gösterdiği hakâik-i imaniye ve mârifet-i kudsiye, o ulemâ ve evliyanın pek çok fevkinde bir kuvvet ve yüksekliktedir.

İşte, Risale-i Nur bu câmî ve küllî ve yüksek mârifet caddesini tefsir edip, bin seneden beri Kur'ân aleyhine ve İslâmiyet ve insanîyet zararına ve adem âlemleri hesabına tahribatçı küllî cereyanlara karşı Kur'ân ve iman namına mukabele ediyor, müdâfaa ediyor. Elbette hadsiz tahşidâta ihtiyacı vardır ki, o hadsiz düşmanlara karşı dayanıp ehl-i imanın imanını muhafazasına Kur'ân nuruyla vesile olsun.

Hadis-i şerifte vardır ki: “*Bir adam seninle imana gelmesi, sana sahra dolusu kırmızı koyunlardan daha hayırlıdır.*”¹ “*Bazen bir saat tefekkür, bir sene ibadetten daha hayırlı olur.*”² Hatta Nakşîlerin hafî zikre verdiği büyük ehemmiyet, bu nevi tefekküre yetişmek içindir.

¹ Buhârî, *cihâd* 102, 143, *fedâilü ashâb* 9; Müslim, *fedâilü's-sahâbe* 34; Ebû Davud, *ilim* 10; Ahmed İbn-i Hanbel, *el-Müsned* 5/333.

² el-Gazâlî, *İhyâu ulûmi'd-din* 4/423; el-Kurtubî, *el-Câmi' li ahkâmi'l-Kur'ân* 4/314; Aliyyülkârî, *el-Masnû'* s.82; el-Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ* 1/370.

Adem âlemleri: Şerre, kötüye, yanlış sebepler ve vesile olan varlıklar.

Câmî: Geniş, kapsamlı.

Fevk: Üst.

Hakâik-i imaniye: İman hakikatleri.

Küllî: Genel, umumî, kapsamlı.

Nakşî: Nakşibendî tarikatine mensup olan.

Umum kardeşlerime birer birer selâm ve dua ediyoruz.
(*Emirdağ Lâhikası*, s. 96-98)

Said Nursî

≈ 219 ≈

Bu zamanda gayet kuvvetli ve hakikatli milyonlar fedakârları bulunan meşrepler, meslekler bu dehşetli dalâlet hücumuna karşı zâhiren mağlubiyete düştükleri hâlde; benim gibi yarım ümmî ve kimsesiz, mütemâdiyen tarassud altında, karakol karşısında ve müthiş, müteaddid cihetlerle aleyhimde propagandalar ve herkesi benden tenfir etmek vaziyetinde bulunan bir adam; o mesleklerden daha ileri, daha kuvvetli dayanan Risale-i Nur'a sahib değildir. Ve o eser, onun hüneri olamaz, onunla iftihar edemez. Belki doğrudan doğruya Kur'an-ı Hakîm'in bu zamanda bir nevi mu'cize-i mâneviyesi olarak, rahmet-i ilahiye tarafından ihsan edilmiştir. O adam, binler arkadaşıyla beraber o hediye-i Kur'âniye'ye el atmışlar. Her nasılsa birinci tercümanlık vazifesi ona düşmüş. Onun fikri ve ilmi ve zekâsının eseri olmadığına delil, Risale-i Nur'da öyle parçalar

Mu'cize-i mâneviye: Mânevî mu'cize.

Müteaddid: Birçok, çeşitli.

Mütemâdiyen: Devamlı, sürekli olarak.

Rahmet-i ilahiye: Cenâb-ı Hakk'ın rahmeti.

Tarassud: Gözetleme, gözetim.

Tenfir etmek: Nefret ettirmek, soğukluk verip uzaklaştırmak.

Ümmî: Herhangi bir eğitim almamış, okuma yazma bilmeyen.

Zâhiren: Görünüşte, görünüşe göre.

var ki; bazı altı saatte, bazı iki saatte, bazı bir saatte, bazı on dakikada yazılan risaleler var. Ben yemin ile temin ediyorum ki, Eski Said'in (*radiyallâhu anhu*)¹(Hâşiye) kuvve-i hâfızası da beraber olmak şartıyla o on dakika işi, on saatte fikrimle yapamıyorum. O bir saatlik risaleyi, iki gün istidadımla, zihnimle yapamıyorum ve o altı saatlik risale olan Otuzuncu Söz'ü ne ben ve ne de en müdakkik dindar feylesoflar altı günde o tahkikatı yapamazlar ve hâkeza...

Demek biz müflis olduğumuz hâlde, gayet zengin bir mücevherat dükkânının dellâlı ve bir hizmetçisi olmuşuz... Cenâb-ı Hak fazl u keremiyle, şu hizmette hâlisâne, muhlisâne bizi ve umum Risale-i Nur talebelerini dâim ve muvaffak eylesin. Âmin bihürmeti Seyyidi'l-mürselîn. (*Kastamonu Lâhikası*, s. 131-132)

Said Nursî

¹ Hâşiye: Bazı müstensihler, bu bîçâre Said hakkında “radiyallâhu anh” kelimesini bir dua niyetiyle yazmışlar. Ben bozmak istedim, hatıra geldi ki: “Allah razı olsun” manasında bir duadır, ilişme. Ben de bozmadım.

Bihürmeti Seyyidi'l-mürselîn:

Peygamberler Efendisi'nin yüzü suyu hürmetine.

Dellâl: Bir şeyi ilân edip duyuran.

Hâlisâne / Muhlisâne: Çok hâlis, çok samimî olarak; tamamen Allah'ın rızasına odaklanarak.

İstidad: Kabiliyet, yetenek.

Kuvve-i hâfıza: Hâfıza kuvveti.

Muvaffak: Başarılı.

Mücevherat: Mücevherler.

Müdakkik: Dikkatli, inceleyici, araştırmacı.

Müflis: İflas etmiş.

Müstensih: Yazılı bir nüshaya bakarak eliyle onun bir suretini yazan kimse.

≈ 220 ≈

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Otuz beş senedir ki siyaseti bırakmıştım ve Nurculara da “Bırakınız!” diyordum. Sebebi: “Siyaset ihlâsı kırar.” Fakat şimdi hissettim ki, bazı münafıklar dindarları perde yapıp dini siyasete âlet; sonra da siyaseti dinsizliğe âlet etmeye çalıştıklarından safdil dindarların hatırı için bir-iki defa siyasete baktım, gördüm ki: Bizi bu üç-dört mahkemede “Dini siyasete âlet ediyor.” diye itham edenler kendileri, dessayâne, dini tezyif etmek için kendileri sonra da siyaseti dinsizliğe âlet etmek için dinsizlik düsturlarını kanuna bağlamak gibi dünyada hiçbir şeddat, hiçbir zâlimin yapmadığı bir dehşet gördüm. Şiddetli bir me’yusiyetim içinde, Hürriyet başında bizimle yani İttihad-ı Muhammedî (a.s.m.) Cemiyeti ile, İttihadçılarının bir kısmındaki gizli farmasonlara muâriz ve mânen bizimle, yani İttihad-ı

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

Dessayâne: Sinsice hileler, entrikalar çevirir tarzda.

Farmason: Masonluk cemiyetine mensup olan.

Hürriyet: 2. Meşrûtiyet.

İttihad-ı Muhammedî (a.s.m.)

Cemiyeti: Süheyl Paşa, Mehmed Sâdık, Ferik Rıza Paşa, Derviş Vahdetî ve arkadaşları tarafından

5 Nisan 1909 tarihinde İstanbul’da kurulan bir cemiyettir.

Me’yusiyet: Ümitsizlik.

Muâriz: Karşı çıkan, muhalif.

Safdil: Temiz kalbli olduğundan kolay aldanan kimse.

Şeddat: Çok zâlim olan kimse.

Tezyif etmek: Hafife almak, alay etmek, değersiz göstermek.

Muhammedî ile müttefik olan Ahrar Fırkası yine otuz beş sene sonra dirildi, yine uyandı. Birden şeâir-i İslamiye'nin başında olan ezan-ı Muhammedî'yi, farmasonların zincirlerini kırıp, ilan etmesiyle; siyasetten kat-ı alâka eden, eskide "İttihad-ı Muhammedî" şimdi "Nurcular" namını alan ve İttihad-ı İslâm içinde bulunan kardeşlerimiz yanlış basmamak için bazı şeyleri söylemek isterdim. Fakat "Risale-i Nur benim bedelime konuşuyor." dedim, yüzümü çevirdim. (*Beyânât ve Tenvirler*)

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي¹

Kardeşiniz
Said Nursî

¹ Kendinden başka her şeyin fâni olduğu gerçek Bâkî, Allah'tır.

Ahrar Fırkası: Hürriyetçiler, Liberaller. Osmanlı döneminde II. Meşrûtiyet'in ilanından sonra kurulan ikinci siyasî parti.

Kat-ı alâka etmek: İlişkiyi kesmek.

Şeâir-i İslamiye: İslâm'ı temsil eden semboller. İslâm'a has özellikler.

Umum Nur Talebelerine Üstad Bediüzzaman'ın Vefatından Önce Vermiş Olduğu En Son Derstir

Aziz Kardeşlerim!

♦ *Bizim vazifemiz müsbet hareket etmektir. Menfî hareket değildir. Rıza-yı ilâhîye göre sırf hizmet-i imaniyeyi yapmaktır; vazife-i ilâhiyeye karışmamaktır. Bizler âsâyişi muhafazayı netice veren müsbet iman hizmeti içinde her bir sıkıntıya karşı sabırla, şükürle mükellefiz.*

Mesela, kendimi misal alarak derim: Ben eskiden beri tahakküme ve terzile karşı boyun eğmemişim. Hayatımda tahakkümü kaldırmadığım, birçok hâdiselerle sabit olmuş. Mesela, Rusya'da kumandana ayağa kalkmamak, Divan-ı Harb-i Örfî'de idam tehdidine karşı mahkemedeki paşaların suâllerine beş para ehemmiyet vermediğim gibi, dört kumandanlara karşı bu tavrım, tahakkümlere boyun

Divan-ı Harb-i Örfî: 1909 yılında 31 Mart Vâkıası'ndan sonra kurulan Sıkı Yönetim Mahkemesi.

Hizmet-i imaniye: İman hizmeti.

Menfî hareket: Olumsuz, yıkıcı hareket.

Müsbet hareket: Olumlu, yapıcı hareket.

Rıza-yı ilâhî: Allah rızası.

Tahakküm: Baskı, baskı altına alma.

Terzil: Rezil etmek, küçük düşürmek.

Vazife-i ilâhiye: Cenâb-ı Hakk'ın, kullarına birtakım emir ve tavsiyelerini yerine getirmeleri hâlinde vereceğini, yapacağını vaat ettiği şey, şeyler.

eğmediğimi gösteriyor. Fakat bu otuz senedir müsbet hareket etmek, menfî hareket etmemek ve vazife-i ilâhiyeye karışmamak hakikati için, bana karşı yapılan muâmelelere sabırla, rıza ile mukabele ettim. Cercis (*aleyhisselâm*) gibi ve Bedir, Uhud muharebelerinde çok cefa çekenler gibi, sabır ve rıza ile karşıladım.

Evet, mesela seksen bir hatasını mahkemede isbat ettiğim bir müddeiumumînin yanlış iddiaları ile aleyhimizdeki kararına karşı, beddua dahi etmedim. Çünkü asıl mesele bu zamanın cihad-ı mânevîsidir. Mânevî tahribatına karşı sed çekmektir. Bununla dâhilî âsâyîşe bütün kuvvetimizle yardım etmektir.

Evet, mesleğimizde kuvvet var. Fakat bu kuvvet, âsâyîşi muhafaza etmek içindir. ¹ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى¹ düsturu ile ki: “Bir câni yüzünden onun kardeşi, hanedanı, çoluk-çocuğu mes’ul olamaz.” İşte bunun içindir ki, bütün hayatımda bütün kuvvetimle âsâyîşi muhafaza ya çalışmışım. Bu kuvvet dahile karşı değil, ancak hâricî

¹ En’âm Sûresi, 6/164; İsrâ Sûresi, 17/15; Fâtır Sûresi, 35/18; Zümer Sûresi, 39/7; Necm Sûresi, 53/38.

Cihad-ı mânevî: Allah’ın dini-ne hizmet için sarf edilen her türlü mânevî gayret.

Dâhilî âsâyîş: Ülke içi huzur ve emniyet.

Hâricî: Dışa ait, dıştan gelen.

Müddeiumumî: İddia makamı, savcı.

tecavüze karşı istîmal edilebilir. Mezkûr âyetin düsturuy-la vazifemiz, dahildeki âsâyîşe bütün kuvvetimizle yardım etmektir. Onun içindir ki, Âlem-i İslâm'da âsâyîşi ihlâl edici dâhilî muharebât ancak binde bir olmuştur. O da aradaki bir içtihad farkından ileri gelmiştir. *Ve cihad-ı mânevîyenin en büyük şartı da vazife-i ilâhiyeye karışmamaktır ki, bizim vazifemiz hizmettir; netice Cenâb-ı Hakk'a âittir. Biz vazifemizi yapmakla mecbur ve mükellefiz.*

Ben de Celâleddin Harzemşah gibi, “Benim vazifem hizmet-i imaniyedir; muvaffak etmek veya etmemek Cenâb-ı Hakk'ın vazifesidir.” deyip ihlâs ile hareket etmeyi Kur'ân'dan ders almışım.

Hâricî tecavüze karşı kuvvetle mukabele edilir. Çünkü düşmanın malı, çoluk çocuğu ganimet hükmüne geçer. Dahilde ise öyle değildir. Dahildeki hareket, müsbet bir şekilde mânevî tahribata karşı mânevî, ihlâs sırrıyla hareket etmektir. Hariçteki cihad başka, dahildeki cihad başkadır. Şimdi milyonlar hakikî talebeleri Cenâb-ı Hak bana vermiş. Biz bütün kuvvetimizle dahilde ancak âsâyîşi muhafaza için müsbet hareket edeceğiz. Bu zamanda dahil ve hariçteki cihad-ı mânevîyedeki fark pek azîmdir.

Azîm: Büyük.

İçtihad: Görüş, kanaat.

İstîmal etmek: Kullanmak.

Muharebât: Savaşlar, harpler.

♦ *Bir mesele daha var; o da çok ehemmiyetlidir. Hüküm-ü Kur'ân'a göre, bu zamanda mimsiz medeniyetin îcabâtından olarak hâcât-ı zaruriye dörtten yirmiye çıkmış. Tiryakilikle, görenekle ve itiyadla hâcât-ı gayr-i zaruriye, hâcât-ı zaruriye hükmüne geçmiş. Âhirete iman ettiği hâlde "zaruret var" diye ve zaruret zannıyla dünya menfaati ve maîşet derdi için dünyayı âhirete tercih ediyor.*

Kırk sene evvel, bir başkumandan beni bir parça dünyaya alıştırmak için bazı kumandanları, hatta hocaları benim yanıma gönderdi. Onlar dediler:

"Biz şimdi mecburuz. ¹ *إِنَّ الضَّرُورَاتِ تُبِيحُ الْمَحْظُورَاتِ* kaidesiyle, Avrupa'nın bazı usullerini, medeniyetin îcabatlarını taklide mecburuz." dediler.

Ben de dedim: "Çok aldanmışsınız. Zaruret sû-i ihtiyârdan gelse, kat'iyen doğru değildir; haramı helâl etmez.

¹ Zarûret, haramı helâl derecesine getirir. (eş-Şâtibî, *el-Muvafakât* 4/145; İbnü'l-Hümâm, *Fethu'l-kadîr* 4/348; Aliyyülkârî, *el-Masnû'* s.121; el-Aclûnî, *Keşfu'l-hafâ* 2/35).

Hâcât-ı gayr-i zaruriye: Şiddetli ve zaruri olmayan ihtiyaçlar.

Hâcât-ı zaruriye: Kesin, zaruri ihtiyaçlar.

Îcabât: Gerekler.

İtiyad: Bir şeyi âdet, alışkanlık hâline getirme.

Maîşet: Yaşama, geçim, dirlik.

Mimsiz medeniyet: Değersiz medeniyet. "Medeniyet" kelimesinin başındaki "m" ve "e" harfi (Osmanlıca'da mim harfi) olmazsa "değersizlik, alçaklık" anlamında "deniyet" kalır.

Sû-i ihtiyâr: Yanlış, kötü tercih.

Sû-i ihtiyârdan gelmezse, yani zaruret haram yoluyla olmamışsa zararı yok. Mesela, bir adam sû-i ihtiyârıyla haram bir tarzda kendini sarhoş etse ve sarhoşlukla bir cinayet yapsa, hüküm aleyhine cârî olur, mâzur sayılmaz, ceza görür. Çünkü sû-i ihtiyârıyla bu zaruret meydana gelmiştir. Fakat bir meczup çocuk cezbe halinde birisini vursa, mâzurdur. Ceza görmez. Çünkü ihtiyârı dahilinde değildir.”

İşte, ben o kumandana ve hocalara dedim: “Ekmek yemek, yaşamak gibi zarurî ihtiyaçlar haricinde başka hangi zaruret var? Sû-i ihtiyârdan, gayr-i meşrû meyillerden ve haram muâmelelerden tevellüd eden hareketler, haramı helâl etmeye medar olamazlar. Sinema, tiyatro, dans gibi şeylerde tiryaki olmuşsa, mutlak zaruret olmadığı ve sû-i ihtiyârdan geldiği için haramı helâl etmeye sebep olamaz. Kanun-u beşerî de bu noktaları nazara almış ki, ihtiyâr haricinde zaruret-i kat’iye ile, sû-i ihtiyârdan neş’et eden hükümleri ayırmıştır. Kanun-u ilâhîde ise, daha esaslı ve muhkem bir şekilde bu esaslar tefrik edilmiş.”

Cezbe: Coşku, coşup kendinden geçme.

Gayr-i meşrû: Yasak, haram, izin verilmeyen şey.

Kanun-u beşerî: İnsanların kanunu.

Kanun-u ilâhî: İlâhî kanun.

Meczup: Aklı gitmiş olan.

Medar olmak: Sebep olmak.

Muhkem: Sağlam, metin.

Neş’et etmek: Meydana gelmek, kaynaklanmak.

Tefrik etmek: Ayırmak.

Tevellüd etmek: Doğmak, meydana gelmek.

Zaruret-i kat’iye: Kesin gereklilik, mecburiyet.

Bununla beraber zamanın ilcaatıyla zaruretler ortalıkta zannederek bazı hocaların bid'alara taraftarlığından dolayı onlara hücum etmeyiniz. Bilmeyerek "Zaruret var" zannıyla hareket eden o bîçârelere vurmayınız. Onun için kuvvetimizi dahilde sarf etmiyoruz. Bîçâre, zaruret derecesine girmiş, bize muhalif olanlardan hoca da olsa onlara ilişmeyiniz. Ben tek başımla daha evvel aleyhimdeki o kadar muârizlara karşı dayandığım, zerre kadar fütur getirmediğim, o hizmet-i imaniyede muvaffak olduğum hâlde, şimdi milyonlar Nur talebesi olduğu hâlde, yine müsbet hareket etmekle onların bütün tahkirâtlarına, zulümlerine tahammül ediyorum.

Biz dünyaya bakmıyoruz. Baktığımız vakit de onlara yardımcı olarak çalışıyoruz. Âsâyişi muhafazaya müsbet bir şekilde yardım ediyoruz. İşte bu gibi hakikatler itibarıyla, bize zulüm de etseler hoş görmeliyiz.

Risale-i Nur'un neşri her tarafta kanaat-i tâmme verdi ki, Demokratlar dine taraftardır. Şimdi bir risaleye ilişmek, vatan, millet maslahatına tamamen zıttır.

Bir mahrem risale vardı ki, o mahrem risalenin neşri men etmiştim. "Öldükten sonra neşrolunsun." demiştim.

Bid'a: Dinin aslından uzaklaşma, dinde olmayan bir şeyin îcad edilmesi.

Fütur: Bezginlik, bıkkınlık, usanç.

İlcaât: Zorlamalar, mecburiyetler.

Kanaat-i tâmme: Tam, kesin kanaat.

Neşir: Yayma, yayımlama.

Tahkirât: Hor, hakir görmeler.

Sonra mahkemeler alıp okudular, tetkik ettiler, sonra beraat verdiler. Mahkeme-i Temyiz o beraati tasdik etti. Ben de bunu dahilde âsâyîşi temin için ve yüzde doksan beş mâsumaya zarar gelmemesi için neşredenlere izin verdim. “Said, meşveretle neşredebilir.” dedim.

♦ *Üçüncü Mesele:* Şimdi küfr-ü mutlak, öyle cehennem-i mânevî neşrine çalışıyor ki, kâinatta hiçbir kâfir ona yanaşmamak lâzım geliyor. Kur’ân’ın “rahmeten li’l-âlemîn” olduğunun bir sırrı budur ki: Nasıl müslümanlara rahmettir; âhirete iman, Allah’a iman ihtimalini vermesiyle de, bütün dinsizlere ve bütün âleme ve nev-i beşere rahmet olmasına bir nükte, bir işaret ki, o mânevî cehennemden dünyada da onları bir derece kurtarmış. Hâlbuki şimdi fen ve felsefenin dalâlet kısmı, yani Kur’ân’la barışmayan, yoldan çıkmış, Kur’ân’a muhalefet eden kısmı, küfr-ü mutlakı komünistler tarzında neşre başladılar. Komünistlik perdesinde anarşistliği netice verecek bir surette münafıklar, zındıklar vasıtasıyla ve bazı müfrit dinsiz siyasetçiler vasıtasıyla neşir ile aşılınmaya başlandığı için, şimdiki hayat, dinsiz olarak kabil değildir, yaşamaz.

Cehennem-i mânevî: Mânevî cehennem.

Dalâlet: İslâm’a uymayan her türlü yanlış düşünce, yol.

Küfr-ü mutlak: Bütünüyle inkâr, tam kâfirlik.

Mahkeme-i Temyiz: Yargıtay.

Meşveret: İstişare. Fikir alışverişinde bulunma.

Müfrit: Aşırı, ölçüyü kaçıran.

Rahmeten li’l-âlemîn: Bütün bir varlığa rahmet kaynağı.

Tetkik: İnceleme, araştırma.

“Dinsiz bir millet yaşamaz.” hükmü bu noktaya işaret-
tir. Küfr-ü mutlak olduğu zaman, hakikat-i hâlde yaşan-
maz. Onun için, Kur’ân-ı Hakîm, bu asırda bir mu’cize-i
mâneviyesi olarak Risale-i Nur şâkirtlerine bu dersi ver-
miş ki, küfr-ü mutlaka, anarşistliğe karşı sed çeksin. Hem
çekmiş. Evet Çin’i, hem yarı Avrupa’yı ve Balkanları
istilâ eden bu cereyana karşı bizi muhafaza eden Kur’ân-ı
Hakîm’in bu dersidir ki, o hücumu karşı sed çekmiş, bu
suretle o tehlikeye karşı çare bulmuştur.

*Demek bir müslüman mümkün değil, başka bir
dine girip, ya hıristiyan ve yahudi, hususan bolşevik
gibi olmak... Çünkü bir ise vî, müslüman olsa, İ sâ
(aleyhisselâm)’ı daha ziyade sever. Bir mûsevî, müslüman
olsa, Mûsâ (aleyhisselâm)’ı daha ziyade sever. Fakat bir
müslüman, Muhammed (aleyhisselâm)’ın zincirinden
çıksa, dinini bıraksa, daha hiçbir dine girmez,
anarşist olur; ruhunda kemâlâta medar hiçbir hâlet
kalmaz. Vicdanı tefessüh eder, hayat-ı içtimaiyeye bir
zehir olur.*

Bolşevik: Komünist, Leninist.

Hakikat-i hâl: Asıl hâl, gerçek du-
rum.

Hâlet: Hâl, durum.

Hayat-ı içtimaiye: Sosyal hayat.

Kemâlât: Güzellikler, faziletler, er-
demler.

Kur’ân-ı Hakîm: Hüküm ve hik-
met kitabı, her hükmü yerli yerin-
de olan Kur’ân-ı Kerîm.

Medar: Sebep, vesile olmak.

Mu’cize-i mâneviye: Mânevî
mu’cize.

Tefessüh etmek: Bozulmak, ko-
kuşmak.

Onun için Cenâb-ı Hakk'a şükür, Kur'ân-ı Hakîm'in işârât-ı gaybiyesi ile, kahraman Türk ve Arap milletleri içinde lisan-ı Türkî ve Arabî ile bu asrı kurtaracak bir mu'cize-i Kur'âniye'nin Risale-i Nur namıyla bir dersi intişara başlamış. Ve on altı sene evvel 600 bin adamın imanını kurtardığı gibi, şimdi milyonlardan geçtiği sabit olmuş.

Demek Risale-i Nur, beşeri anarşistlikten kurtarmaya bir derece vesile olduğu gibi, İslâm'ın iki kahraman kardeşi olan Türk ve Arab'ı birleştirmeye, bu Kur'ân'ın kanun-u esasîlerini neşretmeye vesile olduğunu düşmanlar da tasdik ediyorlar.

Madem bu zamanda küfr-ü mutlak Kur'ân'a karşı çıkıyor. Küfr-ü mutlakta cehennemden ziyade dünyada da daha büyük bir cehennem var. Çünkü ölüm madem öldürülüyor. Hergün beşerde otuz bin cenaze ölümün devamına şehadet ediyor. Bu ölüm küfr-ü mutlaka düşünlere, yahut taraftar olanlara, hem şahsın idam-ı ebedîsi ve bütün geçmiş, gelecek akrabalarının da idam-ı ebedîsi olarak düşündüğü için, cehennemden on defa daha fazla dehşetli cehennem azâbı çeker. Demek o cehennem azâbını

İdam-ı ebedî: Ebedî yokluk. Sahip olduğu her şeyi ebediyen kaybetme.

İntişar: Yayılma.

İşârât-ı gaybiye: Gayba, geleceğe

ait işaretler.

Kanun-u esasî: Temel, ana kanun.

Mu'cize-i Kur'âniye: Kur'ân-ı Kerîm'e ait mu'cize.

küfr-ü mutlakla kalbinde duyuyor. Çünkü her bir insan akrabasının saadetiyle mesut, azabıyla muazzeb olduğu gibi Allah'ı inkâr edenlerin itikadlarınca bütün o saadetleri mahvoluyor, yerine azaplar geliyor. İşte bu zamanda, bu dünyada bu mânevî cehennemi insanların kalbinden izâle eden tek bir çaresi var. O da Kur'ân-ı Hakîm'dir. Ve bu zamanın fehmine göre onun bir mu'cize-i mâneviyesi olan Risale-i Nur eczalarıdır.

Şimdi Allah'a şükrediyoruz ki, siyasî partiler içinde bir parti, bir parça bunu hissetti ki, o eserlerin neşrine mâni olmadı; hakâik-i imaniyenin dünyada bir cennet-i mâneviyeyi ehl-i imana kazandırdığını isbat eden Risale-i Nur'a mümânaat etmedi, neşrine müsaadekâr davrandı, nâşirlerine de tazyikâttan vazgeçti.

Kardeşlerim, hastalığım pek şiddetli; belki pek yakında öleceğim veyahut bütün bütün konuşmaktan –bazen men olduğum gibi– men edileceğim. Onun için benim Nur âhiret kardeşlerim, “ehvenü’ş-şer” deyip bazı bîçâre yanlışıların hatâlarına hücum etmesinler. Daima müsbet

Cennet-i mâneviye: Mânevî cennet.

Ecza: Cüzler, parçalar, kısımlar.

Ehvenü’ş-şer: Zararı daha az olan. Kötüler içinde daha az kötü.

Ehl-i iman: İnananlar, müminler.

Fehim: Anlama, anlayış.

Hakâik-i imaniye: İman hakikatleri.

Muazzep: Azap, acı çeken.

Mümânaat etmek: Mani olmak, engellemek.

Nâşir: Neşreden, yayan.

Tazyikât: Sıkıştırmalar, baskılar.

hareket etsinler. Menfî hareket vazifemiz değil... Çünkü dahilde hareket menfîce olmaz. Madem siyasetçilerin bir kısmı Risale-i Nur'a zarar vermiyor, az müsaadekârdır; “ehvenü’ş-şer” olarak bakınız. Daha “âzamü’ş-şer”den kurtulmak için, onlara zararınız dokunmasın, onlara faydanız dokunsun.

Hem dahildeki cihad-ı mânevî, mânevî tahribata karşı çalışmaktır ki, maddî değil, mânevî hizmetler lâzımdır. Onun için, ehl-i siyasete karışmadığımız gibi, ehl-i siyaset de bizimle meşgul olmaya hiçbir hakları yok...

Mesela, bir parti bana binler vecihle sıkıntı verdiği hâlde, hatta otuz senede hapisler de, tazyikler de olduğu hâlde, hakkımı helâl ettim. Ve azaplarına mukabil, o bîcârelerin yüzde doksan beşini tezyif ve itirazlara, zulümlere mâruz kalmaktan kurtulmaya vesile oldum ki, ¹ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ âyeti hükmünce kabahat ancak yüzde beşe verildi. O aleyhimizdeki partinin şimdi hiçbir cihetle aleyhimizde şekvâya hakları yoktur.

¹ “Hiçbir günahkâr, başkasının günahını yüklenmez.” (En’âm Sûresi, 6/164; İsrâ Sûresi, 17/15; Fâtır Sûresi, 35/18; Zümer Sûresi, 39/7; Necm Sûresi, 53/38).

Âzamü’ş-şer: Zararı en çok olan. Kötüler içinde en kötüsü.

Şekvâ: Şikayet.

Tezyif: Küçük düşürme, alay etme.

Vecih: Şekil, tarz.

Hatta bir mahkemede yanlış muhbirlerin ve casusların evhamlarıyla bizi, yetmiş kişiyi mahkûm etmek için sû-i fehmiyle, dikkatsizliğiyle Risale-i Nur'un bazı kısımlarına yanlış mana vererek seksen yanlışla beni mahkûm etmeye çalıştığı hâlde, mahkemelerde isbat edildiği gibi, en ziyade hücumla mâruz bir kardeşiniz, mahpus iken pencereden o müddeiumumînin üç yaşındaki çocuğunu gördü, sordu. Dediler: "Bu müddeiumumînin kızıdır." O mâsumun hâtırı için o müddeîye beddua etmedi. Belki onun verdiği zahmetler, o Risale-i Nur'un, o mu'cize-i mâneviyenin intişarına, ilânına bir vesile olduğu için rahmetlere inkılâb etti.

Kardeşlerim, belki ben öleceğim. Bu zamanın bir hastalığı daha var; o da benlik, enâniyet, hodfürûşluk, hayatını güzelce medeniyet fantaziyesiyle geçirmek iştahı, tiryakilik gibi hastalıklardır. *Risale-i Nur'un Kur'ân'dan aldığı dersin en birinci esası benlik, enâniyet, hodfürûşluğu terketmek lüzumudur. Tâ ihlâs-ı hakikî ile imanın kurtarılmasına hizmet edilsin. Cenâb-ı Hakk'a şükür, o âzamî ihlâsı kazananların pek çok efradı meydana çıkmış. Benliğini, şan ve şerefini en küçük bir mesele-i imaniyeye feda eden çoktur. Hatta Nur'un bîçâre bir şakirdinin*

Âzamî: En büyük.

Efrad: Fertler.

Evham: Vehimler, kuruntular.

Hodfürûşluk: Kendini beğendirme, gösterişi sevme.

İnkılâb etmek: Dönüşmek.

Muhbir: Haberci.

Müddeî: Savcı.

Sû-i fehim: Kötü, yanlış anlayış.

düşmanları dost olduğu vakit onunla sohbet etmek çoğaldığı için, rahmet-i ilâhiye cihetinde sesi kesilmiş. Hem de ona takdirle bakanlar isabet-i nazar hükmüne geçip onu incitiyor. Hatta musâfaha etmek de tokat vurmak gibi sıkıntı veriyor.

“Senin bu vaziyetin nedir?” diye soruldu. “Madem milyonlar kadar arkadaşların var; neden bunların hatırlarını muhafaza etmiyorsun?”

Cevaben dedi: “*Madem mesleğimiz âzamî ihlâstır; değil benlik, enâniyet, dünya saltanatı da verilse, bâki bir mesele-i imaniyeği o saltanata tercih etmek âzamî ihlâsın iktizasıdır. Mesela, harp içinde, avcı hattında, düşmanın top gülleleri arasında Kur’ân-ı Hakîm’in tek bir âyetinin, tek bir harfinin, tek bir nüktesini tercih ederek, o güller içinde Habib kâtibine ‘Defteri çıkar.’ diyerek at üstünde o nükteyi yazdırmış. Demek Kur’ân’ın bir harfinin bir nüktesini, düşmanın güllerine karşı terketmemiş, ruhunun kurtulmasına tercih etmiş.*”

O kardeşimize sorduk: “Bu acîb ihlâsı nereden ders almışsın?”

Acîb: Benzersiz, orijinal, hayret verici.

Bâki: Dâimî, ölümsüz.

İktiza: Gerek, gerektirme.

İsabet-i nazar: Göz değmesi, nazar.
Musâfaha etmek: Tokalaşmak.

Rahmet-i ilâhiye: Cenâb-ı Hakk’ın merhameti.

Demiş: İki noktadan...

Birisi: Âlem-i İslâmiyet'in en acîb harbi olan Bedir Harbi'nde, namaz vaktinde cemaatten hissesiz kalmamak için, düşmanın hücumuyla beraber mücâhidlerin yarısı silâhını bırakıp cemaat hayrına şerik olmak, iki rek'at sonra onlar da hissedar olsun diye Fahr-i Âlem (*aleyhissalâtü vesselâm*) bir hadis-i şerifiyle emretmiş olmasıdır. Madem harpte bu ruhsat var. Ve madem cemaat hayrı da sünnet olduğu hâlde, o sünnete riayet etmek en büyük bir hâdise-i dünyeviyyeye tercih edilmiş. Üstad-ı Mutlak'ın böyle bir işaretinden bir nüktecik alarak, biz de ruh ve canımızla ittibâ ediyoruz.

İkincisi: Kahraman-ı İslâm İmam Ali (*radıyallâhu anhı*), Celcelûtiye'nin çok yerlerinde ve âhîrinde bir himayetçi istemiş ki, namaz içinde huzuruna gaflet gelmesin. Düşmanları tarafından ona bir hücum manası hâtırına gelmemek, sırf namazdaki huzuruna, pek çok olan düşmanları tarafından bir hücum tasavvuru ile namazdaki huzuruna mâni olunmamak için, bir muhafız ifriti dergâh-ı ilâhîden niyaz etmiş.

Celcelûtiye: Hz. Ali (r.a.) tarafından te'lif edilen, içinde dua ve münâcâtların yer aldığı ve bazı gaybî sırların cifir ve ebced hesabıyla yazıldığı bir kaside.

Fahr-i Âlem: Bütün âlemin ken-

disi ile iftihar ettiği Peygamber Efendimiz (s.a.s.).

İttibâ etmek: Tâbi olmak, uymak, arkasında olmak.

Üstad-ı Mutlak: Mutlak, tam rehber; Peygamber Efendimiz (s.a.s.).

İşte bu bîçâre, ömrü bu zamanda hodfürûşluk içinde yuvarlanan bîçâre kardeşiniz de, hem Sebeb-i Hilkat-i Âlem'den, hem Kahraman-ı İslâm'dan bu iki küçük nükteyi ders aldım. Ve bu zamanda çok lâzım olan Kur'ân'ın esrarına ehemmiyet vermekle, harp içinde ruhunun muhafazasını dinlemeyerek, Kur'ân'ın bir harfinin bir nüktesini beyan etmiş. (*Emirdağ Lâhikası-2, s. 224-230*)

Said Nursî

Esrar: Sırlar.

Sebeb-i Hilkat-i Âlem: Kâinatın,

âlemin yaratılış sebebi; Peygamber Efendimiz (s.a.s.).

﴿ 222 ﴾

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبَدًا دَائِمًا²

Aziz, Sıddık, Kahraman Kardeşlerimiz!

Evvelâ: Binler selâm ve sevgilerimizi sunar, hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'de muvaffakiyetler diler, dualarınızı zı bekleriz.

Sâniyen: Cereyan etmekte olan hâdisâtın muhtemel menfî tesirlerinden kalb ve ruhlarımızı âzâde bulundurmak.. ve birşey meydana geldikten sonra daima kader cihetini düşünerek hikmetli ve güzel taraflarını görmek.. ve zâhirî, ruha dokunan kaba, şer, musibet cihetlerine fazla nazarı dolaştırmamak –Risale-i Nur'dan aldığımız derslere binâen– lâzımdır.

***

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi; sonsuza kadar sürekli üzerinize olsun!

Âzâde: Hür, kurtulmuş.

Hâdisât: Hâdiseler.

Menfî: Olumsuz.

Muvaffakiyet: Allah'ın yardımıyla elde edilen başarı.

Zâhirî: Görünen, görünüşteki.

Kardeşlerimiz! Gözlerimiz hâlâ nemli, yaşlarımız dinmedi ve dinmeyecek... O Sevgili Üstadımız, en sevgili, en hicranlı hâtıraları hâfızalarımızda bırakarak aramızdan maddeten ayrıldı, rahmet-i Rahmân'a, Peygamber-i Zîşan'ımızın (*aleyhissalâtü vesselâm*) yanına kavuştu. Onu çok arıyoruz ve arayacağız.

Bahtiyarız bizler ki, bu dehşetli asırda bizlere Kur'an'a hizmet aşkını Risale-i Nur vasıtasıyla kazandırdı. Yirminci asrın insan psikolojisini, içtimaiyatının tam ve hakikatlı bir tahlilini yaparak, bu hizmette kalb ve akılları teshir edecek müsbet ve ilmî ikna usûllerini bizlere öğretti. Canından fazla sevdiği ve üzerinde gözbebeği gibi titredığı Risale-i Nur hizmetini talebelerine emanet etti. Biz de bu emaneti bütün ruhumuzla muhafaza edip, nesilden nesile ileteceğiz inşallah. Çünkü o Külliyyat'ın her sahifesinde Said Nursî var, her satırında Bediüzzaman konuşuyor. Seksen küsur senenin başını eğdiremediği mücâhid-i ekber, allâme-i cihan, sarığı başında bizimle sohbet ediyor ve diyor:

Allâme-i cihan: Bulunduğu zamanın büyük âlimi, çağın üstadı.

İçtimaiyat: Sosyoloji.

Mücâhid-i ekber: En büyük mücâhid.

Peygamber-i Zîşan: Şanlı Pey-

gamber.

Rahmet-i Rahmân: Cenâb-ı Hakk'ın rahmeti.

Teshir etmek: Emri altına almak, kendine bağlamak.

“Evet ümitvar olunuz! Şu istikbal inkılâbı içerisin-
de en yüksek gür sadâ, İslâm’ın sadâsı olacaktır.”

“Aziz, sıddık kardeşlerim! Merak etmeyiniz, biz
inâyet altındayız. Zâhiren zahmetler altında rahmet-
ler var.”

“Aziz, sıddık, sarsılmaz, telaş etmez, âhireti bıra-
kıp fâni dünyaya dönmez kardeşlerim!..”

Ey Risale-i Nur’un talebesi! Hayatı hârikalarla dolu
Üstad’ın yaşayan, mânen hükmeden sesini duy!..

Ey büyük Üstad! Minnet sana, şükran sana, rahmet
hep sana!..

Ey kardeş dikkat buyur! Denizli hapsinde bütün
esbab-ı âlem zâhiren Üstadın aleyhinde.. idam hükümle-
riyle mahkemeye verilmişken Üstad diyor:

“Merak etmeyiniz kardeşlerim, o Nurlar parlaya-
caklar.”

Bu söz nasıl tahakkuk etti!

Üstadımız’ın dediği gibi: “Bize şimdi lâzım, kemâl-i
teslimiyetle sabır ve temkinde bulunmak ve bilhassa

Esbab-ı âlem: Bütün sebepler.

İnâyet: İlâhî yardım, destek.

İnkılâb: Dönüşüm, değişim.

Kemâl-i teslimiyet: Tam bir tesli-
miyet, tamamen teslim olma.

Sadâ: Ses.

Tahakkuk etmek: Gerçekleşmek.

Zâhiren: Görünüşte, görünüşe gö-
re.

inkisar-ı hayale düşmemek ve bazen ümidin hilaf-ı zuhuruyla me'yus olmamak ve muvakkat fırtınalarla sarsılmamak, inayet-i ilâhiyenin imdadımıza gelmesini tevekkül ile beklemektir.”

Burada birbirimize çok tekrar ettiğimiz bir dersimiz de: *Vazifemizin yalnız ve yalnız hizmet ve neşir olduğu ve neticenin Cenâb-ı Hakk'a ait bir keyfiyet bulunduğu hususudur. Tedbiri ise âzamî faaliyet ve âzamî hizmet içerisinde tedbir olarak mütâlaa ediyoruz. Yoksa hizmeti –Allah göstermesin ve Üstadımız'ı kabrinde mahzun etmesin– his, heva ve nefsin bir tezâhürü olan tamamen veya muvakkaten terketmek manasında değil!..*

Bidayet-i İslâm'dan beri gelen hâdisâtı, zamanın şeridinde ibretle seyretmek, Nurlar'ı okumak, okutmak, yazmak suretindeki meşguliyetle hizmet-i Kur'âniye ve imaniyeyi devam ettirmek, kalbi ferahlandırmak, aramızdaki uhuvvet ve muhabbeti ziyadeleştirerek ihlasla ve tam tevekkül ve teslim içerisinde müsbet hareket ederek hizmette kusur göstermemek elzemedir. Kanaatimiz ve imanımız budur.

Âzamî: Çok büyük, en büyük.

Bidayet-i İslâm: İslâmiyet'in başlangıcı.

Hilaf-ı zuhur: Beklenenin aksi, tam tersi çıkması.

İnkisar-ı hayale: Hayal kırıklığı.

Me'yus olmak: Ümitsiz.

Muvakkat / Muvakkaten: Kısa süreli, geçici / Geçici olarak.

Hizmet.. durmadan, dinlenmeden, yılmadan hizmet... Kasırgalar, tufanlar saldırsa yine hizmet...

Bu vatan ahâlisinin Nurlar'a en az ekmek, hava ve su kadar ihtiyacı var. Sefâhet ve ahlâksızlığın cemiyetimizin bünyesini bir kanser gibi kemirdiğini ve her geçen dakikanın bilhassa genç nesillerimizi uçurumlara attığını, bütün bir vatan sathına yayılmak istidadını gösteren serserilik ve anarşi tohumlarının hayatiyet ve bekâmızı tehdit edecek hâle geldiğini, kör olanlar da gördü. Elbette Risale-i Nur'la bu müthiş yaranın tedavisine çalışılacak.

Bu can bu tende durdukça, koynunda bir tarihin yattığı ve bütün bir ecdad kalbinin çarptığı bu vatanın; câmiler, mescidler, türbeler kokan temiz havasını teneffüs ettikçe, ebedler tarafına doğru bu mânevî bayrak dalgalanacak, bu iman yanacak, sönmeyecek inşallah... Nihayet en garazkârlar da anlayacak ki; *“Bir hakikat var, hiçbir şeye fedâ edilmez, ehl-i dalâlete başını eğmez, mağlûb olmaz.”*

“Evet, bu şehri yüz defa mezaristana boşaltan ölüm hakikati, elbette hayattan ziyade bir istediği var. Ve onun idamından kurtulmak çaresi, insanların her

---

Bekâ: Kalıcı olma, devamlılık.

Ehl-i dalâlet: Doğru yoldan sapanlar, ayrılanlar.

Sefâhet: Haram helal demeden zevk peşinde olma, eğlence düşkünlüğü.

meselesinin fevkinde en büyük ve en ehemmiyetli ve en lüzumlu bir ihtiyac-ı zarurî ve kat'îsidir.”

Müsaade ederseniz burada bir an Üstadımız'a sesleneceğiz:

Üstadımız! Elimizde nur var, siyaset topuzu yok. Asayiş memurlarıdır mânen talebelerin... Düsturlarını öylesine benimsedik, nasihatlarını öylesine dinledik ki; kabrinde rahatsız edildiğin demde dilimiz susmadı, elimiz Nur Risaleleri'ni bırakmadı, ayaklarımız menfî ümitlerin hilafına envar-ı imaniye ve cihad-ı diniye meydanlarında koştu, hislerimiz galeyana geldi, hissiyatımız coştı, hicran ve tahassür, azab ve işkenceler içinde âdeta sergerdan gibi dolaştık, intikamımızı Risale-i Nur'un ihtiva ettiği tahkikî iman derslerini okumak ve okutmakla aldık. “Birimiz şarkta, birimiz garbda, birimiz cenubda, birimiz şimalde, birimiz âhirette, birimiz dünyada da olsak biz yine birbirimizle beraberiz.” sözün içli bir teselli marşımız oldu.

Netice: Üzülecek hiçbir şey yok! Zulüm olursa ömrü de az olur. Kader her şeyden üstündür.

Cihad-ı diniye: Dinin hayata hayat olması için sarf edilen her türlü gayret.

Cenub: Güney.

Dem: An, vakit, zaman.

Envar-ı imaniye: İman nurları.

Fevk: Üst.

Garb: Batı.

Sergerdan: Sersem, şaşkın.

Şark: Doğu.

Şimal: Kuzey.

Tahassür: Hasret çekme, özlem.

Hülâsa: Müjde var! Muktezî ise her şey var. Bir mânevî sefer var, Risale-i Nur'u okuyarak Üstad'a kavuşuncaya kadar...

Müjde var arkadaşlar, müjde var! Said yaşıyor, yaşayacak! İşte misal:

“Ümidim var ki; istikbal semâvâtı ve zemin-i Asya,
Bâhem olur teslim yed-i beyzâ-yı İslâm'a”

Nur Talebeleri

Bâhem: Beraberce, birlikte.

İstikbal semâvâtı: Geleceğin dünyası.

Muktezî: Gerektiren, gerektirici unsur.

Yed-i beyzâ-yı İslâm: İslâm'ın tertemiz, bembeyaz eli.

Zemin-i Asya: Asya coğrafyası.

Fihrist*

RİSALE-İ NUR	314
Risale-i Nur ve Husûsiyetleri	314
Risale-i Nur'da Hizmet Düsturları	317
Risale-i Nur Mesleğinin Esasları	319
Sırr-ı ihlâs.....	319
Rıza-yı ilâhî.....	320
Benlik ve enâniyeti terketmek.....	320
Teveccüh-ü nâsı istememek.....	321
Şöhret ve riyadan kaçınmak.....	322
Uhuvvet.....	322
Tesânüd (Dayanışma).....	323
Tevazu ve mahviyet (alçak gönüllülük).....	323
İştirâk-i a'mâl-i uhreviye.....	324
Acz, fakr, şefkat, tefekkür.....	324
RİSALE-İ NUR TALEBELERİ VE HUSÛSİYETLERİ	325
HİZMET-İ İMANİYE VE KUR'ÂNİYE'YE DAİR	327
İman ve mârifetullah.....	327
İbadet.....	328
Kur'ân-ı Kerîm.....	328
Sahabe-i Kiram Efendilerimiz.....	328
Sıdk (Doğruluk).....	329
Nefis ve nefis-i emmâre.....	329
Muhtelif.....	329

* Parantez içindeki rakamlar, sayfa numaralarını; diğer rakamlar ise Nurlar'dan alınan bazı parçaların numaralarını göstermektedir.

RİSALE-İ NUR

Risale-i Nur ve Husûsiyetleri

- Risale-i Nur ve bilhassa İhlas Risaleleri, her iki nefs-i emmârenin desiselerini izâle eder. (19)
- Risale-i Nur'un, Kur'ân'ın işaretine ve bazı büyük zâtların takdirine mazhar olmasının sebebi. 133
- Âyetü'l-Kübrâ Risalesi'nin, Hz. Ali Efendimiz'in (*radi-yallahu anhi*) ziyade ehemmiyetine mazhar olmasının sebebi. 134
- Mesnevî-i Nuriye'nin Risale-i Nur'daki yeri ve husûsiyeti. (65-67)
- Risale-i Nur'un Müellif-i Muhterem'i, ism-i Rahîm ve ism-i Hakîm'e mazhardır. 31
- Risale-i Nur, bir ikram-ı rabbânîdir ve inâyet-i ilâhiyeye mazhardır. 37, 38, (202), (217), (308)
- Risale-i Nur'daki dâvâlar, cerhedilemez. 18
- Risale-i Nur'a kuvvet vermeyip başka bir çığır açmak, bu daireye zarar verir. 28
- Risale-i Nur, Kur'ân'ın hakikî bir tefsiridir; şahsî kurlar ona bulaşamaz. 30, 162, 191, 206, (196), (214)
- Risale-i Nur, Kur'ân'ın malıdır ve Kur'ân'dan süzül-müştür. 35, 36, 128, 129, 135, 219, (238)

- Risale-i Nur eczaları, iman ve Kur’ân hakikatlerini güneş gibi isbat eder. 33, (193)
- Risale-i Nur’daki güzellik ve tesir, temsilât-ı Kur’âniye’nin lemeâtındandır. (78)
- Risale-i Nur, Kur’ân’ın ders ve irşadiyle, –ulemâ ve hükemânın mesleğinde gitmeyip– akıl ve kalbin ittifakıyla, mârifetullaha ve hakikate, geniş ve her yerde ve daha kısa bir yol açmıştır. 58, 59, 60, 66, 130, 140, 142, (183-184), (192)
- Risale-i Nur mesleği, sahabe mesleğinin husûsiyetlerine mâliktir. (63), (128), (196)
- Risale-i Nur mesleği, kâinatı ademe mahkûm etmeden ve nisyan hapsine sokmadan, huzur-u dâimîyi kazandırır. 59, 60
- Risale-i Nur mesleği, cadde-i kübrâ-yı Kur’âniye’dir. (119)
- Risale-i Nur, ehemmiyetli bir ibadet-i tefekkürîyedir. (127)
- Risale-i Nur, Kur’ân’ın mu’cize-i mâneviyesidir. 182, (145), (166), (173), (193), (287), (298), (300)
- Risale-i Nur’larda bazı ikrâmât-ı ilâhiye nev’inden olan şeylerin yazdırılma sebebi. 126
- Risale-i Nur’a yapışan –inşallah– kurtulur. 127

- Risale-i Nur, küllî bir tahribatı tamir ediyor; ve İslâmî esasların kırılmasıyla bozulmaya yüz tutan vicdan-ı umumîyi tedavi ediyor. 131
- Risale-i Nur’u senâdan maksat nedir? 132
- Sözcükler, sâir müfessir ve âlimlerin sözlerinde nâdiren bulunan bir kuvvet ve tesire sahiptir. 61
- Nur risalelerindeki kuvvet ve tesir. 166
- Sözcükler, velâyetten matlub olan neticeleri verebilir. (62)
- Risale-i Nur, sâir ilimler ve kitaplar gibi okunmaması. 178
- Risale-i Nur’un yüksek dersleri inceden inceye okunması gayet mühimdir. 179
- Risale-i Nur’u tekrar tekrar okumak usanç vermiyor. 180, (235)
- Risale-i Nur’ların artık matbûât lisansı ile ders vermesinin gerekliliği. (280-282)
- Risale-i Nur’un ve has talebelerinin şahs-ı mânevîsi “ferid” makamına mazhardır. 110
- Mâsumların ve ihtiyarların noksan yazılarındaki iki fayda. (233)
- Medrese-i Yusufiye olan hapishanelerin Nur hizmetine bakan hikmet ve faydaları. 167
- En hâlis ve en selâmetli ve en mühim hizmet, Risale-i Nur şâkirtlerinin daireleri içindeki kudsî hizmettir. 170

Risale-i Nur'da Hizmet Düsturları

- Kısa olan dünya hayatını, bâki âhiret hayatına tercih etmemek. 6, 118, 159, (124), (127), (294)
- Risale-i Nur hizmetinde ihtiyâr ve haberimiz olmadan istihdam ediliyoruz. (35-36)
- Risale-i Nur'un ihlâsına dünya menfaatleri girmemelidir. 82, 193, 194
- “Yalnız hak, benim mesleğimdir.” demeye hakkın yoktur. 86
- Vazifemizi yapar, vazife-i ilâhiyeye karışmayız. 76, 90, 91, 115, 117, 144, (45), (153), (291-293), (309)
- Cemaatin başarısı ve hasenâtı, bütün cemaate aittir; sadece liderine verilmez. 116
- En evvel nefsi iknâ etmek lazımdır. (186)
- Bu asırdaki şu hizmet-i imaniye, dünyevî-uhrevî hiçbir şeye âlet yapılmamalı ve hiçbir garaz ve maksat onu kirletmemeli. 114, 143, 145, 189, 200
- Sıkıntıları ve elemeleri hafifleten beş önemli nokta. 151
- Her söylenen sözün kalbe girmesine yol vermemeli. Mihenge vurmadan almamalı. 153, 154, 155
- Münafıkların her zaman bulunabileceğini hesap edip tedbirli ve dikkatli davranılmalıdır. 156

- Nur talebelerini hizmetten soğutma plânlarını akîm bırakacak çok önemli düsturlar. 168
- Haklı adam, insafılı olur; haksız ise ekseriyetle enâniyetli olur. 173
- Sıkıntıları, zahmetleri ve musibetleri acı bir ilâç bilip sabır ve şükretmeliyiz. 184, 195, 196, 205, (291)
- Dinini dünyaya satan vicdansızlara iman hakikatlerinden bahsetmek, hakikatlere hürmetsizliktir. 187
- İnadın gözü, meleği şeytan görür. (244)
- Doğruyu bulduktan sonra “en doğru” için ihtilâf çıkarılmaz. (244-245)
- Dünyevî meseleleri merak edip de asıl ve bâkî vazifemiz olan hizmet-i imaniyemize fütur getirmemeliyiz. 190
- Her fenalık, yüze vurulmamalı; perdeyi yırtmadan ıslahına çalışılmalı. 202
- Evhamlar yüzünden Nur hizmetinden kaçılmaz. 207
- İçtimaî hayatta her şeyden önce bize lazım olan hususlar. 216, 217
- Dahilde vazifemiz, müsbet hareket etmektir. (291-293), (300-301)
- Nur hizmetinde tedbir anlayışı nasıldır? (309)

Risale-i Nur Mesleğinin Esasları

- Bu milleti anarşilikten kurtaracak, Risale-i Nur'un esaslarıdır. 141, (298-299)
- Risale-i Nur mesleğinin çok mühim esasları. 161

Sırr-ı ihlâs

- Hizmetteki ihlâsa zarar gelmemek için, değil sadece dünyevî makamlar, belki çok büyük mânevî makamlar dahi hizmete feda edilir. 16, 164, 199
- Risale-i Nur hizmetinde mânevî makam ve zevkler istenmez ve aranmaz. 25, 81, (128), (129-130), (198)
- İhlâsı kazandıran “dokuz emir”. 46
- Mesleğimiz, sırr-ı ihlâsa dayanır. 54, 192, (166), (172), (255), (263), (303)
- Bütün kuvvetimizle “İhlâs” düsturlarını yaşamaya ve aramızda yaşatmaya çalışmalıyız. 74, 75
- Cenâb-ı Hakk'ın rızâsı ihlâs ile kazanılır. 76
- Dindarlar arasındaki ihtilâfın sebebi ve merhemi. 45, 78, 79
- Samimî ihlâsı kıran adam, hillet kulesinin başından gayet derin bir çukura düşme ihtimali var. (119)
- İhlâsı kazanmak çok mühimdir. (153)

Rıza-yı ilâhî

- Allah'ın (c.c.) rızası kâfidir. 27, (144), (291)
- En büyük mertebe olan mertebe-i rıza. (124)
- Bâki-i Hakikî'nin muhabbet, mârifet ve rızası yolunda bir saniye, bir senedir; belki çok senelerdir. 111, 112

Benlik ve Enâniyeti Terketmek

- Benlik, enâniyet, şan ve şereften öldürücü zehir gibi kaçınmak. 1
- “Şan u şeref” ve “makam tutkusuna” beş para ehemmiyet vermemek. 3
- Fazilet, benlikte değil, Kur'ân'ın bir tefsiri olan Risale-i Nur'da ve dolayısıyla Nur talebelerinin şahs-ı mânevîsindedir. 4
- Nefsini beğenen ve nefesine itimat eden, bedbahttır. 7
- Selef-i sâlihînin nurâni yolunu terkedip hevâ ve hevesine uyan, mânen ehl-i iman nazarında en alçak mevkie düşer. 8
- Gaye-i hayal olmazsa “enâniyet” kuvvetleşir. 10
- Bu asırda en büyük tehlike benlikten ve kendini beğenmekten ileri gelmektedir. (16)
- Daima kusurunu görmek ve nefsini itham etmek gerektir. (16), (176), (255)
- Kusurunu bilmek, “mânevî bir istiğfardır.” (19)

- Bu zamanda hakka hizmet, bütün bütün terk-i enâniyet ile olur. (21)
- Gurur, maddî ve mânevî kemâlâttan mahrum bırakır. 21
- İnsanın fitratındaki benlik ve hürriyet, Cenâb-ı Hakk'ın sıfatlarını fehmetmek için verilmiştir. 22
- Vücûd, enâniyetin terkiyle kazanılır. 23
- İnsanda en tehlikeli damar enâniyettir. 183
- Enâniyeti, Risale-i Nur dairesinin şahs-ı mânevîsi içinde eritmek gerekir. 109, (28), (221), (276)
- Risale-i Nur'un Kur'ân'dan aldığı dersin en birinci esası benlik, enâniyet, hodfürûşluğu terketmek lüzumudur. (255), (302)

Teveccüh-ü nâsi istememek

- Kendine hürmet ve teveccüh beklememek. 5, 99, (166)
- Hizmete mukabil insanlardan maddî ve mânevî bir şey beklememek. (45)
- Hz. Üstad'ın, hizmet meseleleri dışında hiç kimse ile görüşmemesinin ve kendine hüsn-ü zan beslenmesini kabul etmemesinin sebebi. 146, 147
- Şahsî makamlara ve hüsn-ü zannın ilave ettiği meziyetlere bağlanmamak. (270)

Şöhret ve riyadan kaçınmak

- Şöhret, ayn-ı riyadır. 24
- İnsanları riyâyâya sevkeden sebepler. 92
- Hırs-ı şöhret, ve şan ü şeref insanın en zayıf damarındır. 102
- Vazife-i diniye itibarıyla yapılan işlerde –inşallah– riyaya olmaz. (136-137)

Uhuvvet

- Mesleğimiz, hillet ve uhuvvettir; şeyhlik değil. 44, 83, (58)
- Üstad Hazretleri'nin “uhuvveti muhafaza” hususunda talebelerine olan hassasiyeti ve bir hâdisenin, o çok şefkatli kalbine verdiği azap. 51
- Hakikî kardeşlik ve sadâkat, kardeşini fena gördüğü vakit onu terketmek değil, belki daha ziyade uhuvvetini kuvvetleştirip ıslahına çalışmaktır. 53
- Müminler mâbeynindeki “Uhuvvet-i İslâmiye”yi küçük düşmanlıklarla ve bahanelerle sarsmamalı. 80
- Müminlerde tarafgirlik ve inat ve haset, çirkin ve merduttur. 84, 85, 87, 88
- Kardeşlerin gıpta damarını tahrik etmemek. 96
- Hakka hizmette rekabet, gıpta, haset ve kıskançlık olmamalı. 97, 98

- Mükâfat zamanlarında rekabet ve kıskançlık mikrobu harekete geçer. 100
- Risale-i Nur şâkirtleri arasındaki hillet, uhuvvet ve fenâ fi'l-ihvan esasları münafıkların plânlarını akîm bırakıyor. 171
- Bu zamanda hakikî bir teselli, dostlarla görüşmektir. 175
- Kardeş ise kardeşinin kusurunu örter, unuttur ve affeder. 176, 177

Tesânüd (Dayanışma)

- Cemaatte, sağlam bir vahdet olmazsa, –kesir çarpımı gibi– fertler çoğaldıkça kıymet azalır. 13
- Risale-i Nur talebeleri arasındaki tesânüdün önemi. 47, 48, 49, 50
- Teâvün (yardımlaşma) sırrının önemi. 55
- Tesânüdü muhafaza. 157, 158, 159, 160, (271)

Tevazu ve Mahviyet (alçak gönüllülük)

- Toprak gibi, tam bir mahviyet ve tevâzuda bulunmak şarttır. Tâ ki Risale-i Nur'u bulandırmayın. 2, (16), (26), (236)
- Büyüklüğün şe'ni, tevazu ve mahviyettir. 29

İştirâk-i a'mâl-i uhreviye

- Nur talebeleri, iştirâk-i a'mâl-i uhrevî düsturuyla, birbirlerinin amel defterlerine hasene yazdırıyorlar. (162-163)
- Zaman, cemaat ve şahs-ı mânevî zamanıdır. 94, 104, 105, 106, 107, 108, (53), (136)
- Hayırların ve iyiliklerin, külliyyet kesbetmesi. (16-17), (129), (196)

Acz, Fakr, Şefkat, Tefekkür

- Risale-i Nur yolunun Dördüncü Hatve'si 9
- Nur'un esas mesleği olan *şefkat*, *hak* ve *hakikat* ve *vicdan*, Nur talebelerini siyasetten ve idareye karışmaktan ve zâlim bir kâide olan mukabele-i bilmişilden men ediyor. 120, 122, 124, 125, 197, 211, (254), (292-293)
- Tefekkür ve şefkat. 137
- Hâlis muhabbete tam manasıyla annelerin şefkatleri mazhardır. (154)
- Şefkat etmek, zulüm ve zarar etmemek. (264)
- Mesleğimizde kanaat ve şükür esastır. (190-191)
- Acz ve fakr. 138, 139

RİSALE-İ NUR TALEBELERİ VE HUSÛSİYETLERİ

- Başkaların füturu ve çekilmesi, ehl-i himmetin şevkini, gayretini ziyadeleştirmeye sebeptir. 32
- Nur'un erkânları arasında az bir nazlanmak, Nur dairesine bomba düşmüş gibi zarar verir. 48
- Nur'a yapılan hücumlara sabredip kırılmayan ve hizmetteki sıkıntılara katlanan talebeleri, melekler ve ruhaniler alkışlıyorlar. 49
- Nur talebeleri, musibet anında tesânüdlerini muhafaza etmeli, birbirlerine tesellici olmalı. 51, 56
- Kur'ân-ı Hakîm'in sâdık bir hizmetkârlarına bir tebliğ düsturu. 60
- Risale-i Nur dairesinde olanların kazanacakları iki netice. (129)
- Risale-i Nur'un sarsılmaz hüccetleri talebelerine kâfidir. (191)
- Risale-i Nur'un nüshaları ve talebeleri kıyamete kadar Nur'un vazifesini devam ettirecektir. 150, 163, 169, (229)
- Nur talebelerinin mâruz kaldıkları imtihan ve musibetlerdeki hikmetler. 93
- Nur talebelerinin Nurlar'la olan münasebetleri ve kardeşlerine karşı alâkaları sırf uhrevî ve hâlisânedir. 172

- Nur talebeleri, sıkıntı anlarında birbirlerine küsmek yerine, kusurları kendi üzerlerine alırlar. (106)
- Hiçbir musibet ve imtihanda Nur talebeleri azalmayacak, belki bir giden yerine on girecek. 52, 165
- Nur talebeleri arasında görülen ve hiçbir dünyevî cemiyette bulunmayan harika ve fevkalâde alâkanın sebebi. 185, 186
- Nur talebeleri, ehl-i ilim ve ehl-i imandan gelecek itirazlara nasıl mukabele etmelidirler. (281-282)
- Münafıkların çevirdikleri dehşetli bir plan. 123
- Hz. Üstad’a dost, kardeş ve talebe olmanın özellikleri. 71
- Hz. Üstad’a dost iken dostluğun gereklerini yerine getirmemeden gelen bazı tokatlar. 72, 73
- Hz. Üstad’ın müstakbeldeki Nur talebelerine hitabı. 203
- Hz. Üstad’ın, talebelerine verdiği en son ders. 221
- Hz. Üstad’ın, âhirete irtihal etmesi üzerine Nur talebelerinin yazdıkları bir mektup. (307-312)

HİZMET-İ İMANİYE VE KUR'ÂNIYE'YE DAİR

İman ve Mârifetullah

- Bu zamanda en büyük bir vazife, imanını kurtarmaktır. (16),
- Hizmet-i imaniye, her şeyin fevkindedir. 42, 43, 204
- İmanda çok letâifin hisseleri var. (75)
- Allah'ı bilmek ve O'na iman etmek nasıl olur? 62
- "Hakikî mârifetullah ve kemâlât-ı insaniye"ye dair mühim bir soru ve cevap. 64
- Tevhid-i Hakikî nedir? 65
- Allah'ın kurbiyetini kazanmak iki suretle olur. (90)
- Hakikat ilmi ve hakikî hikmet, mârifetullahı kazanmakla olur. 68
- Kâinattaki her bir şeyin hakikati, bir ism-i ilâhîye dayanır. (93), (94)
- Esmâ-yı ilâhiyenin her birisinin kalbden Arş'a kadar cilveleri vardır. 113
- Bu zamanda dalâletin şahs-ı mânevîsine karşı ancak iman-ı tahkikî ile dayanılabilir. (178)
- İmansız cennete gidilmez, fakat tasavvufsuz cennete giden pek çoktur. 136
- İman-ı tahkikî ve iman-ı taklidî nedir? Ve tahkikî imanın mertebeleri nelerdir? (282-286)

- İman hakikatlerinden birtek meselenin inkişafı, binler zevklere ve kerametlere müreccaktır. (61), (283)

İbadet

- Kâinattan en yüce maksat, Allah'ın rubûbiyetine karşı, küllî bir kullukla mukabele etmektir. (96)
- Bu zamanda “takvâ” ve “amel-i sâlih”. 119
- Bir ibadetin dünyaya ait neticeleri ve faydaları, o ibadete illet olamaz ve istenilmez; belki verilir. (128), (133-134), (157-158)
- Ubûdiyetin esası. (152)
- Din bir imtihandır, teklif-i ilâhî bir tecrübedir. 210

Kur'ân-ı Kerîm

- Kur'ân'ın kendi kendini müdâfaa edeceğine dair Hz. Üstad'ın bir rüya-yı sâdıkası. 34
- Tevhid-i kible, Kur'ân-ı Kerîm'le olur. (64)
- İlm-i Kelâm veya İlm-i Tasavvuf'tan alınan mârifet-i ilâhiye ile doğrudan doğruya Kur'ân-ı Hakîm'den alınan mârifetullah arasındaki fark. 60

Sahabe-i Kiram Efendilerimiz

- Sahabe velâyetinin husûsiyeti. 63
- Sahabe velayeti ve kurbiyeti ile seyr ü sülûkü esas alan ehl-i tarîkatın velayeti ve kurbiyeti arasındaki fark. 67, (62), (84)

Sıdk (Doğruluk)

- Yol ikidir: Ya susmaktır; ya da doğru söylemektir. 214, 215

Nefis ve Nefs-i Emmâre

- Nefsimizi temize çıkarmamalıyız. (11)
- Nefsin arındırılması nasıl olur? (13)
- Hakikî nefs-i emmâreden sonra insanda bulunan mecazî, ikinci nefs-i emmâre. 15, 149, (206), (211), (230)
- Hizmet zamanlarında nefsin unutulması, dalâlettir; mükâfat zamanlarında nefsin unutulması ise kemâldir. 19
- Şahsımıza yapılan hakaretlerin nefsimize bakan yönüyle üç neticesi. 20

Muhtelif

- Bir fikir, âlimlerin çoğunluğunca kabul edilmişse makbuldür; yoksa reddedilir. 11
- İhsan-ı ilâhîden fazla ihsan, ihsan değildir. 12
- Bir ehemmiyetli ihsan-ı ilâhî; ihsanını, enânîyetini bırakmayana ihsas etmemektir. (26)
- Bazen bir şeye şiddetli muhabbet, o şeyin inkârına sebep olur. 26
- En bahtiyar kişi odur ki;... 39, 89

- Belâgat ve cezâlet, âhir zamanda ehemmiyet kazanacaktır. (97)
- Her şey, güneşe kendi kabiliyetine göre mazhar olur. (151)
- Bu acîb asırda, görenekle ve tiryakilikle zarurî olmayan ihtiyaçlar, zarurî ihtiyaçlar hükmüne geçmiştir. 118, (294-296)
- İyilikler içinde mânevî lezzetler; fenalıklar içinde de mânevî cezalar dercedilmiştir. 174
- Kader-i ilâhî, adâlet eder. 198
- Cerbeze, garâibin makinesidir. 201
- Tedennînin mühim bir sebebi. 213
- Kemâlât ve iyilikler, insanın mülkü değildir. Onlara güvenemez. 40, 41
- İnsanın fıtratındaki bütün hissiyâtlar, dünyaya ait, fâni işler için değil; bâki, umûr-u uhreviyeyi kazanmak içindir. 89
- İnsanda biri mecâzî, diğeri hakikî olmak üzere binlerle hissiyât vardır. (125)
- İnsan, daima Allah’a şükretmeye borçludur. 101
- İnsanın, Kur’ân’a ve imana tam ihlâsla hizmet etmesine mâni olan en zayıf damarları. 148

Kaynakların Tesbitinde Faydalanılan Eserler

Abd İbn-i Humejd, İbn-i Nasr Ebû Muhammed (ö. 249 h.); ***el-Müsned***, [Tahkik: *Subhî el-Bedrî es-Sâmerrâî, Mahmud Muhammed Halil es-Saîdî*], Mektebetü's-sünne, Kahire, 1408/1988.

el-Aclûnî, İsmâîl b. Muhammed (v. 1162); ***Keşfü'l-hafâ ve müzîlü'l-ilbâs***, I-II, Müessesetü'r-risâle, Beyrut, 1988.

Ahmed İbn-i Hanbel, Ebû Abdullah eş-Şeybânî (164-241 h.); ***el-Müsned***, I-VIII, Müessesetü Kurtuba, Mısır, tsz.

Aliyyülkârî, Ebu'l-Hasan Nureddin Ali b. Sultan Muhammed (v. 1014/1606); ***el-Masnû fî mârifeti hadîsi'l-mevdû'***, [Tahkik: *Abdülfettah Ebû Gudde*], Mektebü'l-matbûati'l-İslâmî, Kahire, 1984.

el-Beyhakî, Ebûbekir Ahmed b. el-Hüseyn (384-458 h.); ***ez-Zühd***, Müessesetü'l-kütübi's-sekâfiyye, Beyrut, 1996.

el-Buhârî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmâîl (v. 256 h.); ***Sahîhu'l-Buhârî***, I-VIII, el-Mektebetü'l-İslâmiyye, İstanbul, 1979.

ed-Dârakutnî, Ebu'l-Hasan Ali İbn-i Ömer (306-385 h.); **Sünenü'd-Dârakutnî**, I-IV, [Tahkik: *es-Seyyid Abdullah Haşim Yemânî el-Medenî*], Dâru'l-mârifetü'l-İslâmiyye, Beyrut, 1386/1966.

ed-Dârimî, Abdullah b. Abdirrahmân (181-255 h.); **es-Sünen**, I-II, Dâru'l-kitâbi'l-Arabî, Beyrut, 1407/1987.

ed-Deylemî, Ebû Şucâ' Şîreveyh b. Şehredâr (445-509 h.); **el-Müsnedü'l-firdevs bi me'sûri'l-hitâb**, [Tahkik: *Muhammed es-Saîd Besyûnî ez-Zağlûl*], Dâru'l-kütübi'l-ilmîyye, Beyrut, 1986.

Ebû Davud, Süleyman b. Eş'as es-Sicistânî (202-275 h.); **es-Sünen**, [Tahkik: *Muhammed Muhsin Abdülhamîd*], I-IV, el-Mektebetü'l-İslâmiyye, İstanbul, tsz.

Ebû Nuaym, Ahmed b. Abdillâh el-İsbehânî (v. 430 h.); **Hilyetü'l-evliyâ ve tabakâtü'l-asfiyâ**, I-X, Dâru'l-kitâbi'l-Arabî, Beyrut, 1405 h.

Ebu's-Şeyh, Abdullah İbn-i Muhammed İbn-i Câfer İbn-i Hayyan el-Esbahânî (274-369 h.); **el-Azame**, [Tahkik: *Rızaullah İbn-i Muhammed İdris el-Mübarekfûrî*], I-V, Dâru'l-âsime, Riyad, 1408 h.

el-Esfehânî, Ebu'l-Ferec Ali İbn-i Hüseyin İbn-i Muhammed, (v. 357/967); *el-Eğânî*, [Tahkik: **Semir Cabir**], I-XXIV, Dâru'l-fikr, Beyrut, tsz.

el-Gazâlî, Ebû Hâmid Muhammed b. Muhammed (450-505 h.); *İhyâu ulûmi'd-din*, I-IV, Dâru'l-mârifet, Beyrut, tsz.

el-Geylânî, Muhyiddin Abdülkadir b. Musa b. Abdillâh (v. 561/1166); *el-Fethu'r-rabbânî*, [Tahkik: **Enes b. Muhammed b. Hasan Muhra**], Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut, 1419 h.

el-Gümüüşhânevî, Ahmed Ziyaeddin Nakşibendî; *Mecmûatü'l-ahzâb*, I-III, Sezgin neşriyat, İstanbul, 1311/1893.

el-Hâkim, Ebû Abdillâh Muhammed b. Abdillâh en-Ney-sâbûrî (321-405 h.); *Müstedrek ale's-Sahîhayn*, I-V, Dâru'l-kütübi'l-ilmîyye, Beyrut, 1411/1990.

el-Heysemî, Ali İbn-i Ebî Bekr (v. 807 h.); *Müsnedü'l-Hâris (Zevâidu'l-Hâris)*; [Tahkik: **Hüseyin Ahmed Salih el-Bakirî**], Merkezü Hidmeti's-Sünne ve's-Sîreti'n-Nebeviyye, Medine, 1413/1992.

İbn-i Ebî Şeybe, Abdillâh b. Muhammed (v. 235 h.); *el-Musannef fi'l-ehâdis ve'l-âsâr*, [Tahkik: **Kemâl Yusuf el-Hût**], I-VII, Mektebetü'r-Ruşd, Riyad, 1409 h.

İbn-i Hibbân, Ebû Hâtim Muhammed el-Büstî (v. 354/965.); *El-İhsan fî takrîbi Sahîh İbn-i Hibbân*, [Tertîb: Alâüddin Ali b. Belbânî; Tahkik ve ta'lik: Şuayb el-Arnâvût], I-XVII, Müessesetü'r-risâle, Beyrut, 1988.

İbn-i Kays, Abdullah b. Muhammed b. Ubeyd b. Süfyân (208-281 h.); *Kura'd-dayf*, I-V, Advâü's-selef, Riyad, 1997.

İbn-i Kesîr, Ebu'l-Fidâ İsmail İbn-i Ömer İbn-i Kesîr ed-Dimaşkî (v. 774 h.); *Tefsîru'l-Kur'âni'l-azîm*, I-IV, Dâru'l-fikr, Beyrut, 1401 h.

İbn-i Mâce, Muhammed b. Yezîd el-Kazvînî (207-275 h.); *es-Sünen*, I-II, Dâru'l-fikr, Beyrut, tsz.

İbnü'l-Esîr, Ebu'l-Hasan İzzeddin Ali b. Muhammed b. Abdülkerim (v. 630/1233); *el-Meselü's-sâir fî edebi'l-kâtibi ve's-şâir*, I-II, el-Mektebetü'l-asriyye, Beyrut, 1995.

İbnü'l-Hümâm, Muhammed b. Abdülvahid es-Sivâsî (v. 861 h.); *Şerhu Fethu'l-kadîr*, I-VII, Dâru'l-Fikr, Beyrut, tsz.

İmam Rabbânî, Ahmed Fârukî Serhendî; *el-Mektubat*, I-II, Fazilet Neşriyat, İstanbul, tsz.

el-Kalkaşendî, Ahmed b. Ali (v. 821 h.); *Subhu'l-a'şâ fi sinâati'l-inşâ*, I-VIII, Dâru'l-fikr, Dimaşk, 1987.

Kitab-ı Mukaddes [Türkçe terceme] Eski ve Yeni Ahit, Kitab-ı Mukaddes Şirketi, İstanbul, 1988.

el-Kudâî, Muhammed b. Selâme b. Ca'fer (v. 454 h.); *Müsnedü's-Şihâb*, I-II, Müessesetü'r-risâle, Beyrut, 1407/1986.

el-Kurtubî, Muhammed b. Ahmed b. Ebû Bekr b. Ferah (v. 671/1273); *el-Câmi' li ahkâmi'l-Kur'ân*, I-XX, Dâru's-şâ'b, Kahire, 1372 h.

Ma'mer b. Râşid (v. 151 h.); *el-Câmi'* (Abdurrezzak'ın el-Musannef'inin sonunda), el-mektebü'l-İslâmî, Beyrut, 1403 h.

el-Mâverdî, Ebu'l-Hasan Ali b. Muhammed b. Habîb (v. 450/1058); *Edebü'd-dünyâ ve'd-din*, Dâru ih-yâi'l-ulûm, Beyrut, 1988.

el-Münâvî, Muhammed Abdürraûf b. Ali (v. 1031/1622); *Feyzu'l-kadîr şerhu Câmi's-sağîr*, I-VI, el-Mektebetü't-ticâriyyeti'l-kübrâ, Mısır, 1356 h.

Müslim, Ebu'l-Hüseyn el-Haccâc en-Neysâbûrî (206-261 h.); *Sahîhu Müslim*, I-V, Dâru ih-yâi't-türâsi'l-Arabî, Beyrut, tsz.

- en-Nesâî**, Ebû Abdirrahmân Ahmed b. Şuayb (215-303 h.); **es-Sünen**, [*Tahkik: Abdülfettah Ebû Gudde*], I-VIII, Mektebetü'l-matbûâti'l-İslâmiyye, Halep, 1406/1986.
- en-Nevevî**, Ebû Zekeriyâ Yahyâ b. Şeref (631-676 h.); **Şerhu Sahîhi Müslim (Şerhu'n-Nevevî alâ Sahîhi Müslim)**, I-XVIII, Dâru ihyâi't-türâsi'l-Arabî, Beyrut, 1392.
- Saîd İbn-i Mansûr**, Ebû Osman Saîd b. Mansûr b. Şu'be el-Horasani (v. 227/842 h.); **Kitâbü's-Sünen**, [*Tahkik: Habîbürrahman el-Âzamî*], ed-Dâru's-Selefiyye, Hindistan, 1982.
- es-Süyûtî**, Abdurrahman b. el-Kemâl Celâleddîn (849-911 h.); **et-Tedrîbü'r-râvî**, I-II, Mektebetü'r-Riyâd el-hadîse, Riyad, tsz.
- eş-Şâtibî**, Ebû İshak İbrahim b. Musa b. Muhammed el-Gırnatî (v. 790/1388); **el-Muwafakât fî usûli's-şerîa**, I-IV, [*Tahkik: Abdullah Derraz*], Dâru'l-mâ-rife, Beyrut, tsz.
- et-Taberânî**, Ebu'l-Kâsım Muhammed b. Ahmed (v. 360 h.); **el-Mu'cemül-evsat**, [*Tahkik: Hamdi b. Abdülmecîd es-Selefi*], I-X, Dâru'l-Harameyn, Kahire, 1415 h.

———; *el-Mu'cemül-kebîr*, [Tahkik: Hamdi b. Abdil-mecîd es-Selefi], I-XX, Mektebetü'l-ulûm ve'l-hikem, Musul, 1404 h.

et-Taberî, Muhammed b. Cerîr b. Yezîd b. Hâlid (224-310 h.); *Câmiu'l-beyân*, I-XXX, Dâru'l-fikr, Beyrut, 1405 h.

et-Tayâlisî, Ebû Davud Süleymân b. Davud (v. 204 h.); *el-Müsned*, Dâru'l-mârife, Beyrut, tsz.

et-Tirmizî, Ebû İsa Muhammed b. İsa (209-279 h.); *el-Câmiu's-sahîh*, I-V, Dâru'ihyâi't-türâsi'l-Arabî, Beyrut, tsz.

el-Übşeyhî, Şihâbüddîn Muhammed b. Ahmed (790-850 h.); *el-Müstatraf fî külli fennin müstazraf*, [Tahkik: Müfid Muhammed Kamîha], I-II, Dâru'l-kütübi'l-ilmîyye, Beyrut, 1986.

ez-Zehebî, Şemsüddîn Muhammed b. Ahmed b. Osman (v. 748/1347); *Târîhu'l-İslâm ve vefiyâtî'l-meşâhîr ve'l-a'lâm*, I-LVI, [Tahkik: Dr. Ömer Abdi's-Selâm Tedmurî], Dâru'l-kitâbi'l-Arabî, Beyrut, 1407/1987.

Şahıslar

Abdurrahmân Nursî (1903 – 1928)

Bediüzzaman Hazretleri'nin büyük kardeşi Molla Abdullah'ın oğludur. 1903'te Nurs'ta doğdu. I. Dünya savaşı sonunda Üstad Hazretleri İstanbul'a gelmişti. Bunun üzerine yeğeni Abdurrahmân da İstanbul'a Üstad'ının yanına gelmiş ve Çamlıca'da bulunan bir evde O'nunla beraber kalmıştı. Bediüzzaman Hazretleri'nin "gayet zeki, fedakar, hem bir talebe, hem hizmetkâr, hem kâtib, hem evlad-ı mâneviye"si olan Abdurrahmân Nursî, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra Birinci Millet Meclisi'nde bir süre kâtiplik yaptıktan sonra 25 yaşında henüz yeni evli iken vefat etmiştir. Vefatından sonra Hz. Üstad; "benim yegane mânevî evladım ve medar-ı tesellim ve hakiki vârisim ve bir deha-i nurâni sahibi olacağı muhtemel olan biraderzadem Abdurrahmân" ifadeleriyle yeğeninin gönlündeki konumuna işaret eder. Abdurrahmân Nursî Beyefendi, Hz. Üstad'a ait ilk biyografi çalışması olan "Bediüzzaman'ın Tarihçe-i Hayatı" adlı eseri kaleme almış ve 1919'da İstanbul'da yayınlamıştır.

Ahmed İbn-i Hanbel (780 – 855)

Hanbelî mezhebinin imamı, muhaddis ve fakih olan Ahmed İbn-i Hanbel 780 yılında Bağdat'ta doğdu. Kur'ân-ı

Kerim'i ezberledikten ve Bağdatlı âlimlerden bir müddet gramer ve fıkıh okuduktan sonra hadis öğrenmeye başladı. İlk hocalarından biri, kendisinden pek çok hadis yazdığı tanınmış muhaddis Hüşeym İbn-i Beşîr'dir. En çok hadis yazdığı hocası ise Veki' b. Cerrah'tır. İmam Şâfiî'den fıkıh ve usûl-ü fıkıh öğrenmiştir. Ahmed İbn-i Hanbel Bağdatlı muhaddislerden faydalandıktan sonra hadis tahsilini tamamlamak üzere önce Kûfe'ye, ardından Basra, Mekke, Medine, Dimaşk, Halep ve Cezîre'ye seyahatler yapmıştır. Bunların en uzununu ve en yorucusunu, Abdürrezzak İbn-i Hemmam'dan istifade etmek üzere ve yeterli parası olmadığı için kervancılardan yanında deve bakıcılığı yapmak suretiyle gerçekleştirdiği Yemen yolculuğudur. Hadis sahasındaki derin bilgisi ve güçlü hâfızası ilim muhitlerinde duyulduğu için onu gıyaben tanıyan muhaddisler, yanlarına gittiği zaman istediği hadisleri memnuniyetle rivayet ederlerdi. Kırk yaşına kadar devam eden talebelik hayatından sonra hadis okutmaya başladı. Çok zaman 5000 kadar hadis talebesi onu dinlemek üzere çevresinde toplanır, bunlardan 500 kadarı hadis yazarken, diğerleri onun tavırlarından ve edebinden faydalanmaya çalışırdı. Abbasi Halifelerinden Me'mun ve Mu'tasım, Ahmed İbn-i Hanbel'den Kur'ân'ın mahlûk olduğuna dair görüş alabilmek için ona baskı ve işkence yaptı. İki yıl dört ay süren bu hapis ve işkence hayatından sonra serbest bırakıldı. Bu hâdisede Ahmed İbn-i Hanbel'in peygamberâne bir sabır

gösterdiğine işaret eden devrin tanınmış sufisi Bişr el-Hâfî, kendisinin aynı sabrı gösteremeyeceğini belirttiikten sonra onun atıldığı ateşten has altın olarak çıktığını söylemiştir. Ahmed İbn-i Hanbel doğduğu şehir Bağdat'ta 855'de vefat etti. Halifenin muhtelif kimselere yaptırdığı tahminlere göre, cenazesinde 60 bini kadın olmak üzere 800 bin civarında kişi bulundu. Ahmed İbn-i Hanbel'in en önemli eseri el-Müsned'dir. Esasında el-Müsned dışında kendisine nisbet edilen kitapların hiçbirini bizzat kaleme almamış, hatta kendi söz ve fetvalarının yazılmasına izin vermemiştir. Bundan dolayı eserleri, başta oğlu Abdullah olmak üzere diğer talebeleri tarafından ve ölümünden sonra kaleme alınmıştır. En hacimli iki hadis külliyatından biri olan "el-Müsned", Ahmed İbn-i Hanbel'in 700 bin hadis arasından seçerek tertip ettiği otuz bin kadar hadis üzerine oğlu Abdullah ile talebesi Ebûbekir el-Katîi'nin birçok –bazı kaynaklara göre on bin– hadis ilâve etmesiyle meydana gelen hadis külliyatıdır.

Ahmed Nazif (Çelebi) (1910 – 1964)

Risale-i Nur'un faal bir şakirdi olan Ahmed Nazif Çelebi, Kastamonu'nun İnebolu ilçesindedir. Bediüzzaman Hazretleri 1910 yılında İstanbul'dan bir heyetle İnebolu'yu ziyaret etmişti. İşte Ahmed Nazif Çelebi, ilk defa Üstad'ı burada tanıdı. Daha sonra Hz. Üstad'ın 1936 yılında Kastamonu'ya sürgün edilmesinin ardından,

1938'de kendisini ziyaret edip Risale-i Nur'u okuyup yazmaya başladı. Oğlu Salahaddin Çelebi ile birlikte Risalelerin gerek elle yazılmasında, gerekse teksir makinasıyla çoğaltılıp diğer vilayetlere dağıtılmasında önemli hizmetler gerçekleştirdi. Mesela yaptığı bir neşriyat neticesinde Üstad Hazretleri kendisini şöyle taltif etmişti: "Nazife bin bârekâllah, bin mâşaallah! İkinci bir Hüsrev; İnebolu ikinci bir Isparta olduğunu isbat ediyor. Tarihçe-i Hayat'ın en mühim meselesi Medresetü'z-Zehra olması cihetiyle Nazif'in bu neşriyatı, Reis-i Cumhuriyet Medresetü'z-Zehra mânâsında ve Doğu Üniversitesi namında şark Camiü'l-Ezherine ciddî çalışmasına bir vesile olduğunu zannediyoruz." Denizli ve Afyon hapisanelerinde Bediüzzaman Hazretleri'yle birlikte tutuklu kalan Ahmed Nazif Çelebi, 1964 yılında vefat etmiştir.

Ebû Hanife (İmam Âzam) (699 – 767)

Hanefî mezhebinin imamı, İslâm'da hukukî düşünce- nin ve içtihat anlayışının gelişmesinde önemli payı olan büyük müçtehit, âlim, ârif ve sûfidir. İmam Âzam sıfatıyla da şöhret bulmuştur. "Büyük imam" anlamına gelen "İmam Âzam" sıfatının ona verilmesi, çağdaşları arasında seçkin bir yere sahip bulunması, hukukî düşünce ve içtihat metodunda belli bir çığır açması, döneminden itibaren birçok fakihin onun görüşleri ve metodu etrafında kümelenmiş olması gibi sebeplerle açıklanabilir. Ticaretle

uğraşan varlıklı bir ailenin çocuğu olan Ebû Hanife, 699'da Kûfe'de doğdu. Küçük yaşlarda Kur'ân'ı ezberledi. Önce akâid ve cedel ilmini öğrenmeye başlayan, giderek bu ilimde belli bir mesafe alan İmam Âzam, dönemdeki inkarcı ve bid'atçılarla münakaşa ve münazara da bulunmuştur. Bu münakaşalarla Efendimiz'den sahabeye ve sonraki nesillere intikal eden ve o dönem müslümanların çoğunluğunca da benimsenen itikadî esasları savunmayı gaye edinmiştir. Onun bu alandaki görüşleri, zamanla daha belirgin hâle gelecek olan Ehl-i Sünnet anlayışının şekillenmesine önemli ölçüde yardımcı olmuştur. Fıkıhta ve bilhassa amelî fıkıhta derinleşmesi ise, kendi döneminde Kûfe re'y ekolünün üstadı kabul edilen Hammad b. Ebû Süleyman'ın öğrencisi olduktan sonra gerçekleşir. İmam Âzam'ın "Biz önce Allah'ın kitabında olanı alırız. Onda bulamazsak Hz. Peygamber'in sünnetine bakarız. Orada da bir şey bulamazsak ashabın ittifak ettiğini benimseriz, ihtilaf etmişlerse dilediğimizin görüşünü alırız. Başkalarının görüşlerini onlara tercih etmeyiz. Ancak tâbiîn âlimlerine gelince onların içtihatlarına bağlı kalmayız. Onlar gibi biz de içtihatla bulunuruz. Aralarında müşterek illet bulununca bir hükmü diğerine kıyas ederiz" sözünden içtihat metodu anlaşılmaktadır. Zaten sahabe-den itibaren İslâm âlimleri az veya çok bu metodu kullanmışlardır. İmam Âzam'da göze çarpan farklılık kıyası belli bir sistem ve kurala bağlamak, onu sıkça kullanmak ve

henüz vuku bulmamış hâdiselere de uygulamaktan ibarettir. Kaynaklar onun kanaatkâr, cömert, güvenilir, âbid ve zâhid bir kişi olduğunda, bütün ticari işlem ve beşerî ilişkilerinde bu özelliklerinin açıkça görüldüğünde görüş birliği içindedir. Derin fıkıh bilgisinin yanı sıra, inandığını ve doğru bildiğini söylemekten ve onun mücadelesini vermekten çekinmeyen güçlü bir ideal ve cesarete de sahipti. Hakikati aramada ve takip etmede son derece samimi olan İmam Âzam başkalarının görüşlerine karşı hoşgörülü olmuş, kendi içtihadının doğruluğunda ısrar eden ve onu tartışmaya imkân vermeyen bir taassup göstermemiştir. Müzakere sonunda ulaştığı netice için, “Bizim kanaatimiz ve ulaşabildiğimiz en güzel görüş budur. Bundan daha iyisini bulan olursa şüphe yok ki doğru olan onun görüşüdür” diyerek hem diğer görüşlere müsamaha ile bakar, hem de ilmî araştırmayı sürdürmeyi teşvik ederdi. İlim, takva, cömertlik, edep, tevazu, cesaret gibi vasıflar bakımından eşine ender rastlanan bir âlim olarak tarihe geçen İmam Âzam Hazretleri, 767 yılında Bağdat’ta vefat etmiştir.

Fahreddin Râzî (1149 – 1210)

Çağının en büyük düşünürlerinden biri olarak kabul edilen, kelam, felsefe, tefsir ve usûl-ü fıkıh alanındaki eser ve çalışmalarıyla tanınan İslâm âlimidir. 1149’da Büyük Selçuklu Devleti’nin başşehri olan Rey’de doğdu. İlk

hocası, İmam Bagavî'nin yanında yetişen ve kelama dair eseri bulunan babası Ömer'dir. Daha sonra Mecdüddin el-Cili'den kelim ve felsefe tahsil etti. Üstün zekası ve azmi sayesinde kısa zamanda kendini yetiştirdi. İbn-i Rüşd el-Hafid, Muhyiddin İbnü'l-Arabi, Abdülkadir Geylânî, İzzeddin İbn-i Abdüsselâm gibi meşhur âlimlerle çağdaş olan Fahreddin Râzî'nin üne kavuşmasında yaptığı ilmî seyahetlerin payı vardır. Cürcan, Tus, Herat, Harizm, Buhara, Semerkant, Hucend, Belh, Gazne ve diğer Hind beldeleri uğradığı belli başlı ilim ve kültür merkezleri arasında yer alır. Dinî ilimler içinde Râzî'nin daha çok temayüz ettiği alanlar tefsir ve kelim ilimleridir. Tefsirinde dirayet metodunu başarıyla uygulamış ve kendisinden sonra gelen bir çok müfessire kaynak olmuştur. Kur'ân'ı tefsir ederken döneminde mevcut bütün ilimlerden faydalanıp ilmi tefsir hareketine öncülük yapmıştır. Fahreddin Râzî, en çok kelim alanında eser vermiştir. Ona göre kelim bütün ilimlerin en şereflişidir. Zira Kur'ân-ı Kerîm başından sonuna kadar peygamberlerle kâfirler arasındaki itikadî mücadeleleri anlatır. İslâm akâidini kesin delillerle kanıtlayıp muhalif görüşleri reddetmeyi peygamberlik mesleği olarak gören Râzî, Gazâlî'nin yaptığı gibi İslâm filozofları karşısında Eş'ariyye'nin kelim sistemini savunmuş, Gazâlî'ye nisbetle eserlerinde felsefî konulara daha geniş yer ayırmış, özellikle tabiat ilimlerine ait konularda İbn-i Sina'nın etkisinde kalmış ve felsefe ile kelim

konularını birleştirip felsefî kelim dönemini başlatmıştır. Genç yaşından itibaren kelim ve felsefe ile meşgul olmasına ve bu sahalarda otoriterlerinden biri olarak ilim tarihine geçmesine rağmen kaynaklar onun ömrünün sonuna doğru, kelim ve felsefenin uyguladığı yöntemlerle akâid konularında insanı kesin bir tatmine ulaştıramayacağı kanaatine vardığını ve herkesi Kur'ân'ın yöntemine dönme-ye davet ettiğini kaydeder. Üstün zekası, güçlü hâfızası, etkili hitabetiyle tanınan, fıkıh usulü, tefsir, Arap dili, felsefe, mantık, astronomi, tıp, matematik gibi çağının hemen bütün ilimlerini öğrenip bu alanlarda eser veren, çok yönlü bu hususiyetleri sebebiyle "allâme" unvanıyla anılan Fahreddin Râzî Hazretleri, ilmî seyahatlerinin sonunda Herat'a yerleşmiş, 1210'da burada vefat etmiş ve Herat yakınlarındaki Muzdahân köyü civarında defnedilmiştir.

Hâfız Ali (Ergün) (1898 – 1943)

Hız. Üstad'ın Barla'ya sürgün edilmesinden sonra, onun saff-ı evveldeki ilk talebelerinden biridir. 1898'de Isparta-İslamköy'de doğdu. Yaklaşık 12 sene aralıksız bir şekilde Nur hizmetinde bulundu. Risaleleri gecegündüz durmadan bir matbaa gibi el yazılarıyla çoğalttığından, Bediüzzaman tarafından kendisine "nur fabrikası ünvanı" verildi. O, Üstad'ının "yorulmaz ve usanmaz, ciddi, samimi, siddik, hakiki, gayur, zeki, fedakâr ve vefadâr kardeşi, Nur'un şehid kahramanı, haşirdeki

büyük mahkemede Nur talebelerinin alemdâridir.” Üstad’ına bedel olarak ömrünü nezredip şehadet mertebesine ermiştir. 1943 yılında Üstad’la birlikte bulunduğu Denizli Hapishanesi’nde iken rahatsızlandı. Kaldırıldığı Denizli Memleket Hastahanesi’nde ebedi âleme göç etti. Bediüzzaman Hazretleri, Hafız Ali’nin vefatından sonra şu ifadeleri kullanmıştır: “Gizli düşmanlar beni zehirlidiler. Ve Nur’un şehid kahramanı merhum Hafız Ali benim bedelime hastahaneye gitti ve benim yerimde berzah âlemine seyahat eyledi.”

Hasan Feyzi Yüreğil (1895 – 1946)

Bediüzzaman Hazretleri’nin ifadesiyle “Denizli kahramanı” olan Hasan Feyzi Yüreğil 1895 yılında dünyaya gelmiştir. Şair, edip, mutasavvıf ve muallimdir. Üstad’la bizzat görüşmesi, 1943’teki Denizli mahkemesi vesilesiyle oldu. Bu görüşmeden önce de bilhassa 30 yıllık muallimliği vesilesiyle dine hizmet etmekteydi. Bu tarihten sonra ise Üstad’a olan derin bağlılık ve fevkalade sadakatle iman ve Kur’an hizmetine devam etti. Bizzat Hz. Üstad’ının ifadesiyle “zülcenaheyn”, “ehl-i kalb”, “gayet yüksek bir ehl-i ilim ve hakikat”, “kıdemli bir muallim alim”, “yüksek bir edip” “Hafız Ali’nin ehemmiyetli bir varisi”, “Denizli’nin Hüsrev’i” olarak tavsif edilen Hasan Feyzi Yüreğil, yazdığı bir şiirinde Üstad’ına bedel kendisinin vefat etmesini niyaz etmiş ve bundan kısa bir müddet sonra, 1946’da

da vefat etmiştir. Nurettin Topçu da, Denizli’de tanıştığı Hasan Feyzi Yüreğil’in Bediüzzaman’ın aşk ve muhabbetinden vefat ettiğini kaydeder. Vefatından sonra Üstad Hazretleri’nin kendisi için “ben, bütün ömrümde, bu derece, bir vefattan bu kadar müteessir olup ağlamamıştım” ifadelerini kullandığı Hasan Feyzi Yüreğil, Risaleler ve Üstad hakkında manzum yazı, şiir, mektup ve mersiye yazmış ve bunların bir kısmı Risale-i Nur’da yayınlanmıştır.

Hüsrev Altınbaşak (1899 – 1977)

Bediüzzaman Hazretleri tarafından “Nur’un en has ve kahraman bir talebesi” olarak takdir edilen ve onun ilk talebelerinden biri olan muhterem Hüsrev Altınbaşak, Isparta’da doğdu. Eskişehir, Denizli ve Afyon hapishânelerinde Üstad’la beraber bulundu. Ömrünü iman hizmetlerine adadı, bilhassa Risale-i Nur’un Kur’ân hattıyla yazılıp çoğaltılmasında büyük hizmetlerde bulundu. Üstad’ının işaret ve teşvikiyle Allah lafz-ı celilinin alt alta aynı hizada yer aldığı tevâfuklu Mushaf-ı Şerif’i yazmıştır.

İmam Ahmed İbn-i Hanbel
(Bkz.: Ahmed İbn-i Hanbel)

İmam Âzam (Bkz.: Ebû Hanife)

İmam Gazâlî (1058 – 1111)

Eş'arî kelamcısı, Şafîî fakihî, tasavvuf ehli, felsefeye yönelttiği eleştirilerle tanınan İslam düşünürüdür. 1058'de İran'ın Horasan bölgesindeki Tus'ta (bugünkü Meşhed) doğdu. Okuma-yazma, Kur'an ezberi, dil bilgisi, aritmetik gibi alanlarda dönemin geleneksel ilk öğrenimini babasının yakın sufî bir dostundan aldı. Nişabur'daki Nizamiye Medresesi'ne girmesi ve orada dönemin en tanınmış kelam alimi olan İmamü'l-Haremeyn el-Cüveynî'nin öğrencisi olması eğitim-öğretiminde dönüm noktası oldu. Cüveynî'nin ölümünden sonra büyük devlet ve siyaset adamı Nizamülmülk'le görüşmesi ise hayatında yeni bir dönemin açılmasını sağladı. Nizamiye medreselerinde müderrislik makamına kadar ulaşan Gazali burada kelam, felsefe, Batınîlik ve tasavvuf hakkında uzun soluklu araştırma ve çalışmalarda bulundu. Akli, duyuları, tecrübe ve sezgiyi bilginin başlıca kaynakları kabul etmekle beraber, akli aşan hakikatleri ancak vahiyle öğrenilebileceğini belirten Gazzali, filozoflara karşı verdiği mücadele ile İslam düşünce tarihinde önemli bir konuma sahiptir. 1111 yılında vefat etmiştir.

İmam Rabbânî (1563 – 1624)

Müceddid-i Elf-i Sâni (hicrî II. binyılın müceddidi) unvanıyla da tanınmaktadır. 1563'te Doğu Pencap'taki

Sirhind'de (Serhind) doğdu. Öğrenime babasının yanında başladı. Medresede tefsir, hadis yanında aklî ilimler tahsili de aldı. Hacca giderken Delhi'de Nakşibendiyye tarikatını Hindistan'da yayan Hâce Bâkibillah ile karşılaştı. Teklifini kabul ederek bir süre yanında kaldı, sonra ona intisap etti. Kısa bir müddet sonra da onun en önemli bir halifesi konumuna geldi. Kendi ifadesiyle Nakşibendiyye tarikatına intisap etmesi onun bütün ruhî terakkisinin temelini oluşturdu.

Yaşadığı dönem ve coğrafyada İslâm inançları hurafe ve bâtil inançlarla karıştırılmak isteniyordu. Hint kıtasında Babürlü Ekber Şah eliyle bir devlet politikası olarak bütün dinleri birleştirme gibi bir hedef doğrultusunda İslâmî inançların tahrif ve değiştirilme tehlikesi söz konusuydu. İşte İmam Rabbânî bu bâtil hareketlere karşı sahil İslâm inancının yerleşmesi için büyük gayret ve çalışmalarında bulundu ve tarihe II. bin yılın müceddidi olarak geçti. 1624'te vefat eden İmam Rabbânî'nin en önemli eseri Mektubat'tır. İmanın yakîn derecesine erdirilmesi, insanın ihsan derecesine yükseltilmesi, İslâm'ın insana sevdirmesi vb. konularda İmam Rabbânî'nin görüşlerini yansıtan bu eser, 536 mektubun derlenmesiyle meydana gelmiştir. Birkaçı dışında bütün mektuplar Farsça yazılmış ancak gerek el yazması, gerekse matbu olarak Arapça tercümesiyle İslâm âleminde geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmıştır.

Küçük Ali (1907 – 1974)

Nur risalelerini el ile yazılarak çoğaltılmasında büyük hizmetleri bulunan Risale-i Nur talebelerinden biridir. 1907’de dünyaya gelen Küçük Ali Beyefendi, Isparta’nın Atabey ilçesine bağlı Kuleönü köyündendir. Ağabeyi Sarıbıçak Mustafa Beyefendi de kendisi gibi Nur talebesidir. “Güzel, sıhhatli kalemiyle” Risale-i Nur’un yazılmasında gösterdiği cehd ve gayret dolayısıyla birçok kez Üstad Hazretleri’nin “hem Abdurrahman, hem Lütfü, hem Hâfız Ali mânâsını taşıyan büyük ruhlu Küçük Ali” gibi takdir ve iltifatlarına mazhar olan Küçük Ali Beyefendi 1974 yılında Kuleönü köyünde vefat etmiştir.

Lütfi (Abdullah Lütfi Özerdem)

Üstad Hazretleri’nin Ispartalı ilk talebelerindendir. 1881’de doğdu. 1935 yılında Üstadıyla birlikte Eskişehir Hapishânesinde tutuklu kalmıştır. Risalelerin elle yazılıp çoğaltılmasında büyük hizmetleri olmuştur. 1974’te İzmir’de vefat etmiştir.

Mehmed Feyzi Pamukçu (1912 – 1990)

1912’de Kastamonu’da doğdu. Arapça tahsili almış bulunan ve ilim ehli bir zat olarak tanınan M. Feyzi Pamukçu, 1936 yılında Üstad’ın Kastamonu’ya sürgün

edilmesinden sonra Nurlarla tanıştı. Üstad'la birlikte Risaleleri baştan sona kadar okuyup Risale-i Nur düşünce-
sinin anlaşılıp yayılmasında önemli hizmetlerde bulun-
du. Ömrünü iman ve Kur'ân hizmetine adayan Pamukçu
1990 yılında Kastamonu'da vefat etti.

Mevlânâ Celâleddin Rumî (1207 – 1273)

Horasan'ın Belh şehrinde doğdu. Beş yaşında iken babasıyla birlikte Belh'ten çıkıp hacca gitti. Bir müddet seyahat ettikten sonra Anadolu'ya gelip Erzincan ve Karaman'da oturdu ve nihayet Konya'ya yerleşti. Kendisine Rumî denilmesi o vakit (Diyar-ı Rum) tabir edilen Anadolu'ya yerleşmiş olmasındandır. Konya'da yüzlerce talebesi olan ve o dönemin önde gelen âlimlerinden olan Mevlânâ, Şems Tebrizî ile tanıştıktan sonra tasavvufa yöneldi. Çeşitli eserleri içinde en meşhuru “Mesnevî” adlı eseridir.

Muhyiddin Arabî (1165 – 1240)

İslâm düşünce ve tasavvuf tarihinde önemli bir yeri olan Muhyiddin Arabî Hazretleri, 1165 yılında Endülüs'ün güneydoğusunda bulunan Mürsiye'de doğdu. İbnü'l-Arabî olarak tanınmakta olup tasavvuftaki otoritesine istinaden “Şeyhü'l-Ekber”, dinî ilimlerdeki vukufiyeti ve mücceddidiğinden dolayı da “Muhyiddin” lâkaplarıyla

anılmaktadır. Sekiz yaşına gelinceye kadar Mürsiye’de kaldı. Daha sonra ailesi ile birlikte Endülüs’ün başşehri olan İşbiliye’ye göç etti. Endülüs idaresi o sıralarda ilim ve irfana çok önem verdiğiinden, başşehir önemli bir kültür merkezi hâline gelmişti. Böylece buraya gelmiş bulunan âlim ve filozoflardan istifade etme imkânını buldu. İbn-i Arabî ilk Kur’ân derslerini tarikat mensubu olan Ebû Abdullah el-Hayyat adlı kişiden aldı. Uzun bir süre zâhiri ilimlerle uğraştıktan sonra mânevî ilimlere ağırlık vermeye başladı. Yirmi altı yaşlarında bulunduğu sırada Sebte, Fas ve Tilimsan ve oradan da Tunus’a giderek buralardaki tasavvuf erbabı kişilerle görüştü. İki yıl geçtikten sonra tekrar İşbiliye’ye döndü. Diğer yandan bir kaç kez gittiği Fas’ta yaklaşık dört yıl kaldı. 1200 tarihinde Mekke’ye giderek ilk defa hac farızasını yerine getirdikten sonra geri döndü. Bilahare tekrar hac farızası için Mekke’ye uzun bir yolculuktan sonra ulaştı ve yol güzergahındaki bazı kabirleri ziyaret etti. Mekke’ye vardıktan sonra uzun bir süre burada kaldı. Fütihat-ı Mekkiye adlı eserini ilk defa burada kaleme almaya başladı. Buradan ayrıldıktan sonra Bağdat ve Musul’a gitti. Musul’da yaklaşık bir yıl kaldıktan sonra Urfa, Diyarbakır, Sivas ve Malatya’yı da ziyaret etti. Bir ara Konya ve diğer bazı yerlere de gittikten sonra Malatya’ya döndü. Dimaşk’a gidip yerleştikten sonra 1240’da Benîzekilerin mâlikânesinde Hakk’ın rahmetine

kavuştu. Kasiyun Dağı eteklerindeki kabristanda defnedildi. Zamanla buralar harap olup, türbe kaybolmuşsa da Yavuz Sultan Selim tarafından tespit ettirilerek onarıldı ve yanına bir câmi ile bir tekke yaptırıldı. Daha sonraki yıllarda da tamir ve onarım gören türbe hâlen ziyarete açık bulunmaktadır. Onun şeriatın zâhirine zıt görünen söz ve düşünceleri, bilhassa vahdet-i vücûdla ilgili görüşleri İslâm tasavvuf ve düşünce tarihinde birçok tartışmaya yol açmıştır. En meşhur eserleri Fütuhât-ı Mekkiye ve Füsûsü'l-Hikem'dir.

Nazif (Bkz.: Ahmed Nazif)

Sabri (Arseven) (1893 – 1954)

1893'de doğan muhterem Sabri Arseven, Bediüzzaman'ın yakın talebelerindendir. Eğridir'in Bedre köyünde imamlık yapmış, Denizli Hapsinde bulunmuş, Bedre köyünden risaleleri “nur iskele memuru” olarak diğer köylere gönderme vazifesini yerine getirmiştir. Çok sâdık ve bağlı bir talebe olduğu için Bediüzzaman Hazretleri kendisine “sıddık” diye hitap etmiştir. Ayrıca “Santral Sabri, Hacı Hâfız Sabri, Hulûsi-i Sani (İkinci Hulûsi) olarak da tavsif edilmiştir. Cenaze namazına 1954 yılında vefat eden muhterem Sabri Arseven beyefendinin cenaze namazına Üstad Hazretleri bizzat iştirak etmiştir. Bedre Köyü mezarlığında medfundur.

Tahirî Mutlu (1900 – 1977)

İman hizmetinin “kahraman, has, hâlis bir naşiri” olan Tahirî Mutlu Beyefendi 1900’da Isparta’nın Atabey kazasında doğdu. 1930’lu yılları ortalarına doğru Üstad Hazretleri’ni, iman ve Kur’ân hizmetini tanıdı. 1942’de İstanbul’da “Âyetü’l-Kübra” risalesini bastırıldı, ardından Kastamonu’ya Üstad Hazretleri’nin yanına gitti. 1943 Denizli ve 1948 Afyon’da Üstad Hazretleri ile beraber medrese-i Yusufiyede bulundu. Denizli hapsindeki unutulmaz hâlisâne hizmetleri dolayısıyla Hz. Üstad’ın “sarsılmaz sadakati, yanılmaz zekaveti ve çekilmez bahadarlığı” vasıflarıyla anlattığı Tahirî Mutlu ağabey, iman hizmetine adadığı ömrünü 1977 Nisan’ında hitame erdirip Hakk’a yürüdü.

İndeksler

a. Âyet İndeksi

Sûre adı:	Sûre no:	Âyet no:	Sayfa no:
Ankebût Sûresi	29	18	45, 132
Bakara Sûresi	2	216	207
Bakara Sûresi	2	286	40
Duhâ Sûresi	93	11	104
En'âm Sûresi	6	164	264, 292, 301
Fâtır Sûresi	35	18	264, 292, 301
Furkan Sûresi	25	72	112, 259
Haşir Sûresi	59	9	44
Hucurât Sûresi	49	10	115
Hûd Sûresi	11	29	44
İbrahim Sûresi	14	3	158, 210
İbrahim Sûresi	14	34	264
İsrâ Sûresi	17	15	264, 292, 301
Kasas Sûresi	28	88	12
Mâide Sûresi	5	105	254
Muhammed Sûresi	47	19	80
Necm Sûresi	53	38	264, 292, 301
Nûr Sûresi	24	35	181, 182
Nûr Sûresi	24	54	45, 132

Sûre adı:	Sûre no:	Âyet no:	Sayfa no:
Sâffât Sûresi	37	35	80
Sebe Sûresi	34	47	44
Yûnus Sûresi	10	72	44
Zümer Sûresi	39	7	264, 292, 301

6. Karma İndeks

A

- a'mâl-i uhreviye 108
Ağrı Dağı (Ararat Dağı) 31
Ağrus 104
Ahmed İbn-i Hanbel 257
âkıbeti görmeyen kör hissiyat 211
Amerika 166
Arş 152
Asya 281
aşk-ı mecazî 125
âzamü's-şer 301

B

- bârîka-yı hakikat 123
Barla 102
Bedir Harbi 304
belâğat 96

C

- cadde-i kübrâ 86
cadde-i kübrâ-yı Kur'âniye 119
Celâleddin-i Harzemşah 131
Celcelûtiye 304
Cengiz 131
Cevşenü'l-Kebîr 134
cezb-i rahmânî 91

Ç

- çocuk 115

D

- damar 237
Divan-ı Harb-i Örfî 291
deccal 115
diyânetteki izzet 46

E

- Ebûbekir-i Sıddîk 275
Ebûcehl-i Laîn 275
Edebü'd-din ve'd-dünya 130
ehl-i hakla ittifâk 46
ehl-i kalb 36
ehvenü's-şer 300
enâniyet 44, 45, 111
endişe-i istikbal 125
eser-i inâyet-i rabbâniye 36
esmâ-yı ilâhiye 120, 152
Evrad-ı Kudsiye-i Şâh-ı Nakşibendî
134

F

- Fahreddin Râzî 71, 72, 73, 75
felsefe 96
fen 94
fenâ fi'l-ihvan 136
fenâ fi'r-resûl 136
fenâ fi's-şeyh 136
fünûn-u müsbeste 273

G

- Gavs-ı Âzam 145, 149, 176, 178,
214

H

- Habib 303
Hâfız Zühdü 105
Halîliye 119
Hasan Feyzi 235
Hazreti İmam Ali 176, 178
hâzır lezzet 110
Hazreti İsâ 130

hillet 119
 hodfûrûşluk 9, 16, 19, 123, 135,
 137, 143, 152, 166, 169, 172,
 198, 204, 220

Horhor 267
 Hulefâ-yı Raşidîn 82
 huzur-u dâimî 69, 70, 73
 huzur-u tâm 72
 hüsn-ü kabul 45
 Hüsrev 154

İ

ihlâslı amel 153
 ille-i gaiye 133
 İlm-i Kelâm 72, 73, 74
 ilmelyakîn
 İmam Âzam 257
 İmam Gazâlî 65
 İmam Rabbânî 61, 183
 insan suretindeki yılanlar 244
 insan-ı kâmil 88
 insaniyet-i kübrâ 120
 inşikak-ı asâ 279
 isâr hasleti 44
 istikbal inkılâbı 308

K

Kardeş kardeşe peder olamaz 42
 Katre 152
 kavânin-i fenniye 86
 kesret-i etbâ 109
 kurbiyet 90
 kungân 74

L

letâif 75, 88
 Leyle-i İd 84

Leyle-i Kadr 84, 85
 lieclillâh 151

M

mahkûm-u adem 73
 mâlâyâni 40
 mâlâyutak 40
 mârifet-i ilâhiye 72, 149
 mârifet-i kâmile 72
 mârifetullah 73, 87
 maslahat 113, 115
 matbah 60
 matlub 62
 Medrese-i Yusufiye 218, 256
 Medresetü'z-Zehrâ 267
 menfi ibadet 160
 menfi ihtilaf 123
 merâtib 63, 126
 merdâne 101, 102
 Mevlâna Celâleddin 65
 Mısır 166
 mimsiz medeniyet 294
 mir'ât-ı mârifet 74
 Muhammed Arabî 42
 Muhyiddin Arabî 71, 72, 73, 75
 mukabele-i bilmisil 164, 275
 mukaddemât-ı ihzârîye 37
 müteşeyyih-i müteevviğ 279

N

nazar-ı hafiyiy-i gaybî 267
 Necâşî 42
 nefis-i emmâre 92, 122, 123

O

Onuncu Söz 32, 101
 Otuz İkinci Söz 71

R

râbîta-yı vahdet 46
rabt-ı kalb 87
Ramazan 103
rıza-yı ilâhî 144
rubûbiyet 13

S

Sa'dî Şirazî 74
sahib-i kemâlât 59
samimî ihlâs 119
Sedd-i Zülkarneyn 280
semâ 33
seyr-i âfâkî 91
seyr-i enfüsî 91
seyr u sülûk 92
seyr u sülûk 63, 83, 84, 184
sıkıntılı vakar 270
siyaset 167
soğuk tekellüfler 270
Süfyan 115
Sünnet-i Seniyye 105

Ş

Şâh-ı Nakşibend 183
şahs-ı mânevî 46, 49, 53, 136, 139
şahs-ı mânevî-i dalâlet 47
Şeyh Abdülkadir Geylânî 183
şirk-i hafî 27, 155

T

teklif-i mâlâyutak 40
tenâsi 14
tenevvü-i şerâyi' 247
tereşşuh 32, 62, 63
terk-i mâsiva 87
tesâdüm-ü efkâr 123

teselsül 74
tevhid-i hakikî 71

U

ubûdiyet 92, 96, 98, 107, 116,
133, 149
ucup 87
ulema-yı İlm-i Kelâm 74

V

Vâcibu'l-vücûd 14, 29, 72, 74
vâhid-i sahih 15
vazife-i ilâhiye 109, 153
vazife-i uhreviye 112
velâyet-i kübrâ 62, 82
veraset-i nübüvvet 73

Y

Ye'cüc ve Me'cüc 161, 162
yıldız böceği 14
Yirmi İkinci Söz 71

Z

zâil 126
Zât-ı Vâcibu'l-vücûd 14
zîr ü zeber 105, 273